

Begroting 2026

Heerlen

Inhoudsopgave

Begroting in één oogopslag	3
Raadsvoorstel	7
Raadsbesluit	13
Leeswijzer	15
Gemeenteraad en college van burgemeester en wethouders	17
Beleidsbegroting	21
1. Bestuursamenvatting Begroting 2026	23
2. Programma's	27
2.1.0 Programma Bestuur en ondersteuning	27
Kernthema Bestuurskracht	30
Kernthema Dienstverlening	32
Kernthema Middelen en heffingen	33
2.1.1 Programma Veiligheid	35
Kernthema Crisisbeheer	38
Kernthema Veiligheid	39
2.1.2 Programma Verkeer en vervoer	41
Kernthema Mobiliteit	43
Kernthema Wegen, straten en pleinen	45
2.1.3 Programma Economie	47
Kernthema Economie	50
Kernthema Economische promotie	52
2.1.4 Programma Onderwijs	53
Kernthema Onderwijs	56
2.1.5 Programma Sport, cultuur en recreatie	59
Kernthema Sport	62
Kernthema Cultuur	64
Kernthema Cultureel erfgoed	66
Kernthema Groen	68
2.1.6 Programma Sociaal domein	71
Kernthema Sociale basisvoorzieningen	75
Kernthema Jeugdzorg	78
Kernthema Volwassenenzorg	80
Kernthema Arbeidsmarktbeleid	82
Kernthema Inkomensondersteuning	84
Kernthema Buurtgericht werken	86
Kernthema Integraal ouderenbeleid	88

2.1.7 Programma Volksgezondheid en milieu	89
Kernthema Volksgezondheid	92
Kernthema Duurzaamheid, afval, riool en milieubeheer	93
Kernthema Begraafplaatsen	105
2.1.8 Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV)	107
Kernthema Ruimtelijke ordening	110
Kernthema Herstructurering	112
Kernthema Centrum	114
Kernthema Wonen	119
2.2 Algemene dekkingsmiddelen	121
2.2.1 Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	122
2.2.2 Gemeentefonds	123
2.2.3 Dividenden	125
2.2.4 Saldo van de financieringsfunctie	126
2.3 Overzicht overhead	127
2.4 Bedrag heffing vennootschapsbelasting	128
2.5 Onvoorzien	129
3. Paragrafen	131
3.1 Lokale heffingen	131
3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	139
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen	149
3.4 Financiering	151
3.5 Bedrijfsvoering	157
3.6 Verbonden partijen	161
3.7 Grondbeleid	203
3.8 Heerlen-Noord	207
Financiële begroting	209
4.1 Uitgangspunten financiële meerjarenbegroting 2026-2029	211
4.2 Ontwikkelingen	213
4.3 Overzicht baten en lasten	217
4.4 Uiteenzetting van de financiële positie en meerjarenraming	223
4.5 Financiële status en weerbaarheid	229
4.6 Bijlage baten en lasten per taakveld 2026	233
4.7 Bijlage meerjarig overzicht baten en lasten per taakveld	237
4.8 Bijlage begrotingssubsidies	241

Begroting in één oogopslag

Heerlen

Gemeente Heerlen

Heerlen

BEGROTING IN ÉÉN OOGOPSLAG

In deze Begroting in één oogopslag kunt u snel zien waaraan we in 2026 het geld gaan besteden. Een groot deel van ons geld geven we uit aan mensen die kwetsbaar zijn en recht hebben op ondersteuning. Maar er is ook ruimte voor investeringen. Die zijn immers nodig om op de lange termijn te zorgen voor een fijne en leefbare stad voor alle Heerlenaren.

INKOMSTEN

Bijdragen van het Rijk	432,1
Onroerende zaakbelasting	30,4
Afvalstoffenheffing	14,7
Rioolheffing	10,4
Huren	5,6
Leges en lokale heffingen	4,8
Reserves	2,9
Rente en dividenden	2,2
Overige inkomsten	29,1
Totaal <i>*(in mln)</i>	*532,3

UITGAVEN

Inkomens- en bijstandsuitkeringen	86,8
WMO	80,3
Jeugd	74,2
Ondersteuning (overhead)	65,2
Werkgelegenheid	41,2
Duurzaamheid, afval, riool en milieubeheer	27,2
Onderwijs	23,8
Cultuur	17,7
Wegen, straten en pleinen	17,4
Welzijn	13,6
Sport	11,7
Stedelijke ontwikkeling	11,2
Groen	9,7
Veiligheid	9,2
Crisisbeheer	8,6
Historische gebouwen	7,9
Economie	7,1
Regionale samenwerking	5,7
Paspoorten, rijbewijzen, vergunningen	4,4
Centrum	3,8
Toerisme	2,3
Begraafplaatsen	1,3
Buurtgericht werken	0,7
Ouderenbeleid	0,7
Wonen	0,4
Totaal <i>*(in mln)</i>	*532,0

WAT BETAAL IK ALS BURGER?

Afvalstoffenheffing
396,20 euro
Rioolheffing
209,08 euro
Onroerendezaakbelasting
354,48 euro

INVESTERINGEN

Scholen	24,0
Centrum	16,3
Infrastructuur	9,1
Cultuur	7,4
Groen en speelvoorzieningen	7,4
Riolering	5,5
Openbare ruimte	3,4
Sport	2,8
Gemeentelijke gebouwen	1,9
Totaal <i>*(in mln)</i>	*78,0

Raadsvoorstel

Heerlen,
23 september 2025

Onderwerp

Vaststellen begroting 2026

Inleiding/aanleiding

Conform artikel 190 van de Gemeentewet biedt het college jaarlijks, tijdig voor de in artikel 191, eerste lid, bedoelde vaststelling, de raad een ontwerp aan voor de begroting met toelichting van de gemeente en een meerjarenraming met toelichting voor ten minste drie op het begrotingsjaar volgende jaren. Artikel 191, eerste lid, stelt dat de raad de begroting vaststelt in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.

Begroting 2026

Voor u ligt de begroting 2026-2029. Het is onze laatste begroting. Medio 2026 zal een nieuw college het stokje van ons overnemen.

Al enkele jaren spreken wij als gemeenten en het Rijk over de financiële situatie vanaf het jaar 2026. We duiden dat jaar al geruime tijd als het 'ravijnjaar'. Wij zouden als gemeenten vanaf dat moment 3,4 miljard euro structureel minder gaan ontvangen via het gemeentefonds en daarmee dus over 3,4 miljard euro minder beschikken om onze gemeentelijke taken uit te voeren. De oorzaak hiervan had te maken met oude financiële verdeelsystemen van het Rijk die in 2025 aflopen en vervangen zouden worden door nieuwe verdeelsystemen.

In het zogenaamde overhedenoverleg van 16 april jl. nam het kabinet eindelijk de zorgen van gemeenten over dit 'ravijnjaar' serieus. Een ander betekent dat er per saldo t/m 2027 cumulatief € 3 miljard beschikbaar komt voor gemeenten. Dit extra geld helpt om onder andere de jeugdzorguitgaven te dekken en de terugval in het gemeentefonds vanaf 2026 enigszins te dempen.

Echter, het is niet het moment om de vlag uit te hangen. Dat komt omdat dit feitelijk een incidentele oplossing is en de kans reëel is dat het 'ravijnspook' ons alsnog als een boemerang treft over twee jaar. We zijn er dus nog niet. Bovendien vindt de VNG de financiële verwachtingen van het, inmiddels demissionaire, kabinet vanaf 2028 te ambitieus, onder andere door het ontbreken van indexaties op de jeugdzorgkosten. Daarnaast zal op verzoek van dezelfde VNG de commissie Van Ark begin 2027 een tweede advies uitbrengen over het financieel kader vanaf 2028. Een en ander betekent dat voor ons de financiële onzekerheid in de lucht blijft hangen en is het nog maar de vraag of het nieuwe kabinet over zal gaan tot compensatie.

De opgave waar wij voor stonden was om de begroting meerjarig sluitend te krijgen. Dat beloofden wij u immers ruim drie jaar geleden in ons coalitieakkoord 'uit liefde voor onze stad'. We kunnen u thans laten weten dat wij ons aan onze afspraak kunnen houden. We kunnen u een meerjarig sluitende begroting voorleggen. Oftewel een begroting die of in het eerste jaar, of in het vierde jaar, geen negatief saldo heeft. Hiermee voldoen wij aan de begrotingsregels zoals die elk jaar door onze toezichthouder, de provincie, worden opgelegd aan de gemeenten.

Kader

Bij het opstellen van deze begroting is rekening gehouden met de algemene toetsingscriteria van de provincie. Het financieel herstelplan, zoals afgesproken met de provincie Limburg, ligt op koers.

Uitgangspunt bij de provinciale toetsing zijn de kaders en criteria genoemd in de Gemeentewet, de Algemene wet bestuursrecht, het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten, het provinciale Gemeenschappelijke financieel toezichtkader 2020 en de begrotingscirculaire van het voorjaar 2025.

Concreet zijn met name de volgende criteria gehanteerd bij het opstellen van deze begroting:

- De begroting dient in 2026 naar het oordeel van de provincie structureel en reëel in evenwicht te zijn of als dat niet het geval is, dient de meerjarenraming aannemelijk te maken dat dit evenwicht in het laatste jaar van de meerjarenbegroting uiterlijk tot stand zal worden gebracht.
- Geen opschuivend meerjarenperspectief;
- De provincie beoordeelt de begroting, inclusief de verwerkingen van de meicirculaire;
- De financiële risico's binnen o.a. het sociaal domein en onze grondexploitaties moeten beheersbaar zijn.

Kernthema

Alle kernthema's

Bevoegdheid

Raad

Voorstel

De raad voor te stellen:

1. De begroting 2026 vast te stellen met daarin het volgende;

De programmatotalen inclusief resultaatbestemming:

0. Programma Bestuur en Ondersteuning	€	331.623.000
1. Programma Veiligheid	-/- €	17.648.000
2. Programma Verkeer en Vervoer	-/- €	15.640.000
3. Programma Economie	-/- €	8.369.000
4. Programma Onderwijs	-/- €	16.839.000
5. Programma Sport, Cultuur en Recreatie	-/- €	38.548.000
6. Programma Sociaal Domein	-/- €	221.321.000
7. Programma Volksgezondheid en Milieu	-/- €	1.304.000
8. Programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing (VHROSV)	-/- €	11.630.000

Nieuwe investeringskredieten voor een totaalbedrag van € 4.220.000 beschikbaar te stellen in de begroting 2026.

Pr.	KT	Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
			2026	2027	2028	2029
0	Middelen en heffingen	Autohoogwerker	130			
2	Verkeer en vervoer	Tractor	90			
8	Herstructurering	Hoensbroek centrum intensivering	5.000*			
	Meerdere	Bestaande investeringskredieten	-1.000*			
		Totaal	4.220	0	0	0

Bedragen x € 1.000

* we stellen een krediet van in totaal € 5.000.000 beschikbaar voor de intensivering van Hoenbroek Centrum. Dit bedrag bestaat uit € 4.000.000 nieuwe middelen. Voor € 1.000.000 hebben wij uit bestaande investeringskredieten middelen specifiek gereserveerd voor Hoenbroek Centrum.

En de investeringen, zoals opgenomen in de investeringsplanning 2026-2029 onder paragraaf 4.4; deze omvatten onder andere het verhogen van het krediet voor het Romeins Museum met € 5.000.000 en voor Royal met € 2.350.000, omdat deze bedragen noodzakelijk zijn om de gewenste kwaliteit en ambities te borgen.

2. Een reserve reeds genomen besluiten te vormen in 2027 met een omvang van € 2.061.000 welke voortkomt uit het overschot van de begroting voor dat jaar. Deze in te zetten ter aanvulling van de algemene middelen in 2029 om in dat jaar de tekorten op te vangen.

3. Het college van burgemeester en wethouders autorisatie te verlenen tot bestedingen van de bedragen per programma.

Argumenten

1.1 De begroting is structureel en reëel in evenwicht

Uit de begroting moet duidelijk zijn welke geraamde baten en lasten structureel zijn en welke incidenteel. Het begrotingstotaal van de gemeente Heerlen vertoont een structureel evenwicht in de begroting 2026 e.v. Regelgeving geeft tevens aan dat er een overzicht moet zijn van beoogde

structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves (artikel 19 BBV), en een overzicht van geraamde incidentele baten en lasten is opgenomen met toelichting (artikel 19 c BBV).

1.2 De begroting voldoet aan de gestelde eisen conform herstelplan

De provincie Limburg heeft eisen gesteld aan de (financiële) beheersbaarheid door middel van het herstelplan. In onze begroting zijn deze onderdelen meegenomen om zo te voldoen aan de gestelde eisen.

1.3 De financiële risico's zijn beheersbaar

De gemeente dient grote financiële risico's beheersbaar aan te tonen. In de risicoparagraaf is deze beheersbaarheid middels maatregelen aangetoond.

1.4 Borging begrotingsrechtmatigheid.

Conform de regels uit de financiële verordening is de raad bevoegd om alle mutaties van de baten en de lasten per taakveld goed te keuren. Onze ervaringen de afgelopen jaren leren dat dit niet werkbaar is voor de raad en het college. Het detailniveau (taakniveau) maakt de sturende en controlerende rol van de raad lastiger mede omdat de taakvelden in onze administratie zijn verweven en niet op dit niveau in de begroting worden weergegeven.

1.5 Investerings

Deze investeringen zijn noodzakelijk om de voorgenomen beleidsintenties te realiseren en af te schrijven.

2.1 De raad dient conform de wet en regelgeving (BBV) te beslissen over mutatie reserves.

Gezien de bestemmingsreserve reeds genomen besluiten enkel wordt gebruikt voor bestemming middels raadsbesluitvorming, willen wij in 2027 als gevolg van een overschot dat in dat jaar tot uiting komt, € 2.061.000 reserveren en storten in de reserve reeds genomen besluiten. Dit om het tekort dat zich later voordoet (2029) te kunnen afvangen. De vrijval van deze reserve komt dan ten goede aan de algemene middelen. Middels deze actie is de begroting incidenteel sluitend in het laatste jaar.

3.1 Conform financiële verordening (art.5) autoriseert de raad, met het vaststellen van de begroting, de lasten en de baten per programma.

De gemeenteraad is het algemeen bestuur, stelt beleidskaders vast en controleert het college van B&W. De gemeenteraad stelt de doelstelling vast en geeft het college de opdracht om deze te realiseren. Het college van B&W neemt de dagelijkse besluiten. Afwijkingen op budgetten zoals deze in de begroting door de raad zijn toegekend, worden gedurende het jaar 2026 via een begrotingswijziging aan de raad voorgelegd.

Tegenargumenten en risico's

Bij het vaststellen van de begroting zijn de risico's en tegenargumenten niet van toepassing, de inhoudelijk risico's die de activiteiten betreft zijn beschreven in het boekwerk.

Kosten en dekking

Zie het boekwerk Begroting 2026.

Communicatie

Persconferentie,
Persbericht,
(Stads)krant

Evaluatie

Conform planning- en control cyclus door middel van afwijkingenrapportages (zomernota, novemhernota) en jaarrekening 2026.

Planning, procedure en uitvoering

- Digitale verspreiding naar de raadsleden op 25 september 2025;
- Technische toelichting op de begroting op 7 oktober 2025;
- Vraag & antwoord technische raadsragen van 7 oktober tot en met 10 oktober;
- Algemene beschouwingen op 5 en 6 november 2025;
- Verzending naar gedeputeerde staten (toezichthouder) vóór 15 november 2025.

Bijlagen

Begroting 2026

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Heerlen,

de burgemeester,

de secretaris a.i.,

drs. R. Wever

drs. R. van Wuijtswinkel

Raadsbesluit

De raad der gemeente Heerlen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. registratienummer;

gezien het advies van de raadscommissie ;

besluit:

1. De begroting 2026 vast te stellen met daarin het volgende;

De programmatotalen inclusief resultaatbestemming:

0. Programma Bestuur en Ondersteuning	€	331.623.000
1. Programma Veiligheid	-/- €	17.648.000
2. Programma Verkeer en Vervoer	-/- €	15.640.000
3. Programma Economie	-/- €	8.369.000
4. Programma Onderwijs	-/- €	16.839.000
5. Programma Sport, Cultuur en Recreatie	-/- €	38.548.000
6. Programma Sociaal Domein	-/- €	221.321.000
7. Programma Volksgezondheid en Milieu	-/- €	1.304.000
8. Programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing (VHROSV)	-/- €	11.630.000

Nieuwe investeringskredieten voor een totaalbedrag van € 4.220.000 beschikbaar te stellen in de begroting 2026.

Pr.	KT	Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
			2026	2027	2028	2029
0	Middelen en heffingen	Autohoogwerker	130			
2	Verkeer en vervoer	Tractor	90			
8	Herstructurering	Hoensbroek centrum intensivering	5.000*			
	Meerdere	Bestaande investeringskredieten	-1.000*			
		Totaal	4.220	0	0	0

Bedragen x € 1.000

* we stellen een krediet van in totaal € 5.000.000 beschikbaar voor de intensivering van Hoensbroek Centrum. Dit bedrag bestaat uit € 4.000.000 nieuwe middelen. Voor € 1.000.000 hebben wij uit bestaande investeringskredieten middelen specifiek gereserveerd voor Hoensbroek Centrum.

En de investeringen, zoals opgenomen in de investeringsplanning 2026-2029 onder paragraaf 4.4; deze omvatten onder andere het verhogen van het krediet voor het Romeins Museum met € 5.000.000 en voor Royal met € 2.350.000, omdat deze bedragen noodzakelijk zijn om de gewenste kwaliteit en ambities te borgen.

2. Een reserve reeds genomen besluiten te vormen in 2027 met een omvang van € 2.061.000 welke voortkomt uit het overschot van de begroting voor dat jaar. Deze in te zetten ter aanvulling van de algemene middelen in 2029 om in dat jaar de tekorten op te vangen.

3. Het college van burgemeester en wethouders autorisatie te verlenen tot bestedingen van de bedragen per programma.

Aldus besloten tijdens de vergadering van de raad van de gemeente Heerlen van

de griffier,

de voorzitter,

drs. T.W. Zwemmer

drs. R. Wever

Leeswijzer

Deze begroting heeft betrekking op het vierde en laatste jaar van het Meerjarig Bestuurlijk programma (MBP) 2023-2026. In deze begroting geven we over de jaren 2026 tot en met 2029 zowel financieel als inhoudelijk inzicht in onze plannen.

Bij het maken van deze begroting zijn de richtlijnen en wettelijke voorschriften gevolgd zoals beschreven in de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). Het document is opgebouwd uit een beleids- (hoofdpijn en detail) en een financiële begroting. De beleidsbegroting bestaat uit de begroting in één oogopslag, het programmaplan en de paragrafen.

De begroting in één oogopslag geeft de lezer de kans om snel te zien waaraan we in 2026 het geld gaan besteden.

In het programmaplan zijn de volgende 9 programma's opgenomen:

0. Bestuur en ondersteuning
1. Veiligheid
2. Verkeer en vervoer
3. Economie
4. Onderwijs
5. Sport, cultuur en recreatie
6. Sociaal domein
7. Volksgezondheid en milieu
8. VHROSV (volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing)

De opbouw van deze begroting loopt conform de 3 W-vragen:

- Wat willen we bereiken? (gewenste maatschappelijk effect)
- Wat gaan we daarvoor doen? (acties om dit voor elkaar te krijgen)
- Wat mag het kosten? (financiële implicaties van die acties)

Op programmaniveau beantwoorden we de vragen 'Wat willen we bereiken?' en 'Wat mag het kosten?' in combinatie met de beleidsindicatoren en risico's. Deze indicatoren geven we nu grafisch en meerjarig weer. In sommige gevallen ontbreken bij de beleidsindicatoren actuele cijfers, vanwege het feit dat deze (nog) niet beschikbaar zijn. De beschikbaarheid van actuele cijfers is afhankelijk van de meetfrequentie (en meetperiode) en de hieraan gerelateerde onderzoeken dan wel registraties (bijv. door het CBS).

Per kernthema beantwoorden we vervolgens de vragen 'Wat gaan we daarvoor doen?' en 'Wat gaat dat kosten?' en geven we een overzicht van de investeringen. Dat doen we alleen wanneer dat daadwerkelijk van toepassing is.

In de financiële tabellen presenteren we de cijfers in een veelvoud van € 1.000. Hierdoor ontstaan mogelijk afrondingsverschillen in totaaltellingen, saldi en dergelijke.

De kaders die we hanteren bij het realiseren van onze doelen zijn opgenomen in de paragrafen. In de paragrafen worden onderwerpen die versnipperd staan in de begroting, gebundeld in een kort overzicht, zodat voldoende inzicht wordt verkregen. De verplichte paragrafen conform het BBV zijn lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en het grondbeleid. Daarnaast hebben we ervoor gekozen om het onderwerp Heerlen-Noord in een aparte paragraaf op te nemen. De klimaatbegroting is opgenomen onder programma 7.

De door de BBV verplichte taakvelden zijn als zodanig niet zichtbaar in het programmaplan. Deze hebben we opgenomen in de financiële begroting, hoofdstuk 4.

In 2025 zijn de taakvelden herijkt naar aanleiding van de enquête verfijning Wmo en Jeugd door de ministeries BZK en VWS, hierdoor kan er niet altijd een 1 op 1 vergelijking worden gemaakt met vorige begrotingen.

Gemeenteraad en college van burgemeester en wethouders

Aan het hoofd van de gemeente staat de gemeenteraad. De leden van de Raad worden elke 4 jaar direct gekozen door de bevolking en treden namens hen op. Zij hebben een kaderstellende taak. Dat wil zeggen dat zij het beleid maken en de stad op hoofdlijnen besturen. De gemeenteraad heeft ook een controlerende taak: ze controleert of burgemeester en wethouders hun werk goed uitvoeren. Tenslotte hebben de gemeenteraadsleden een volksvertegenwoordigende taak: ze nemen alle belangen mee en wegen deze bij de besluitvorming.

Het aantal raadsleden binnen een gemeente is afhankelijk van het aantal inwoners en kan variëren van minimaal 7 tot maximaal 45. Heerlen heeft er 37.

De zetels in de Raad van de gemeente Heerlen zijn als volgt verdeeld:

- Socialistische Partij (SP): 8 zetels
- Christen Democratisch Appèl (CDA): 5 zetels
- Ouderenpartij Heerlen (OPH): 6 zetels
- Jongerenpartij Heerlen: 3 zetels
- Partij Hoensbroeks Belang (PHB): 2 zetels
- Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD): 2 zetels
- Partij Voor de Vrijheid (PVV): 2 zetels
- Democraten 66 (D66): 2 zetels
- Fractie Damen: 2 zetels
- Partij voor de Dieren (PvdD): 1 zetel
- Forum voor Democratie (FvD): 1 zetel
- GroenLinks: 1 zetel
- Hart-Leers: 1 zetel
- Partij van de Arbeid (PvdA): 1 zetel

De gemeenteraad heeft drie commissies ingesteld:

- Economie, Bestuur en Financiën (EBF)
- Ruimtelijke Ontwikkeling en Leefomgeving (ROLO)
- Maatschappij en Welzijn (MW)

In deze commissies wordt het vooroverleg gevoerd voorafgaand aan de raadsvergadering.

Werkgroep Financial Audit (WFA)

De verordening op de raadscommissies stelt dat de commissie Economie, Bestuur en Financiën eveneens de taak heeft om advies te geven over de verantwoording van het door het College gevoerde bestuur. Het College legt onder andere verantwoording af in de jaarrekening en het jaarverslag, zoals bedoeld in artikel 197 van de Gemeentewet. De Werkgroep Financial Audit is belast met de voorbereiding van dit advies.

College van burgemeester en wethouders

Het College is het dagelijks bestuur van de gemeente Heerlen en bestaat uit burgemeester Roel Wever en vijf wethouders: Jordy Clemens, Marco Peters, Wil Houben, Arlette Vrusch en Casper Gelderblom. De wethouders behandelen ieder een aantal zaken die zijn vastgelegd in de portefeuilleverdeling. Interim gemeentesecretaris Rob van Wuijtswinkel staat het college van burgemeester en wethouders bij de uitoefening van hun taak terzijde en is daarnaast algemeen directeur van de ambtelijke organisatie. Die ambtelijke organisatie geeft uitvoering aan het beleid en de besluiten van het bestuur.

Roel Weaver

Burgemeester

- Openbare orde en veiligheid
- Integrale handhaving
- (Eu)regionale samenwerking
- Strategie en lobby
- Personeel en Organisatie
- Communicatie
- Stadsmarketing
- Lokale democratie
- Buurtgericht werken

Jordy Clemens (SP)

Wethouder onderwijs, cultuur, erfgoed en centrumontwikkeling

- Onderwijs
- Cultuur & erfgoed
- Evenementen
- Centrumontwikkeling
- Stadsdeelwethouder Hoensbroek
- Locoburgemeester

Marco Peters (CDA)

Wethouder beheer en onderhoud, mobiliteit, ruimtelijke ordening en ouderenbeleid

- Ruimtelijke ordening
- Beheer en onderhoud
- Mobiliteit
- Herstructurering
- Buurtvoorzieningen
- Ouderenbeleid
- Stadsdeelwethouder Heerlen-Zuid

Wil Houben (VVD/D66)

Wethouder economie en arbeidsmarkt, financiën, sport, duurzaamheid

- Economie
- Arbeidsmarkt
- Participatie
- Sport
- Financiën
- Duurzaamheid
- Stadsdeelwethouder Heerlen-Stad

Arlette Vrusch (SP)

Wethouder jeugd en armoedebestrijding, welzijn en zorg

- Welzijn
- Volksgezondheid
- Wmo/zorg
- Jeugd
- Armoedebestrijding

Casper Gelderblom (PvdA/PvdD/GroenLinks)

Wethouder wonen, milieu en circulariteit, dienstverlening, vastgoed en Heerlen-Noord

- Wonen
- Omgevingswet
- Milieu
- Afval en circulariteit
- Biodiversiteit en dierenwelzijn
- Dienstverlening (in- en extern)
- Vastgoed
- Coördinatie Heerlen-Noord
- Stadsdeelwethouder Heerlerheide

Beleidsbegroting

1. Bestuurssamenvatting Begroting 2026

Voor u ligt de begroting 2026 en meerjaren raming 2027-2029. Het is onze laatste begroting. Medio 2026 zal een nieuw college het stokje van ons overnemen.

Al enkele jaren spreken wij als gemeenten en het Rijk over de financiële situatie vanaf het jaar 2026. We duiden dat jaar al geruime tijd als het 'ravijnjaar'. Wij zouden als gemeenten vanaf dat moment 3,4 miljard euro structureel minder gaan ontvangen via het gemeentefonds en daarmee dus over 3,4 miljard euro minder beschikken om onze gemeentelijke taken uit te voeren. De oorzaak hiervan had te maken met oude financiële verdeelsystemen van het Rijk die in 2025 aflopen en vervangen zouden worden door nieuwe verdeelsystemen.

In het zogenaamde overhedenoverleg van 16 april jl. nam het kabinet eindelijk de zorgen van gemeenten over dit 'ravijnjaar' serieus. Een en ander betekent dat er per saldo t/m 2027 cumulatief € 3 miljard beschikbaar komt voor gemeenten. Dit extra geld helpt om onder andere de jeugdzorguitgaven te dekken en de terugval in het gemeentefonds vanaf 2026 enigszins te dempen.

Echter, het is niet het moment om de vlag uit te hangen. Dat komt omdat dit feitelijk een incidentele oplossing is en de kans reëel is dat het 'ravijnspek' ons alsnog als een boemerang treft over twee jaar. We zijn er dus nog niet. Bovendien vindt de VNG de financiële verwachtingen van het, inmiddels demissionaire, kabinet vanaf 2028 te ambitieus, onder andere door het ontbreken van indexaties op de jeugdzorgkosten. Daarnaast zal op verzoek van dezelfde VNG de commissie Van Ark begin 2027 een tweede advies uitbrengen over het financieel kader vanaf 2028. Een en ander betekent dat voor ons de financiële onzekerheid in de lucht blijft hangen en is het nog maar de vraag of het nieuwe kabinet over zal gaan tot compensatie.

Zoals u weet vinden op 18 maart 2026 verkiezingen plaats voor een nieuwe gemeenteraad. Een nieuw gemeentebestuur zal vanaf medio 2026 de scepter zwaaien in onze stad. Dat feit bepaalde in hoge mate de manier waarop wij de begroting hebben ingevuld.

We mogen hier enigszins tevreden vaststellen dat wij erin geslaagd zijn, ondanks een financiële wind die niet altijd onze zeilen bolde, om een begroting aan u voor te leggen die meerjarig sluitend is en een relatief bescheiden pakket aan bezuinigingen herbergt. Niet zozeer tevreden maar rondt trots zijn we op het feit dat we er tegelijkertijd in slaagden om onze ambities vast te houden en het perspectief van Heerlen en de Heerlenaren te vergroten. Op grond van de begroting die nu aan u voorligt zijn wij in staat dit voort te zetten tot in ons laatste coalitiejaar.

'Uit liefde voor onze stad' was de titel van het coalitieakkoord waarmee we onze coalitieperiode aftraptten. Toen, drie en een half jaar geleden, namen we ons voor om met lef, daadkracht en energie te bouwen aan onze stad. De stad socialer, duurzamer, levendiger en economisch vitaler te maken. Dat was geen branie. Immers, in eerdere coalities boekten we juist met lef en daadkracht successen. Dat dit in Heerlen onuitputtelijk lijkt komt doordat onze drijfveer regelrecht uit ons hart komt, 'Uit liefde voor onze stad'. Het is de onzichtbare en ongrijpbare 'Heelesje Wink' die ons onvermoeibaar bij de les houdt. Het spreekt voor zich dat dit niet uitsluitend geldt voor het college. Integendeel, het kenmerkt juist in algemene zin de Heerlenaar, de Heerlense ziel, die in zijn atypische stad diepe dalen en grote hoogten leerde kennen en steeds weer de kracht vindt om samen met anderen zijn schouders onder de stad te zetten.

Het Verhaal van Heerlen is geen sprookje, net zoals liefde geen 'walk in the park' is, zoals wij allemaal weten. Dat hebben we ook in onze coalitieperiode mogen ondervinden.

We moesten aan het begin van onze coalitieperiode met pijn in het hart vaststellen dat de kloof tussen de stad en het bestuur niet kleiner geworden was. Het opkomstpercentage van 42% tijdens de laatste gemeenteraadsverkiezingen was een harde noot voor ons om te kraken.

Het is een landelijke, en zelfs internationale, trend. Maar wij verschuilen, en verschuilen ons daar niet achter. Ook niet in 2026. We initiëren ons buurtgericht werk voortdurend met vernieuwende en versterkende strategieën. Dat betekent dat we onze inwoners steeds vaker en intenser betrekken bij nieuw beleid waarbij we zien dat zij steeds meer gemotiveerd zijn om zelf met ideeën voor hun buurt te komen. Dit combineren wij met nieuwe communicatiestrategieën waarin transparante, motiverende en begrijpelijke communicatie voorop staat.

Inmiddels hebben we ervaring opgedaan met instrumenten die de Lokale democratie versterken. Onder andere is dit het Burgerberaad dat inmiddels een fors pakket aan adviezen heeft opgeleverd waar wij samen met onze inwoners mee aan de slag kunnen gaan.

En er was natuurlijk het drama rondom het Ziekenhuis, het Zuyderland. Wederom met pijn in het hart moesten we toezien hoe ziekenhuisbazen het besluit konden nemen om over enkele jaren de spoedeisende hulp, IC's en het geboortecentrum weg te halen uit Heerlen en onder te brengen in Sittard-Geleen. Weg te halen uit een regio die van alle regio's in het land het meest snakt naar fatsoenlijke en complete gezondheidsvoorzieningen.

Maar Heerlenaren zouden Heerlenaren niet zijn wanneer zelfs dit dossier niet karrevrachten aan positiviteit oplevert waarvan wij ook de komende jaren nog zullen profiteren. Wij denken dan meteen aan de saamhorigheid die we als stad en regio hebben laten zien, en nog steeds laten zien. Al die bezorgde inwoners die schouder aan schouder tot in Den Haag telkens weer laten horen hoe slecht het besluit van Zuyderland is. In plaats van afzien hebben we actie ondernomen en zetten deze actie voort.

Maar naast dit bijna letterlijke gevecht, zijn we deze kwestie tevens op een grotere schaal gaan zien en zijn we, samen met partners (rijksoverheden, kennis- en zorginstellingen, bedrijven en collega steden) op zoek gegaan naar mogelijke oplossingsrichtingen. Op zoek naar ontwikkelingen waarbij de gehele regio de impulsen krijgt die het nodig heeft om het enorme economische potentieel in ons grensgebied aan te boren en te mobiliseren. Een stedelijk grensgebied bevolkt door tientallen miljoenen mensen die slechts binnen twee uur rijden van elkaar wonen.

Maar het fundament van ons beleid, in ieder geval nog in 2026, is dat de basis op orde is. We laten er geen enkele twijfel over bestaan dat daar onze prioriteit ligt. De stad moet Schoon, Heel en Veilig zijn en blijven. Bovendien doen we er alles aan om onze eigen dienstverlening op peil te houden met minimaal normale wachttijden en een klantvriendelijke bejegening. Dit vormt de basis waarop we onze ambities vormgeven, ontwikkelen en waarmaken in de stad.

Daarnaast zijn, en blijven, wij bij uitstek een sociale stad. Een stad waarin elke Heerlenaar telt en waar voldoende levenskwaliteit voor iedereen is. Een stad waarin onze kinderen keuzes hebben en waarin ouderen zich veilig en geborgen voelen. We blijven dan ook onverminderd en maximaal inzetten op het Nationaal Programma Heerlen-Noord. Het Nationale Programma waarin bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties 25 jaar lang samen werken aan een betere toekomst voor Heerlen-Noord. Zodat het voor de levenskansen en gezondheid van de volgende generaties niet uitmaakt of je in Heerlen-Noord of ergens anders in Nederland geboren wordt. Gelijke kansen voor iedereen. Een programma met een ongekennde ambitie en een voorbeeld voor het land.

Ons centrum is de economische motor van een regio met meer dan 250.000 inwoners, en is daarmee de sleutel om de zo gewenste economische schaa sprong in onze stad en regio te maken. Een schaa sprong waarvoor de voorwaarden in alle facetten aanwezig lijken.

Denk daarbij aan het ongekennde onderwijsaanbod in onze regio en de interesse vanuit de onderwijsinstellingen voor ons centrum met voorop de Rheinisch Westfahlische Technische Hochschule die inmiddels een vestiging heeft in het oude IBA gebouw aan de Promenade. Een stap die, zo denken wij, gevolgd gaat worden door vele andere onderwijsinstellingen. Denk aan 'Limburg Centraal' met ongekennde ambities rondom woningbouw in de buurt van ons Maankwartier. Denk aan de MedTech sector en de medische logistiek die nergens in Europa zo sterk vertegenwoordigd is als hier bij ons om de hoek. Denk aan de investeringen die wij doen, en nog gaan doen in ons centrum zoals de rigoureuze vergroening, het Romeins Museum, de Royal en het stadsbad. Denk aan de mogelijkheden binnen Zuid-Limburg, de campussen, de Einstein Telescoop, Chemelot en de economische Euregionale verbindingsen die wij zien tussen Eindhoven en Aken/Keulen en tussen Aken en Leuven, waarbij we voor

onze regio groeimogelijkheden voorzien voor onszelf en voor vele nieuwe Parkstedelingen op het gebied van wonen, werk en onderwijs.

We gaven het al aan. Het belang van het centrum en de daarbij te genereren economische vitaliteit is van levensbelang, maar ook in 2026 staan de wijken bij ons prominent op het netvlies. Denk aan de plannen die wij hebben voor het centrum, Hoensbroek en Heerlerbaan. Ook blijven we onze verantwoordelijkheid nemen door bij te dragen aan de landelijke transitieopgaven op het gebied van energie, klimaat en wonen.

Financiën

De opgave waar wij voor stonden was om de begroting meerjarig sluitend te krijgen. Dat beloofden wij u immers ruim drie jaar geleden in ons coalitieakkoord 'uit liefde voor onze stad'. We kunnen u nu laten weten dat wij ons aan onze afspraak kunnen houden. We kunnen u een meerjarig sluitende begroting voorleggen. Oftewel een begroting die of in het eerste jaar, of in het vierde jaar, geen negatief saldo heeft.

Dit heeft geresulteerd in de volgende saldo's voor de meerjarenbegroting 2026-2029:

	2026	2027	2028	2029
TOTAAL	324	0	-5.277	0

Bedragen x € 1.000

We hebben bezuinigd zodat we kunnen blijven investeren. Het totale pakket aan bezuinigingen afgezet tegen de bezuinigingspakketten van de afgelopen jaren, viel qua hoogte mee. Het lukte ons vervolgens om de pijn in de stad te beperken door een groot gedeelte van de bezuinigingen te realiseren binnen financieel technische onderdelen van de begroting. Voorbeelden hiervan zijn het laten vervallen van reserves (monumentenbeleid, scoutingaccommodatie en ISV-middelen), een voordeel op de rentelasten en het begroten van een grondstoffenreserve binnen ons eigen vastgoed en niet bebouwde omgeving.

Tot slot

Het blijft ons steeds weer verbazen hoe overweldigend en uniek het Heerlense Verhaal is. Het is het verhaal van een stad met een ziel, met een verleden vol pieken en dalen en met een veelbelovende toekomst. Laten we niet stoppen om dat Verhaal de komende jaren zelfbewust en met trots te blijven vertellen. En laat dat Verhaal ons blijven inspireren om door te gaan op de ingeslagen weg. Op weg naar een stad waar elke Heerlenaar telt.

2. Programma's

2.1.0 Programma Bestuur en ondersteuning

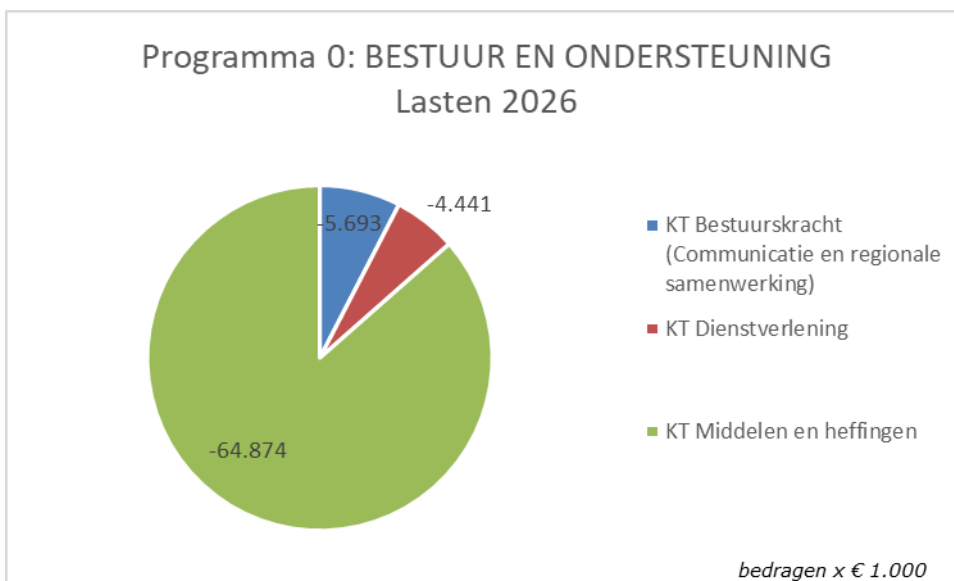
Portefeuillehouders: Roel Weber, Casper Gelderblom, Wil Houben

Wat willen we bereiken?

Vanuit het kernthema bestuurskracht creëren we de randvoorwaarden ten behoeve van de ontwikkeling van onze collectieve gemeentelijke samenwerkings-, uitvoerings- en organisatiekracht. Dat doen we voor onszelf, maar vooral ook voor en samen met de regiogemeenten, met de eerste focus nadrukkelijk op Parkstad Limburg. Onze strategische partners, zoals de provincie, de Tripool steden, de ministeries en onze Duitse buurgemeenten verwachten dat ook van ons. Het gewenste maatschappelijk effect van ons beleid willen we zo snel mogelijk terugzien voor de Heerlense burgers, bedrijven en instellingen. Samen met de stad blijven wij intensief samenwerken met partners waarmee we gezamenlijke doelen hebben, zodat we de beschikbare middelen maximaal kunnen benutten.

Onze ambities en opgaven zijn groot, wij hebben de afgelopen jaren bij diverse partners een goed imago opgebouwd en we hebben onze netwerken flink uitgebreid. De resultaten hiervan zijn overal zichtbaar in de stad. Dit heeft geleid tot nog meer en nog ambitieuzere afspraken. Denk daarbij aan de programma's Heerlen-Noord en de ontwikkeling van het Centrum. Het in de toekomst nog succesvoller worden in het verwerven van externe middelen en samenwerkingspartners is afhankelijk van ons vermogen om de lopende afspraken waar te maken. Als wij in de uitvoering niet kunnen waarmaken wat wij afspreken dan daalt het vertrouwen in ons en daarmee onze mogelijkheden om te blijven werken aan de grote ambities van onze stad en regio.

Wat mag dat kosten?

Programma 0 - Bestuur en ondersteuning

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-95.843	-75.255	-75.008	-79.068	-84.582	-87.179
Baten	398.949	390.597	407.000	414.140	412.297	423.998
Totaal saldo van baten en lasten	303.106	315.341	331.993	335.072	327.715	336.819
Toevoeging reserves	-4.815	-9.823	-325	-2.061	0	0
Onttrekking reserves	7.663	3.429	-44	-28	-125	1.936
Resultaat	305.954	308.948	331.623	332.984	327.590	338.755

Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Bestuurskracht (Communicatie en regionale samenwerking)	-5.667	-5.404	-5.693	-5.799	-5.888	-5.974
Dienstverlening	-1.863	-1.776	-2.142	-2.255	-2.099	-2.099
Middelen en heffingen	310.637	322.522	339.827	343.127	335.703	344.892
Bestemming	2.848	-6.394	-369	-2.089	-125	1.936
Totaal	305.954	308.948	331.623	332.984	327.590	338.755

Bedragen x € 1.000

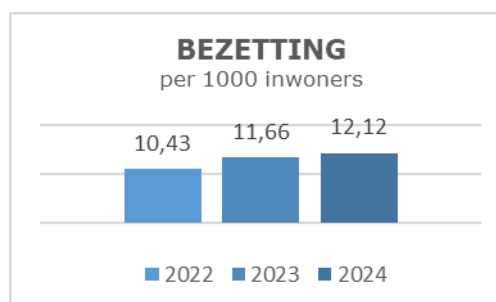
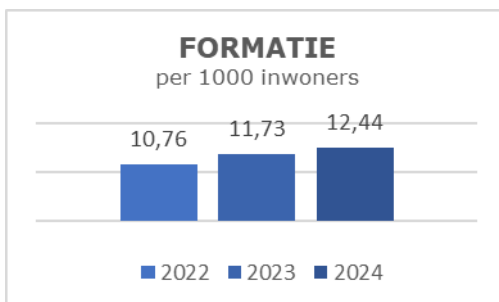
Risico's

- Onverwachte gebeurtenissen, lokaal of elders, die van invloed zijn op de veiligheid in Heerlen of het veiligheidsgevoel van burgers;
- Capaciteit veiligheidspartners staat onder druk (politie, brandweer, OM);
- Toenemende polarisatie;
- Geopolitieke onzekerheden wereldwijd;
- Gevolgen oorlog Oekraïne – Rusland;
- Gevolgen opvangcrisis asielzoekers;
- Bezuinigingen en/of beperkte financieringsmogelijkheden van (lokale) veiligheidsaanpakken.

Beleidsindicatoren

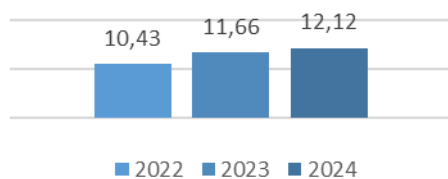
Bestuur en Ondersteuning

Beleidsindicatoren

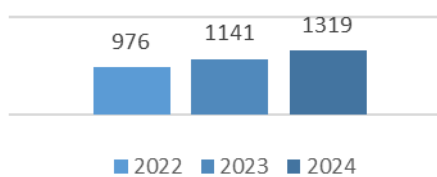
BEZETTING

per 1000 inwoners

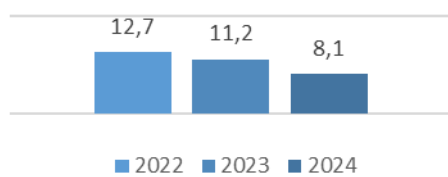
APPARAATSKOSTEN

in € per inwoner

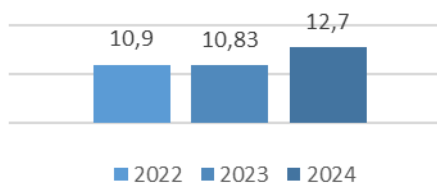
EXTERNE INHUUR

kosten inhuur/ totale loonsom

OVERHEAD

in % totale lasten

Kernthema Bestuurskracht

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

We onderhouden continu stevige bestuurlijke en ambtelijke netwerken, waarbij we externe financieringsstromen actief bewaken. Daarbij dragen we met overtuiging het Heerlen-verhaal uit, zowel naar binnen als naar buiten, en zorgen we voor samenhang tussen interne ontwikkelingen en externe kansen. Met beperkte middelen streven we naar maximaal effect, conform gemaakte afspraken met de stad en onze partners. Onze lobby in Den Haag, Düsseldorf en Brussel versterken we steeds meer in samenwerking met (eu)regionale partners, waarbij we koersvast en vastberaden blijven opereren. Juist samenwerking op Zuid-Limburgs en grensoverschrijdend niveau levert duidelijke meerwaarde op. Met zelfbewuste, positieve communicatie laten we zien welke inspanningen mooie resultaten opleveren.

De stad en regio slagen er herhaaldelijk in om SPUK-uitkeringen bij het Rijk los te krijgen, wat een belangrijke bron van externe financiering blijft. Tegelijk zien we dat het kabinet steeds vaker kiest voor verstrekking via het gemeentefonds in plaats van SPUK-constructies, maar onze proactieve en onderscheidende positie krijgt onverminderd aandacht vanuit Den Haag—zoals blijkt uit recente signalen in jaarverslagen en tussentijdse rapportages. We realiseren ons dat behaalde successen geen garantie voor toekomstige subsidies zijn, en daarom is onze lobbystrategie adaptief ingericht, met een koers die voortdurend wordt afgestemd op het actuele rijksbeleid.

Drie prioritaire lijnen sturen ons lobbywerk: de opstelling van een investerings- en kansenagenda; gerichte aandacht voor wonen en bereikbaarheid; en focus op bestaanszekerheid, veiligheid en brede welvaart. Deze lijnen sluiten naadloos aan op de drie sporen van de Agenda Zuid-Limburg, die ons een stevig kader bieden: de transformatie naar een grensoverschrijdende kenniseconomie; het toekomstbestendig maken van ons landschap; en het actief aanpakken van achterstanden binnen onze regio. Specifieke dossiers waarvoor we kansen zien omvatten lopende trajecten zoals IC-Randstad-Aken, het Romeins Museum en het onderwijscentrum, kansrijke thema's als woningbouw, Zuyderland, veiligheid en leefbaarheid, en unieke dossiers die onze grenspositie benutten, met name het programma Heerlen-Noord.

Gemeenten, bedrijven en maatschappelijke instellingen weten elkaar steeds beter te vinden; die verbinding is essentieel voor structurele versterking, zoals bij internationale spoorverbindingen, verduurzaming van Chemelot en het Einstein-telescoopprogramma. We blijven actief betrokken in Zuid-Limburgse en Euregionale netwerken en stedelijke platforms zoals de VNG en G40. De brede bestuurlijke rol van de burgemeester binnen de VNG versnelt de aandacht voor lokale en regionale thema's bij het nieuwe kabinet, waaronder de versterking van de lobby rondom het ravijnjaar.

Communicatie vormt de belangrijke schakel tussen gemeente en stakeholders—inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen. Dit maakt zichtbaar dat we trots zijn op onze stad en successen, en dat we met lef en daadkracht bouwen aan Heerlen. Daarom hebben we samen met de stad een nieuwe stadsmarketingaanpak ontwikkeld. In de eerste helft van 2024 is het brede stadsmerk geïnspireerd door het Urban Canvas gedragen en verankerd; dit krijgt nu organisatorische vorm via een publiek-private marketingorganisatie, ondersteund door lokale ondernemers en prominente promotoren van Heerlen.

Met een eerlijke, proactieve en transparante communicatiestrategie—online en offline—bouwen we vertrouwen bij inwoners, ondernemers en partners. Bestuurlijke dilemma's, overwegingen en verantwoordingsmomenten worden helder gecommuniceerd, zowel bij besluitvorming als bij dossiers van regionaal belang, zoals de samenwerking met Zuyderland. Onze strategische communicatie is proactief geïntegreerd in beleidsvoorbereiding, waarmee we duidelijk maken dat de gemeente in verbinding staat met haar omgeving en dat we openstaan voor samenwerking. Zo ondersteunen en bevorderen we dat Heerlen meer bezoekers, inwoners, investeerders en studenten aantrekt én proactief zichtbaar blijft in Den Haag, Brussel, Duitsland en bij de provincie.

Over welk bestaand beleid beschikken we om dit te realiseren?

- Onderzoeken Tripool;
- Agenda Zuid-Limburg;
- Convenant Aken Heerlen;
- Samenwerkingsovereenkomst Stedenband Amsterdam;
- Regiodeal Parkstad 1 en 2;
- Strategische agenda Parkstad;
- NOVI (Nationale Omgevingsvisie) uitvoeringsprogramma;
- MAHHL (Maastricht Aken, Hasselt, Heerlen, Luik) jaarplan 2021;
- Strategische beleids- /ambitiedocumenten van andere kernthema's o.a.: Bidboek centrum.

Wat gaat dat kosten?

KT Bestuurskracht (Communicatie en regionale samenwerking)

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-5.875	-5.288	-5.693	-5.799	-5.888	-5.974
Baten	208	-116	0	0	0	0
Totaal	-5.667	-5.404	-5.693	-5.799	-5.888	-5.974

Bedragen x € 1.000

Kernthema Dienstverlening

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

De visie 'Met oog voor de Heerlenaar' vormt het fundament voor de verdere ontwikkeling van onze gemeentelijke dienstverlening, waarbij we, ondanks de toegenomen digitalisering, de mens centraal blijven stellen. We zorgen voor toegankelijke en betrouwbare dienstverlening, waarbij goede bereikbaarheid via telefoon en balie, begrijpelijke taal en transparantie over onze werkwijze standaard zijn. Daarnaast zetten we actief in op digitale innovatie die de dienstverlening efficiënter en doelgerichter maakt, bijvoorbeeld via een persoonlijke internetpagina waar inwoners de status van hun aanvragen kunnen volgen, WhatsApp -en livechat-ondersteuning, en de doorontwikkeling van het meldingen-programma Signalen. In lijn met de richtlijnen van 'Heldere Taal' zijn standaardbrieven in het sociaal domein aangepast, zijn zaaksystemen bij burgerzaken geoptimaliseerd, en worden facturen binnen twee weken afgehandeld. Onze nieuwe, gebruiksvriendelijke website is ontworpen vanuit het perspectief van inwoners en ondernemers, voldoet aan de actuele privacy-, veiligheids- en archiveringsvereisten, en is bedoeld om onze telefonie en balie te ontlasten en wachttijden verder te verminderen. Door deze maatregelen sluiten we aan bij de standaarden van dienstverlening uit het coalitieakkoord en de leidraad 'Met oog voor de Heerlenaar', waarbij we continu servicenormen formuleren, delen en monitoren via tevredenheidsonderzoeken. Zo waarborgen we dat onze dienstverlening doelgericht, toegankelijk, betrouwbaar en efficiënt is, en blijvend inspeelt op de behoeften en verwachtingen van de Heerlenaren, nu en in de toekomst.

Over welk bestaand beleid beschikken we om dit te realiseren?

- Verordening BRP 2014;
- Paspoortwet;
- Wet BRP;
- Regeling briefadres 2024;
- Kieswet;
- Wet Digitale Overheid;
- Wet Digitale toegankelijkheid;
- Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk verkeer;
- Omgevingswet.

Wat gaat dat kosten?

KT Dienstverlening	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-4.364	-4.050	-4.441	-4.554	-4.398	-4.398
Baten	2.501	2.274	2.299	2.299	2.299	2.299
Totaal	-1.863	-1.776	-2.142	-2.255	-2.099	-2.099

Bedragen x € 1.000

Kernthema Middelen en heffingen

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

Binnen dit kernthema gaat het over het beschikbaar krijgen van voldoende middelen om de doelen en de daarbij horende maatschappelijke effecten, zoals beschreven in de diverse programma's, te realiseren en deze middelen vervolgens doelmatig te besteden.

Belangrijkste taken binnen dit kernthema zijn het:

- uitvoering geven aan de treasury-functie (onder andere financieringsinstrumenten en risicobeheersing);
- scheppen van kaders voor de heffing en inning van lokale belastingen (zie paragraaf Lokale heffingen);
- beheer en de advisering rondom verworven aandelenkapitaal van de gemeente Heerlen en het jaarlijks te genereren dividend;
- verhogen van inkomende subsidies;
- beheer van en de advisering rondom het gemeentefonds (zie paragraaf Gemeentefonds).

Het kernthema Middelen en heffingen gaat over diverse onderwerpen. Deze onderwerpen worden verder uitgewerkt in de paragrafen. We kiezen ervoor, in het kader van duidelijkheid en transparantie, om de onderwerpen in één keer geheel uit te werken in plaats van deze opgesplitst te beschrijven onder de programma's en een gedeelte onder de paragrafen.

Hieronder staan de onderwerpen met verwijzing naar de betreffende paragraaf.

Onderwerp	Paragraaf
Financiën (inclusief Planning & Control)	Financiering
Coördinatie deelnemingen	Verbonden partijen
Bedrijfsvoering	Bedrijfsvoering
Procesoptimalisatie	Bedrijfsvoering
Burgerzaken, belastingen en heffingen	Lokale heffingen
Gemeentefonds, dividenden	Algemene dekkingsmiddelen
Onderhoud kapitaalgoederen	Onderhoud kapitaalgoederen
Risicomanagement	Weerstandsvermogen en risicobeheersing
Vastgoed, gronden en beheer	Grondbeleid
Grondexploitatie	Grondbeleid

Over welk bestaand beleid beschikken we om dit te realiseren?

- Financiële verordening 2024;
- Nota Risico's en weerstandsvermogen 2012;
- Treasury statuut 2010;
- Nota Reserves en voorzieningen 2018;
- Beleidsnota Lokale heffingen;
- Nota Verbonden partijen 2017;
- Kaders voor het fonds Economische cultuurversterking;
- Legesverordening 2024.

Wat gaat dat kosten?

KT Middelen en heffingen

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-85.603	-65.917	-64.874	-68.715	-74.296	-76.806
Baten	396.240	388.438	404.702	411.842	409.998	421.699
Totaal	310.637	322.522	339.827	343.127	335.703	344.892

Bedragen x € 1.000

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2026	2027	2028	2029
Gevel stadhuis	1.800	600		
Autohoogwerker	130			
Totaal	1.930	600	0	0

Bedragen x € 1.000

2.1.1 Programma Veiligheid

Portefeuillehouder: Roel Wever

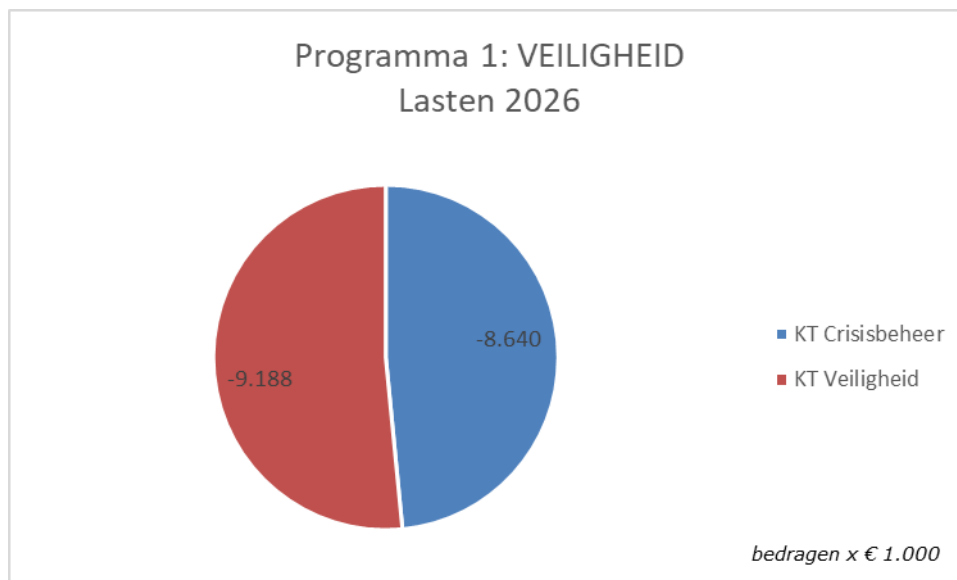
Wat willen we bereiken?

Het is onze ambitie te zorgen voor veilige en leefbare wijken. Daarin is geen plek voor ernstige overlast en (ondermijnende) criminaliteit. De landelijke programma's en financieringsimpulsen waarin veiligheid een belangrijke plek heeft, zoals het Nationaal Programma Heerlen-Noord, Regiodeal en Preventie met Gezag, helpen ons om het verschil tussen Heerlen-Noord en Heerlen-Zuid te verkleinen en de veiligheid in Heerlen verder te versterken.

De politieformatie en de bezetting ervan is in Heerlen al jaren structureel te laag. Dat maakt onze veiligheidsopgave extra uitdagend. Om goed aan de veiligheidsopgave te werken is een structurele en toekomstbestendige investering in veiligheid nodig, met nadrukkelijk meer oog voor preventie. Dat doen we met in de wijk verankerde aanpakken en netwerken, innovatieve interventies en effectieve samenwerkingsverbanden.

Bij de ambitie om Heerlen zo veilig mogelijk te maken en te houden, hoort ook dat we de (toekomstige) risico's kennen en daarop voorbereid zijn. Allereerst met onze eigen crisisbeheersing, maar vooral ook samen met inwoners, bedrijven en instellingen. Daarbij zetten we in op zelfredzaamheid, veerkracht en weerbaarheid. Voor de voorbereiding op toekomstige en langdurige crises zetten we in op verdere versterking van het fundament van de veiligheidsregio en de gemeentelijke crisisbeheersing. Onze inspanningen zijn daarbij ook in 2026 gericht op het verbeteren van onze eigen operationele continuïteit en het verlenen van informatie over risico's aan inwoners. Zo beperken we leed en schade zoveel als mogelijk en herstellen we verstoringen van het openbare leven zo snel mogelijk bij incidenten of crises.

Wat mag dat kosten?

Programma 1 - Veiligheid

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-19.145	-15.574	-17.828	-18.337	-18.681	-19.069
Baten	3.819	1.323	180	179	179	179
Totaal saldo van baten en lasten	-15.326	-14.250	-17.648	-18.157	-18.501	-18.889
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	435	0	0	0	0	0
Resultaat	-14.891	-14.250	-17.648	-18.157	-18.501	-18.889

Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Crisisbeheer	-8.505	-8.525	-8.640	-8.925	-9.258	-9.601
Veiligheid	-6.821	-5.725	-9.008	-9.233	-9.244	-9.289
Bestemming	435	0	0	0	0	0
Totaal	-14.891	-14.250	-17.648	-18.157	-18.501	-18.889

Bedragen x € 1.000

Risico's

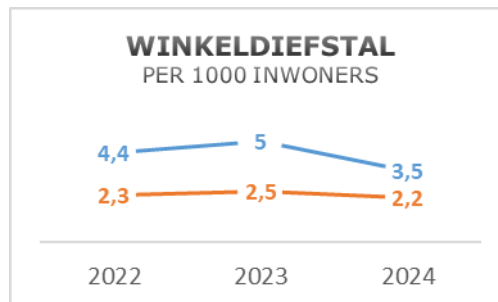
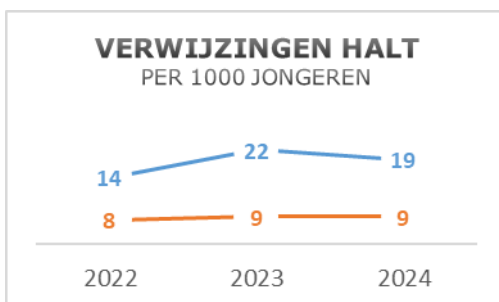
- Onverwachte gebeurtenissen, lokaal of elders, die van invloed zijn op de veiligheid in Heerlen of het veiligheidsgevoel van burgers;
- Capaciteit van onze eigen organisatie en die van veiligheidspartners staat onder druk (politie, brandweer, OM, Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad);
- Toenemende polarisatie;
- Geopolitieke onzekerheden wereldwijd, de daarmee gepaard gaande dreigingen en de nog onbekende omvang van de voorbereidingen daarop;
- Gevolgen oorlog Oekraïne – Rusland;
- Gevolgen opvangcrisis asielzoekers;
- Bezuinigingen en/of beperkte financieringsmogelijkheden van (lokale) veiligheidsaanpakken.

Beleidsindicatoren

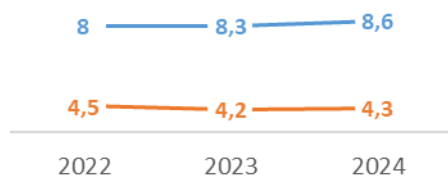
Veiligheid

Beleidsindicatoren

 NL Heerlen

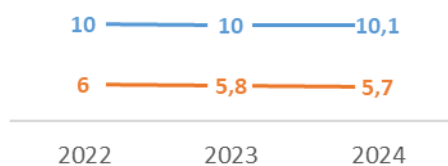
GEWELDSMISDRIJVEN PER 1000 INWONERS

DIEFSTALLEN UIT WONING PER 1000 INWONERS

VERNIELINGEN PER 1000 INWONERS

Kernthema Crisisbeheer

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

Omdat het dreigingslandschap snel verandert en crises steeds langduriger zijn, richten we de crisisorganisatie toekomstbestendig in en versterken we de inzetbaarheid van betrokken functionarissen. Belangrijk hierbij zijn de beheersing van risico's (voorkomen, beperken) en de gezamenlijke multidisciplinaire voorbereiding op mogelijke incidenten. Hierbij wordt het begrip "incident" breed opgevat. Het gaat niet alleen om het incident zelf maar ook om de dreiging ervan of de aankondiging van een gebeurtenis. Het kan ook gaan om incidenten of verstoringen die op zichzelf geen ramp of crisis zijn maar die (mogelijk) de openbare orde en veiligheid bedreigen, zoals thema's die maatschappelijke onrust tot gevolg kunnen hebben. Door onze aansluiting binnen de Veiligheidsregio Zuid-Limburg kunnen we ons goed voorbereiden op (regionale) incidenten, maar staan we ook klaar om regionaal én internationaal op dit vlak effectief samen te werken.

Crisisbeheersing en rampenbestrijding blijft de komende jaren volop in beweging. Enerzijds zijn er de meer traditionele risico's waar we op voorbereid moeten blijven en bij moeten acteren. Anderzijds komen er steeds meer nieuwe risico's bij, waarbij ontwikkelingen elkaar snel opvolgen. Dit zorgt voor een dynamische agenda. Zoals geopolitieke ontwikkelingen, waarbij we moeten denken aan (de effecten van) militaire dreiging en uitval van vitale infrastructuren. Dit vraagt om een andere kijk op voorbereiden en een breed inzetbare crisisorganisatie die ook op deze scenario's kan acteren. Hier gaan we in 2026 verder mee aan de slag. Daarbij hoort ook dat we verder inzetten op de maatschappelijke weerbaarheid van Heerlen. Daardoor zijn mensen in geval van crisis of ramp meer in staat voor zichzelf en hun omgeving te zorgen. Dit thema heeft landelijk veel aandacht en samen met andere gemeenten en de Veiligheidsregio Zuid-Limburg zullen we hierop verdergaand samenwerken. Daarbij is de verbinding belangrijk; landelijke initiatieven en ontwikkelingen monitoren we, we zoeken contact met onze regionale partners en we benutten vooral ook de al bestaande in- en externe netwerken en kracht van inwoners en bedrijven.

Verder zullen wij in 2026 doorgaan met de doorontwikkeling van ons risicoprofiel naar een dynamisch risicoprofiel op o.a. het gebied van brand, ongeval, overstroming en incidenten op evenementen. Op deze manier kunnen wij ook sneller inspelen op de veranderende risico's en dreigingen en onze advisering en integrale voorbereiding hierop verstevigen.

Over welk bestaand beleid beschikken we om dit te realiseren?

- Kadernota Leefbaarheid en Veiligheid 2024 – 2027;
- Samen Veilig – Meerjarenbeleidsplan Veiligheidsregio Zuid-Limburg 2024 – 2027;
- Crisisplan Veiligheidsregio Zuid-Limburg 2024 – 2027;
- VTH-Beleid Omgevingsrecht 2023-2026 (Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving Omgevingsrecht).

Wat gaat dat kosten?

KT Crisisbeheer

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-8.642	-8.757	-8.640	-8.925	-9.258	-9.601
Baten	137	231	0	0	0	0
Totaal	-8.505	-8.525	-8.640	-8.925	-9.258	-9.601

Bedragen x € 1.000

Kernthema Veiligheid

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

In 2026 bouwen we voort op de koers uit de Kadernota Leefbaarheid en Veiligheid, waarmee we investeren in een preventieve en integrale benadering van maatschappelijke veiligheid en leefbaarheid. Het bijbehorende uitvoeringsprogramma concretiseert de speerpunten uit deze nota en zet in op duurzame samenwerking met partners zoals politie, OM, RIEC, Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad en de woningcorporaties. Met dit doel zetten we ook in op de verdere professionalisering van Team Toezicht en Handhaving. De aanpak 'Sociaal Veilig', geïnspireerd op Operatie Hartslag, blijft richtinggevend in het verbinden van zorg, veiligheid, preventie en handhaving. Bij toekenning van middelen uit de Regiodeal kan de aanpak Sociaal Veilig in Heerlen-Noord in 2026 blijven doordraaien. Als dat niet het geval is, dan komt de aanpak te vervallen en moet deze teruggebracht worden naar de drie focuswijken Vrieheide, Hoensbroek en GMS. Als verdieping binnen Sociaal Veilig wordt de doorbraakmethode ingezet. Dat wordt in 2026 voortgezet om kwetsbare huishoudens te ondersteunen en kennis te delen met Europese steden.

De preventieve aanpak van jeugdcriminaliteit in Heerlen-Noord krijgt extra gewicht via het programma Preventie met Gezag, met speciale aandacht voor veilige schoolomgevingen. In Hoensbroek is het veiligheidscentrum in voorbereiding en opent naar verwachting halverwege 2026. We verbinden daar het werk van zorg- en veiligheidspartners onder één dak om zo de zichtbaarheid in de wijk te vergroten en onderlinge samenwerking te bevorderen.

Datagedreven werken blijft een pijler van ons beleid. Het Informatieknooppunt Leefbaarheid en Veiligheid Heerlen wordt verder uitgebreid, onder andere met geavanceerde analyse-instrumenten. In 2026 gaan we met het project Pulse Twin inzetten op AI ter ondersteuning van het werk omtrent leefbaarheid en veiligheid in de wijken. Verder wordt via de Veiligheidsbeelden richting gegeven aan de inzet van ons interventieteam en wordt de inzet van Team Toezicht en Handhaving op het thema Veiligheid ondersteund. Vanuit de lokale ondermijningsinzet trekken we op sommige ondermijnings-thema's samen op met het Regionaal Interventieteam Parkstad om onze slagkracht te vergroten.

We versterken de bestuurlijke en juridische instrumenten waarmee we misstanden voorkomen en bestrijden. Het toepassen van de Wet Bibob blijft een kerninstrument om misbruik van vergunningen, subsidies en vastgoedtransacties te voorkomen. Daarbij zetten we in op bewustwording bij inwoners en ondernemers over signalen van ondermijning met gerichte communicatiecampagnes en geven we trainingen aan professionals. Samenwerking met private partijen is onmisbaar om barrières op te werpen tegen criminele activiteiten. Voor de aanpak van uitbuiting, illegale prostitutie en huiselijk geweld werken we samen met ketenpartners in het zorg- en veiligheidsdomein en zetten we actief in op signalering, nazorg en uitvoering van de Wet tijdelijk Huisverbod. Bij demonstraties houden we veiligheid en facilitering van het demonstratierecht in balans.

Op openbare orde-problematiek, veiligheid en overlast in woonwijken, bijvoorbeeld door jeugd, drugs of geluid, zetten we stevig in. Dat doen we onder meer door inzet van politie, boa's, toezichthouders, jeugdboa's, straatcoaches, het interventieteam en via de toepassing van de Wet Aanpak Woonoverlast. Buurtbemiddeling is ook in alle wijken beschikbaar en vormt een belangrijk instrument om beginnende conflicten vroegtijdig te dempen.

We blijven betrokken bij het Experiment gesloten coffeeshopketen dat in juni 2024 is gestart. Ook in 2026 monitoren we de effecten nauwgezet en treden we op tegen straathandel. Evenementen vinden plaats binnen duidelijke veiligheidskaders, met een evaluatie achteraf en met toepassing van het evenementensanctiebeleid bij overtredingen.

Toezicht en handhaving heeft een belangrijke rol in de integrale aanpak van leefbaarheid en veiligheid. Deze rol wordt op de verschillende beleidsvelden uitgevoerd door toezichthouders en buitengewoon opsporingsambtenaren in de teams Toezicht en Handhaving, Sociale Veiligheid en Buurtregie, Bouw- en Milieutoezicht en Bodem en Vergunningen. We voeren het toezicht uit in de openbare ruimte en handhaven daar waar nodig. Tevens voeren we risicogerichte controles uit bij bedrijven en bouwprojecten.

Ook bereiden we ons – hoewel daar nog geen extra middelen of capaciteit door het Rijk voor zijn vrijgemaakt - voor op het landelijke vuurwerkverbod, startend bij de jaarwisseling 2026/2027.

Tot slot versterken we onze weerbaarheid met gerichte interventies. Zo trainen we professionals in het signaleren van radicalisering, maken we inwoners en ondernemers bewust van de gevaren van cybercrime, bereiden we ons voor op de aanbesteding van een nieuw en innovatief camerasysteem in de stad en zorgen we voor een kwalitatieve uitrusting van onze handhavers.

Over welk bestaand beleid beschikken we om dit te realiseren?

- Algemene Plaatselijke Verordening (APV);
- Kadernota Leefbaarheid en Veiligheid 2024 – 2027;
- Evenementenbeleid facilitering en locaties;
- Damoclesbeleid Heerlen (2025);
- Verordening bestuurlijke boete handhaving overlast in de openbare ruimte 2024;
- Beleidsregels dwangsommen straathandel drugs en meevoeren inbrekerswerktuigen;
- Horecasanctiebeleid;
- Beleidsregels beoordeling norm slecht levensgedrag;
- Beleidsregels verdeling exploitatievergunningen coffeeshops Heerlen;
- Coffeeshopbeleid Heerlen (2025);
- Handhavingsbeleid Digitaal Opkopers Register Heerlen 2019;
- Sanctiebeleid Heerlen - (illegale) seksinrichtingen, escortbedrijven en thuisprostitutie;
- BIBOB-beleid;
- Handhavingsbeleid Experiment gesloten coffeeshopketen;
- VTH-Beleid Omgevingsrecht 2023-2026, Alcoholwet en APV met betrekking tot Wet op de kansspelen en terrasvergunning);
- Plan van Aanpak Preventie met Gezag juni 2026-2029.

Wat gaat dat kosten?

KT Veiligheid

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-10.503	-6.817	-9.188	-9.412	-9.423	-9.468
Baten	3.682	1.092	180	179	179	179
Totaal	-6.821	-5.725	-9.008	-9.233	-9.244	-9.289

Bedragen x € 1.000

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2026	2027	2028	2029
Bodycams		50		
Totaal	0	50	0	0

Bedragen x € 1.000

2.1.2 Programma Verkeer en vervoer

Portefeuillehouder: Marco Peters

Wat willen we bereiken?

Binnen het programma 'Verkeer en vervoer' leggen we deze MBP-periode de nadruk op het optimaliseren van de multimodale bereikbaarheid, maar vooral op het verbeteren van de verkeersveiligheid. Dit laatste heeft deze coalitieperiode de allerhoogste prioriteit, waarbij er – conform de Mobiliteitsvisie 'Heerlen in Beweging' – gestreefd wordt naar 0 ernstige verkeersslachtoffers per jaar. Hieronder vallen onder andere het verkeersveilig inrichten van onze infrastructuur en het verbeteren van de fietsinfrastructuur.

In lijn met de landelijke aanpak 'Strategisch Plan Verkeersveiligheid' zetten we in op de verbetering van de verkeersveiligheid via een risicogestuurde aanpak. Deze verkeersveiligheidsaanpak is niet langer alleen gericht op het verbeteren van locaties waar ongevallen hebben plaatsgevonden, maar juist op het voorkomen van ongevallen.

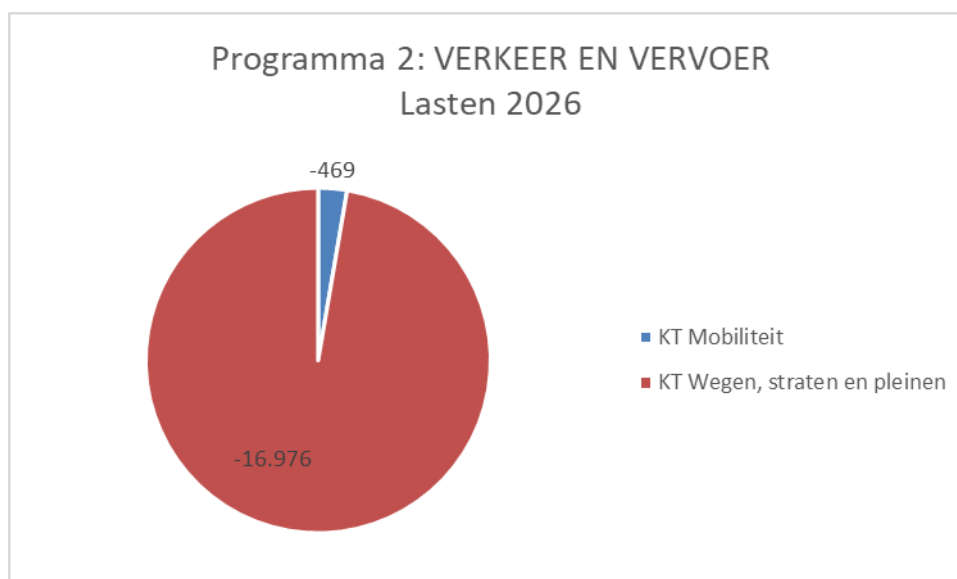
Daarnaast streven we ernaar om o.a. de snelheid(overschrijdingen) op de Heerlense wegen – zowel op 30 km/u-wegen als op 50 km/u-wegen – tot een bepaald maximum te beperken en het verkeersveiligheidsgevoel bij de burgers te vergroten.

Ook willen we een continuïteit leggen in de aanpak om schoolomgevingen verkeersveiliger te maken. Door een combinatie van infrastructurele aanpassingen, gedragsbeïnvloeding en bewustwording willen we de leerlingen (alsook hun ouders) en het schoolpersoneel meenemen op weg naar het uiteindelijke doel: een autoluwe en veilige schoolomgeving.

Aanvullend op de verkeersveiligheidsaanpak zetten we in op het stimuleren van duurzame vervoerswijzen. Hiermee bevorderen we tevens de leefbaarheid en gezondheid.

Tenslotte werken we aan het verbeteren van de bereikbaarheid van de bedrijventerreinen Avantis-Trilandis, zowel voor logistiek alsmede ter optimalisering van de baanbereikbaarheid.

Wat mag dat kosten?

Programma 2 - Verkeer en vervoer

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-16.490	-16.476	-17.445	-17.841	-18.049	-18.215
Baten	3.578	1.783	1.805	1.804	1.804	1.804
Totaal saldo van baten en lasten	-12.912	-14.692	-15.640	-16.037	-16.245	-16.411
Toevoeging reserves	-863	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-13.775	-14.692	-15.640	-16.037	-16.245	-16.411

Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Mobiliteit	-395	-486	-469	-468	-438	-436
Wegen, straten en pleinen	-12.517	-14.206	-15.171	-15.570	-15.807	-15.975
Bestemming	-863	0	0	0	0	0
Totaal	-13.775	-14.692	-15.640	-16.037	-16.245	-16.411

Bedragen x € 1.000

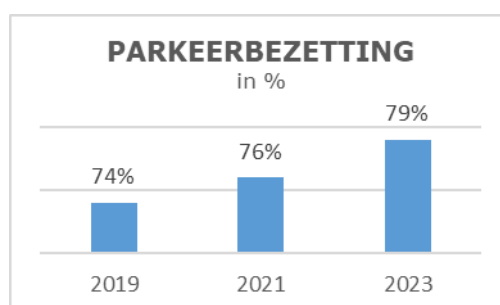
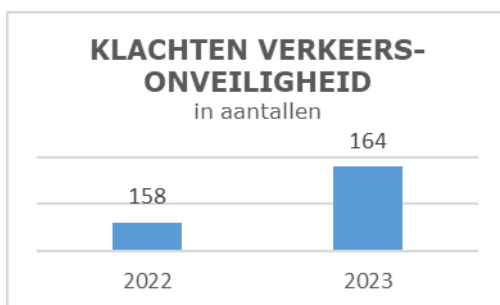
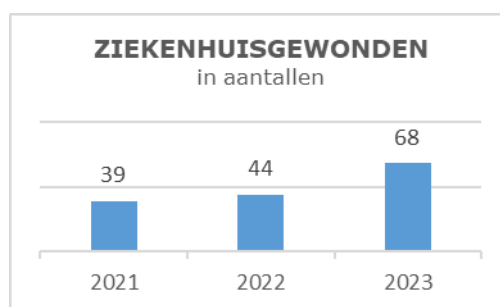
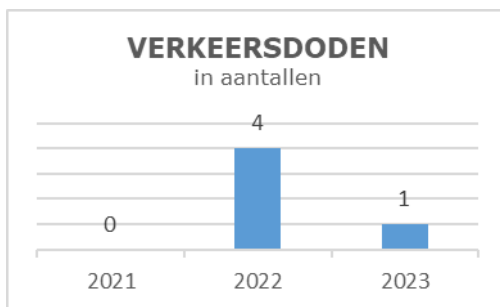
Risico's

- De registratiegraad van de verkeersongevallen is de laatste jaren aanmerkelijk verbeterd. Toch is het niet altijd mogelijk om een goede vergelijking te maken met voorgaande jaren. Een onderschatting van het verkeersveiligheidsbeeld kan hierdoor optreden.

Beleidsindicatoren

Verkeer en Vervoer

Beleidsindicatoren

Kernthema Mobiliteit

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

Een veilige, multi-modale bereikbaarheid vormt een essentiële pijler voor een veilige, sociaal sterke, duurzame en economisch vitale stad. Het is dé voorwaarde voor toekomstgerichte stedelijke ontwikkeling.

Met onze mobiliteitsvisie 'Heerlen in Beweging' zetten we in 2026 in op het verbeteren van de verkeersveiligheid en het versterken van duurzame mobiliteitsnetwerken. We werken aan toegankelijke, veilige en betrouwbare alternatieven voor de auto zoals het openbaar vervoer en de fiets. Dit gebeurt binnen flexibele jaarplannen die ruimtelijke, infrastructurele en gedragsmatige maatregelen combineren, en worden afgestemd op regionale ontwikkelingen in Zuid-Limburg.

We zetten ons in voor een veilige verkeersomgeving en doen dit doelgericht en systematisch volgens ons Verkeersveiligheidsplan Heerlen. Dit plan sluit aan op de landelijke aanpak zoals verwoord in het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 en is gebaseerd op een risico gestuurde benadering.

We brengen risico's in kaart en nemen passende maatregelen.

In 2026 continueren we onze aanpak voor de schoolomgevingen. Samen met de politie en regionale partners intensiveren we verkeerseducatie en gedragsinterventies via ROVL en inspanningen gericht op verschillende doelgroepen.

Ook in 2026 blijft leefbaarheid een belangrijk aandachtspunt binnen het kernthema mobiliteit. Wij zetten de wijkgerichte parkeeraanpak voort om de kwaliteit van wonen en verblijven in de wijken te verbeteren. Naast de evaluatie van het project GMS werken we verder aan de uitwerking van de buurten Lindeveld en op de Nobel en starten we met de voorbereiding van Heerlerbaan-Schil en Heerlerbaan-Centrum. Met maatwerk per wijk en buurt dragen we bij aan een prettige en toegankelijke leefomgeving.

We continueren de samenwerking met de provincie en Rijkswaterstaat om de bereikbaarheid van Avantis-Trilandis te verbeteren. Naast het lopende onderzoek naar de meest geschikte verkeerskundige oplossingsvariant werken we samen met de bedrijven aan voorstellen voor alternatieve vervoerswijzen en bereiden we de plaatsing van de fietsbruggen over de rotonde voor.

Samen met provincie en Arriva werken we aan een toekomstbestendig openbaar vervoersysteem, inclusief voor- en natransport, om reizigersbewustzijn te vergroten en regionale verbindingen, zoals de IC-route Randstad-Heerlen-Aken, te versterken. Daarnaast richten we ons op fietsroutes en ontbrekende schakels volgens het Fietsplan en onderzoeken we met Parkstad en provincie de mogelijkheden voor het realiseren van mobiliteitshubs.

In 2026 bouwen we verder aan een krachtige regionale samenwerking binnen Zuid-Limburg. We zetten ons actief in voor het (economisch) versterken van Parkstad en de hele regio, met oog voor de unieke kwaliteiten en kansen van elke gemeente. Een belangrijk onderdeel van deze samenwerking is het vergroten van de regionale uitvoeringskracht. Door kennis, middelen en inspanningen te bundelen, kunnen we effectiever inspelen op complexe maatschappelijke opgaven.

Zo dragen we in 2026 met vernieuwende initiatieven -van slimme infrastructuur, handhaving en gedragsinterventies tot een systematische parkeeraanpak, OV en fietsroutes- bij aan de transitie naar een groene, gezonde en veilige stad. We realiseren concrete maatschappelijke effecten: een daling van verkeersslachtoffers, betere bereikbaarheid met gelijkwaardige keuzemogelijkheden voor alle doelgroepen, verhoogde leefbaarheid in buurten en een sterke regionale verbinding, waarmee Heerlen in beweging blijft.

Over welk bestaand beleid beschikken we om dit te realiseren?

- Mobiliteitsvisie 'Heerlen in Beweging' 2019;
- 'Visie op Mobiliteit' Parkstad 2020;
- Mobiliteitsvisie Zuid-Limburg 2020;

- Mobiliteitsplan Limburg "Slim op weg naar morgen" 2018;
- Parkeernota 'Visie en Ambitiedocument' 2016;
- Fietsplan Heerlen 'Van Autostad Heerlen naar fietsstad Heerlen' 2022;
- Nota Mobiliteitsnormen Heerlen 2023;
- Verkeersveiligheidsplan Heerlen 2024;
- Actieplan fijne buurten.

Wat gaat dat kosten?

KT Mobiliteit

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-395	-486	-469	-468	-438	-436
Baten	0	0	0	0	0	0
Totaal	-395	-486	-469	-468	-438	-436

Bedragen x € 1.000

Kernthema Wegen, straten en pleinen

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

Bewonersbetrokkenheid

We blijven bewoners en organisaties ondersteunen die zelf ideeën hebben om een prettige verblijfskwaliteit te creëren. Het versterkt eveneens het eigenaarschap en de sociale cohesie in de buurt. Hierdoor voelen bewoners zich minder anoniem, waardoor ze zich eveneens veiliger en prettiger voelen in hun buurt.

We gaan door met de buurtwandelingen samen met bewoners in de openbare ruimte. Het geeft ons zeer bruikbare informatie, waardoor we beter tegemoet kunnen komen aan de wensen van de bewoners. We merken dat dit als heel positief wordt ervaren.

Natuurlijk blijven we net als in voorgaande jaren ook bewoners faciliteren die samen met ons de strijd tegen zwerfafval willen aangaan.

Ook maken we werk van fijne speelplekken in de buurten. Kinderen moeten immers een speelplek hebben, waar ze kunnen ravotten en met andere kinderen buiten kunnen spelen. Daarnaast zijn speelplekken ontmoetingsplekken in de buurt, waar mensen elkaar tegen komen en een praatje met elkaar maken.

Zo zorgen we samen voor een nette en leefbare woon- en verblijfsomgeving en vergroten wij de gezelligheid en uitstraling van de buurten.

Schoon, heel en veilig

Het schoon, heel en veilig houden van de openbare ruimte blijft onze prioriteit houden, omdat dit een basisvoorwaarde vormt voor een prettige buurt. In het verleden hebben wij besloten om als regiegemeente te opereren. Dit houdt in dat het onderhoud grotendeels wordt uitgevoerd door sturing te geven aan marktpartijen. Hierbij pakt de eigen buitendienst voornamelijk meldingen en kleine werkzaamheden op, zodat we snel en/of flexibel opereren daar waar dit nodig is.

Op grond van diverse overwegingen op het gebied van sturing, flexibiliteit en efficiency en een gewenste verbetering van de kwaliteit, en de beleving daarvan en met als doel kosten te reduceren gaan we een onderzoek doen naar de uitvoering van het onderhoud in eigen beheer.

Handboek openbare ruimte

Wij stellen een handboek openbare ruimte op met als doel de identiteit van de specifieke buurten en wijken te versterken. Hiertoe stellen wij kaders voor hoe de inrichting van de openbare ruimte er in onze stad uit moet zien. Van Maria-Gewanden tot Heerlerbaan, en van Welten tot Heerlerheide, de openbare ruimte moet aansluiten bij het karakter van de specifieke buurt of wijk.

Over welk bestaand beleid beschikken we om dit te realiseren?

- Visie Waardevolle buitenruimte;
- Nota Wegverhardingen 2023-2027;
- Beheerplan Civieltechnische kunstwerken 2023-2027;
- Groenbeleidsplan.

Wat gaat dat kosten?

KT Wegen, straten en pleinen

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-16.095	-15.990	-16.976	-17.373	-17.611	-17.779
Baten	3.578	1.783	1.805	1.804	1.804	1.804
Totaal	-12.517	-14.206	-15.171	-15.570	-15.807	-15.975

Bedragen x € 1.000

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2026	2027	2028	2029
IBOR	2.592	1.720	1.720	1.720
Mobiliteitsvisie Heerlen in beweging	2.500	1.500	1.500	1.500
Actieplan fiets	1.722			
Civieltechnische kunstwerken	1.717	698	562	562
Verkeersregelininstallaties	260	280	220	253
Openbare verlichting vvi masten	188	188	188	188
Tractor	90			
Openbare verlichting vvi armaturen	79	79	79	79
Totaal	9.148	4.465	4.269	4.302

Bedragen x € 1.000

2.1.3 Programma Economie

Portefeuillehouders: Wil Houben, Casper Gelderblom, Marco Peters

Wat willen we bereiken?

We willen een welvarende stad zijn, waar iedereen een goed bestaan voor zichzelf kan opbouwen. Daarvoor werken we aan twee zaken:

- a) sterke economische clusters, waar ondernemingen goed kunnen gedijen (ondernemerschap) en die een goede voorzieningenstructuur vormen (leefbaarheid);
- b) het oplossen van de zogenaamde mismatch op de arbeidsmarkt waarbij de vraag en het aanbod van arbeid onvoldoende op elkaar aansluiten.

Een gezonde economische structuur bestaat uit sterke, aantrekkelijke voorzieningencusters en werklocaties. De leegstand en versnippering vraagt om een duurzame aanpak, samen met onze partners in Parkstad en Zuid-Limburg. Daarbij blijft het verbreden van de economische basis een punt van aandacht: we willen graag dat deze breed genoeg is om ook in tijden van tegenslag weerbaar te zijn en overeind te blijven.

Ook de arbeidsmarkt in onze regio is niet goed in balans: er staan nog steeds te veel van onze inwoners langs de kant die geen baan kunnen vinden, terwijl tegelijkertijd onze bedrijven niet aan de juiste mensen kunnen komen. Er is dus een verschil tussen de kwalificaties van werkzoekenden en de vraag van werkgevers. Dit verschil wordt onder andere veroorzaakt door technologische, economische en demografische ontwikkelingen. Bij het aantrekken van werkgelegenheid zetten we in op banen die aansluiten bij de kwalificaties van onze inwoners én op banen die op de langere termijn onze economische structuur verbeteren en de welvaart vergroten.

Daarvoor zetten we in op een betere profilering van drie belangrijke sectoren: de medische logistiek, de smart services (met onze eigen Brightlands Smart Services Campus) en leisure (horeca en detailhandel). Daarnaast is het onze ambitie om in Heerlen de clusters bouw, techniek en zorg te versterken. Dit doen we mede in relatie tot de regionale arbeidsmarkt.

We zetten in op het verzilveren van de economische kansen die de energietransitie en de circulaire economie bieden. Daarbij hebben we speciale aandacht voor de circulaire bouw en techniek.

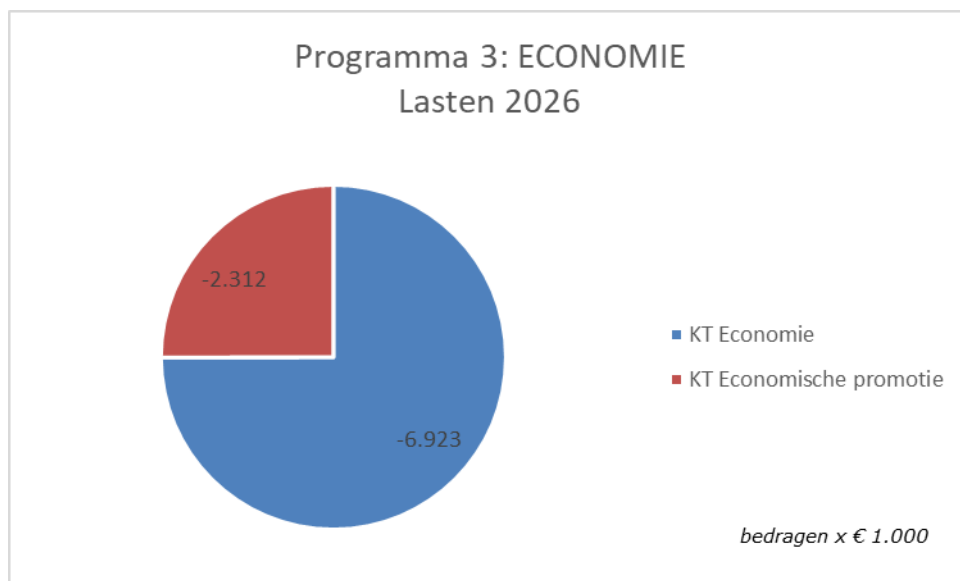
Binnen Zuid-Limburg werken we samen aan economische structuurversterking in de Economische Samenwerking Zuid-Limburg. Voor het onderwerp onderwijs-arbeidsmarkt vervullen wij de trekkersrol. Hier zetten we ons nadrukkelijk in om de genoemde mismatch op de arbeidsmarkt vanuit economisch perspectief samen met onze partners aan te pakken.

We zijn ons ervan bewust dat we onze economische opgaven niet als overheid alleen opgelost krijgen. Zeker niet in een tijd waarin de landelijke economie en zelfs de wereldeconomie het moeilijk heeft door geopolitieke veranderingen. Toch vragen onze specifieke regionale opgaven om blijvende aandacht en inzet. Daarom gaan we actief de dialoog aan met inwoners, ondernemers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen om samen toekomstbestendige oplossingen te vinden.

Heerlen ambieert een kenniseconomie waarin voor burgers voldoende banen op alle niveaus bereikbaar zijn. Het realiseren van 'brede welvaart' is en blijft daarbij het uitgangspunt.

Het college zet zich in voor het bevorderen van buurtvoorzieningen die bijdragen aan de leefbaarheid en sociale cohesie in de wijken. Door samen te werken met lokale partijen en flexibel in te spelen op de behoeften van bewoners, zetten we ons in voor een passend aanbod aan diensten en ontmoetingsplekken. We blijven onderzoeken waar aanvullingen nodig zijn en faciliteren initiatieven die de gemeenschapszin versterken.

Wat mag dat kosten?

Programma 3 - Economie

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-8.228	-7.546	-9.235	-9.127	-9.143	-9.300
Baten	2.609	1.900	866	912	912	912
Totaal saldo van baten en lasten	-5.619	-5.646	-8.369	-8.215	-8.231	-8.388
Toevoeging reserves	-407	-200	-200	-200	-200	-200
Onttrekking reserves	770	424	200	200	200	200
Resultaat	-5.255	-5.422	-8.369	-8.215	-8.231	-8.388

Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Economie	-4.725	-4.770	-6.449	-6.317	-6.336	-6.493
Economische promotie	-894	-876	-1.920	-1.898	-1.894	-1.894
Bestemming	364	224	0	0	0	0
Totaal	-5.255	-5.422	-8.369	-8.215	-8.231	-8.388

Bedragen x € 1.000

Risico's

- Onvoldoende interne capaciteit (kwantitatief en kwalitatief) om de voorgenomen opgaves uit te voeren.
- Onvoldoende (geschikte) ruimte op bedrijventerreinen, waardoor nieuwe bedrijven zich niet kunnen vestigen en bestaande bedrijven niet verder kunnen groeien.
- Transformaties in het centrum, waardoor panden (kantoren, scholen etc.) steeds meer worden omgevormd naar woningen. Hierdoor hebben onder andere kleinschalige kantoorgebruikers en de creatieve industrie meer moeite om een geschikte locatie in het centrum te vinden.
- Krapte op de arbeidsmarkt, waardoor bedrijven weinig geschikt of gekwalificeerd personeel kunnen vinden.
- Stikstofeisen die ontwikkelingen bemoeilijken.
- Onzekerheden als gevolg van geopolitieke spanningen.
- Het elektriciteitsnetwerk in onze regio is vol en het stroomnetwerk is overbelast (netcongestie). Hierdoor zijn er geen nieuwe (bedrijfs)aansluitingen mogelijk en kunnen bestaande aansluitingen

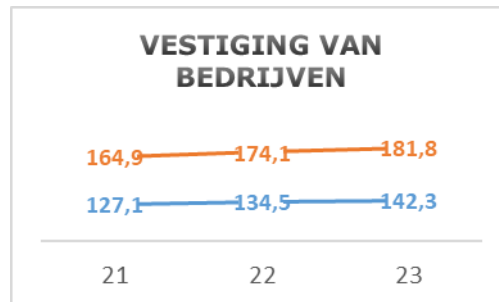
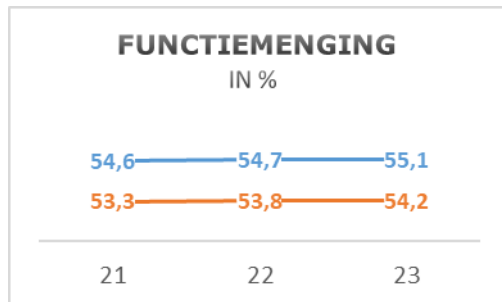
van grootverbruikers niet worden uitgebreid. Dit heeft gevolgen voor productieprocessen en de verduurzamingsopgave.

- Bedrijven die onvoldoende inspelen op digitalisering en cybersecurity.

Beleidsindicatoren

Economie Beleidsindicatoren

 NL Heerlen

Kernthema Economie

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

Om onze economische clusters te versterken en de aansluiting tussen werkzoekenden en werkgevers te verbeteren, richt Heerlen zich in 2026 op drie pijlers: Acquisitie, Aanjagen en Activeren. We gebruiken de aanbevelingen uit het rapport Economische Analyse Parkstad Limburg hierbij als leidraad. Met het Fonds Economische Structuurversterking (FES) ondersteunen we sleutelsectoren – smart services, medische logistiek en leisure – en trekken we bedrijven als Route443 aan, die met € 50.000 subsidie bijdragen aan groei op de Brightlands Smart Services Campus. Hierbij staan duurzaamheid, circulariteit en inclusieve werkgelegenheid centraal in onze acquisitie- en promotiestrategie. We bouwen verder aan een sterk onderwijs- en kennisecosysteem: de Faciliteiten voor Universiteit Maastricht, mede gefinancierd uit FES (€ 1,48 mln), leggen de basis voor voltijds universitair onderwijs en langdurige samenwerking met Zuyd Hogeschool en RWTH Aachen, zoals vastgelegd in het PwC-rapport 'Heerlen als kennisstad en innovatiemotor'. Samenwerkingstrajecten versterken het onderwijs- en onderzoeksprofiel, terwijl de Brightlands-campus en AI-hub ruimte bieden voor experiment en innovatie in de Admintech-sector. Daarnaast zetten we in op uitvoering van de Vrijetijdseconomie 2030 agenda en ontwikkelen we, met Zuid-Limburg, een regionaal dataportaal voor toerisme.

Met de stadsmarketingorganisatie brengen we het verhaal en de identiteit van Heerlen krachtig onder de aandacht. We behouden en versterken de aangewezen winkelclusters om de leefbaarheid te waarborgen door uitvoering te geven aan de geactualiseerde Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL). We stimuleren nieuw ondernemerschap via de regeling Ruimte voor Ondernemerschap, begeleiding door Stichting Streetwise en het Starterscentrum Limburg, waarmee we impuls geven aan lokale startups.

In het kader van Activeren pakken we de mismatch op de arbeidsmarkt aan door, in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven, concrete talentontwikkelplannen te formuleren en grensoverstijgende arbeidsmarktinitiatieven te faciliteren. We waarborgen daarnaast basisvoorzieningen in wijken en versterken bestaande winkelclusters. We blijven ondernemers stimuleren door actieve samenwerking met o.a. het Ondernemersfonds, Visit Zuid-Limburg en Starterscentrum Limburg.

Deze integrale benadering creëert wezenlijke maatschappelijke effecten: versterking van economische sectoren, betere arbeidsmarktintegratie, duurzame profilering van Heerlen als kennis- en centrumgemeente, en behoud van leefbaarheid en voorzieningen in wijken. Daarmee zetten we stevig in op een vitale, dynamische en toekomstbestendige stad in 2026.

Over welk bestaand beleid beschikken we om dit te realiseren?

- Omgevingsvisie Limburg 2021;
- Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL) 2017;
- Structuurvisie Parkstad Limburg 2009;
- Uitvoeringsprogramma Retail Parkstad Limburg (2019);
- Bedrijventerreinvisie Heerlen (2025);
- Structuurvisie Heerlen 2035;
- Nota Economie;
- Kantorennota Heerlen;
- Leegstand in breder verband;
- Bidboek Urban Heerlen 2016-2020;
- Ambitiedocument 2022;
- Horecavisie Heerlen;
- Uitvoeringsprogramma's Economische Samenwerking Zuid-Limburg (ESZL);
- Fonds Economische Structuurversterking (FES);
- Visie Vrijetijdseconomie Zuid-Limburg (VTE) 2020;
- Ontwikkelprogramma vrijetijdseconomie Parkstad Limburg.

Wat gaat dat kosten?

KT Economie

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-6.918	-6.277	-6.923	-6.836	-6.856	-7.012
Baten	2.193	1.507	473	519	519	519
Totaal	-4.725	-4.770	-6.449	-6.317	-6.336	-6.493

Bedragen x € 1.000

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2026	2027	2028	2029
Giesen Bautsch openbare ruimte		1.650	1.650	
Totaal	0	1.650	1.650	0

Bedragen x € 1.000

Kernthema Economische promotie

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

Voor het versterken van de zichtbaarheid van Heerlen en het aantrekken van waardevolle ondernemingen zetten we in op partnerships rondom toonaangevende evenementen zoals de Parkstad Limburg Economy Award en de Dag van het MKB, en organiseren we in samenwerking met Landgraaf een gezamenlijke Ondernemersdag. Deelname aan sectorspecifieke netwerken en beurzen als Provada in Amsterdam en Expo Real in München, aangevuld met gerichte betaalde media, ondersteunt een professionele positionering van de stad en vergroot onze impact op relevante ondernemersdoelgroepen. Het Ondernemershuis fungeert als centrale portal – zowel online als offline – waar themabijeenkomsten worden georganiseerd om ondernemers te verbinden en te inspireren.

In samenwerking met de gemeente Kerkrade, Stadsregio Parkstad Limburg en private partijen is de stichting Medlands Parkstad opgericht, gericht op het versterken van de MedTech-sector door langdurige samenwerking op talentontwikkeling, imago, onderwijs, infrastructuur en arbeidsmarkt. Met ambitieuze doelen – onder meer 3000 nieuwe banen en het behouden van 6000 bestaande banen in de MedTech-sector – vestigen we de focus op het aantrekken van talent en verankeren we MedTech stevig in onze economische structuur. Daarbij zijn wij betrokken bij het Acquisitieconvenant van onder andere de provincie Limburg, Liof en de grote Limburgse gemeenten om de gezamenlijke profilering van onze speerpuntsectoren te intensiveren.

Met het Fonds Economische Structuurversterking (FES) blijven we gerichte acquisitie, groei en vestiging van bedrijven stimuleren, met nadruk op sectoren zoals medische logistiek, smart services, en leisure. Bedrijven als CEVA Logistics, 24Rosa, oen TecAlliance zijn voorbeelden van succesvolle realisaties via FES. Deze fondsinzet ondersteunt de economische structuur, verbreedt het arbeidsaanbod en faciliteert sterke verbindingen met onderwijs en de Bovengrondse Vakschool.

Parallel daaraan werken we aan het versterken van het vestigingsklimaat voor nieuwe ondernemingen. We richten ons op bedrijven die een positieve sociaaleconomische impact hebben, sluiten aan op onze speerpuntsectoren, en opereren vanuit duurzaamheids- en circulariteitsprincipes. Nieuwe vestigers begeleiden we intensief, van locatiekeuze tot integratie in lokale ecosystemen.

Door deze geïntegreerde promotie van Heerlen – van evenementen en beurzen tot MedTech-partnerships, FES-financiering en gericht vestigingsbeleid – realiseren we in 2026 tastbare maatschappelijke effecten zoals verhoogde werkgelegenheid, versterking van economische clusters, verrijking van het talentaanbod en een positieve positionering van Heerlen en Zuid-Limburg als aantrekkelijke, innovatieve en duurzame regio.

Over welk bestaand beleid beschikken we om dit te realiseren?

- Stadsmarketing;
- Overig gelijk aan de begroting 2025 economie.

Wat gaat dat kosten?

KT Economische promotie

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-1.310	-1.269	-2.312	-2.290	-2.287	-2.287
Baten	416	393	393	393	393	393
Totaal	-894	-876	-1.920	-1.898	-1.894	-1.894

Bedragen x € 1.000

2.1.4 Programma Onderwijs

Portefeuillehouder: Jordy Clemens

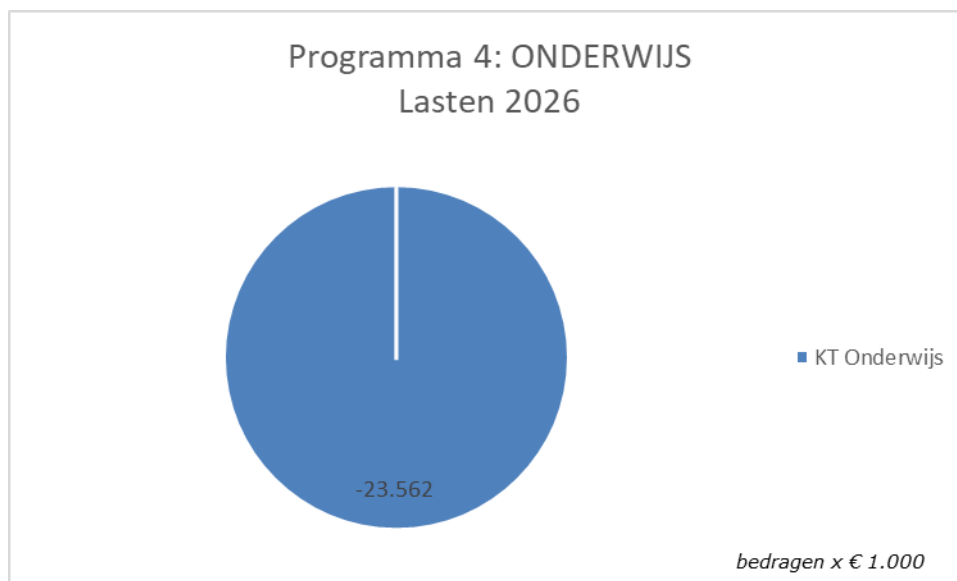
Wat willen we bereiken?

We gaan samen met onze partners maximale onderwijskansen creëren voor alle kinderen en jongeren, in een veilige en gezonde schoolomgeving en in de buurt. Dit doen we door talentontwikkeling te stimuleren, achterstanden te bestrijden en ondersteuning te bieden daar waar nodig. Hiermee starten we op een zo jong mogelijke leeftijd, in een zo'n vroeg mogelijk stadium. Ook willen we dat jongeren hun schoolperiode succesvol afronden en zo min mogelijk voortijdig de school verlaten. We willen bereiken dat jongeren volwaardig, zelfbewust, zelfstandig en in goed welbevinden kunnen deelnemen aan de samenleving. Hiervoor is een goede samenhang tussen onderwijs, zorg, bedrijfsleven en overheid nodig. Met het onderwijs denken we mee over de ontwikkeling van beroepsonderwijs vmbo-mbo-hbo en stimuleren we dat jeugdigen opgeleid worden met een duurzaam perspectief op de (euregio-nale) arbeidsmarkt.

Dit willen we ook voor volwassenen. Volwassenen met beperkte basisvaardigheden bieden we opleidingskansen waardoor ze economisch en maatschappelijk volwaardig zelfstandig kunnen functioneren in goed welbevinden.

Tenslotte zijn er ontwikkelingen in de wijze waarop en waar jeugdigen onderwijs volgen. Dit heeft gevolgen voor de huisvesting. Wij zorgen ervoor dat de schoolgebouwen voor het primair en voortgezet onderwijs niet alleen duurzaam, gezond en veilig zijn, maar ook geschikt zijn voor het faciliteren van de eisen die hedendaags onderwijs aan schoolgebouwen stelt. Het flexibel en multifunctioneel gebruik van de schoolgebouwen speelt hierin een belangrijke rol.

Wat mag dat kosten?

Programma 4 - Onderwijs

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-30.446	-25.917	-23.562	-22.147	-22.980	-23.759
Baten	15.439	8.991	6.330	6.310	6.310	6.310
Totaal saldo van baten en lasten	-15.007	-16.926	-17.232	-15.838	-16.671	-17.450
Toevoeging reserves	-2.071	-254	-209	-204	-198	-192
Onttrekking reserves	1.142	630	602	598	594	589
Resultaat	-15.935	-16.549	-16.839	-15.443	-16.275	-17.052

Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Onderwijs	-15.007	-16.926	-17.232	-15.838	-16.671	-17.450
Bestemming	-929	377	393	395	396	398
Totaal	-15.935	-16.549	-16.839	-15.443	-16.275	-17.052

Bedragen x € 1.000

Risico's

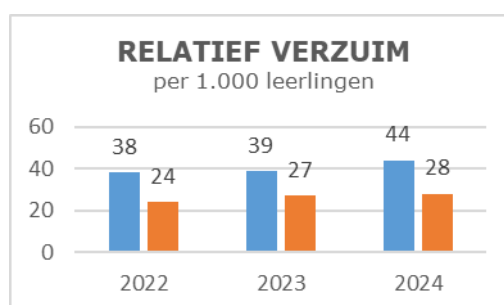
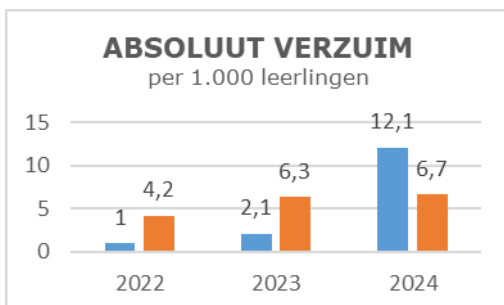
- Rijksbudget volwasseneducatie/taalvaardigheid;
- Aanbestedingen die niet passen binnen de beschikbare budgetten;
- Stijgende bouwkosten door hogere prijzen van de bouwmaterialen en langere levertijden;
- Stikstofproblematiek;
- Bekostiging van onderwijshuisvesting met een (boven) regionaal karakter.

Beleidsindicatoren

Onderwijs

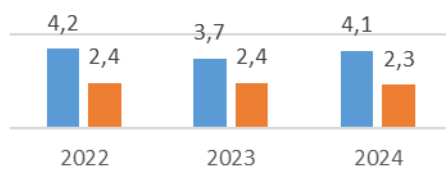
Beleidsindicatoren

■ NL ■ Heerlen

VSV-ERS ZONDER STARTKWALIFICATIE

in % jongeren van 12-23 jaar

Kernthema Onderwijs

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

In 2026 versterken we met integraal onderwijsbeleid onze maatschappelijke doelen, van taalontwikkeling en gelijke kansen tot aansluiting op de arbeidsmarkt en toekomstbestendige huisvesting.

We zorgen met voor- en vroegschoolse educatie (VVE) in peuteropvang en basisscholen dat kinderen met een (risico op) achterstand in hun (taal)ontwikkeling via een gestructureerd spelprogramma de kans krijgen om met het juiste niveau te beginnen aan groep 3 van de basisschool. Ouders zijn hierbij betrokken via VVE Thuis en VoorleesExpress. We monitoren het bereik van kinderen uit de doelgroep met de VVE-peuteropvang. In 2026 maken we afspraken met het basisonderwijs over de kind-ontwikkeling om te volgen of de inzet van VVE het gewenste resultaat heeft. Voor kinderen die nieuw zijn in Nederland, zetten we taalschakelklassen in. Ook zijn er startklassen en Jonge Kind Specialisten voor kinderen die om een andere reden extra ondersteuning nodig hebben bij de start op de basisschool. Ook houden we toezicht op de kwaliteit en veiligheid van de kinderopvang.

In 2026 gaan we verder met de Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid. Het doel is om de cyclus te doorbreken waarbij laaggeletterdheid wordt overgedragen van ouders op kinderen. Het gezin is een goede plek om taalproblemen bij ouders op te merken en om te voorkomen dat kinderen een taalachterstand krijgen. SCHUNCK Bibliotheek werkt al sinds 2021 met gezinsgericht werken en helpt nu ook de andere bibliotheken in Parkstad op weg. In 2026 willen we gezinsgericht werken ook inzetten bij de peuteropvang en bij meer Sjpruut-café's, en we willen de wachttijd tussen de VVE-indicatie (als een kind 14 maanden is) en de start bij de peuteropvang (als een kind 24 maanden is) gaan benutten met gezinsgericht werken aan taal.

We werken aan inclusief onderwijs door kinderen zoveel mogelijk in hun buurt te laten leren, ondersteund door samenwerkingsverbanden, kernpartners en de inzet van familiescholen op vijf locaties. Scholen bieden schoolarrangementen, plusgroepen, startklassen en zorgprogramma's binnen het primair en speciaal onderwijs. De Educatieve Agenda Parkstad 2024–2026 zorgt voor een kader waarmee we in Parkstad-verband met de kind-partners proberen te komen tot een doorlopende lijn vanaf de voorschool tot 23 jaar. Thema's waarop het beleid wordt geharmoniseerd zijn: veiligheid, taalontwikkeling, gezonde leefstijl, zorg en talentontwikkeling. Om te voorkomen dat kinderen uitvallen of thuiszitten, zorgen we voor een nauwe samenwerking tussen onderwijs, samenwerkingsverband, jeugd en leerplicht. We richten ons op preventie en waar nodig zetten we passende ondersteuning in.

Voor talentontwikkeling breiden we de rijke schooldag uit op scholen met achterstand, vooral in Heerlen-Noord, zodat leerlingen in extra uren ruimte krijgen voor basisvakken, en brede talentontwikkeling, soms inclusief opvang voor ontbijt en lunch. Reeds lopende pilots op vijf basisscholen en één middelbare school worden in 2026 opgeschaald.

De aansluiting op de arbeidsmarkt verbeteren we door de implementatie en uitvoering van de Wet van School naar Duurzaam Werk. Het Regioplan Basisvaardigheden Zuid-Limburg ondersteunt bij het opsporen en verwijzen van volwassenen met verlaagde basisvaardigheden. De subsidie Leerlingenvervoer blijft gericht op zelfstandigheid met extra ondersteuning waar nodig, waardoor zelfredzaamheid toeneemt en de vervoerslast daalt. Om verzuim, thuiszitten en voortijdig schoolverlaten te bestrijden, begeleiden de consultants van Bureau Leren en Doorstromen Parkstad (voorheen bureau VSV) jongeren die dat nodig hebben. Vanuit onze rol als centrum- en contactgemeente coördineren we de invoering van de Wet van School naar Duurzaam Werk en het regionaal programma.

Onderwijshuisvesting krijgt in 2026 extra aandacht met toekomstbestendige investeringen. Daarbij gaat het om de vervanging van noodlokalen, de uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs 2021 en het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs 2024–2040. Daarnaast versterken we de capaciteit voor bewegingsonderwijs en verduurzamen we schoolgebouwen conform de criteria van de energietransitie en de aanpak van netcongestie.

Met deze integrale aanpak — van taal & geletterdheid, inclusief onderwijs, talentontwikkeling, arbeidsmarktverbinding tot toekomstbestendige huisvesting — creëren we zichtbare maatschappelijke

effecten in 2026: meer startkwalificaties, minder onderwijsachterstanden, sterkere participatie, lagere uitval en gezonde, toekomstbestendige schoolomgevingen.

Over welk bestaand beleid beschikken we om dit te realiseren?

- Educatieve Agenda Parkstad 2024-2026;
- Beleidsregel Subsidiëring Schakelklassen 2022-2026;
- Beleidsregels gemeentelijke taken uitvoering Wet kinderopvang Gemeente Heerlen 2022;
- Agenda passend onderwijs-jeugd;
- Bestuursovereenkomst 2020 inzake samenwerking uitvoering Leerplichtwet en RMC;
- Regiodeal Parkstad;
- Ambitiedocument Parkstad 'Wie de Jeugd heeft, heeft de Toekomst';
- Regionaal programma VSV Zuid-Limburg 2020-2024 (is verlengd t/m 2025);
- Productovereenkomst Vistacollege Volwasseneneducatie;
- Verordening leerlingenvervoer;
- Integraal Huisvestingplan Primair Onderwijs;
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs;
- Subsidieregels Volwassenenonderwijs Zuid-Limburg;
- Wet OKE (Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie);
- Wet Kinderopvang;
- Leerplichtwet en de RMC-regelgeving;
- Wet Passend Onderwijs;
- Wet Educatie en Beroepsonderwijs;
- Participatiewet;
- Inburgeringswet;
- Jeugdwet;
- Wet van School naar Duurzaam Werk;
- Wet op het primair onderwijs (WPO);
- Wet op de Expertise Centra;
- Wet op het Voortgezet Onderwijs.

Wat gaat dat kosten?

KT Onderwijs

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-30.446	-25.917	-23.562	-22.147	-22.980	-23.759
Baten	15.439	8.991	6.330	6.310	6.310	6.310
Totaal	-15.007	-16.926	-17.232	-15.838	-16.671	-17.450

Bedragen x € 1.000

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2026	2027	2028	2029
Vervangende nieuwbouw Windekind	6.322	1.000		
Noodzakelijke renovatie BS de Wegwijzer	3.463	3.538		
Vervangende unilocatie Helianthus	3.000	4.331		
Vervangende Nieuwbouw de Vlieger	2.500	2.500	860	
Uitbreiding Sintermeertencollege	2.000	1.587		
Vervangende Nieuwbouw de Regenboog	1.500	1.500	3.954	
Voorbereidingskrediet Herle College	1.275			
VervangendeUniLoc Taalschool Werelddelen	1.003	4.799		
Vervangende Nieuwbouw Mgr Hanssenschool	1.000	8.000	6.198	
Aanpassing OBS de Droomboom	600			
Aanpassing BS de Ganzerik	600			
Noodzakelijke uitbreiding El Wahda	500	365		
Aanpassing Frans Postmaschool	250			
Vervangende Nieuwbouw BS de Schakel		3.617	3.617	
Vervangende Nieuwbouw BS Eikenderveld		2.393	2.393	
Noodzakelijke uitbreiding Broederschool		100	400	
Verduurzaming onderwijsvastgoed				250
Totaal	24.013	33.729	17.422	250

Bedragen x € 1.000

2.1.5 Programma Sport, cultuur en recreatie

Portefeuillehouders: Wil Houben, Jordy Clemens, Marco Peters

Wat willen we bereiken?

Cultuur

Cultuur en kunst zijn onmisbaar voor Heerlen. Heerlen is een cultureel brandpunt waar nieuwe horizons worden ontdekt, waar ruimte is voor experiment en waar cultuur en erfgoed bijdragen aan levendigheid, gemeenschapszin en saamhorigheid.

Samen met onze culturele partners realiseren we een breed en toegankelijk aanbod. En we zorgen voor een stevige verankering hiervan in ons primair onderwijs. Talenten geven we kans om te experimenteren en we zorgen dat de stad creativiteit en speelsheid uitademt. Als centrumstad nemen wij de verantwoordelijkheid voor een sterke culturele infrastructuur voor Heerlen en de directe regio.

Met festivals, evenementen en kleinschaligere activiteiten creëren we een prettige sfeer.

We bieden de basis voor een volledig ecosysteem van amateurkunsten tot professionele kunsten, van cultuurbeleving tot cultuurbeoefening, van carnaval via musea tot urban arts. We laten het hoogste niveau zien, werken voort aan ambitieuze projecten, blijven alert op kansen en zoeken de samenwerking in de regio op om een zo compleet mogelijk en kwalitatief hoogwaardig aanbod te creëren voor inwoners en bezoekers.

Cultureel erfgoed

Heerlen is een stad met een rijke en lange geschiedenis, van vele en grote transitieën en een uniek verhaal. Het maakt onze stad bijzonder. Het is de basis voor onze identiteit, onze trots op Heerlen. Het onderscheidt ons van andere steden en maakt Heerlen toeristisch aantrekkelijk. We willen de kennis over cultuurhistorie en archeologie nóg beter ontsluiten en voelbaar maken.

Beheer en behoud van het (archeologisch) erfgoed is van groot belang. Bestaande monumenten behouden en beschermen we. Daarnaast breiden we de lijst met gemeentelijke monumenten uit.

Verborgen erfgoed maken we zoveel mogelijk zichtbaar. De archeologische beleidskaart blijft een onmisbaar instrument dat een zorgvuldige en verantwoorde omgang met het archeologisch erfgoed mogelijk maakt.

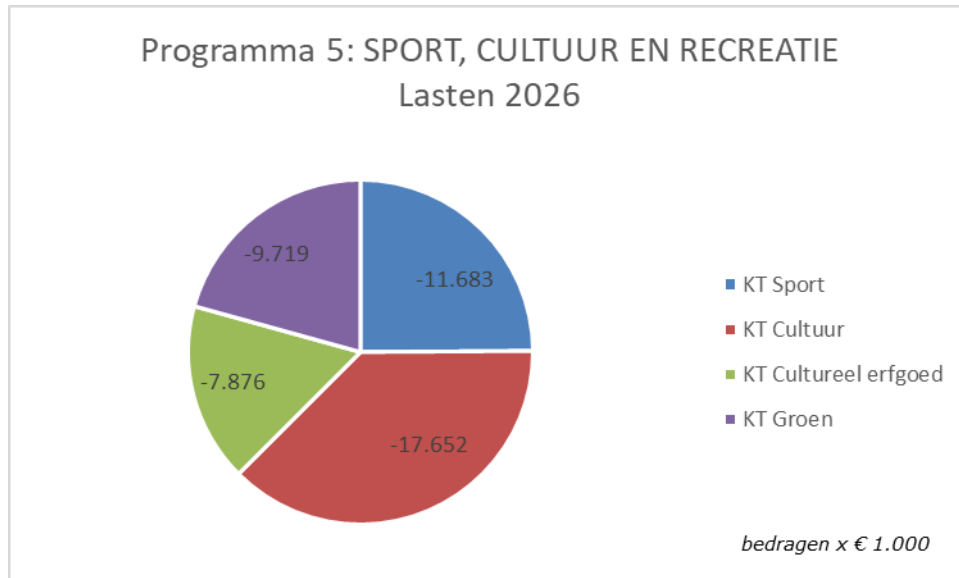
We vinden het belangrijk om onze musea met een steeds duidelijker profiel te presenteren aan de stad en daarbuiten. Kasteel Hoensbroek zien we daarbij als het visitekaartje van onze stad. Het Nederlands Mijnmuseum heeft een nationaal profiel en is voor ons een symbool van trots en identiteit. Het voormalig Thermenmuseum wordt de komende jaren vernieuwd en wordt Het Romeins Museum, het eerste Romeins museum in Nederland met een nationale uitstraling. En we bouwen aan een broedplaats voor audiovisueel talent met de restauratie van Rijksmonument Royal als kloppend hart in deze ontwikkeling.

Sport

Het Gezond en Actief Leven Akkoord streeft naar integraliteit tussen sport, bewegen en cultuur en zorg. Het beoogt een domeinoverstijgende aanpak door onder andere het terugdringen van gezondheidsachterstanden (fysiek en mentaal), stimuleren van een gezonde leefstijl en zorgen voor een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten. Voor Heerlen betekent dit een aanmoediging en extra stimulans om bestaande programma's, waarbij in veel gevallen al sprake is van nauwe samenwerking tussen partijen uit verschillende domeinen, voort te zetten en te intensiveren. Het vergroten van sportdeelname onder jeugd en jongeren heeft hierbij de grootste prioriteit.

Zowel op het gebied van activiteiten van Heel Heerlen Beweegt (HHB) en JENS (software) maar ook bij de ontwikkeling van nieuwe sportieve openbare ruimte (hardware).

Wat mag dat kosten?

Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-46.335	-47.064	-46.930	-46.381	-46.928	-47.526
Baten	9.005	8.163	7.763	7.004	7.011	6.992
Totaal saldo van baten en lasten	-37.330	-38.901	-39.166	-39.377	-39.917	-40.534
Toevoeging reserves	-195	-64	-60	-59	-59	-58
Onttrekking reserves	55	45	678	40	40	39
Resultaat	-37.469	-38.920	-38.548	-39.396	-39.936	-40.553

Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Sport	-6.566	-6.580	-6.517	-6.537	-6.667	-7.011
Cultuur	-14.753	-16.971	-16.657	-16.416	-16.433	-16.452
Cultureel erfgoed	-6.608	-6.611	-6.312	-6.383	-6.710	-6.953
Groen	-9.403	-8.739	-9.680	-10.041	-10.106	-10.119
Bestemming	-139	-19	619	-19	-19	-19
Totaal	-37.469	-38.920	-38.548	-39.396	-39.936	-40.553

Bedragen x € 1.000

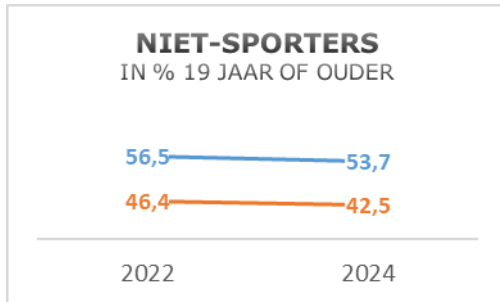
Risico's

- Heerlense initiatieven zijn afhankelijk van landelijke fondsen, Ministerie van OCW en Raad voor Cultuur als het gaat over financiële ondersteuning. De ambities en het potentieel van onze culturele instellingen zijn hoog. Kosten waaronder energie- en loonkosten zijn de afgelopen jaren flink gestegen. Dit zet velen voor een financiële uitdaging.

Sport, Cultuur en Recreatie

Beleidsindicatoren

 NL Heerlen

Kernthema Sport

Wat gaan we doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

In 2026 versterken we de sport- en beweegcultuur in Heerlen met een integrale aanpak om maximale maatschappelijke impact te bereiken. Het uitvoeringsprogramma Sport en Bewegen (op dit moment Heel Heerlen Beweegt (HHB)) blijft de spil in onze strategie, waarbij we het bereik van sport- en beweegactiviteiten verder vergroten met een groeiend netwerk van maatschappelijke samenwerkingen. De uitvoering van het uitvoeringsprogramma voor de periode vanaf 1 juli 2026 wordt aanbesteed.

Via het bijgestelde Lokaal Sportakkoord 2.0 zetten we in op structurele ondersteuning van sportaanbieders, met onder andere aandacht voor sociale veiligheid.

Inclusieve programma's, zoals Iedereen Kan Sporten Zuid-Limburg, het Zwemproject Heerlen en de leefstijlinterventie Healthy Life, worden voortgezet en verder ontwikkeld. Om inwoners effectief door te laten stromen naar sportverenigingen, intensiveren we de begeleiding vanuit onderwijs, wijkteams en HHB en ondersteunen we aanbieders bij innovatief aanbod. Aan de hand van het Sociale Beweegplan Heerlen-Noord geven we een stevige impuls aan stimuleren van bewegen. Jongerenparticipatie krijgt extra aandacht via gerichte programma's in Heerlen-Noord, waarbij we samen met sportaanbieders werken aan maatschappelijke verankering.

Sportaccommodaties worden toekomstbestendig gemaakt: we concretiseren de plannen met betrekking tot de herontwikkeling van sportcomplex Varenbeuk en oriënteren ons hoe we voetbal in Heerlen-Noord (Hoensbroek-Heerlerheide) toekomstbestendig kunnen faciliteren.

Binnensportvoorzieningen benutten we optimaal door combinatiegebruik met onderwijs en de Rijke Schooldag en door de inzet van een nieuw reserveringssysteem dat aansluit op gebruikerswensen. Daarnaast blijven we bestaande sportevenementen zoals Limburgs Mooiste, Fransen Franken Ronde, Obvion Run en Eredivisie Beach steunen en verkennen we nieuwe initiatieven, waaronder een mogelijk urban sports-event.

Met deze integrale aanpak – van bereik, begeleiding en infrastructuur tot evenementen – realiseren we maatschappelijke effecten: een stijgend sport- en beweegniveau, versterking van sociale cohesie en gezondheid, betere benutting van voorzieningen en een levendige sportcultuur die bijdraagt aan de vitaliteit en leefbaarheid van Heerlen in 2026.

Over welk bestaand beleid beschikken we om dit te realiseren?

- Beleidsregel Subsidiëring Amateursportverenigingen;
- Beleidsregel Subsidiëring Evenementen;
- Herstructurering Buitensport;
- Beleidsnotitie Binnensportaccommodaties Heerlen 2015-2020;
- IMAH 2018-2022;
- Sportakkoord Heerlen;
- Sportakkoord II Heerlen;
- GALA Heerlen.

Wat gaat dat kosten?

KT Sport

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-12.007	-11.836	-11.683	-11.003	-11.133	-11.487
Baten	5.441	5.256	5.166	4.466	4.466	4.477
Totaal	-6.566	-6.580	-6.517	-6.537	-6.667	-7.011

Bedragen x € 1.000

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2026	2027	2028	2029
Buitensportaccommodaties	1.413	1.430	715	715
Centrumbad gebouw en installaties	1.000	4.000	1.222	
Verduurzamen diverse panden	400	225	225	225
Totaal	2.813	5.655	2.162	940

Bedragen x € 1.000

Kernthema Cultuur

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

We laten de stad bruisen door bestaande en nieuwe culturele evenementen te stimuleren, te faciliteren en te versterken. Dit doen we met een kwalitatief, vernieuwend programma dat aansluit op de wensen, behoeften en het profiel van de stad. We streven ernaar dat alle Heerlense kinderen kennis maken met regionale musea en verschillende kunst- en cultuurdisciplines. Dit gebeurt onder andere via het programma Cultuureducatie met Kwaliteit, de CultuurBus, de Kidscultuurweek, de cultuurcoach en het Jeugdfonds Sport en Cultuur Limburg.

We helpen amateurkunstverenigingen door met hen te praten over wat ze nodig hebben. We stimuleren samenwerking tussen verenigingen en buurten om sociale cohesie te vergroten.

Binnen popmuziek, podiumkunsten en producties krijgt talentontwikkeling extra aandacht, met speciale focus op de creatieve broedplaatsen in het centrum. Platform Kool Cult versterkt de HipHop-cultuur – een belangrijke stap in onze ambitie om uit te groeien tot hiphop-hoofdstad van de Euregio.

We bereiden de restauratie voor van het Rijksmonument Royal, de eerste fase van onze ambitie om een Centrum voor Beeld, Geluid en Presentatie met een volwaardig filmhuis te realiseren. De vernieuwde Royal vormt ook de spil in een gebiedsontwikkeling voor de creatieve sector rondom het Stationsplein/Maankwartier.

Tegelijk investeren we in de doorontwikkeling van onze culturele basisinfrastructuur. Samen met grotere culturele partijen zoals Parkstad Limburg Theaters, SCHUNCK, Cultura Nova, Nieuwe Nor, Filmhuis, Cinesud, Cultuurhuis, The Notorious IBE en het Dutch Mountain Film Festival, maken we afspraken om onze doelstellingen te behalen, wetende dat de sector het in 2026 zwaar zal krijgen. Gezien de financieel moeilijke tijden voor onder meer gemeente Heerlen, zijn we in 2026 genooddaakt om samen een stapje terug te zetten, zodat we nadien weer krachtig vooruit kunnen. Met onze dragende instellingen gaan we meerjarige afspraken maken. Structurele compensatie voor prijsstijgingen maakt hier deel van uit, maar ook het vergroten van inkomsten uit andere bronnen. De bibliotheek binnen SCHUNCK blijft daarbij een essentiële voorziening die bijdraagt aan basisvaardigheden als lezen, rekenen en digitale geletterdheid, onder meer via het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) en activiteiten gericht op het terugdringen van taalachterstand en het bevorderen van inclusie.

Ons beleid voor kunst in de openbare ruimte blijft zich ontwikkelen, met nadruk op streetart, beheer, behoud, onderhoud en het toevoegen van bijzondere straatkunstwerken. Samen met de intendant binnen streetart, verwezenlijken we nieuwe werken in de openbare ruimte passend in de tijdgeest van nu. We bieden kansen aan jong regionaal talent en werken samen in de Stedelijke Cultuurregio Zuid.

Met de **Reuring-regeling** creëren we ruimte voor inwoners, ondernemers en creatieve geesten om hun eigen initiatieven in het centrum te lanceren, wat bijdraagt aan een levendige, uitnodigende stad waar het hele jaar door iets te beleven valt. We zetten de Reuringregeling voort in het centrum van onze stad én ook in Hoensbroek.

Door deze maatregelen en initiatieven versterken we de cultuursector in Heerlen, stimuleren we participatie en educatie, en zorgen we ervoor dat Heerlen een levendig en cultureel rijk centrum blijft.

Over welk bestaand beleid beschikken we om dit te realiseren?

- culturele Agenda 2022-2024.

Wat gaat dat kosten?

KT Cultuur

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-16.276	-17.776	-17.652	-17.410	-17.427	-17.446
Baten	1.523	805	995	994	994	994
Totaal	-14.753	-16.971	-16.657	-16.416	-16.433	-16.452

Bedragen x € 1.000

Kernthema Cultureel erfgoed

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

In 2026 zetten we stevig in op **cultureel erfgoed** om onze rijke geschiedenis te behouden, beleefbaar te maken en het verhaal van Heerlen levend te houden.

Onze deelname in de Via Belgica-convenantgroep blijft een belangrijke pijler om erfgoed publieksgericht te presenteren. We zetten de realisatie van het nieuwe Romeins Museum voort, dat een centrale rol zal spelen in het vertellen van het Verhaal van Heerlen. Met de restauratie van Rijksmonument Royal herstellen we een filmhuis in oude glorie en voegen we horeca en een broedplaats toe. Daarnaast ondersteunen en behouden we ons mooiste kasteel, Kasteel Hoensbroek, en brengen we in 2026 het middeleeuwse karakter van Landsfort Herle verder terug. Het Jaar van het Heerlens Erfgoed (2025), met meer dan 80 projecten waaronder de reizende expo *Romeinse villa's in Limburg*, loopt door tot begin 2026 en zet ons Romeinse, middeleeuwse én mijnverleden krachtig in de schijnwerpers.

We breiden het gemeentelijk monumentenregister uit en ontwikkelen archeologische- en erfgoedkaarten die onze geschiedenis visueel ontsluiten en toegankelijk maken. Ook stimuleren we initiatieven rond het Heerlens dialect en immaterieel erfgoed. Samen met de regioarcheoloog en Parkstadgemeenten borgen we de uitvoering van onze wettelijke archeologische taken en brengen we archeologisch erfgoed dichterbij inwoners en bezoekers. Daarnaast werken we oude, onuitgewerkte archeologische onderzoeken verder uit om meer inzicht te krijgen in de bewoningsgeschiedenis van Heerlen.

Door inwoners, culturele organisaties en regionale erfgoedpartners actief te betrekken, maken we onze historische schatten niet alleen zichtbaar, maar ook relevant en verbindend. Zo versterken we de culturele identiteit en sociale cohesie in Heerlen, met oog voor behoud én toekomst.

Met deze integrale inzet op musea, monumenten, archeologie, participatie en erfgoededucatie verankeren we ons erfgoed in het heden, leggen we een fundament voor toekomstige generaties en maken we van Heerlen een stad die haar verleden als levend erfgoed koestert en uitdraagt.

Over welk bestaand beleid beschikken we om dit te realiseren?

- erfgoedverordening Heerlen;
- culturele agenda;
- erfgoed is identiteit. Beleidsnota archeologie, gemeente Heerlen;
- archeologische verwachtings- en beleidskaart, gemeente Heerlen;
- VTH-Beleid Omgevingsrecht 2023-2026.

Wat gaat dat kosten?

KT Cultureel erfgoed

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-8.353	-8.675	-7.876	-7.889	-8.222	-8.436
Baten	1.746	2.063	1.564	1.506	1.513	1.483
Totaal	-6.608	-6.611	-6.312	-6.383	-6.710	-6.953

Bedragen x € 1.000

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2026	2027	2028	2029
Nieuwbouw Filmhuis Royal fase 2	5.300	4.851	3.600	
Cinema Royal installaties	2.075	2.525		
Klimaatbeheersing glaspaleis	50			
Totaal	7.425	7.376	3.600	0

Bedragen x € 1.000

Kernthema Groen

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

In 2026 blijven we in navolging van de rigoureuze vergroening investeren in de vergroening van wijken, wijkcentra én het centrum, met als doel de leefbaarheid, gezondheid en weerbaarheid van onze stad structureel te versterken. Groen wordt gezien als een essentiële pijler voor hittestressbestrijding, luchtkwaliteit, vitaliteit, stressvermindering, ontmoeting en biodiversiteit, zoals vastgelegd in onze *Visie Waardevolle Buitenruimte*.

De uitvoering van buurtvergroeningsplannen in Eikenderveld, Lindeveld en Mariarade-Noord – gestart in 2024 – loopt door in 2026 met ontstening, aanleg van bomen, struiken en grasvlakken op openbare én private percelen. Hiervoor versterken we de samenwerking met woningcorporaties én stimuleren we bewoners actief om zelf te vergroenen, bijvoorbeeld met gevel- en tuininitiatieven. Waar mogelijk breiden we ecologisch beheer uit om de biodiversiteit te vergroten. Bewoners worden actief geïnformeerd over flora en fauna, zodat zij bijdragen aan een rijkere en veerkrachtiger ecosysteem.

Om het groene karakter en een stabiele kwaliteit van het onderhoud te behouden, breiden we het onderhoudskader uit. We maken nieuwe middelen vrij om het groenonderhoud een extra impuls te kunnen geven.

In 2026 vragen we vooraf actieve medewerking van bewoners bij onderhoud, zoals tijdig verplaatsen van auto's voor onkruidbestrijding, zodat goten en randen beter bereikbaar zijn.

Verder gaan wij het gesprek aan met partijen die semi openbare ruimte beheren met de insteek afspraken te maken om tot een uniformer onderhoudsbeeld te komen.

We implementeren de landelijke gedragscode soortenbescherming binnen onze werkprocessen.

Daarnaast stellen we biodiversiteitsbeleid op om dit thema structureel te borgen bij inrichting en beheer. In 2026 zal Natuurinclusief bouwen standaard worden toegepast bij veel verbouw- en nieuwbouwplannen. Dit zal bijdragen aan de vergroening van de stad.

Inrichtingsprojecten verlopen in lijn met de *Visie Waardevolle Buitenruimte*. Deze integrale aanpak combineert vergroening met klimaatadaptatie, biodiversiteit en leefbaarheid.

Met deze radicale vergroeningsopgave verbeteren we structureel de leefomgeving: minder hittestress, een rijkere ecosysteem, meer beweging en ontmoeting, en versterkte sociale cohesie. Heerlen groeit in 2026 naar een stad waar natuur en menselijke leefomgeving in harmonie zijn, en waar groen in elke buurt voelbaar en zichtbaar is.

Over welk bestaand beleid beschikken we om dit te realiseren?

- Groenbeleidsplan 2013;
- Bomenbeleidsplan 2007;
- Bomenverordening 2024;
- Visie waardevolle openbare ruimte 2022;
- Noodzakelijke Buitenkans, Visie op beheer & onderhoud van de fysieke leefomgeving in de gemeente Heerlen 2016-2023;
- Beleidskader Natuurinclusief bouwen;
- Nota Dierenwelzijn;
- Actieplan fijne buurten.

Wat gaat dat kosten?

KT Groen

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-9.698	-8.777	-9.719	-10.079	-10.145	-10.157
Baten	296	38	38	38	38	38
Totaal	-9.403	-8.739	-9.680	-10.041	-10.106	-10.119

Bedragen x € 1.000

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2026	2027	2028	2029
Buurtvergroeningsplan	1.000			
Extra middelen groenonderhoud	900			
Vervangingsbudget groen	750	650	350	350
Herplanten bomen	479	231	210	210
Openbare speelvoorzieningen	182	116	116	116
Herinrichting opslag Imstenrade	50			
Totaal	3.361	997	676	676

Bedragen x € 1.000

2.1.6 Programma Sociaal domein

Portefeuillehouders: Arlette Vrusch, Wil Houben, Roel Wever, Marco Peters

Wat willen we bereiken?

Ook in 2026 blijven we als gemeente geconfronteerd worden met complexe maatschappelijke opgaven, waarbij bestaanszekerheid, participatie, jeugdzorg en leefbaarheid onder druk staan. De prijzen van dagelijkse levensbehoeften en energie blijven structureel hoog. Veel inwoners, waaronder ook de middeninkomens, hebben moeite om financieel rond te komen. Dit heeft niet alleen financiële implicaties, maar raakt ook aan gezondheid, opvoeding en sociale samenhang. We volgen de prijsontwikkelingen op de voet en blijven binnen onze mogelijkheden ondersteuning bieden waar dat nodig is.

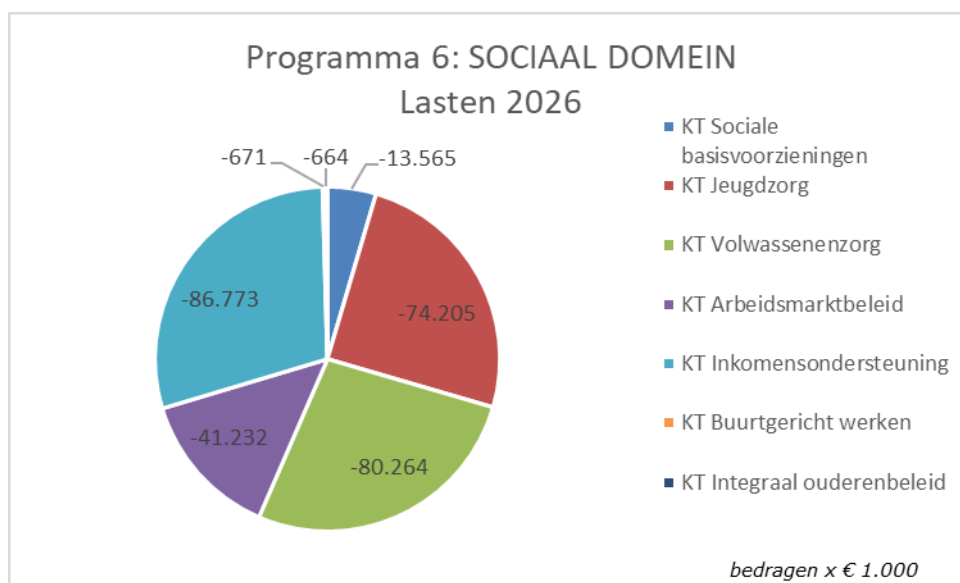
Onze ambitie is onverminderd dat iedereen in Heerlen naar vermogen kan meedoen in de samenleving, op basis van eigen kracht en met gerichte ondersteuning waar nodig. We bouwen voort op de samenwerking met Buurteams Heerlen en zetten in op het verminderen van schotten tussen wetten binnen het sociaal domein. We zoeken hierin steeds nadrukkelijker de samenwerking op met partners en spreken elkaar aan op gedeelde verantwoordelijkheden. Stabiliteit en continuïteit zijn randvoorwaarden voor langdurige positieve effecten, waarbij we tegelijk ruimte houden voor vernieuwing en transformatie. Het versterken van de sociale basis is ons uitgangspunt, met nadruk op nabijheid, zelfredzaamheid en samenredzaamheid in de wijk. Het voorkomen en terugdringen van eenzaamheid is hierbij een belangrijk thema. Inwoners worden actief betrokken bij het ontwikkelen van sociaal beleid, zodat hun leefwereld leidend is voor ons handelen.

Het werven en inzetten van vrijwilligers voor maatschappelijke ondersteuning krijgt nadrukkelijk de aandacht. Vrijwilligers in het sociaal domein leveren een positieve bijdrage aan de ondersteuning van inwoners die zij nodig hebben en kunnen uit deze vorm van participatie zelf ook de nodige voldoening halen.

Voor kinderen en jongeren willen we dat ze veilig, gezond en kansrijk kunnen opgroeien tot volwaardige burgers en de bescherming en zorg krijgen die nodig is. Dat betekent: het kind staat op 1 en richten ons daarmee ook op de volgende generatie. We investeren in algemene voorzieningen, bevorderen gezond opgroeien, koppelen onderwijs, armoedebeleid en jeugdzorg aan elkaar, bevorderen veiligheid in gezinnen, brengen hulpvragen integraal en samen met de betrokkenen in beeld en zorgen voor snelle, passende ondersteuning. We starten vroeg, vanaf de zwangerschap, en bieden waar nodig hulp die snel en op maat wordt geboden, dichtbij is en zo licht als noodzakelijk. Efficiëntie en effectiviteit staan daarbij centraal. Samen met JENS en Buurteams Heerlen werken we aan één integrale toegang voor jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning, met verbeterde regie op casuïstiek en een betere overgang van jeugd naar volwassenheid.

We blijven investeren in armoedebestrijding en schuldenrust. Dat zijn basisvoorwaarden voor inwoners om perspectief op te bouwen en kinderen een stabiele toekomst te bieden. In ons armoedebeleid zetten we het kind structureel centraal. Tegelijkertijd zien we dat de krapte op de arbeidsmarkt een risico vormt voor continuïteit en kwaliteit van dienstverlening – zowel bij onszelf als bij onze partners. In de buurten zetten we in op leefbaarheid, veiligheid en participatie. Bewoners doen mee bij de totstandkoming van plannen en via Buurtpunten stimuleren we sociale activiteiten en ontmoetingen. Specifiek in Heerlen-Noord voeren we de routekaart uit, gericht op structurele verbetering van werk, onderwijs, gezondheid, wonen en veiligheid. We streven ernaar om in één generatie het landelijke gemiddelde te behalen. Grote en diepgewortelde uitdagingen vragen om volharding, integraliteit en partnerschap. Dat is wat we in 2026 blijven doen: samen bouwen aan een stabiel, inclusief en veerkrachtig Heerlen.

Wat mag dat kosten?

Programma 6 - Sociaal domein

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-295.610	-287.895	-297.374	-296.910	-300.235	-302.462
Baten	85.434	77.787	75.994	75.292	81.802	81.514
Totaal saldo van baten en lasten	-210.176	-210.108	-221.380	-221.618	-218.433	-220.948
Toevoeging reserves	-10	-15	-11	-11	-10	-10
Onttrekking reserves	2.802	35	70	30	30	30
Resultaat	-207.384	-210.088	-221.321	-221.598	-218.413	-220.928

Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Sociale basisvoorzieningen	-12.179	-19.354	-13.092	-13.449	-13.814	-14.120
Jeugdzorg	-63.615	-58.465	-73.127	-74.453	-69.659	-71.318
Volwassenenzorg	-73.545	-71.716	-77.637	-78.212	-80.661	-83.399
Arbeidsmarktbeleid	-45.947	-43.153	-40.421	-38.874	-37.682	-35.494
Inkomensondersteuning	-13.556	-16.242	-16.111	-15.680	-15.667	-15.667
Buurtgericht werken	-1.015	-839	-671	-628	-628	-628
Integraal ouderenbeleid	-319	-340	-322	-322	-322	-322
Bestemming	2.792	20	59	20	20	20
Totaal	-207.384	-210.088	-221.321	-221.598	-218.413	-220.928

Bedragen x € 1.000

Risico's

- Stijging van de kosten voor jeugdzorg in relatie tot onvoldoende middelen die door het Rijk beschikbaar worden gesteld.
- De krapte op de arbeidsmarkt heeft gevolgen voor de jeugdzorg en Wmo-zorg, zoals langere doorloop- en wachttijden, waardoor problemen voor jeugdigen en hun gezin, of volwassenen groter kunnen worden en daarmee kostenverhogend.
- Als gevolg van turbulente maatschappelijke ontwikkelingen in de afgelopen jaren (o.a. inflatie, energie- en vluchtelingencrisis) zien we een grotere vraag naar (intensievere) jeugdhulp en een grotere noodzaak tot het verlengen van geïndiceerde hulp, wat tot extra kosten in de jeugdhulp

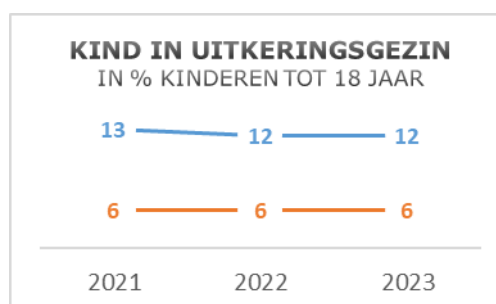
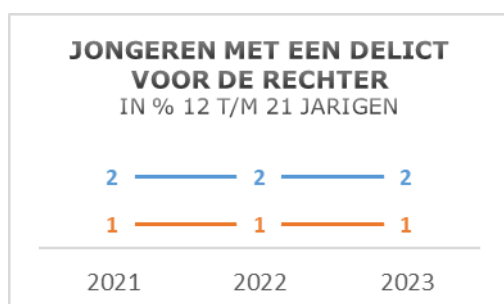
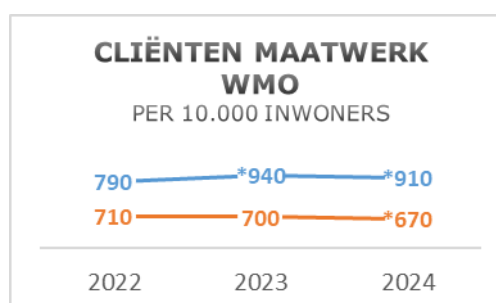
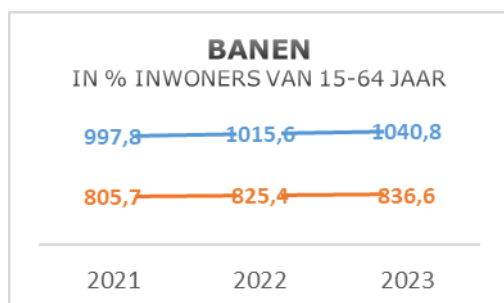
heeft geleid. Er is nog steeds sprake van maatschappelijke onzekerheid, wat mogelijk wederom leidt tot hogere kosten voor jeugdhulp, maar ook voor de ondersteuning van volwassenen, met name door toegenomen ggz-problematiek.

- Door onzekerheid in landelijke ontwikkelingen, zoals toekomstige rijksbijdragen en economische maatregelen, bestaat het risico dat de uiteindelijke inkomsten en uitgaven afwijken van de huidige ramingen. Dit kan het moeilijker maken om de gemeentelijke begroting nauwkeurig te voorspellen.
- Langdurige inflatie vraagt veel van huishoudens. Als de inflatie aanhoudt zal het aantal huishoudens dat moeite heeft om rond te komen stijgen; dit kan betekenen dat het beroep op gemeentelijke voorzieningen ook stijgt.
- Meer vraag naar plekken voor het huisvesten van verschillende doelgroepen. De plekken zijn echter niet gemakkelijk te realiseren en kunnen een druk leggen op onze wijken.
- Stijgende kosten voor Wmo-voorzieningen, o.a. hulp bij het huishouden, die worden toegekend en gefinancierd vanuit een open-einde regeling, o.a. door de aanzuigende werking van het abonnementstarief en vergrijzing.
- Ontwikkeling van schuldhulpvragen en -dienstverlening naar aanleiding van de fors gestegen (energie)prijzen is onzeker.
- Het kabinet werkt aan een aanpassing van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo voorzieningen vanaf 2027, met een taakstellende besparing. Het kabinet gaat ervan uit dat dit voor de gemeentes budgettair neutraal verloopt, omdat er inkomsten uit de eigen bijdrages tegenover staan en dit zal helpen om het gebruik van Wmo voorzieningen te verlagen. Er is een risico dat de nieuwe regeling voor onze gemeente niet budgettair neutraal zal zijn.

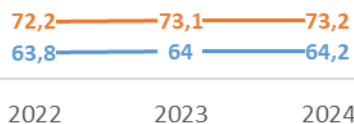
Beleidsindicatoren

Sociaal Domein Beleidsindicatoren

■ NL ■ Heerlen

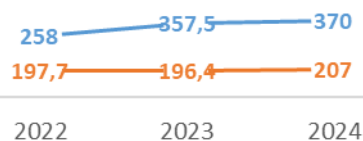

**NETTO-
ARBEIDSPARTICIPATIE**
% VAN DE WERKZAME
BEROEPSBEVOLKING TOV DE
BEROEPSBEVOLKING

**RE-INTEGRATIE
VOORZIENING**

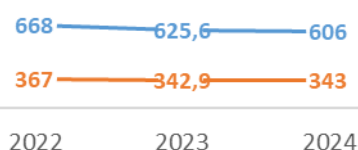
PER 10.000 INWONERS 15T/M64 JAAR

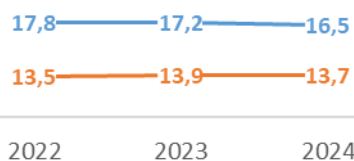
WERKLOZE JONGEREN
IN % 16 T/M 22 JAAR

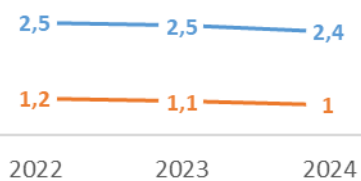
BIJSTANDSUITKERING
PER 10.000 INWONERS

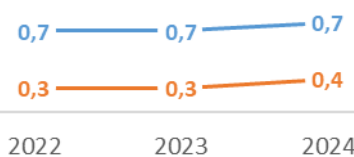
JEUGDHULP
IN % JEUGDIGEN TOT 18 JAAR

JEUGDBESCHERMING
IN % JEUGDIGEN TOT 18 JAAR

JEUGDRECLASSERING
IN % JEUGDIGEN TOT 18 JAAR

Kernthema Sociale basisvoorzieningen

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

In 2026 versterken we de sociale voorzieningen in Heerlen via een integrale, buurtgerichte aanpak, met Buurtteams Heerlen als spil. Sinds 1 januari 2024 wordt maatschappelijke ondersteuning en welzijnswerk uitgevoerd door Buurtteams Heerlen (2024–2027). Inwoners kunnen bij Buurtteams Heerlen terecht voor begeleiding, groepsactiviteiten, dagbesteding en ondersteuning (zo kort als mogelijk en zo lang als noodzakelijk), aangeboden door professionals, vrijwilligers en ervaringsdeskundigen. We onderzoeken daarnaast hoe de toegang tot voorzieningen en ondersteuning beter kan worden afgestemd op de behoeften van inwoners, zodat de dienstverlening toegankelijk en passend blijft. Extra aandacht gaat uit naar thema's als GGZ-problematiek, (licht) verstandelijke beperking, multi-problematiek, de overgang 18-/18+, eenzaamheid, vrijwillige inzet, woonbegeleiding en kamertraining, (sociale) veiligheid en participatie. De preventieve, outreachende en cultuur sensitieve aanpak sluit naadloos aan bij onze visie op samenredzaamheid en buurtversterking.

In 2026 continueren we de inzet op veilige, inclusieve speeltuinen voor kinderen tot twaalf jaar, in samenspraak met de gebruikers. Scouting wordt ondersteund met vereenvoudigde subsidieprocedures en blijvend oog voor veiligheid en onderhoud.

We zetten het jeugd- en jongerenwerk via JENS voort, met focus op preventie, vroegtijdige signalering en innovatie, waaronder programma's voor digitale weerbaarheid en sociale mediatrainingen. In ieder stadsdeel worden in het jongerencentrum wijkgericht, op basis van input van jongeren, activiteiten aangeboden. Ook is er extra inzet van (specialistisch) jongerenwerkers in Heerlen-Noord via het programma Preventie met Gezag, gericht op het voorkomen en vroegtijdig signaleren van jeugdcriminaliteit.

Jeugd- en jongerenparticipatie betekent dat kinderen en jongeren actief meedoen, meepraten en meebeslissen bij zaken die voor hen belangrijk zijn en op plekken waar zij zelf deel van uitmaken. Om dit in Heerlen in te richten halen we bij Heerlense jongeren ideeën op over hoe zij jongerenparticipatie zouden vormgeven en op welke manier zij invloed op beleid en besluitvorming zouden willen uitoefenen. Hieruit is de wens voortgekomen om te gaan werken met jongerenambassadeurs. De mogelijkheden daarvoor zijn we aan het onderzoeken en werken we verder uit in een (beleids)plan.

Sinds medio 2024 is @ease, een laagdrempelige inlooplek voor psychische ondersteuning voor jongeren van 12–25, prominent aanwezig in het centrum en in jongerencentrum The Break, wat de zichtbaarheid en bereikbaarheid vergroot.

Voor sociaal-juridische hulp kunnen inwoners terecht bij het Juridisch Loket en de onlangs geopende Rechtswinkel Heerlen, waarmee we laagdrempelige, professioneel ondersteunde rechtshulp aanbieden.

Regionaal zetten we sterk in op geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA). We werken samen op basis van een Regiovisie vanuit een gezamenlijke ambitie om geweld in afhankelijkheidsrelaties te voorkomen, tijdig te signaleren en duurzaam te stoppen. De aanpak GIA richt zich op bewustwording, deskundigheidsbevordering en samenwerking, met acties zoals de training Samen voor Veiligheid, bewustwordingscampagne en voorlichting op scholen.

Regionaal zetten we in op een versterking van jeugdbescherming en jeugdreclassering door intensivering van de samenwerking met de Gecertificeerde Instellingen. Tevens wordt er meer aandacht besteed aan het versterken van het toeleidingsproces naar het gedwongen kader, door een integrale aanpak te organiseren van vrijwillig kader tot en met het gedwongen kader, samen met alle ketenpartners; Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de Gecertificeerde Instellingen in Zuid-Limburg.

We zetten in op een integrale aanpak van wonen, zorg en welzijn – essentieel in het licht van extramuralisering, vergrijzing en aandachtsgroepen – en werken samen met Parkstadgemeenten aan een

Woon-Zorg Visie met praktijkgerichte pilots. Eenzaamheid bestrijden we via Buurtteams Heerlen conform het landelijke 'Eén tegen eenzaamheid'-programma, gericht op jong én oud.

Ook statushouders krijgen in 2026 extra aandacht: we bieden taaltrainingen, participatiemogelijkheden, begeleiding en huisvesting in samenwerking met onderwijs, woningsector, welzijnspartners en re-integratiepartners. We zetten daarbij in op duurzame integratie, ondersteuning en zelf-/samenredzaamheid.

Regionale mantelzorgers blijven we ondersteunen met voorzieningen en betere coördinatie tussen informele en formele zorg. Voor mensen met een beperking, migratieachtergrond of LHBTIQA+-gemeenschap verlagen we drempels via partners als het Inclusieplatform, Vluchtelingenwerk en Adviesraad Maatschappelijke Ondersteuning. Sinds zomer 2024 opereren Queer Parkstad en @ease vanuit een gezamenlijk pand, ondersteund door de Inclusie- & Diversiteitsagenda 2024-2027.

Wij willen een toegankelijke en een diverse stad zijn. Dat geldt voor de openbare gebouwen en de straat, maar ook voor alle activiteiten die wij organiseren. Wij willen belemmeringen wegnemen. Daarbij gaat het om fysieke barrières, maar ook bijvoorbeeld om het verlagen van taalbarrières, zodat minder taalvaardige doelgroepen ook mee kunnen doen. Als organisatie en werkgever willen wij een afspiegeling zijn van onze samenleving en moet er plek zijn voor elke klasse, culturele achtergrond en de LHBTIQA+ doelgroep. We stimuleren diversiteit en treden op tegen discriminatie. Voor de regenbooggemeenschap en @Ease financieren we laagdrempelige inloop en ontmoeting in een pand in het centrum, waar ook andere organisaties gebruik van kunnen maken.

Een sterke verbinding tussen zorg en veiligheid wordt verder uitgebouwd via het Zorg- en Veiligheids-huis Parkstad, met preventie, integrale controles en nazorg bij mensenhandel. Zo werkt Heerlen in 2026 aan een gezonde, veilige en inclusieve gemeenschap waar iedereen mee kan doen, gehoord wordt en passende ondersteuning krijgt.

Over welk bestaand beleid beschikken we om dit te realiseren?

- Speeltuinen: Subsidieregeling Beheerde speeltuinen gemeente Heerlen 2022;
- Scouting: Beleidsregel Scouting 2016;
- Jeugd- en jongerenwerk en Jeugdparticipatie: Overeenkomst inzake Basishulp Jeugd gemeente Heerlen 2023-2027;
- GIA: de regiovisie 'Samen sterk, iedereen veilig' 2024-2031 en uitvoeringsplan in de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA);
- Subsidietender Maatschappelijke ondersteuning Gemeente Heerlen (subsidierelatie Buurtteams Heerlen);
- Heerlens Ouderenakkoord 2025-2030;
- Notitie 'Wet Inburgering: Uitgangspunten bij de uitvoering';
- Notitie 'Begeleiding onder de nieuwe Wet Inburgering';
- Notitie 'Participatie tijdens de nieuwe Wet Inburgering';
- Een thuis voor iedereen (Nationale Woon- en Bouwagenda);
- Wonen en zorg voor ouderen (Nationale Woon- en Bouwagenda);
- Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2025;
- Iedereen voor elkaar! Lokale Inclusie- en diversiteitsagenda 2024-2027;
- Charter Diversiteit;
- Beleidskader jeugdhulp Zuid-Limburg 2024-2028;
- Actieprogramma Kansrijk van Start 2024-2026;
- Algemene Subsidieverordening Heerlen 2018.

Wat gaat dat kosten?

KT Sociale basisvoorzieningen

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-18.313	-24.599	-13.565	-13.809	-14.174	-14.480
Baten	6.134	5.245	472	360	360	360
Totaal	-12.179	-19.354	-13.092	-13.449	-13.814	-14.120

Bedragen x € 1.000

Kernthema Jeugdzorg

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

In 2026 blijft Heerlen bouwen aan een effectieve, efficiënte en toegankelijke jeugdzorg die gericht is op het versterken van zelf- en samenredzaamheid van kinderen, jongeren en hun gezinnen. JENS voert ook dit jaar de Basishulp Jeugd uit voor Heerlen, Landgraaf en Voerendaal. Deze hulp bestaat uit preventieve activiteiten, ambulante jeugdhulp, deeltijdpleegzorg en logeren. De centrale doelstelling blijft: kinderen laten opgroeien in hun eigen, vertrouwde omgeving, met hulp die dicht bij huis, herkenbaar en laagdrempelig is. De ondersteuning is zo licht en kortdurend als mogelijk, en zo intensief en langdurig als nodig. Deze moet passend zijn en duurzaam effect hebben.

In 2026 leggen we nadruk op betekenisvolle hulpverlening: gericht op meerdere leefgebieden, op de kracht van de jeugdige en het gezin en hun netwerk. Ondersteuning en hulp wordt ingezet daar waar kinderen, jongeren en hun opvoeders zijn; zoveel mogelijk in de wijken, bij de voorschoolse voorzieningen, in de scholen etc. zodat ondersteuning tijdig en dichtbij beschikbaar is. We zetten een volgende stap in de professionalisering van de toeleiding tot hulp met als doel laagdrempelige en bereikbare hulp en ondersteuning, integraal op meerdere levensgebieden en met heldere communicatie naar ouders, die als volwaardige partners in de opvoeding worden gezien.

De financiële houdbaarheid van de Basishulp Jeugd blijft ook in 2026 een belangrijk aandachtspunt. We blijven scherp op de doelmatige inzet van mensen en middelen. Samen met JENS zetten we verdere stappen richting een duurzaam financieel evenwicht gericht op toekomstbestendigheid. Binnen de regio Zuid-Limburg wordt het contractmanagement uitgevoerd voor residentiële jeugdhulp; wonen, gesloten en intensief klinische jeugdzorg (GIK-J) en crisishulp. En voor het gedwongen kader, namelijk jeugdbescherming en jeugdreclassering. Belangrijke thema's zijn zorgcontinuïteit, het optimaliseren van de samenwerking tussen verwijzers en zorgaanbieders, het voorkomen/verminderen van wachtlijsten en langdurig partnerschap met zorgaanbieders. Dit is noodzakelijk vanwege de toenemende druk op deze vormen van zorg. We sturen actief op de afbouw van residentiële hulp: door tijdige, passende hulp te organiseren, het verblijf zo kort mogelijk te houden en – waar nodig – te kiezen voor een gezinsvervangende setting. Ook hier blijven we alert op de financiële kaders, gezien het toenemend aantal jeugdigen dat een beroep doet op residentiële jeugdhulp.

We blijven ons in de volle breedte van de jeugdzorg inzetten voor normalisering, vroegsignalering, demedicalisering en preventie, in lijn met de inhoudelijke uitgangspunten van de landelijke Hervormingsagenda Jeugd 2023–2028. Tegelijk blijven we kritisch op de financiële taakstellingen die hieraan gekoppeld zijn. We blijven erop toezien dat elke jeugdige aanspraak kan maken op jeugdzorg als dat nodig is, terwijl we actief sturen op efficiëntie en effectiviteit.

Zo werken we in 2026 verder aan een stevige jeugdzorgstructuur waarin hulp zo tijdig, zo passend, zo dichtbij en effectief mogelijk wordt geboden, voor en met kind en gezin, met oog voor het perspectief en de mogelijkheden van het kind, het gezin en hun omgeving. Een structuur waarin preventie en verbinding met het sociaal netwerk centraal staan, en waarin ondersteuning leidt tot blijvende verbetering in het leven van jeugdigen en hun gezin in Heerlen.

Over welk bestaand beleid beschikken we om dit te realiseren?

- Verordening jeugdhulp gemeente Heerlen 2020;
- Overeenkomst inzake Basishulp Jeugd gemeente Heerlen 2023-2027;
- Beleidskader Jeugdhulp Zuid-Limburg 2024-2028;
- Regiovisie Jeugdhulp Zuid-Limburg 2024-2028;
- Subsidieregeling jeugdbescherming en jeugdreclassering Zuid-Limburg 2023;
- Hervormingsagenda Jeugd 2023–2028;
- Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming.

Wat gaat dat kosten?

KT Jeugdzorg

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-64.883	-59.575	-74.205	-75.003	-76.874	-78.742
Baten	1.268	1.110	1.078	549	7.215	7.424
Totaal	-63.615	-58.465	-73.127	-74.453	-69.659	-71.318

Bedragen x € 1.000

Kernthema Volwassenenzorg

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

In 2023 zijn we gestart met de nieuwe werkwijze beschermd wonen waarbij we hebben gestuurd op samenwerking tussen de beschermd wonen aanbieders die voor alle inwoners een passend ondersteuningsaanbod kan bieden. We constateren nu dat dit heeft geresulteerd in een goed functionerend samenwerkingsverband onder penvoerderschap van Mondriaan. Tevens is in 2023 het toegangsproces verbeterd. Hierdoor krijgen we steeds beter zicht op de doelgroep. We gaan in 2026 door op de ingezette koers.

Als centrumgemeente is Heerlen ook verantwoordelijk voor de opvang van dak- en thuislozen. Daarbij wordt samengewerkt met de andere Parkstadgemeenten om opvangvoorzieningen evenwichtig te spreiden, met voorkeur voor kleinschalige woonvormen gericht op zelfstandigheid en het beperken van overlast. In 2025 werden, op basis van eerder onderzoek, verbetermaatregelen uitgewerkt en uitgevoerd om de druk op de opvangcapaciteit te verlichten. Vanaf 2026 gaan we net als beschermd wonen de Maatschappelijke Opvang als maatwerkvoorziening indiceren. Daarmee krijgen we meer grip op in- door- en uitstroom. Via Loket Housing wordt in samenwerking met woningcorporaties en zorginstellingen gewerkt aan voldoende uitstroombmogelijkheden.

Er vindt structureel overleg plaats met de Adviesraden Maatschappelijke Ondersteuning van de Parkstadgemeenten en cliëntenraden. Deze regionale adviescommissie brengt op vaste momenten beleidsadvies uit over opvang en beschermd wonen, waarbij ervaringen van cliënten centraal staan.

Voor zowel maatschappelijke opvang als beschermd wonen worden we geconfronteerd met een sterk toegenomen vraag. Dit is een landelijke ontwikkeling. Hierdoor zijn we genoodzaakt om zowel de opvang als beschermd wonen capaciteit uit te breiden.

In 2026 zal een nieuwe meerjarige visie voor Opvang en Beschermd wonen aan de raad worden voorgelegd.

Voor het doelgroepenvervoer werkte Heerlen ook in 2025 samen binnen de Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz met 30 Limburgse gemeenten. Er werd gestuurd op het stimuleren van zelfstandig reizen via openbaar vervoer of de Voor-Elkaar-Pas, waar dit verantwoord mogelijk was. De invoering van een nieuwe afrekensystematiek – van zones naar kilometers – zorgde voor een eerlijkere verdeling van kosten, gebaseerd op werkelijk gebruik.

In 2024 werd het meerjarig contract met de leverancier van hulpmiddelen opnieuw aanbesteed. Dit leidde tot een overeenkomst met ingang van 2025 voor maximaal zeven jaar, waarmee continuïteit en kwaliteit werden geborgd. Ook werd het contract met de trapliftleverancier verlengd tot en met 2026, zodat ouderen en mensen met mobiliteitsbeperkingen langer veilig thuis kunnen blijven wonen.

Daarnaast werd de adviserende onafhankelijke cliëntondersteuning gecontinueerd via een subsidiërelatie. Hiermee werd de toegang tot passende ondersteuning voor inwoners versterkt, wat bijdroeg aan vertrouwen in de dienstverlening en een sterke sociale basis.

In 2026 blijft Heerlen bouwen aan een samenleving waarin kwetsbare volwassenen passende ondersteuning vinden, waarin zelfredzaamheid en inclusie centraal staan, en waarin middelen doelmatig en duurzaam worden ingezet.

Over welk bestaand beleid beschikken we om dit te realiseren?

- Verordening maatschappelijke ondersteuning Heerlen 2025;
- Uitwerkingsbesluit maatschappelijke ondersteuning 2024;
- Diverse contracten en subsidies Wmo;
- Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2025;
- GR Omnibuzz;
- Visie Opvang en Beschermd Wonen Parkstad (2018-2026);
- Uitvoeringsagenda Opvang en Beschermd Wonen Parkstad en Beekdaelen 2019-2020;

- Uitvoeringsagenda Opvang en Beschermd Wonen Parkstad 2021-2022;
- Samen Thuis 2023-2026.

Wat gaat dat kosten?

KT Volwassenenzorg

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-76.370	-74.333	-80.264	-81.932	-84.045	-86.466
Baten	2.825	2.618	2.628	3.720	3.384	3.067
Totaal	-73.545	-71.716	-77.637	-78.212	-80.661	-83.399

Bedragen x € 1.000

Kernthema Arbeidsmarktbeleid

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

In 2026 zet Heerlen de ingezette koers voort om talentontwikkeling centraal te stellen en kansen op de arbeidsmarkt voor alle inwoners te vergroten. In 2025 is intensief ingezet op het herkennen, ontwikkelen en benutten van talenten, in nauwe samenwerking met regionale partners op Zuid-Limburgs, Parkstad- en Heerlens niveau. Vanuit de overtuiging dat iedereen een uniek potentieel heeft, werd een breed scala aan dienstverlening aangeboden.

In het eerste contactmoment bij de Duale Poort werd nadrukkelijk gekeken naar wat mensen motiveerde en waar hun kracht ligt. Wanneer dit niet direct leidde tot een werkaanbod via het Werkgeversservicepunt (WSP) Parkstad of het Werkcentrum Zuid-Limburg, werden competenties verder ontwikkeld binnen de Bovengrondse Vakschool. Deze vakschool fungeerde als motor voor persoonlijke groei, opleiding en (her)oriëntatie, en blijft ook in 2026 de centrale plek waar partners hun krachten bundelen om inwoners richting werk te begeleiden. Samen met andere mensontwikkelbedrijven in Parkstad werd het bereik van ontwikkeltrajecten vergroot.

Voor mensen met een arbeidsbeperking werden in 2025 extra kansen gecreëerd. Heerlen gaf concrete invulling aan de taakstelling voor Nieuw Beschut Werk en intensiverde de samenwerking met UWV en werkgevers die maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) hoog in het vaandel hebben.

De aanpak van jeugdwerkloosheid kreeg bijzondere aandacht. Binnen Heerlen én Parkstad is gewerkt aan de implementatie van de wet 'Van School naar Duurzaam Werk', die vanaf augustus 2025 van kracht werd. Deze wet vormt vanaf 2026 een belangrijk fundament voor betere toeleiding van jongeren naar passend werk.

Belemmeringen zoals vervoer, woonsituatie of kinderopvang, die de weg naar werk bemoeilijken, zijn via het programma Heerlen-Noord actief aangepakt. Tevens werd blijvend ingezet op de aanpak van laaggeletterdheid, taalontwikkeling en andere basisvaardigheden, zowel voor statushouders als voor andere doelgroepen.

In nauwe samenwerking met Buurteams Heerlen werd in 2025 ook actief ingezet op maatgerichte dienstverlening voor inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Via activeringstrajecten werkten zij in hun eigen tempo aan ontwikkeling en participatie. Hierbij stond niet alleen het behalen van diploma's centraal, maar vooral het ontdekken en benutten van persoonlijke vaardigheden, eigenschappen en talenten.

Deze brede, integrale aanpak wordt in 2026 voortgezet en verder versterkt. Zo creëren we een arbeidsmarkt waarin iedereen – ongeacht achtergrond, opleiding of beperking – de kans krijgt om mee te doen en een bijdrage te leveren aan een inclusiever en veerkrachtiger Heerlen.

Over welk bestaand beleid beschikken we om dit te realiseren?

- Participatiewet;
- Meerjarige beleidskaders arbeidsmarktbeleid Parkstad (2016-2020);
- Verordening re-integratie Participatiewet Heerlen 2023;
- Beleidsregel re-integratie 2023;
- Beleidsregel Tegemoetkoming Kinderopvang.

Wat gaat dat kosten?

KT Arbeidsmarktbeleid

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten	-50.207	-44.693	-41.232	-38.875	-37.863	-35.495
Baten	4.260	1.540	811	1	181	1
Totaal	-45.947	-43.153	-40.421	-38.874	-37.682	-35.494

Bedragen x € 1.000

Kernthema Inkomensondersteuning

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

In 2026 blijft Heerlen zich krachtig inzetten voor het bestrijden van armoede en het bieden van passende inkomensondersteuning. In 2025 is voortgebouwd op het coalitieakkoord *Uit liefde voor onze stad 2022–2026*, het Meerjarig Beleidsprogramma 2023–2026 en het Beleidsplan Armoede en Schulden 2022–2025. Armoedebestrijding werd niet gezien als luxe, maar als een maatschappelijke noodzaak die structurele inzet vereist.

Sociale voorzieningen zijn in 2025 waar nodig uitgebreid en onderbenutting werd actief tegengegaan. Er is ingezet op het verbeteren van de toegang tot voorzieningen en het vergroten van het bereik van ondersteuning, met specifieke aandacht voor kwetsbare doelgroepen. Het aanpakken van kinderarmoede kreeg de hoogste prioriteit. In nauwe samenwerking met maatschappelijke partners als Stichting Leergeld, Jeugdfonds Sport & Cultuur, Jeugdeducatiefonds, Stichting Babyspullen, Stichting Jarige Job en Stichting Stop Kinderarmoede zijn in 2025 tal van initiatieven uitgevoerd om de ontwikkelkansen van kinderen te verbeteren en financiële drempels voor deelname aan onderwijs, sport en cultuur weg te nemen.

Lage lonen werden in 2025 actief als risicofactor voor armoede benoemd. Bij externe gemeentelijke opdrachten is, waar mogelijk, een minimumuurloon gehanteerd dat aansloot bij de laagste loonschalen in de gemeentelijke cao. Deze inzet droeg bij aan het stimuleren van fatsoenlijke beloning in de lokale economie.

De aanpak van armoede en schulden werd voortgezet in nauwe samenwerking met maatschappelijke organisaties. Daarbij is gestuurd op effectieve samenwerking tussen lokale initiatieven, om versnippering te voorkomen en inwoners met financiële problemen integraal te ondersteunen. Er werd extra aandacht besteed aan vroegsignalering, het versterken van de financiële redzaamheid van inwoners en het aanbieden van hulp op maat – laagdrempelig en zonder stigma.

In 2025 zijn we verdergegaan op de ingeslagen weg. Hierbij lag de nadruk op het verstrekken van inkomensondersteunende maatregelen, het intensiveren van financiële dienstverlening en het bieden van passende hulp. Duurzame oplossingen en het vergroten van zelfredzaamheid stonden centraal. Vanuit deze brede aanpak is toegewerkt naar een sociaal, inclusief en rechtvaardig Heerlen, waarin iedereen perspectief heeft op een stabiel en menswaardig bestaan.

Deze inzet wordt in 2026 voortgezet met vernieuwde beleidslijnen, gericht op het versterken van bestaanszekerheid. Samen met partners bouwen we aan een Heerlen waarin iedereen de kans krijgt om volwaardig mee te doen en waarin sociaal beleid stevig verankerd blijft in de praktijk.

Over welk bestaand beleid beschikken we om dit te realiseren?

- Beleidsplan Armoede en Schulden;
- Uitvoeringsplan Armoede en Schulden;
- Verordening Afstemming;
- Verordening Handhaving;
- Verordening Inkomenstoeslag;
- Verordening Fit&Fun-regeling;
- Beleidsregel Algemene bijstand;
- Beleidsregel Bijzondere bijstand;
- Beleidsregel Inkomenstoeslag;
- Beleidsregel Briefadres;
- Beleidsregel Sociaal Medische Indicatie Kinderopvang;
- Beleidsregel Tegemoetkoming kinderopvang;
- Beleidsregel Terug- en Invordering, Boete en Verhaal Gemeente Heerlen (TIBV);
- Beleidsregel Vrijwilligerscompliment;
- Beleidsregel tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek.

Wat gaat dat kosten?

KT Inkomensondersteuning

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-84.133	-83.170	-86.773	-86.342	-86.329	-86.329
Baten	70.577	66.928	70.663	70.663	70.663	70.663
Totaal	-13.556	-16.242	-16.111	-15.680	-15.667	-15.667

Bedragen x € 1.000

Kernthema Buurtgericht werken

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

In 2026 bouwen we voort op de vernieuwing en versterking van het buurtgericht werken, die in de afgelopen paar jaren is ingezet. De interne en externe positie van buurtgericht werken wordt verder verstevigd: de rol als brug tussen inwoners en gemeente wordt nog verder uitgebouwd en buurtgericht werken is structureel meer betrokken bij de totstandkoming van beleid en projecten die impact hebben op buurten. Inwoners worden actief betrokken bij beleidsontwikkeling en zijn nadrukkelijk uitgenodigd om ideeën voor hun eigen leefomgeving aan te dragen. Om het buurtgericht werken te ondersteunen, is in 2025 een nieuwe communicatiestrategie (onder de noemer Samen in de Buurt) uitgerold die transparant, begrijpelijk en motiverend communiceert. We gaan in 2026 verder bouwen aan de bekendheid en zichtbaarheid van Samen in de Buurt. Het herkenbare smiley-logo helpt ons daarbij.

Ook in 2026 gaan we minimaal twee netwerkbijeenkomsten organiseren waarin gemeente, buurtorganisaties en maatschappelijke partners ervaringen en meningen kunnen delen met elkaar. Daarnaast is er door het jaar heen regelmatig contact met onze partners in de buurten en werken we aan zo kort mogelijke lijnen.

Het aantal activiteiten in de buurt stijgt en mensen weten de gemeente steeds beter te vinden voor ondersteuning. Er wordt in 2026 wederom actief ingezet op het stimuleren van bewoners om samen activiteiten op te zetten en samen te werken met andere buurtpartners. We denken actief mee met initiatiefnemers, met als doel de sociale cohesie en leefbaarheid in de buurten te vergroten.

Het burgerparticipatieproject 't Heitje wordt verder doorontwikkeld. Het is de bedoeling dat het initiatief in 2026 zelfstandig gaat functioneren. Honderden buurthelden en buurtvrienden gaan ook in het nieuwe jaar actief aan de slag om te zorgen voor schone buurten. Ook worden zij steeds meer bij andere buurtactiviteiten betrokken. We blijven ons inzetten om jongeren en mensen met een migratieachtergrond meer te betrekken bij hun buurt. Waar dat helpt, zoeken we contact met ons Europese netwerk om ervaringen uit te wisselen.

Het buurtgericht werken is met name gericht op het creëren van veilige en leefbare buurten en dat blijft ook in 2026 zo. We gaan nog meer werken aan preventie en vroegsignalering van knelpunten in onze buurten. Binnen de integrale structuur *Sociaal Veilig* wordt samengewerkt met zorg- en veiligheidspartners en andere beleidsterreinen zoals wonen, onderwijs en openbare ruimte. In aandachtswijken zijn 'Samen in de Buurt'-kamers ingericht, waar bewoners, maatschappelijke partners, veiligheidspartners, lokale ondernemers en de gemeente laagdrempelig samenwerken aan buurtontwikkeling. Deze ontwikkeling maakt onder andere deel uit van het Europese project Imperfect Cities waar Heerlen als partner aan meedoet. Ook wordt vanuit het Europese project CITICISS de doorbraakmethode toegepast op kwetsbare gezinnen, met betrokkenheid van de buurt waar mogelijk.

De versterking van burgerbetrokkenheid en lokale democratie vindt plaats binnen de verschillende domeinen en teams van de organisatie. Dit wordt ondersteund door een expertiseteam Burgerbetrokkenheid en Lokale Democratie, dat nauw verbonden is met buurtgericht werken. Samen zorgen we ervoor dat de brug tussen inwoner en planvormer/beleidsmaker steeds beter geslagen wordt. Daarnaast werken we aan de uitvoering van de adviezen van het burgerberaad dat in 2025 heeft plaatsgevonden. Het expertiseteam sluit aan bij ontwikkelingen die inwoners raken en draagt zo bij aan een meer betrokken en transparante manier van werken.

Tot slot vraagt de gemeentelijke opgave rond bezuinigingen dat we onze werkwijze slimmer en efficiënter inrichten. Binnen buurtgericht werken en burgerbetrokkenheid onderzoeken we daarom hoe processen eenvoudiger en meer geïntegreerd kunnen worden. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is het bieden van één herkenbaar loket, waar inwoners terecht kunnen voor bestaande mogelijkheden zoals bewonersinitiatieven, meldingen, 't Heitje en Frisse Wind. Zo vinden bewoners sneller hun weg en is duidelijker waar zij terecht kunnen met initiatieven of ideeën. Dit maakt ons werk efficiënter en geeft ruimte om de focus nog sterker te leggen op het versterken van activiteiten in de stad en wijken, samen met inwoners en partners. Daarbij sturen we op kostenbesparing, optimale inzet van middelen en doelmatig gebruik van capaciteit, zonder het belang van goede ondersteuning uit het oog te

verliezen. Zo blijven we bouwen aan veilige, leefbare en betrokken buurten, waar iedereen prettig kan wonen en de kans krijgt om mee te doen.

In 2026 zetten we deze lijn voort, met als doel het verder versterken van verbonden buurten, vitale netwerken en een actieve, goed geïnformeerde en betrokken lokale gemeenschap.

Over welk bestaand beleid beschikken we om dit te realiseren?

- Visie op het buurtgericht werken 'Gelukkig in de buurt';
- Beleidsregels buurtgericht werken (voor buurtorganisatie/samenwerkingsverbanden en voor losse initiatieven);
- Visienota Burgerbetrokkenheid.

Wat gaat dat kosten?

KT Buurtgericht werken

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-1.193	-839	-671	-628	-628	-628
Baten	178	0	0	0	0	0
Totaal	-1.015	-839	-671	-628	-628	-628

Bedragen x € 1.000

Kernthema Integraal ouderenbeleid

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

Op 25 juni 2025 heeft de gemeenteraad van Heerlen unaniem het nieuwe Heerlens Ouderenakkoord 2025–2030 aangenomen. Dit richtinggevende beleidsdocument is samen met partners en inwoners opgesteld en sluit aan bij hun wensen en behoeften. De ondertekening volgde op 1 juli 2025. Het akkoord kent vier pijlers: Bewegen, Betrekken, Boeien en Bewonen.

Binnen de pijler *Bewegen* staat gezondheid centraal, met initiatieven als Senioren Actief, valpreventie en *Doortrappen tot je 100e*. Deze projecten stimuleren beweging en sociale interactie en worden uitgevoerd in samenwerking met lokale sportaanbieders, buurtteams en Heel Heerlen Beweegt. In deze pijler is specifieke aandacht voor het organiseren van betaalbaar en toegankelijk sportaanbod voor ouderen. Sportaanbieders worden hierin uitgedaagd om naast het algemene aanbod ook specifiek aanbod te creëren voor een steeds groter wordende groep ouderen. Het onderdeel valpreventie wordt versterkt via landelijke akkoorden zoals GALA en IZA.

De pijler *Betrekken* richt zich op participatie, veiligheid en zelfstandigheid. De pilot *Welzijn op Recept* wordt wijkbreed uitgerold en ouderen worden actief betrokken bij vrijwilligerswerk. Ook is er aandacht voor eenzaamheid en mobiliteit. Op het gebied van digitale veiligheid gaat de gemeente nadrukkelijk op zoek naar mogelijkheden om de weerbaarheid van ouderen tegen cybercriminaliteit te versterken. Eveneens een belangrijk aankomend initiatief is de Seniorentelefoon. We gaan kijken hoe we de senioren in Heerlen die vragen hebben beter kunnen informeren over activiteiten die in Heerlen plaatsvinden.

In de pijler *Boeien* staat een gevarieerd sociaal-cultureel aanbod centraal. Ouderen behouden gratis toegang tot bibliotheken en eenmalig tot musea tijdens de nationale dag van de ouderen. Extra bijzonder is de komst van de Heerlense Seniorenacademie. Deze academie richt zich op senioreneducatie vanuit onderwijsinstellingen, specialismen en cursussen die door en voor Heerlense senioren worden georganiseerd, evenals op het creëren en ondersteunen van vaardigheidstrainingen die ouderen weerbaar en vaardig maken. Samen met onze partners gaan we activiteiten aanbieden die hen helpen vitaal te blijven. Daarbij kan gedacht worden aan herinneringsworkshops en muziektherapie.

De pijler *Bewonen* betreft het uitgangspunt om ouderen langer zelfstandig te laten wonen, onder meer via woningaanpassingen en levensloopbestendige nieuwbouw. Ook de woonomgeving wordt meegenomen. In het *Masterplan Ruimte voor Woningbouw* is naast de woningbouwopgave ook aandacht voor de bereikbaarheid van voorzieningen, toegankelijkheid, sociale samenhang en de doorstroming op de woningmarkt. Heerlen streeft naar een inclusieve stad waar ook senioren zich veilig en begrepen voelen.

Over welk bestaand beleid beschikken we om dit te realiseren?

- Beleidsplan: Heerlens Ouderenakkoord 2025–2030.

Wat gaat dat kosten?

KT Integraal ouderenbeleid

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-511	-685	-664	-322	-322	-322
Baten	192	346	342	0	0	0
Totaal	-319	-340	-322	-322	-322	-322

Bedragen x € 1.000

2.1.7 Programma Volksgezondheid en milieu

Portefeuillehouders: Arlette Vrusch, Casper Gelderblom, Wil Houben, Marco Peters

Wat willen we bereiken?

De 16 Zuid-Limburgse gemeenten hebben een Gemeenschappelijke Regeling: de gezondheidsdienst GGD Zuid-Limburg. De kerntaak van de GGD is het beschermen, bewaken en bevorderen van de gezondheid van de inwoners van Zuid-Limburg. Daarbij gaat speciale aandacht uit naar mensen in een kwetsbare positie, zoals kinderen en jongeren, ouderen en mensen die op meerdere gebieden problemen hebben. De gezondheidsopgaves voor deze doelgroepen zijn in Zuid-Limburg, en soms nog in meerdere mate in Heerlen, groot. Daarom werken we sinds 2020 samen met alliantiepartners aan het programma Trendbreuk, om de gezondheidsachterstanden in onze regio ten opzichte van de rest van Nederland in te lopen. Het programma Trendbreuk is nadrukkelijk gericht op het jonge kind (al vóór de geboorte van een kind tot de volwassen leeftijd). In elke fase van het opgroeien bieden de Trendbreuk-partners interventies aan alle ouders, kinderen en jongeren en specifiek aan groepen die een extra steuntje kunnen gebruiken.

We maken gebruik van de geboden mogelijkheden vanuit het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) de zorg te verbeteren. Ze vereisen een domeinoverstijgende aanpak, met name op het gebied van preventie en in de samenwerking van de zorg met het sociaal domein. Hiervoor werken we nauw samen met de andere Zuid-Limburgse gemeenten, de zorgverzekeraars en zorg- en welzijnspartijen.

Om een aantrekkelijke stad voor wonen/werken/leven te worden en te blijven, realiseren we een gezonde, duurzame en veilige leefomgeving, met goede woonkwaliteit en voldoende rustplekken. We zorgen voor minder geluidhinder en minder uitstoot van CO₂, fijnstof en stikstofoxiden. Waar mogelijk zorgen we voor het terugdringen van stikstofdepositie in onze Natura 2000-gebieden.

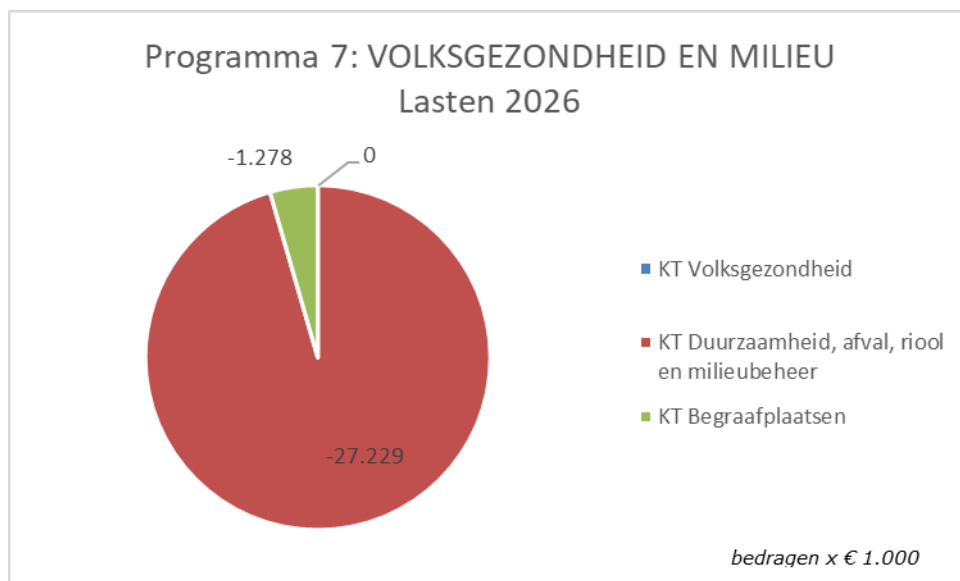
Steeds duidelijker wordt ook dat we niet goed zijn voorbereid op de effecten van klimaatverandering op welzijn van mens en dier, onze biodiversiteit en economische veerkracht. De mondiale ontwikkelingen maken duidelijk hoe kwetsbaar we zijn als maatschappij. Voor watermanagement zijn vele maatregelen en aanpassingen op een breed terrein noodzakelijk. Ook de impact op bodem/ondergrond is groot. Het vergroten van het bewustzijn met betrekking tot water bij de inwoners van Heerlen is hierbij van groot belang. Het uitgangspunt is om duurzaam gebruik, herstel en bescherming van de bodem/ondergrond te realiseren.

De scheiding van schone grondstoffen wordt steeds belangrijker in de transitie naar een circulaire economie waarbij afval niet meer bestaat. We gaan meer ruimte bieden aan onze inwoners om actief mee te doen en hier aan bij te dragen. Hun ervaring en input vinden we belangrijk. Hoe beter afvalscheiding werkt en hoe meer de circulaire economie gestalte krijgt, des te meer zullen schone grondstoffen op termijn gaan zorgen voor een stabiele afvalstoffenheffing. Ook worden de bestaande educatietools verder ontwikkeld, waarmee we bewustwording en scheiding van afvalstoffen op onze scholen stimuleren.

Voor een circulaire economie gaan we ook met onze inkopen maatschappelijk verantwoord bijdragen aan onze beleidsdoelstellingen in het snijvlak van Global Goals, People-Planet-Profit en het programma Duurzaamheid.

Niet alleen het klimaat geeft ons de motivering om duurzaam te handelen, ook thema's als gezondheid, veiligheid, leefbaarheid en betaalbaarheid zijn hier nauw mee verweven. Daarom is duurzaamheid een gemeentebrede ambitie. Binnen het programma richten we ons op thema's en opgaven die als een vliegwiel functioneren voor een duurzame toekomst van onze gemeente.

Wat mag dat kosten?

Programma 7 - Volksgezondheid en milieu

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-31.605	-27.715	-28.507	-28.870	-29.075	-29.114
Baten	32.295	26.495	26.236	26.236	26.236	26.236
Totaal saldo van baten en lasten	690	-1.220	-2.271	-2.634	-2.840	-2.878
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	979	1.472	967	125	125	125
Resultaat	1.669	252	-1.304	-2.510	-2.715	-2.754

Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Duurzaamheid, afval, riool en milieubeheer	1.236	-716	-1.507	-1.877	-2.100	-2.140
Begraafplaatsen	-546	-504	-764	-758	-739	-738
Bestemming	979	1.472	967	125	125	125
Totaal	1.669	252	-1.304	-2.510	-2.715	-2.754

Bedragen x € 1.000

Risico's

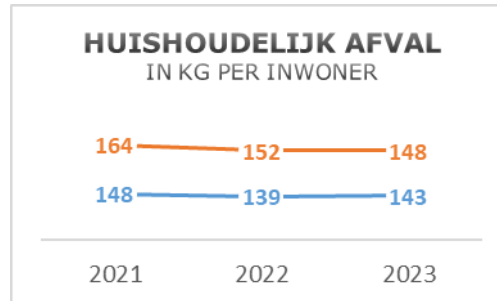
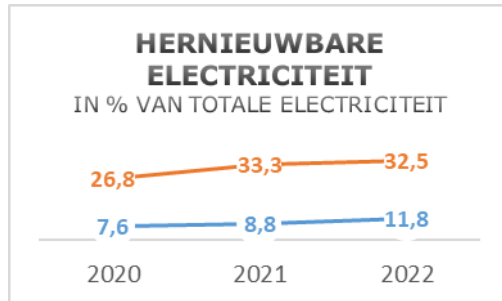
- Het risico is denkbaar dat de kosten van de inzamelaar RD4 gaan stijgen als gevolg van hoge materiaal- en brandstofprijzen.
- Als subsidieregelingen aflopen of uitgeput zijn, kunnen acties die hiervan afhankelijk zijn niet of slechts gedeeltelijk worden uitgevoerd.
- Externe ontwikkelingen zoals de stijging van de energiekosten, stijging van bouwkosten en schaarste op de arbeidsmarkt. Deze risico's kunnen het tempo van verduurzaming vertragen. Deze risico's maken ook dat maatschappelijke partners zoals woningcorporaties hun doelen vertraagd halen.

Volksgezondheid en Milieu

Beleidsindicatoren

NL

Heerlen

Kernthema Volksgezondheid

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

In 2026 blijft Heerlen zich actief inzetten voor de volksgezondheid, met nadruk op preventie, gelijke kansen bij de start van het leven en toegankelijke zorg. Ook in 2026 wordt het programma Kansrijke Start in samenwerking met Zuid-Limburg en Parkstad voortgezet. Vanuit de samenwerking tussen medisch en sociaal domein wordt blijvend ingezet op vroegsignalering van gezinnen in kwetsbare situaties en hen zo goed en snel mogelijk de juiste hulp bieden. De programma's Centering zwangerschap, Voorzorg, Stevig Ouderschap, Nu Niet Zwanger, Knooppunten Kansrijke Start en de Plasklas blijven beschikbaar voor (aanstaande) ouders. Tevens komen er lessen over anticonceptie en gezond zwanger worden op het (V)MBO en wordt er nog sterker ingezet op taalverwerving en taalontwikkeling in de eerste 1000 dagen vanuit de aanpak Taalrijke Start. Het actieprogramma *Kansrijk van Start Heerlen 2024-2026* bundelde in 2025 de lokale inzet rond gelijke kansen voor het jonge kind. Projecten zoals Jonge Ouder Perspectief, de Sijpruutcafés en de Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid zijn voortgezet en verder doorontwikkeld. Deze aanpak fungeerde als waardevolle aanvulling op de bredere inzet binnen Parkstad en Zuid-Limburg.

De ondersteuning van kinderen met overgewicht via *Keigezond* is in 2025 gecontinueerd, in samenwerking met GGD, zorgverzekeraars en andere partners. Het programma *JOGG – Jongeren Op Gezond Gewicht* werd eveneens voortgezet met concrete activiteiten zoals de peuter- en kleuter 4-daagse en het Nationaal Schoolontbijt, waarmee een gezonde leefstijl onder jeugdigen werd bevorderd.

Het project rond jeugdtandverzorging kende in 2025 verdere uitbreiding naar andere Parkstadgemeenten. Deze preventieve aanpak levert een belangrijke bijdrage aan het verbeteren van de mondgezondheid onder de jeugd in Heerlen.

Het *Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)* en het *Integraal Zorgakkoord (IZA)* vormden in 2025 het kader voor de verdere beweging van zorg naar gezondheid. Het versterken van de (sub)regionale samenwerking, een regionale preventie-infrastructuur en de verdere inrichting van effectieve ketenpakketten staan hierbij centraal. In Heerlen is uitvoering gegeven aan het lokale GALA-plan 2024-2026, met als doel het realiseren van een gezonde generatie in 2040. De transformatieplannen worden in samenwerking met onze partners uitgevoerd, gericht op de borging van de kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van zorg. In 2026 gaan we de plannen 'mentale gezondheid' en 'pluswijken' verder uitvoeren.

Ook in 2026 blijven we inzetten op brede preventie, het versterken van de sociale basis en het verbeteren van gezondheidskansen van alle Heerlenaren. We werken integraal, met oog voor vroegsignalering en samenwerking, zodat iedereen in Heerlen kan rekenen op een gezonde en kansrijke start en toekomst.

Over welk bestaand beleid beschikken we om dit te realiseren?

- Het Regionaal gezondheidsbeleid 'Gezondheid nu, voor later! 2025-2030' (vaststelling eind 2025);
- Het Actieprogramma Kansrijk van Start 2024-2026;
- Werkplan Trendbreuk 2024-2026;
- Plan van aanpak voortzetting versterken aanpak Kansrijke Start Parkstad 2024-2026;
- Plan van Aanpak GALA 2024-2026 Heerlen;
- In relatie tot IZA: Regioplan Zuid-Limburg 'Samen voor een gezond en goed leven in Zuid-Limburg'.

Wat gaat dat kosten?

De middelen m.b.t. volksgezondheid zijn in de administratie bij andere kernthema's opgenomen.

Kernthema Duurzaamheid, afval, riool en milieu-beheer

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

In 2026 blijft Heerlen zich inzetten voor het realiseren van een duurzame, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. In 2025 is op tal van fronten voortgang geboekt in de uitvoering van het duurzaamheidsbeleid, met oog voor energieneutraliteit, klimaatadaptatie, circulaire economie, natuur- en biodiversiteit en sociale rechtvaardigheid. De urgentie van klimaatverandering, verlies aan biodiversiteit en stijgende energiekosten, overmatig gebruik en schaarste van fossiele brandstoffen en verspillende productie- en consumptiepatronen onderstreept het belang van deze inzet ook in 2026.

De uitgangspunten van het beleid zijn ecologisch, sociaal en economisch verweven. Via het Verbond voor Energierechtvaardigheid zijn duizenden inwoners ondersteund, met bijzondere aandacht voor huishoudens met lage inkomens. In 2026 wordt wederom ingezet op structurele oplossingen zoals energiebesparing, verduurzaming van gebouwen, stimulering van hernieuwbare energie, en het verantwoord omgaan met grondstoffen. Daarnaast is ook ingezet op gedragsverandering op gebied van hittestress en energieverbruik. Duurzaamheid is daarbij als integrale opgave benaderd, zichtbaar binnen alle gemeentelijke domeinen.

Er wordt verder gewerkt aan de doorontwikkeling van het lokaal duurzaam energiebedrijf. Via onze gemeentelijke website en Parkstadverduurzaamt.nl worden inwoners en bedrijven gestimuleerd tot actie. Zonne-energie op daken is verder opgeschaald en er worden aanvullende stappen gezet in de mogelijkheden om windenergie in combinatie met de Einsteintelecoop, zon op restgronden langs Rijkswegen, lokale en regionale warmtenetten en 2 wijkuitvoeringsplannen te ontwikkelen. De uitvoering van de lokale aanpak isolatie, de verduurzaming vanuit het volkshuisvestingsfonds in de wijken Vrieheide en Eikenderveld, de aanpak van energiearmoede en ondersteuning van bedrijven en MKB, scholen, VvE's en instellingen zijn verder uitgebreid. Innovaties zoals de aanpak van netcongestie, met daarbij netuitbreiding en netverzwaring worden benut om de energietransitie te versnellen.

Voor klimaatadaptatie is gewerkt aan de ontwikkeling van een blauw adersysteem. De Blauwe Ader Centrum is een systeem van aaneengesloten bergings- en infiltratievoorzieningen om het centrum en de gebieden tot in Hoensbroek vrij te houden van wateroverlast bij hoge intensiteitsbuien. Tevens is gewerkt aan integrale oplossingen voor het gebruik van de ondergrond, waar klimaatopgaven, waterberging, netwerken en vergroening samenkomen. En is er gestart met de voorbereiding van een bestuurlijk afwegingskader voor een optimaal gebruik van de (beperkte) ruimte in de ondergrond. In 2026 ontwikkelen we, in samenwerking met de Parkstadgemeenten en Stadsregio Parkstad Limburg, een Regionaal programma water en klimaatadaptatie Parkstad Limburg. Daarnaast krijgt elke gemeente afzonderlijk een gemeentelijk waterprogramma én een gemeentelijk klimaatadaptatieprogramma.

Ook gaan we door met de hittestresscampagne: Hitte? Houd je hoofd koel! op basis van het lokale Hitteplan. Daarnaast implementeren we het integrale hittebeleid (gebied, gebouw, gedrag) dat eind 2026 is vastgesteld én evalueren we, daar waar mogelijk, tussentijds. In drie wijken zijn buurtvergroeningsplannen uitgevoerd om deze meer hittebestendig te maken.

Op het gebied van dierenwelzijn is uitvoering gegeven aan de Nota Dierenwelzijn (2023), met onder andere inzet op bewustwording, hernieuwde samenwerking met Dierenbescherming Limburg en stichting Mendoo. Dit alles met het oog op welzijn van dieren én leefbaarheid voor mens. Belangrijke mijlpalen vanuit deze nota zijn het in 2025 vastgestelde beleidskader natuurinclusief bouwen, dat biodiversiteit, vergroening en klimaatbestendigheid combineert en is er een opstart gemaakt voor een biodiversiteitsplan. Biodiversiteit is ook toegevoegd aan operatie steenbreek om dit thema dichterbij inwoners te brengen. Daarnaast is bekeken of vanaf 2026 15% extra ecologisch maaibeheer toegepast kan worden.

We gaan bovendien verder met de ontwikkeling van een soortenmanagementplan om beschermde soorten te waarborgen bij gemeentelijke gebiedsontwikkelingen en verduurzaming van woningen.

In het kader van de circulaire economie werd in 2025 uitvoering gegeven aan de Circulaire Agenda in gemeentelijke bouw- en infraprojecten. In 2026 wordt verder invulling gegeven aan de doelen binnen de Circulaire Agenda en wordt het gebruik van de circulaire routekaart uitgebreid naar meer gemeentelijke projecten, o.a. via materialeninventarisatie en het gebruik van een materiaalpaspoort en de MilieuKostenIndicator (MKI). De circulaire manier van werken wordt ondersteund via het materialen-depot op de Imstenraderweg. De realisatie van een Circulair Ambachtscentrum voor de regio wordt verder uitgewerkt. Daarnaast geven projecten zoals het Europees Centrum voor Circulaire Bouw en Transformatie (ECCBT) en het GTB-lab invulling aan de circulaire transitie in de regio.

Binnen het afvalbeleid is gewerkt aan betere communicatie, onder meer via de nieuwe MilieuApp. De pilot grondstoffentas is vanwege ongunstige marktomstandigheden gestopt. De antireclamesticker is vanwege kosten niet ingevoerd. In samenwerking met de GGD is in 2025 het project Toddy's Plasklas opgestart met als doel vermindering van luierafval door middel van preventie. In 2026 wordt communicatie over circulariteit op gebied van de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen voortgezet. Bij gunstige marktomstandigheden zal de invoering van de grondstoffentas opnieuw worden overwogen. Voor 2026 staat de actualisatie van het grondstoffenbeleid op de planning. In samenwerking met Afvalsamenwerking Limburg wordt gewerkt aan diverse projecten zoals gedragsverandering en afvalpreventie. Tevens wordt ingezet op uitbreiding van circulaire activiteiten met samenwerkingspartners. De vervuiling bij ondergrondse containers is een hardnekkig probleem en behoudt blijvend aandacht. Heerlen heeft voor een verbeterende leefomgeving werk gemaakt van het Schone Lucht Akkoord, met maatregelen voor schonere mobiliteit, een routekaart voor emissievrij bouwen (SEB), een snuffelfiet-senproject voor middelbare scholieren en versnelde uitrol van laadpalen. Ook is geïnvesteerd in geluidsisolatie voor oudere woningen en loopt in 2026 het onderzoek gestaag verder naar geluidsoverlast op B-locaties. Spoorgoederenvervoer werd gemonitord in relatie tot ammoniaktransport en omleidingen van de Betuweroute.

Er wordt een vervolg gegeven aan pilots met maatschappelijk verantwoord inkopen waardoor de impact op duurzaamheid, leefkwaliteit en gezondheid toeneemt. De circulaire routekaart wordt hierbij toegepast.

In 2026 bouwen we voort op deze fundamenteën. We blijven inzetten op structurele verduurzaming, klimaat rechtvaardigheid en een leefomgeving waarin welzijn, biodiversiteit en toekomstbestendigheid centraal staan.

Over welk bestaand beleid beschikken we om dit te realiseren?

- Omgevingsvisie;
- Regionaal afstemmingskader gemeentelijke omgevingsvisies Parkstad;
- Klimaatakkoord;
- Duurzaamheidsvisie 2017;
- Programmaplan Duurzaamheid 2024-2027;
- Isolatie- en Verduurzamingsprogramma Stadsregio Parkstad Limburg;
- Lokale aanpak isolatie
- Uitvoeringsprogramma Volkshuisvestingfonds Transitievisie Warmte 2.0;
- Parkstad Limburg Energietransitie (PALET) 3.0 en 4.0;
- Uitvoeringsprogramma Parkstad 2026-2030;
- Regionale Energie Strategie Zuid-Limburg (RES 1.0);
- Programmaplan RES Zuid-Limburg 2025;
- Regionaal Afwegings Kader grootschalige energieopwekking;
- Klimaatadaptatiestrategie Parkstad Limburg;
- Lokaal hitteplan;
- Beleidsplan hitte (gebied, gebouw, gedrag);
- Integraal Waterplan Regio Parkstad Limburg;
- Watertakenplan Heerlen 2020-2024, (geldigheid verlengd t/m 2026);
- Regenwaterstructuurkaarten/ Stresstest;
- Deltaprogramma 2018 met het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie;
- Hemelwaterverordening gemeente Heerlen 2023;
- Beleidsvisie externe veiligheid (2010-2015) (actualisatie wordt opgenomen in Omgevingsvisie);
- Geluidsbeleid Heerlense evenementen (in de open lucht) 2017-2020;

- Actieplan geluid 2024;
- Bodembeleidsplan Heerlen 2016;
- Aanvulling Bodembeleidsplan-Nota bodembeheer PFAS gemeente Heerlen;
- Beleidsvisie openbare ruimte;
- Visie Waardevolle Buitenruimte;
- Beleidskader elektrische laadinfrastructuur;
- Position Paper Parkstad Circulair;
- Nationaal Programma Circulaire economie 2023-2030;
- Uitvoeringsprogramma Parkstad Circulair;
- Circulaire Agenda (beleidskader circulaire economie);
- Grondstoffenplan 2022-2026;
- Beleidskader natuurinclusief bouwen;
- Nota Dierenwelzijn;
- Schone Lucht Akkoord;
- Convenant Schoon en Emissieloos Bouwen;
- Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen;
- Prestatieafspraken met woningbouwcorporaties.

Wat gaat dat kosten?

KT Duurzaamheid, afval, riool en milieubeheer

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-30.610	-26.709	-27.229	-27.598	-27.822	-27.862
Baten	31.846	25.994	25.722	25.722	25.722	25.722
Totaal	1.236	-716	-1.507	-1.877	-2.100	-2.140

Bedragen x € 1.000

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2026	2027	2028	2029
Rioolrenovaties	5.549	5.549	5.549	5.549
Totaal	5.549	5.549	5.549	5.549

Bedragen x € 1.000

Klimaatbegroting 2026

Verantwoordelijke portefeuillehouders: Casper Gelderblom, Wil Houben, Marco Peters

1. Inleiding

De Heerlense doelstellingen van duurzaamheid

Als gemeente kunnen en willen wij in de breedte bijdragen aan een duurzame maatschappij en hebben we als doel dat de samenleving energieneutraal woont, werkt en reist. Niet alleen het klimaat fungeert als drijfveer voor onze duurzame handelingen, maar ook onderwerpen zoals betaalbaarheid, gezondheid, veiligheid, leefbaarheid en biodiversiteit zijn verbonden met dit streven.

De uitwerking van de landelijke klimaatopgave wordt in belangrijke mate op het regionaal en lokaal niveau belegd (zie kader). Zowel het Rijk als de samenleving verwacht van gemeenten en provincies dat zij hierin de regie pakken.

Kader – Huidige nationale klimaatdoelen Nederland

De nationale klimaatdoelen zijn onderverdeeld in:

1. 2030: -55% broeikasgasemissies t.o.v. 1990
 - Wettelijk vastgelegd in de herziene Klimaatwet (juli 2023)
 - De overheid streeft, om extra zekerheid te creëren dat het -55% resultaat haalbaar is, zelfs naar een -60% reductie in 2030.
2. 2040: ~-90% broeikasgasemissies
 - Gezien in de Klimaatplannen en voorgesteld als "logische tussenstap" naar klimaatneutraliteit.
 - Plan Bureau voor de Leefomgeving bevestigt dat ~90% reductie tegen 2040 haalbaar en rechtvaardig is.
3. 2050: klimaatneutraal (netto-nul)
 - In 2050 is Nederland wettelijk verplicht klimaatneutraal te zijn; resterende emissies moeten worden gecompenseerd (negatieve emissies)
 - Europees kader: EU-breed streven naar klimaatneutraliteit in 2050

Bronnen: Klimaatwet (2020, herzien 2023), Klimaatplan (stappenplan per 10 jaar), Klimaat- en Energieverkenningen (KEV), Klimaatnota's (jaarlijks).

De aanpak van Heerlen op gebied van duurzaamheid sluit aan bij de koers van de landelijke en Europese wetgeving, de vastgestelde Regionale Energiestrategie (RES) en Parkstad Limburg Energie Transitie (PALET). We hanteren als zichtjaar 2050. Uiterlijk dan willen wij ernaar streven dat deze veranderingen plaats hebben gevonden. Deze veelomvattende ambitie wordt gedragen door de hele gemeentelijke organisatie. Daarnaast werkt Heerlen samen met andere gemeenten binnen Stadsregio Parkstad en de RES-regio Zuid-Limburg.

Wat zijn de risico's

De realisatie van deze projecten leunt op participatie van burgers, bedrijven, (maatschappelijke) organisaties en verenigingen. De mate waarin we erin slagen om dit te stimuleren bepaalt het succes. Hierin wordt ook samengewerkt met programma's Burgerbetrokkenheid en lokale demografie, Centrum, Volkshuisvestingfonds, Onderwijs en Arbeidsmarkt en Nationaal Programma Heerlen-Noord.

Inzicht door de klimaatbegroting 2026

Deze klimaatbegroting geeft inzicht in de kosten en baten van de te ondernemen acties in het jaar 2026 en biedt inzicht in de voortgang ten aanzien van de uitstoot van broeikasgassen, met een lokale CO₂eq-dashboard. Dit dashboard wordt in punt 2 weergegeven. In punt 3 worden de duurzaamheidsopgaven van Heerlen weergegeven aan de hand van drie thema's; energietransitie, circulariteit en klimaatadaptatie. De klimaatbegroting met de begrote kosten en de dekking ervan is in punt 4 te lezen.

2. Reductie uitstoot broeikassen

De voortgang in zake de verduurzamingsopgave van Heerlen meten we aan de hand van de voortgang in de reductie van de uitstoot van broeikasgassen (CO₂ equivalent). Dit doen we door middel van het klimaatdashboard van ClimateView.

Het klimaatdashboard

In de periode april t/m juli 2025 heeft de gemeente Heerlen deelgenomen aan de landelijke pilot Klimaatdashboarding, georganiseerd binnen het zogeheten DMI-ecosysteem (Digitale Mobiliteit en Infrastructuur). Dit samenwerkingsverband bestaat uit overheden, bedrijven en kennisinstellingen en wordt ondersteund door de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO). De pilot had als doel om gemeenten te ondersteunen bij het opzetten van betrouwbare en gestandaardiseerde dashboards om klimaatdoelen te monitoren en te sturen.

In samenwerking met het Energiebureau is voor Heerlen een digitaal klimaatdashboard ontwikkeld met de software ClimateView. Dit dashboard kan inzicht bieden in de voortgang richting de klimaatdoelen en helpt bij het prioriteren van maatregelen op basis van data.

Het dashboard geeft inzicht in CO₂-reductie van 2023 t/m 2050 en ondersteunt vier functies die integraal onderdeel vormen van het CO₂-beleid van de gemeente Heerlen:

- **Monitoring:** Inzicht in lokale voortgang van de CO₂ equivalent reductie en Klimaatwetdoelen;
- **Vooruitkijken:** Kwantificatie van de verwachte autonome toekomstige CO₂equivalent reductie;
- **Eigen impact:** Berekening van de verwachte bijdrage van additioneel lokaal beleid;
- **Sturingsinformatie:** inzicht in hoe groot de resterende opgave is en waar kansen liggen om een verdere bijdrage te leveren aan het realiseren van de ambities.

Het dashboard is gebaseerd op de meest recente IPCC-rapportagestandaarden (AR6) en mitigatie-opties van het IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change), waarmee consistentie met nationale en internationale klimaatdoelstellingen wordt gewaarborgd. Voor de historische emissiedata (tot en met 2022) is gebruikgemaakt van de Regionale Klimaatmonitor, aangevuld met openbare bronnen van het CBS, RVO en emissiefactoren zoals vastgesteld door de Rijksoverheid.

De emissies zijn gestructureerd in vier sectoren, in lijn met het gemeentelijke duurzaamheidsbeleid:

1. Gebouwde omgeving;
2. Industrie;
3. Mobiliteit;
4. Landbouw en landgebruik.

De broeikasgassen die worden veroorzaakt door de opwek van elektriciteit en warmte (Energievoorziening) worden doorberekend in de sectoren waar de hulpbronnen worden verbruikt.

Huidige situatie (voortgang tot 2023)

De gemeente Heerlen heeft in de afgelopen decennia een aanzienlijke daling gerealiseerd in de uitstoot van broeikasgassen. Hiermee loopt Heerlen voor op het landelijke gemiddelde.

Voortgang Heerlen

De herziene Klimaatwet (juli 2023) stelt dat Nederland in 2030 minstens 55% minder broeikasgasemissies moet uitstoten ten opzichte van 1990. Om extra zekerheid te creëren dat dit doel wordt gehaald, streeft het Rijk zelfs naar een reductie van 60% in 2030.

In Heerlen is de uitstoot van broeikasgassen (uitgedrukt in CO₂-equivalenten) sterker relatief gedaald dan landelijk. In 1990 bedroeg de totale uitstoot in Heerlen 947 kton CO₂, terwijl deze in 2023 was gedaald tot 344 kton. Dat betekent een reductie van 63,7% ten opzichte van 1990, waarbij de landelijke streefwaarde voor 2030 al behaald lijkt te zijn.

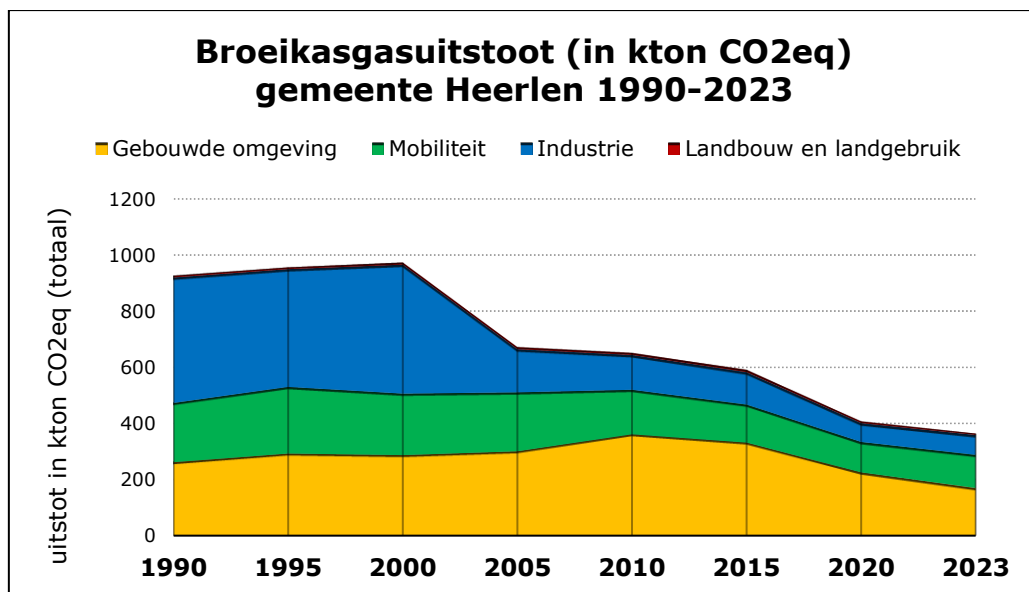
Jaar	CO ₂ -emissie (kton)	Verandering t.o.v. 1990
1990	947	–
2010	642	–32,2%
2015	574	–39,4%
2020	402	–57,6%
2023	344	–63,7%

Tabel 1: Ontwikkeling van de totale CO₂-uitstoot in Heerlen tussen 1990 en 2023.

De reductie is niet in elke sector gelijkmatig verlopen. Onderstaande cijfers laten de uitstoot per sector zien, uitgedrukt in kiloton CO₂-equivalenten. De emissie van energieopwekking is berekend in de sector waar deze wordt verbruikt.

Sector	1990 (kton)	2023 (kton)	Verandering (%)
Industrie	420	71	–83,1%
Mobiliteit	237	95	–59,9%
Gebouwde omgeving	270	170	–37,0%
Landbouw en landgebruik	20	8	–70,0%
Totaal	947	344	–63,7%

Tabel 2: Sectorale verdeling van CO₂-uitstoot in Heerlen in 1990-2023

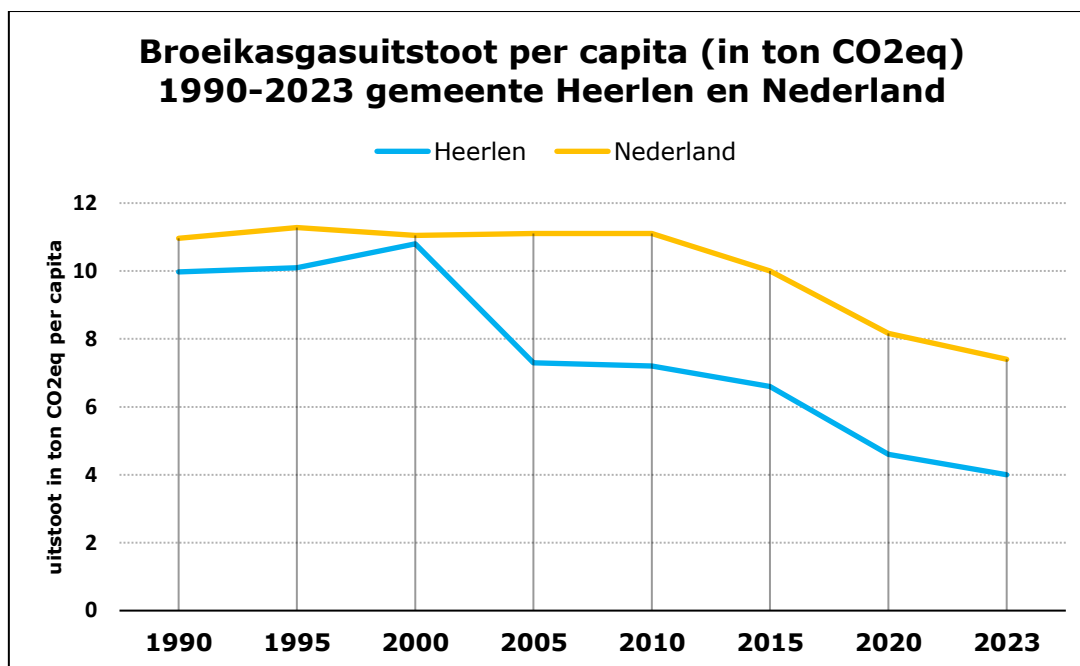

Grafiek 1: Broeikasgasuitstoot (in kton CO₂eq) gemeente Heerlen 1990-2023 per sector

Nationale context

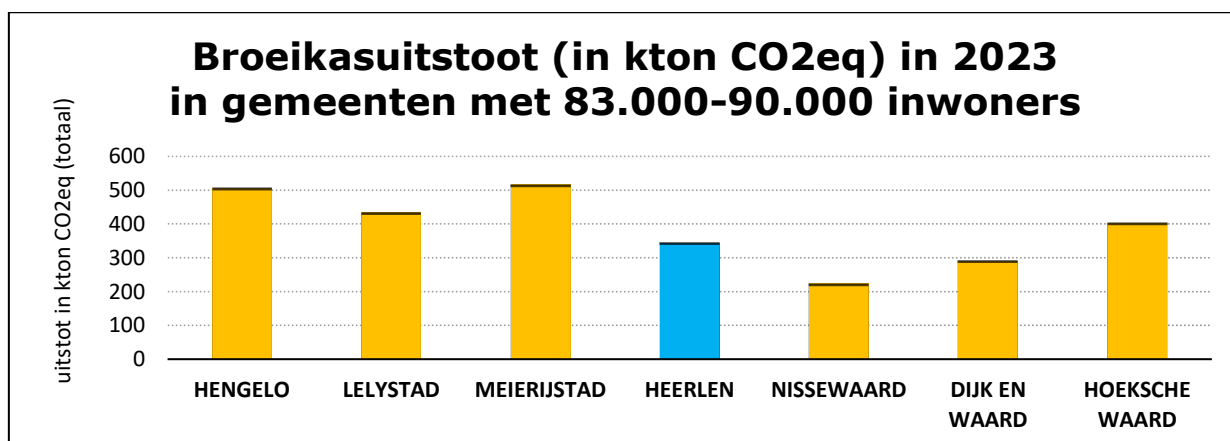
Op nationaal niveau is de broeikasgasuitstoot afgenomen van 176,7 Mton CO₂-eq in 1995 naar 127,3 Mton in 2023 – een daling van 28%. Per capita komt dit neer op een daling van 10,96 ton CO₂-eq in 1990 naar 7,4 ton CO₂-eq in 2023.

Dat Heerlen vooruitloopt op de landelijke trend, is gevisualiseerd in de onderstaande grafiek. Deze vergelijkt de uitstoot per capita van Nederland met die van Heerlen. Tot 2000 was de relatieve uitstoot van Nederland en Heerlen vrijwel gelijk. Echter in de laatste 20 jaar heeft Heerlen een sterkere daling doorgemaakt in vergelijking tot Nederland. Een mogelijke verklaring voor deze versnelde daling in Heerlen is de grootschalige afbouw van industriële productie in de regio, onder andere de sluiting en uitplaatsing van milieubelastende fabrieken zoals de Philips-vestiging voor radiobuizen en beeldbuizen. Deze productieprocessen waren relatief energie-intensief en maakten gebruik van zware metalen en chemische processen, waardoor hun beëindiging een direct meetbare reductie in de CO₂-equivalente uitstoot opleverde.

Grafiek 2: Broeikasgasuitstoot per capita (in ton CO₂eq) van 1990-2023 gemeente Heerlen en Nederland

In vergelijking met de absolute broeikasgasuitstoot van gemeenten met vergelijkbare inwonersaantallen (83.000-90.000 inwoners) scoort Heerlen gemiddeld.

Grafiek 3: Broeikasuitstoot (in kton CO₂eq) in 2023 in gemeenten met 83.000-90.000 inwoners

Prognose 2030, 2040 en 2050

Op basis van het Climateview dashboard zijn vooruitberekeningen gemaakt voor de ontwikkeling van de CO₂-uitstoot in Heerlen tot het jaar 2050. Hierbij is rekening gehouden met zowel autonome trends als de verwachte effecten van gemeentelijk, provinciaal en nationaal beleid.

Totale uitstootontwikkeling

Volgens de huidige prognose daalt de totale CO₂-uitstoot van Heerlen van 344 kton in 2023 naar 244 kton in 2030, en vervolgens naar 149 kton in 2040 en 69 kton in 2050. Dit betekent dat er mogelijk in 2050 een reductie van circa 80% ten opzichte van 2023 en 92% ten opzichte van het referentiejaar 1990 heeft plaatsgevonden. De prognose is dat het klimaatdoel in de klimaatwet van een 60% reductie in 2030 t.o.v. 1990 met 74% ruimschoots in zicht is.

Jaar	Totale uitstoot (kton CO ₂)
2023	344
2030	244
2040	149
2050	69

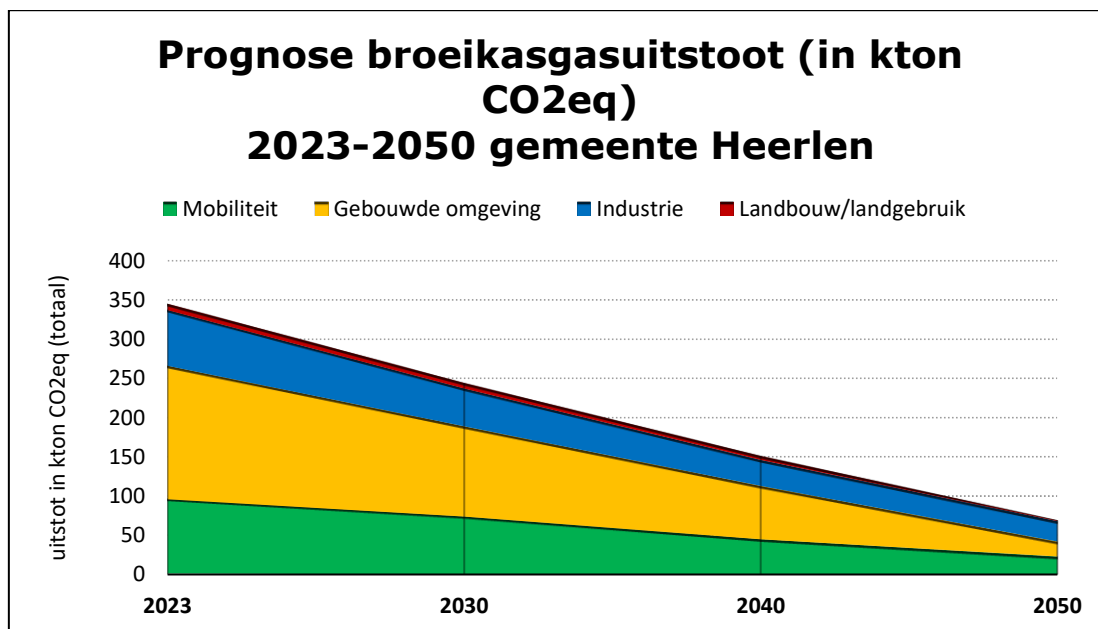
Tabel 3: Totale prognose CO₂-uitstoot in Heerlen tot 2050

Sectorale prognose

Onderstaande tabel laat de verwachte ontwikkeling per sector zien, zoals gemodelleerd in Climate-View.

Sector	2023	2030	2040	2050
Mobiliteit	95	74	43	23
Gebouwde omgeving	170	115	68	19
Industrie	71	48	33	26
Landbouw/landgebruik	8	7	5	2

Tabel 4: Prognose van de sectorale verdeling van CO₂-uitstoot in Heerlen tot 2050.

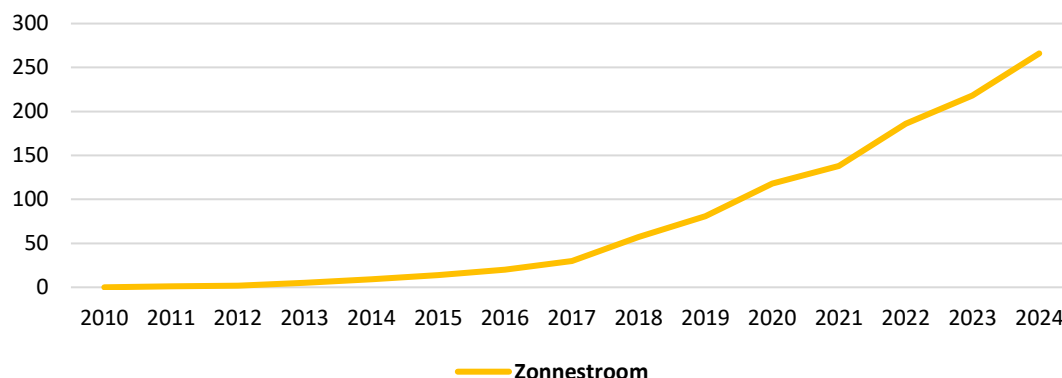

Grafiek 4: Prognose broeikasgasuitstoot (in kton CO₂eq) 2023-2050 gemeente Heerlen per sector

Duurzame energieopwekking

De opwekking van hernieuwbare elektriciteit in Heerlen vindt momenteel uitsluitend plaats via zonnestroom. De groei hiervan is de afgelopen jaren opmerkelijk sterk geweest. Waar in 2010 nog geen enkele terajoule (TJ) aan zonnestroom werd geproduceerd, steeg dit naar 14 TJ in 2015 en 118 TJ in 2020. In 2024 bedroeg de productie reeds 266 TJ. Deze ontwikkeling laat zien dat zonne-energie in Heerlen zich in korte tijd heeft ontwikkeld tot een belangrijke pijler in de verduurzaming van de energievoorziening. De verwachting is dat de verdere uitrol van zonnepanelen in de komende jaren een nog grotere bijdrage zal leveren aan de reductie van CO₂-uitstoot in de gemeente.

Bekende opwek hernieuwbare elektriciteit (in TJ) 2010-2024 gemeente Heerlen

Grafiek 5: Bekende opwek hernieuwbare elektriciteit (in TJ) 2010-2024 gemeente Heerlen

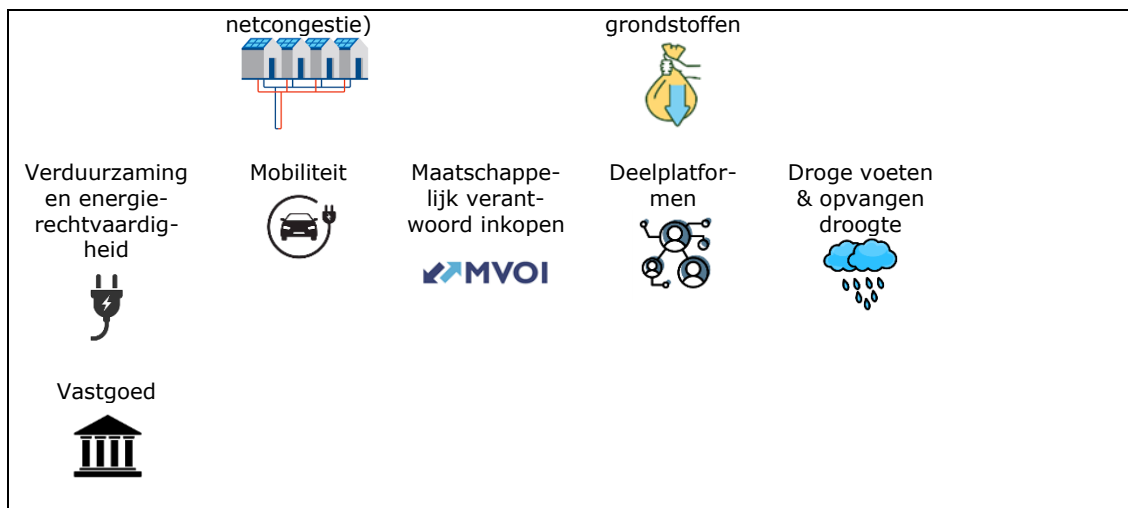
Conclusie

De gemeente Heerlen heeft in de afgelopen drie decennia aanzienlijke vooruitgang geboekt bij de reductie van broeikasgasemissies. Met een daling van 63,7% ten opzichte van 1990 loopt de stad voor op de nationale doelstellingen voor 2030. De prognoses geven aan dat Heerlen ook in de komende decennia verder op weg is naar een substantiële reductie, met een verwachte daling tot 69 kton in 2050. Dit toont aan dat de ingezette maatregelen effectief zijn, maar benadrukt ook de noodzaak om beleidsmatig en technologisch te blijven innoveren en stimuleren om de lange termijn klimaatdoelstellingen te realiseren.

3 Overzicht duurzaamheidsopgave Heerlen 2026

Duurzaamheid is onderverdeeld in drie thema's; energietransitie, circulariteit en klimaatadaptatie. Ieder thema heeft zijn eigen ambities en is onderverdeeld in diverse opgaven. In het overzicht hieronder zijn de thema's met de ambities en de daaronder vallende opgaven in beeld gebracht.

Energietransitie		Circulariteit		Klimaatadaptatie	
Heerlen is een energierechtvaardige stad zonder energiearmoede.		Heerlen heeft een volledig circulaire economie		Heerlen is een hittebestendige stad	
De samenleving in Heerlen woont en werkt energieneutraal.					
					
Warmte-transitie	Energie-systeem (opwekking & ...)	Circulair bouwen en slopen	Vermindering huishoudelijk afval & hergebruik	Hittestress	Meer groen
					

Hieronder wordt per opgave kort weergegeven welke acties we in 2026 uitvoeren.

Warmtetransitie:

Het regisseren van de lokale warmtetransitie en het daarmee aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving door het onderzoeken van de haalbaarheid van lokale warmtenetten en het ontwikkelen van de wijkaanpakken voor onder andere Hoensbroek-Centrum. Verder valt het ontwikkelen van een aanpak voor het verbeteren van particuliere woonruimte met fysieke aanpassingen vanuit het Volkshuisvestingsfonds en het verbeteren van particuliere woonruimte in Vrieheide, Eikenerveld, Beersdal en Schaesbergerveld onder dit thema.

Energiesysteem (opwekking & netcongestie):

Als gemeente dragen we bij aan het energiesysteem van de toekomst en werken hierbij nauw samen met andere gemeenten en partijen aan onder andere de aanpak van zonne-energie op daken en restgronden, windenergie en innovaties op gebied van het tegengaan van netcongestie.

Verduurzaming en energierechtvaardigheid:

Het is onze rol om onze meest kwetsbare inwoners actief te ondersteunen en de minst geïsoleerde woningen de komende jaren te verduurzamen. Dit doen we onder andere door uitvoering te geven aan het lokale Isolatie en Verduurzamingsprogramma, door bewustwording en kennis te leveren via het informatieplatform www.parkstadverduurzaamt.nl en de inzet van de WoonWijzerWinkel Limburg. En werken we aan een gemeente brede ontheffing inzake beschermde diersoorten.

Mobiliteit:

De mobiliteitsdoelstellingen van Heerlen dragen bij aan de doelen en ambities uit het klimaatakkoord en maken daardoor integraal deel uit van de gemeentelijke duurzaamheidsdoelen.

Vastgoed:

Binnen de onderhoudsplannen van het gemeentelijk vastgoed is in het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) verduurzaming van eigen vastgoed integraal opgenomen.

Circulair bouwen en slopen:

Het doel is om de transitie naar circulair bouwen en slopen in de maatschappij te stimuleren door onder andere implementeren van routekaarten voor bouw en infraprojecten, het

bevorderen van circulaire ecosystemen en meer hergebruik en uitvoering geven aan het Uitvoeringsprogramma Parkstad Circulair.

Vermindering huishoudelijk afval & hergebruik grondstoffen:

Bij de verwerking van de verschillende huishoudelijke afvalstromen wordt extra aandacht gegeven aan communicatie en aanvalsplan dumpingen.

Maatschappelijk verantwoord inkopen:

Het toepassen van circulaire aanbestedingsstrategieën bij o.a. het materialendepot Imstenraderweg.

Deelplatformen:

Het participeren in projecten op gebied van circulaire deelplatformen zoals het Europees Centrum voor Circulaire Bouw en Transformatie.

Hittestress:

Het voorkomen van hittestress door onderzoek te doen naar beleving van inwoners op gebied van hittestress en het implementeren van maatregelen hiertegen.

Meer groen:

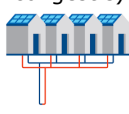
Het vergroenen door nieuwe aanplant en stimuleren van meer biodiversiteit bij diverse projecten in de openbare ruimte.

Droge voeten & opvangen droogte:

Het klimaatbestendig maken door onder andere de uitwerking van een gebiedsgerichte oplossing voor de afvoer van hemelwater, inzet op lopende projecten zoals Operatie Steenbreek en de stimuleringsregelingen en de actualisatie van het basisrioleringsplan en het watertakenplan.

4 klimaatbegroting 2026

Overzicht 2026						
Energietransitie		Circulariteit		Klimaatadaptatie		
Warmtetransitie	Energiesysteem (opwekking & netcongestie)	Circulair bouwen en slopen	Vermindering huishoudelijk afval & hergebruik grondstoffen	Hittestress	Meer groen	
						
Begroting € 17161	Begroting € 190	Begroting € 125	Begroting € 65	Begroting € 80	Begroting € 133	
Energiemaatregelen en energierechtvaardigheid	Mobiliteit	Maatschappelijk verantwoord inkopen	Deelplatformen	Droge voeten & opvangen droogte		
						
Begroting € 462	Begroting € 138	Begroting € 2838	Begroting € 70	Begroting € 2000		

Vastgoed

Begroting €1841*

Bedragen x 1000

Begrote kosten omvatten geen personeelslasten

** verduurzaming van eigen vastgoed maakt integraal onderdeel uit van het MJOP en zijn hierin niet opgenomen.*

Kernthema Begraafplaatsen

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

In 2026 blijft Heerlen zich inzetten voor goed verzorgde en respectvolle gemeentelijke begraafplaatsen. In 2025 zijn de begraafplaatsen onderhouden op een kwaliteitsniveau dat past bij hun functie als plek van herdenking en bezinning. De verhardingen, bomen en groenvoorzieningen zijn daarbij structureel onderhouden op het hoogste kwaliteitsniveau. Daarnaast zijn kleurrijke accenten aangebracht die bijdragen aan de beeldkwaliteit en de waardige uitstraling van de begraafplaatsen.

In 2026 wordt voortgebouwd op deze resultaten, met blijvende aandacht voor kwaliteit, toegankelijkheid, erfgoed en het waardige karakter van onze begraafplaatsen.

Wat gaat dat kosten?

KT Begraafplaatsen

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-995	-1.006	-1.278	-1.272	-1.254	-1.253
Baten	449	501	514	514	514	514
Totaal	-546	-504	-764	-758	-739	-738

Bedragen x € 1.000

2.1.8 Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV)

Portefeuillehouders: Jordy Clemens, Marco Peters, Casper Gelderblom

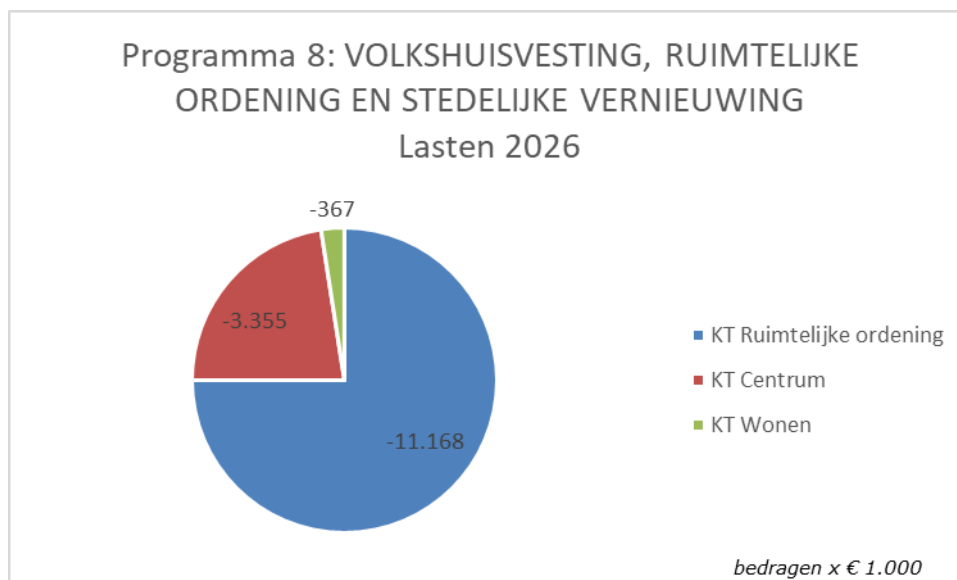
Wat willen we bereiken?

We willen een aantrekkelijke stad zijn om te wonen, werken en leven en daarom vinden we een gebalanceerd woon- en leefklimaat en de kwaliteit van de openbare ruimte heel belangrijk. We zijn een stad die zich bewust is van - en trots is op - haar verleden, maar de blik op de toekomst richt. Voor ons staat centraal hoe onze inwoners, ondernemers en organisaties naar de stad kijken, welke wensen zij hebben en welke ruimtelijke ontwikkelingen daarbij zouden passen.

We zetten breed in op woningbouw in de hele stad, niet alleen in het centrum (bijv. door het Masterplan Ruimte voor Woningbouw) en willen de kwaliteit van de openbare ruimte in de hele stad verbeteren. Verder willen we de aantallen woningen nu en straks afstemmen op de behoefte (zie het kernthema Wonen). Dat doen we onder andere door sloop, nieuwbouw en transformatie. Ruimtelijke dynamiek is duidelijk voelbaar.

De Omgevingswet is in de basis geïmplementeerd en participatie en inspraak, het vereenvoudigen van regelgeving en een duidelijk, overzichtelijk en soepel proces van vergunning verstrekking hebben de hoogste prioriteit.

Wat mag dat kosten?

Programma 8 - VHROSV

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-17.888	-13.425	-14.890	-14.962	-15.886	-17.023
Baten	8.449	2.882	3.209	3.327	3.327	3.327
Totaal saldo van baten en lasten	-9.439	-10.543	-11.681	-11.635	-12.559	-13.697
Toevoeging reserves	-1.359	-1.646	-395	-394	-393	-392
Onttrekking reserves	3.089	2.911	446	402	401	309
Resultaat	-7.709	-9.277	-11.630	-11.627	-12.551	-13.780

Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Ruimtelijke ordening	-6.210	-7.107	-8.078	-8.347	-8.096	-8.121
Centrum	-3.112	-3.269	-3.310	-2.998	-4.175	-5.289
Wonen	-117	-167	-292	-290	-288	-286
Bestemming	1.730	1.266	51	8	8	-83
Totaal	-7.709	-9.277	-11.630	-11.627	-12.551	-13.780

Bedragen x € 1.000

Risico's

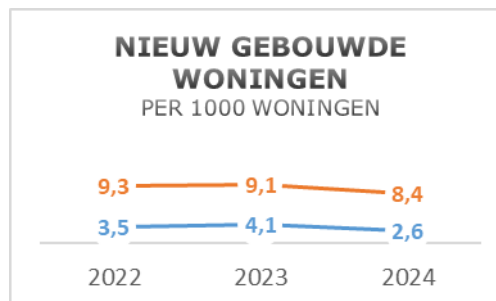
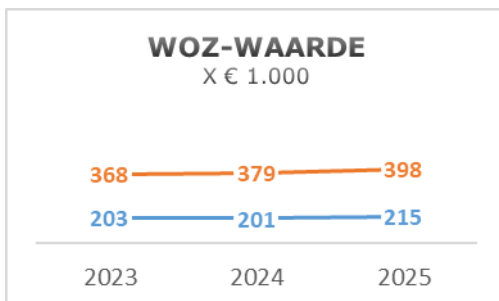
- Claims van derden (procedures, nadeelcompensatie);
- Verbonden partijen (begrotingsresultaten);
- Veranderende bestuurlijke omgeving;
- De impact van:
 - onduidelijkheden rondom implementatie Omgevingswet,
 - personeelstekorten,
 - de dynamiek van de planologische veranderopgaven in de stad op de lopende inhaalslag actualisering naar het omgevingsplan.

Beleidsindicatoren

VHROSV	Beleidsindicatoren
--------	--------------------

NL

Heerlen

DEMOGRAFISCHE DRUK IN %

70,3 — 70,4 — 70,7
71,6 — 72,2 — 73,2

2023 2024 2025

WOONLASTEN ÉÉNPERSONS HUISHOUDEN

823 — 860 — 957
833 — 824 — 894

2022 2023 2025

WOONLASTEN MEERPERSOONSHUISHOUDEN

969 — 964 — 1041
905 — 942 — 1050

2022 2023 2025

Kernthema Ruimtelijke ordening

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

In 2026 blijft Heerlen gericht sturen op een gezonde, duurzame en toekomstbestendige verstedelijking. De gemeente voert regie op ruimtelijke ontwikkeling met aandacht voor kwaliteit, integraliteit en samenwerking met inwoners, ontwikkelaars en maatschappelijke partners.

Woningbouw is en blijft een prioriteit. De druk op de woningmarkt in onze stad neemt toe en vraagt om een gerichte en versnelde inzet op realisatie, herstructurering en verdichting. Met het opstellen van het Masterplan Wonen zetten we een volgende stap: het plan bundelt en prioriteert de gebiedsontwikkelingen en schetst een uitvoeringsgerichte koers richting 2030. Dat betekent niet alleen inhoudelijke keuzes, maar ook organisatorische. We maken capaciteit vrij, brengen focus aan en zorgen dat onze interne processen en besluitvorming beter zijn toegerust op het realiseren van deze opgave. De inzet op woningbouw raakt daarmee niet alleen de fysieke kant van de stad, maar vraagt ook om het herijken van werkwijzen, rollen en samenwerking binnen de organisatie.

De aantrekkelijkheid van Heerlen leidt tot een blijvend hoog aantal ruimtelijke initiatieven. Om deze initiatieven zorgvuldig en voortvarend te begeleiden, passen we het *ja, mits*-principe toe en zoeken we vroegtijdig het gesprek met initiatiefnemers. Zo zorgen we voor ruimte voor ontwikkeling met behoud van ruimtelijke kwaliteit. Waar nodig passen we de processen van de Omgevingswet op basis van onze ervaringen en opgave aan.

We werken stapsgewijs aan de omzetting van bestaande bestemmingsplannen naar het omgevingsplan Heerlen. Daarbij worden belanghebbenden vanaf de voorbereidingsfase betrokken. Nieuwe initiatieven worden beoordeeld en begeleid op basis van de Omgevingswet, met oog voor rechtszekerheid en uitvoerbaarheid.

De toepassing van verordeningen en besluiten op grond van de Omgevingswet wordt continu gemonitord, zodat we waar nodig kunnen bijsturen op processen en uitvoeringspraktijk. Met deze aanpak blijft Heerlen werken aan een zorgvuldig ingerichte stad waarin ruimte is voor ontwikkeling, duurzaamheid en leefkwaliteit.

De gemeente onderzoekt de spreiding van inlooptmogelijkheden in wijken en buurten, zoals gemeenschapshuizen en buurtsteunpunten. Daarbij kijken we hoe deze voorzieningen bijdragen aan toegankelijkheid en ondersteuning dichtbij huis. Ook brengen we in kaart wat nodig zou kunnen zijn om deze plekken goed te faciliteren, zodat ze aansluiten bij lokale behoeften en toekomstbestendig zijn.

Over welk bestaand beleid beschikken we om dit te realiseren?

- Nationale Omgevingsvisie/ Provinciale Omgevingsvisie 2021;
- Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL);
- Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg (SVWZL);
- Regionale Woningmarktprogrammering Parkstad Limburg 2019-2022;
- Regionale woonvisie Parkstad Limburg, onderdeel Heerlen;
- Structuurvisiebesluit Beleidsregel Ruim baan voor goede woningbouwplannen 2021;
- Regionaal afstemmingskaders Gemeentelijke omgevingsvisies Parkstad;
- Structuurvisiebesluit Wonen en Retail;
- Structuurvisie Heerlen 2035;
- Handreiking Palet 3.0;
- Groenbeleidsplan gemeente Heerlen;
- Handboek Omgevingsplan Heerlen;
- Nota Grond- en vastgoedbeleid 2025;
- Nota Kostenverhaal en financiële bijdragen 2025;
- Nota kostenverhaal en nota Grondprijsbeleid gemeente Heerlen.

Wat gaat dat kosten?

KT Ruimtelijke ordening

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-14.243	-9.836	-11.168	-11.590	-11.339	-11.365
Baten	8.032	2.730	3.090	3.244	3.244	3.244
Totaal	-6.210	-7.107	-8.078	-8.347	-8.096	-8.121

Bedragen x € 1.000

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2026	2027	2028	2029
Slakhorst OR	2.000			
Veiligheidscentrum Heerlen-Nrd install.	335			
Aldenhofpark or Park	246			
Willemskwartier OR	237			
Veiligheidscentrum Heerlen-Noord	229			
Veiligheidscentrum Heerlen-Nrd inr.	225			
Vorbereidingskrediet Hoensbroek-Centrum	150			
Totaal	3.422	0	0	0

Bedragen x € 1.000

Kernthema Herstructurering

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

In 2026 werkt Heerlen voort aan het verbeteren van buurten en wijken waar sociaal-maatschappelijke en fysieke opgaven samenkomen. Herstructurering draagt bij aan leefbare buurten, een veerkrachtige woningmarkt en een aantrekkelijke stad voor bewoners, bezoekers en ondernemers. De inzet is gericht op het creëren van toekomstbestendige wijken met ruimte voor wonen, ontmoeten, ondernemen en ontspannen, met oog voor het karakter van de stad.

Heerlen-Noord blijft het belangrijkste aandachtsgebied. Binnen dit gebied worden verschillende herstructureringsopgaven aangepakt, waaronder Slakhorst, Versiliënbosch, Meezenbroek, Willemskwartier en Aldenhofpark. Per wijk wordt maatwerk toegepast, afgestemd op de aard en fase van de opgave. Binnen het Nationaal Programma Heerlen-Noord (NPHLN) ligt de focus op handelingsperspectieven voor prioriteitswijken, met een integrale benadering vanuit wonen, veiligheid, economie en gezondheid. Ook de ontsluiting van Heerlen-Noord blijft een speerpunt, mede vanwege het regionale belang voor Parkstad Limburg. Bovendien zet de gemeente in op de herontwikkeling van de groegebieden. Na het ondertekenen van de intentieovereenkomst start in 2026 de haalbaarheidsfase, waarbij het stedenbouwkundig ontwerp wordt opgesteld, het woonprogramma wordt vastgesteld en onderzocht wordt of het project technisch, financieel, operationeel en juridisch haalbaar is.

Het ontwikkelperspectief en het uitvoeringsprogramma voor Hoensbroek-Centrum zijn dit jaar vastgesteld. Hierin is de ambitie geformuleerd om een levendiger, aantrekkelijker en toekomstbestendiger centrum te realiseren, met betere voorzieningen, hogere verblijfskwaliteit en meer economische dynamiek. Vanuit de ontwikkelvisie en het uitvoeringsprogramma vindt de uitwerking in de komende periode plaats. Daarbij lopen acties gericht op het compacter maken van het winkelcentrum, gevelverbeteringen, ontwikkeling voormalige Broeklandterrein, woningbouw op de Kouvenderstraat, tijdelijke vergroening van de markt, sociaal en veilig, en reuring en evenementen. Deze acties lopen door in de volgende periode. Daarmee krijgt het uitvoeringsprogramma verder vorm in samenhang, fasering en planning. De beschikbare middelen worden doelgericht ingezet om de voorbereiding en uitvoering mogelijk te maken en het beoogde tempo en de kwaliteit te borgen.

In Heerlen-Zuid wordt verder gewerkt aan gebiedsontwikkelingen zoals winkelcentrum Giesen-Bautsch en De Hees. Deze locaties worden aangepakt vanuit een integrale gebiedsvisie waarin kwaliteit van de openbare ruimte, wonen, voorzieningen en duurzaamheid samenkomen.

Tevens werken we aan een verstedelijkingsstrategie Limburg Centraal, die zich richt op sociaaleconomische versterking via economie en werk, woningbouw, verbetering van de directe leefomgeving en duurzame verstedelijking.

Om de uitvoeringskracht te versterken wordt in 2026 de mogelijke oprichting van een Wijkontwikkelingsmaatschappij (WOM) verder voorbereid. Deze moet zorgen voor bundeling van kennis, middelen en capaciteit bij langdurige herstructureringsopgaven. Afhankelijk van de besluitvorming en de inzet van beschikbare middelen uit bijvoorbeeld de Regiodeal, wordt de WOM verder uitgewerkt en van start gebracht.

Met deze aanpak blijft Heerlen investeren in krachtige, toekomstgerichte wijken waar het prettig wonen, werken en samenleven is.

Wat gaat dat kosten?

De middelen m.b.t. herstructurering zijn in de administratie bij andere kernthema's opgenomen.

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2026	2027	2028	2029
Hoensbroek centrum intensivering*	5.000			
Totaal	5.000	0	0	0

Bedragen x € 1.000

**we stellen een krediet van in totaal € 5.000.000 beschikbaar voor de intensivering van Hoensbroek-Centrum. Dit bedrag bestaat uit € 4.000.000 nieuwe middelen. Voor € 1.000.000 hebben wij uit bestaande investeringskredieten middelen specifiek gereserveerd voor Hoensbroek-Centrum.*

Kernthema Centrum

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

Heerlen is geen stad van vanzelfsprekendheden. Hier is niets komen aanwaaien. Juist daardoor hebben we iets geleerd wat ons uniek maakt: hoe je opnieuw begint. Daarin zijn we vindingrijk en veerkrachtig. En proberen we dat net even anders te doen dan anderen. Want vooruitgang begint bij durven, experimenteren en innoveren. Juist dat leidt tot het best mogelijke resultaat.

Heerlen-Centrum bevindt zich midden in die ingrijpende stedelijke transformatie. Met het Programma Centrum bouwen we aan een levendigere, economisch sterkere en toekomstgerichte binnenstad. Want een goede functionerende binnenstad is immers een belangrijke motor voor de hele stad en omliggende regio. Het zorgt voor werkgelegenheid en is essentieel voor het vestigingsklimaat van de stad. Onderwijs, winkels, horeca en voorzieningen zoals bibliotheken en musea zijn een belangrijk onderdeel van het vestigingsklimaat, en dragen bij aan de functie van de binnenstad als ontmoetingsplek. Ook Heerlen-Centrum moet die vanzelfsprekende werkplaats, etalage, keuken en huiskamer van onze stad en van heel Parkstad Limburg zijn. Daarnaast zetten we in op het centrum als studeerkamer en lab van stad en regio. We verleiden hoger onderwijsinstellingen om zich in de binnenstad te vestigen. Hiermee werken we aan Heerlen als kennisstad, en zorgen de studenten en medewerkers van kennisinstellingen voor reuring in het centrum.

Samen met anderen hebben we de afgelopen jaren flink geïnvesteerd in het centrum en de resultaten daarvan zijn goed zichtbaar en voelbaar. Maar we voelen nu de noodzaak voor een verdieping van de koers die we ingeslagen zijn. We willen dit bereiken door het opstellen van een integrale ruimtelijk-economische visie voor het centrumgebied, die we begin 2026 aanbieden aan de raad ter vaststelling. Deze visie gaat ons helpen om de volgende stappen te zetten met ondernemers, inwoners, ontwikkelaars en andere partners in de transformatie van het centrum.

Wonen, detailhandel, horeca, kantoren

Bij **Schinkel-Noord** ronden de initiatiefnemers de sloop van de bestaande panden af en start de bouw van woningen. Wij maken een ontwerp voor de openbare ruimte.

De woningen van **Schinkel-Zuid** (fase 2) gaan in de verkoop en afhankelijk van het verkooptempo start de bouw van de woningen.

Bij diverse andere locaties zoals **Putgraaf**, **Studentencampus**, **Klompstraat** en **Willemskwartier** is de woningbouw volop in uitvoering. Voor de ontwikkelingen van **Weller** en **Berden** werken we de ontwerpen samen met de initiatiefnemers verder uit en sluiten we overeenkomsten voor de verdere realisatie.

Openbare ruimte

We maken een keuze over het ontwerp van de transformatie van het kopgebouw op **Promenade II** met toegang naar de ondergrondse fietsenstalling en parkeergarage. Vervolgens starten de voorbereidingen en daarna de realisatie.

Het **Betaplein** en het **Schelmehofje** werken we verder uit richting uitvoering, waarbij we starten met de werkzaamheden en oplevering. Het net opgeleverde **Raadhuisplein** is groener met waterpartijen en talrijke verwijzingen naar ons Romeins verleden. Kortom weer een mooie plek om te verblijven.

De **gevelrenovaties** zijn door de initiatiefnemers grotendeels uitgevoerd danwel worden de laatste renovaties afgerond. De gevelrenovaties van enkele **hoekpanden** worden dan ook afgerond.

De ambitie voor het **Oranje Nassapark** is een hoogstedelijke wijk, waarin de functies onderwijs, urban sports (skatepark), kunst, wonen, groen en parkeren op een multifunctionele wijze zijn ingepast. Op basis van het vlekkenplan en diverse onderzoeken maken we een ontwikkelleidraad voor het gebied die we ter besluitvorming voorleggen.

Cultuur, erfgoed en sport

Ook in 2026 geven we vol overtuiging invulling aan onze **culturele agenda**. We blijven investeren in een veelzijdig, kwalitatief hoogwaardig en toegankelijk cultuuraanbod, met ruimte voor experiment, talentontwikkeling en cultureel ondernemerschap.

We bouwen voort aan **Het Romeins Museum**, waarmee we het Romeinse erfgoed van Heerlen nationaal en internationaal op de kaart zetten. De verzelfstandiging van het museum wordt verder uitgewerkt en voorbereid.

Tegelijkertijd krijgt het **AV-Kwartier** verder vorm als kloppend hart voor film en nieuwe media, in samenwerking met o.a. CineSud en het Dutch Mountain Film Festival.

Vanwege de verbouwing van het Rijksmonument **Royal** en de nieuwbouw van de **Rivoli** verhuizen Filmhuis De Spiegel en andere partners tijdelijk naar het Parkstad Limburg Theater. We werken toe naar een toekomstbestendig Cinema Royal, een innovatieve broedplaats voor film, audio-video en gaming in de binnenstad.

Na positieve besluitvorming in de raad over realisatie van het **Stadsbad** ronden we de aankoop van de kerk af en werken we het ontwerp verder uit voor vergunningaanvraag en aanbesteding van een bouwteampartner.

De **Schelmentoren** opent haar deuren als publieke erfgoedlocatie, met een permanente presentatie over de middeleeuwse geschiedenis hiervan. De **Nieuwe Galerij** gaat haar laatste jaar als pilot in als laagdrempelig platform voor lokaal talent en presentatie.

Culturele evenementen blijven een belangrijke motor voor levendigheid en identiteit in het centrum. We ondersteunen een gevarieerd palet aan grootschalige en wijkgerichte evenementen die bijdragen aan culturele zichtbaarheid, ontmoeting en stedelijke dynamiek.

Onderwijs

We zetten ons samen met de kennisinstituten Zuyd Hogeschool, Universiteit Maastricht (UM), Open Universiteit (OU), RWTH Aachen en de Brightlands Smart Services Campus in voor behoud en uitbouw van een breed en hoogwaardig innovatief onderwijs- en onderzoeksaanbod. In partnerschap met een stevig netwerk van onderwijs- en kennispartners denken we over en bouwen we aan de toekomst van de stad.

Het onderwijsecosysteem moet als geheel en breed worden bekeken en daarmee ook de ontwikkeling op Promenade I. Vanuit de samenwerking met **Zuyd Hogeschool** wordt de komende periode bekeken welke invulling voor Promenade I het meest passend is, mede gelet op de totale ontwikkelingen binnen onderwijs. Daarbij wordt er tevens rekening gehouden dat ook de **UM** concreet op zoek is naar huisvesting voor de start van hun nieuwe opleiding in 2026.

Wij hechten veel waarde aan de aanwezigheid van de **Open Universiteit** in onze stad. De OU wil strategisch samenwerken met stad en regio en zich beter profileren op een locatie die dit beter mogelijk maakt. Samen werken we aan een geschikte nieuwe locatie die voldoet aan de behoeften van de universiteit en de gemeenschap.

De **RWTH Aachen** is inmiddels al 2 jaar gevestigd in het centrum in het New Regional Bauhaus met haar Engelstalige Masteropleiding Transforming City Regions en wil in 2026 haar activiteiten verder uitbouwen.

Voor **Stichting Voortgezet Onderwijs Parkstad Limburg** (SVOPL) is de intentie dat het Herle College een plek zal gaan krijgen nabij het centrum op het Oranje Nassapark. In 2026 zal dit nader uitgewerkt worden.

Met **Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs** (LVO) werken we voor het Grotius college/Vrijeschool en Compass aan toekomstbestendige onderwijsconcepten met een ruimtelijke vertaling hiervan in het centrum.

Evenementen, leisure, beleving en stadspromotie

Evenementen en beleving dragen bij aan een levendig en aantrekkelijk stadscentrum. Om dit te stimuleren zetten we in op het ondersteunen, versterken en initiëren van zowel bestaande als nieuwe evenementen die aansluiten bij het karakter en profiel van onze stad. Dit doen we onder de noemer '365 dagen reuring', waarmee we inwoners, ondernemers en organisaties actief oproepen om initiatieven aan te dragen die bijdragen aan meer levendigheid gedurende het hele jaar. Daarnaast brengen we ons rijke verleden beter tot leven in de stad. Projecten zoals de herinrichting van het Raadhuisplein en de restauratie van de Schelmentoren zijn afgerond, waarmee een belangrijke stap is gezet in het versterken van onze zichtbare historische identiteit.

De nieuwe stadsmarketingorganisatie is opgericht en onder leiding van de nieuwe directeur wordt de stadsmarketing steeds zichtbaarder. Het Urban Canvas vormt hierbij het richtinggevend fundament. De aansturing verloopt via de meerjarenstrategie, het convenant en de jaarlijkse subsidieaanvraag. Daarnaast blijven we als gemeente zelf communiceren. De focus ligt daarbij op het vertellen van het verhaal van Heerlen: een stadscentrum in ontwikkeling, waarin tal van projecten, initiatieven en investeringen bijdragen aan een toekomstbestendige en aantrekkelijke binnenstad. Waar de stadsmarketing vooral het podium en de etalage vormt, richt onze communicatie zich op het duiden van de betekenis achter wat we doen en hoe dat bijdraagt aan de stad die we samen bouwen.

Mobiliteit en vervoer

Na definitieve afspraken met NS en ProRail over de eigendomssituatie en het sluiten van een realisatieovereenkomst, gaan we in 2026 verder met de realisatie van de fietsenstalling aan de Parallelweg 2a.

Er zijn drie leidende begrippen die ons in ons dagelijkse werk kunnen helpen de ambities voor het centrum waar te maken: kwaliteit, identiteit en experiment. Deze begrippen kunnen ons helpen te beoordelen of initiatieven passen bij de manier waarop we willen bouwen aan de toekomst van Heerlen. In onze eigen initiatieven zorgen we dat alle drie voortdurend aan bod komen.

Kwaliteit omdat onze stad het allerbeste verdient. Geen middelmatigheid maar de beste mensen, materialen en ideeën. Het mag niet alleen mooi, het moet adembenemend. We kiezen niet voor (financiële) winst maar voor waarde voor onze inwoners. Als we het doen, dan doen we het goed en betekenisvol.

Identiteit omdat Heerlen een eigen karakter heeft, door haar geschiedenis maar ook door de manier waarop de stad zichzelf momenteel opnieuw uitvindt, als pionier in stadsontwikkeling in de 21e eeuw. Dat mag weerspiegeld worden in de keuzes die we maken en hoe we dat met elkaar doen.

En tot slot **experiment**. Omdat we geloven dat dingen uitproberen, innoveren en af en toe fouten maken leidt tot het best mogelijke eindresultaat. Omdat we geloven dat schuring tot glans leidt. En bovenal omdat we genieten van creativiteit en weten wat het ons kan brengen.

Financiële rapportage programma Centrum

Tijdens de behandeling van de inhoudelijke voortgangsrapportage programma Centrum in de commissie RO van november 2020 is afgesproken dat de raad twee keer per jaar (Begroting en Jaarverantwoording) geïnformeerd wordt over de financiën van het programma.

Begroting

Ten opzichte van de voorgaande begroting van het programma € 229.223.000, bij de jaarrekening 2024, is de begroting per saldo toegenomen met € 4.379.000 naar € 233.602.000. De toename komt door onderstaande posten:

Voorstel/Beschikking/Correctie	Bedrag
Collegevoorstel vaststellen DO Raadhuisplein	€ 1.428.000
Subsidiebeschikking Provincie Limburg Waterveiligheid Raadhuisplein	€ 500.000
Subsidiebeschikking Provincie Limburg Monument Royal	€ 500.000
Collegevoorstel bijdrage FES UM in Heerlen	€ 1.478.000
Begroting 2026-2029, evenementenbudget	€ 115.000
Begroting 2026-2029, programmabudget onderwijs naar de binnenstad	€ 230.000
Begroting 2026-2029, beheer en onderhoud led-scherm	€ 100.000
Bijdragen derden huuropbrengsten 2025 Promenade I en De Klomp	€ 777.000
Administratieve wijzigingen	€ -749.000
Totaal	€ 4.379.000

De begroting van het programma is als volgt samengesteld:

Organisatie	Middelen	Bedrag
Gemeente Heerlen	Investeringskrediet Centrum	€ 44.442.000
Gemeente Heerlen	Voorbereidingskrediet Samen Maken Wij Het Centrum	€ 4.600.000
Gemeente Heerlen	Investeringskrediet Onderwijs naar binnenstad	€ 25.500.000
Gemeente Heerlen	Additionele bijdrages	€ 103.228.000
Gemeente Heerlen	Investeringskrediet prijsstijgingen	€ 2.128.000
Provincie Limburg	Subsidie Stedelijke Ontwikkeling	€ 11.350.000
Provincie Limburg	Monumentensubsidie	€ 2.000.000
Provincie Limburg	Waterveiligheid	€ 500.000
IBA Parkstad	Subsidie investeringen	€ 8.300.000
IBA Parkstad	Subsidie procesmiddelen	€ 182.000
Parkstad Limburg	Subsidie regiodeal	€ 7.358.000
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	Subsidie Impulsaanpak Winkelgebieden	€ 3.481.000
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	Subsidie Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed	€ 2.301.000
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	Subsidie Klimaatadaptatie	€ 695.000
Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties	Woningbouwimpuls 2 ^e tranche	€ 4.532.000
Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties	Subsidie Mobiliteit & Woningbouw	€ 5.287.000
Derden	Bijdrages en additionele subsidies	€ 7.718.000
Totaal		€ 233.602.000

Financiën per ambitie

Om de ambities te realiseren worden projecten en reguliere beleidswerkzaamheden uitgevoerd. De begroting van het programma is toegekend aan projecten (zoals Schinkelkwadrant Zuid, Nieuwe Nor). Reguliere beleidswerkzaamheden (zoals bestemmingsplan Cityplan, beheersverordening m2 retail en kantoren) zijn al afgedekt in de begroting. Daar zijn geen projectmatige middelen aan toegekend.

Thema	Budget	Kosten t/m 2024	Prognose 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029 ev
Detailhandel, horeca, kantoren en wonen	€ 60.299.000	€ 54.314.000	€ 50.000	€ 2.765.000	€ 900.000	€ 2.000.000	€ 209.000
Openbare ruimte	€ 58.057.000	€ 43.276.000	€ 5.894.000	€ 2.044.000	€ 1.596.000	€ 3.728.000	€ 811.000
Cultuur, erfgoed, sport en onderwijs	€ 100.365.000	€ 42.656.000	€ 14.417.000	€ 19.884.000	€ 20.504.000	€ 2.289.000	€ 230.000
Evenementen, Leisure, beleving en stadspromotie	€ 2.742.000	€ 1.898.000	€ 185.000	€ 195.000	€ 194.000	€ 135.000	€ 135.000
Mobiliteit en vervoer	€ 11.768.000	€ 2.214.000	€ 651.000	€ 3.016.000	€ 600.000	€ -	€ 5.287.000
Nog niet toebedeeld naar projecten	€ 371.000	€ -	€ -	€ -	€ 336.000	€ 35.000	€ -
Totaal	€ 233.602.000	€ 144.358.000	€ 21.197.000	€ 27.904.000	€ 24.130.000	€ 8.187.000	€ 6.672.000

Bestemmingsreserve Maankwartier

Bestemmingsreserve Maankwartier	Begroting	Gerealiseerd t/m 2024	Verplicht	Saldo
Herstelkosten Paralleweg 2a	€ 59.000	€ 59.000	€ -	€ -
Herstelkosten tijdelijke fietsenstalling	€ 23.000	€ 21.000	€ -	€ 2.000
Omgevingskosten	€ 125.000	€ 90.000	€ 30.000	€ 5.000
Interne en externe uren	€ 126.000	€ 133.000	€ -	€ -7.000
Evaluatie Maankwartier	€ 39.000	€ 39.000	€ -	€ -
Gevelverbetering Centrum Heerlen 2022-2025	€ 408.000	€ -	€ 408.000	€ -
Totaal	€ 780.000	€ 342.000	€ 438.000	€ -

Over welk bestaand beleid beschikken we om dit te realiseren?

- Bidboek Urban Heerlen;
- Ambitiedocument Samen Maken Wij Het Centrum;
- Heerlen Pionier in Stadmaken;
- Beleidsdocumenten bij kernthema's.

Wat gaat dat kosten?

KT Centrum

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-3.433	-3.349	-3.355	-3.006	-4.184	-5.298
Baten	322	79	44	9	9	9
Totaal	-3.112	-3.269	-3.310	-2.998	-4.175	-5.289

Bedragen x € 1.000

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2026	2027	2028	2029
Romeins Museum	6.300	1.928	5.000	
Romeins Museum (installaties)	2.500	4.725		
Rijwielstalling Maankwartier/station	1.850	200		
Herinrichten RK Fase 2A Raadhuisplein	1.169			
Rijwielstalling Station (installaties)	1.166	400		
Herinrichten RK Fase 3 Museumplein	1.000	739		
Herinrichten or Landsfort Herle	840	800		
Vorbereidingskrediet SMWHC	700	800	832	
Romeins Museum (inrichting)	500	1.500		
Verwerving Promenade I	225	225	225	
Schinkelkwadrant Zd OR	50	350	740	
Herinrichten or Promenade II	50	50		
Centrum Openbare Ruimte		663		
Totaal	16.350	12.381	6.797	0

Bedragen x € 1.000

Kernthema Wonen

Wat gaan we ervoor doen om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken?

In 2026 zet Heerlen vol in op het versterken van volkshuisvesting, met als ambitie om de woningmarkt toekomstbestendig, duurzaam en inclusief te maken. De Woonvisie vormt de leidraad voor het woonbeleid: kansrijk wonen voor iedereen. De gemeentelijke inzet richt zich op het vergroten van de grip op de woningmarkt, het versnellen van nieuwbouw en het verbeteren van de bestaande woningvoorraad. Door scherp te sturen met instrumenten als opkoopbescherming, verhuurvergunningen, zelfbewoningsplicht en de toepassing van de Wet Goed Verhuurderschap worden misstanden aangepakt en kwetsbare buurten beschermd. In samenwerking met woningcorporaties en marktpartijen werkt Heerlen aan een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de behoeften van zowel starters, doorstromers en senioren.

De meeste woningen die in 2030 in Heerlen staan, zijn nu al gebouwd. Daarom ligt de nadruk op het verbeteren en verduurzamen van de bestaande voorraad. Samen met woningcorporaties en particuliere eigenaren wordt fors geïnvesteerd in renovatie, isolatie en verduurzaming. Tegelijkertijd is er aandacht voor behoud van erfgoed in de voormalige *mijnkolonieën*. Prestatieafspraken voor de periode 2024–2028 leggen vast hoe beschikbaarheid, betaalbaarheid, kwaliteit en duurzaamheid worden geborgd. In de uitvoering wordt ingezet op circulair bouwen, natuurinclusiviteit, klimaatadaptatie én waar mogelijk behoud van cultuurhistorische waarden.

Voor nieuwbouw is de ambitie stevig. Heerlen draagt via het regionale Woonberaad bij aan het realiseren van duizenden nieuwe woningen in Parkstad. Voor Heerlen betekent dat de bouw van minimaal 1.500 woningen, met de focus op Heerlen-Noord. De woningbouw wordt gekoppeld aan verbeteringen in leefbaarheid, veiligheid en voorzieningen. Dat betekent mengen zonder verdringen: nieuwe woningen realiseren met behoud van de sociale structuur. Het Heerlens Woonfundament vormt hiervoor de basis, met onder meer microdata van het CBS als onderbouwing.

Regionaal wordt samengewerkt aan een uitvoeringsagenda behorende bij de Toekomstvisie Wonen, Welzijn en Zorg. Deze uitvoeringsagenda zal in ieder geval samenwerkingsafspraken bevatten op de in de visie benoemde thema's rondom de vitale en inclusieve buurt, samenwerkingsafspraken rondom het veerkrachtig spreiden van aandachtsgroepen om overconcentratie van kwetsbaarheid tegen te gaan en samenwerkingsafspraken rondom de bouw van aantallen wooneenheden per aandachtsgroep (nieuwbouw dan wel transformatie). Ook het opstellen van een afwegingskader behoort tot de uitvoeringsagenda. Heerlen staat voor een van de grootste uitdagingen op het gebied van energiearmoede in Nederland. Inwoners worden hierdoor niet alleen geraakt in de portemonnee, maar ook de gezondheid, het wooncomfort en de sociale cohesie in onze stad. Om hier structureel verandering in te brengen, is de gemeente in 2022 gestart met het **Heerlense Verduurzamingsoffensief**. Dit offensief zet in op een actieve en solidaire aanpak om de woningvoorraad te verduurzamen en zo de stap te maken van energiearmoede naar **energiegerechtigheid**. Op basis van de ontvangen Rijkssubsidie zijn we in staat om de woningvoorraad blijvend te kunnen renoveren en verduurzamen. In totaal gaat het om meer dan 70 miljoen euro aan toegekende subsidies uit het Volkshuisvestingsfonds en ruim 16 miljoen aan SPuk-subsidies.

Grip op Wonen 2.0

Grip op Wonen 2.0 is een set beleids- en uitvoeringsregels die als doel hebben om ervoor te zorgen dat in Heerlen goede woningen op een goede manier gehuurd en verhuurd worden. Onderdelen van Grip op Wonen 2.0 zijn onder andere de Leegstandsverordening, de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (Wbmgp) en de Verhuurverordening. Daarmee dragen de instrumenten bij aan de pijlers Investeren, Koesteren en Reguleren voor buurten met (zeer) ernstige overlast, veiligheidsproblemen en een hoge concentratie kwetsbare bewoners.

De uitvoering van Grip op Wonen 2.0 vraagt om capaciteit binnen en buiten de gemeentelijke organisatie. De introductie van de Wbmgp levert een besparing op omdat het aantal te verlenen uitkeringen naar verwachting daalt. In deze begroting wordt een gedeelte van deze besparing gebruikt om 10 fte aan aanvullende uitvoeringscapaciteit in te zetten ten behoeve van vergunningverlening,

toezicht en handhaving. Ook worden deze middelen in de periode 2026-2029 ingezet om externe capaciteit bij de woningcorporaties en Politie te bekostigen.

De gemeente voert actief beleid mede op basis van beschikbare data, zodat de voortgang inzichtelijk is en waar nodig kan worden bijgestuurd. We blijven lobbyen bij Rijk en provincie om gebruik te maken van regelingen zoals de Woningbouwimpuls en de Regiodeal, en bereiden nieuwe instrumenten voor waarmee de uitvoering wordt versneld. Door deze integrale aanpak werkt Heerlen in 2026 aan een woningmarkt waarin iedere inwoner – nu en in de toekomst – een passend, veilig en betaalbaar thuis kan vinden.

Wat gaat dat kosten?

KT Wonen

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	-212	-240	-367	-365	-363	-360
Baten	95	73	75	75	75	75
Totaal	-117	-167	-292	-290	-288	-286

Bedragen x € 1.000

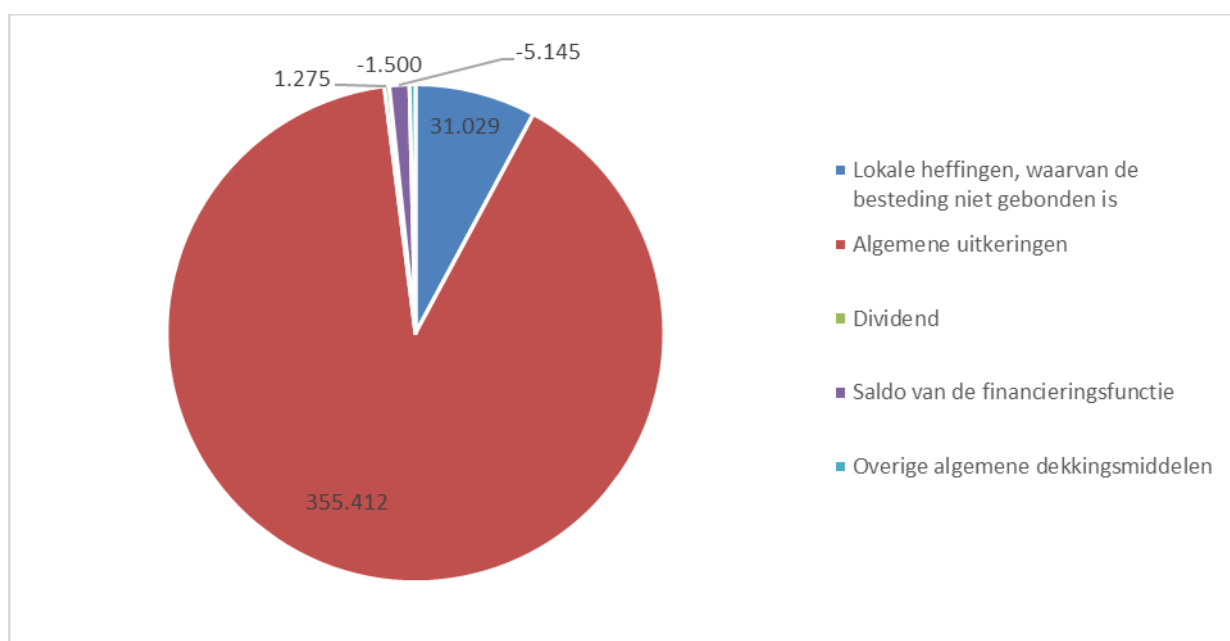
2.2 Algemene dekkingsmiddelen

Inleiding

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen. Deze worden in de rest van dit hoofdstuk verder toegelicht.

Algemene dekkingsmiddelen 2026	Begroting 2026	in %
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	31.029	8
Algemene uitkeringen	355.412	93
Dividend	1.275	0
Saldo van de financieringsfunctie	-5.145	-1
Overige algemene dekkingsmiddelen	-1.500	0
	381.071	100

Bedragen x € 1.000

* In de tabel hierboven valt onder lokale heffingen de ozb en de 'overige belastingen', zijnde taakveld 0.61, 0.62 en 0.64. De parkeerbelasting en de toeristenbelasting (taakveld 0.63 en 3.4) vallen buiten deze totaalstelling.

2.2.1 Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is

De gemeentelijke belastingen vormen een belangrijk onderdeel van de baten van de gemeente. De lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is, bestaan uit de onroerendezaakbelastingen woningen en niet-woningen, precariobelasting, toeristenbelasting, parkeren en hondenbelasting. Meer informatie over de lokale heffingen, met een uitgebreid beeld van het gevoerde beleid, een overzicht van de diverse heffingen, een aanduiding van de lokale lastendruk en het kwijtscheldingsbeleid is opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen.

2.2.2 Gemeentefonds

Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron voor gemeenten, de ontwikkeling hiervan bepaalt in belangrijke mate onze financiële ruimte. De uitkering wordt aangepast op basis van ontwikkelingen binnen de rijksbegroting, taakmutaties, actualisatie van (verdeel)maatstaven en/of verdeelmodel. Daarnaast zijn er mutaties door wijzigingen van integratie- en decentralisatie-uitkeringen. Gemeenten ontvangen drie circulaires per jaar met informatie over de omvang en verdeling van het gemeentefonds. De meicirculaire is gebaseerd op de Voorjaarsnota, de septembercirculaire op de Miljoenennota en de decembercirculaire op basis van de Najaarsnota van het Rijk. De cijfers van het gemeentefonds in deze begroting zijn evenals in voorgaande jaren gebaseerd op de meicirculaire, voor de begroting 2026 betreft dit de meicirculaire 2025. Conform de richtlijn van de provincie een bestendige gedragslijn ten aanzien van de verwerking van circulaires in de begroting.

De begroting van het Gemeentefonds is als volgt:

Omschrijving	Bedragen * € 1.000			
	2026	2027	2028	2029
Algemene Uitkering	276.145	283.824	282.985	294.069
Integratie- en decentralisatie-uitkeringen	79.266	77.359	75.683	72.785
Totaal	355.412	361.183	358.668	366.853

Algemene uitkering

In de meicirculaire 2025 zijn middelen verwerkt om de terugval van het gemeentefonds vanaf 2026 deels te dempen. Dit betreft slechts een gedeeltelijke compensatie. Deze middelen zijn in de circulaire toegerekend aan Jeugd.

Naar aanleiding van het advies van de deskundigencommissie van Ark zijn mutaties in het gemeentefonds doorgevoerd. De commissie adviseerde om het structurele tekort jeugdzorg gelijk te verdelen over Rijk en gemeenten. Vanaf 2025 is een structurele compensatie verwerkt. Verder zijn voor 2026 en 2027 middelen toegevoegd om het ingroeipad van de maatregelen van de Hervormingsagenda Jeugd te verzachten. De geadviseerde compensatie over 2023 en 2024 is niet opgenomen in de meicirculaire 2025 en kan daarom niet verwerkt worden in onze begroting. Het Rijk heeft in september wel bevestigd dat de afspraak over deze compensatie met terugwerkende kracht alsnog zal worden nagekomen.

Jeugd maatregelen

Vanaf 2028 wijzigt het financiële beeld voor Jeugd. Uitgangspunt van het Rijk is dat de maatregelen uit de Hervormingsagenda dan het beoogde effect hebben, verdere versterking van de beheersmaatregelen is voorzien en uitwerking van aanvullende maatregelen. De haalbaarheid hiervan is onzeker. Het Rijk neemt een financieel voorschot op nog te nemen maatregelen door een uitname uit het gemeentefonds voor sturen op trajectduur jeugdzorg en eigen bijdrage jeugdzorg. Beide posten zijn in onze begroting conform de richtlijn van de provincie als financieel toezichthouder budgettair neutraal verwerkt, omdat aannemelijk is dat het realiseren van de uitwerking en wetgeving onder de verantwoordelijkheid van het Rijk valt. In lijn met het begrotingsadvies van de VNG is een stelpost "Deskundigencommissie Van Ark" opgenomen voor de indexatie van de besparingsopgave van de Hervormingsagenda.

Integratie- en decentralisatie uitkeringen

Deze uitkeringen maken net als de algemene uitkering deel uit van het gemeentefonds, maar hebben een eigen verdeling over de gemeenten.

Ontwikkelingen

Vanuit diverse gremia zijn acties ingezet om tot een goede financiële uitgangspositie voor gemeenten te komen. Er is een eerste tussenstap gezet in de opvolging van het zwaarwegende advies van de

deskundigencommissie Van Ark met betrekking tot de kosten jeugdhulp. Aanvullend zijn afspraken gemaakt over de opvolging van een resterend deel van het advies. Vooralsnog is er een beperkte verlichting van de financiële situatie van gemeenten, maar is de problematiek niet structureel opgelost. Vanuit diverse gremia wordt ingezet op inzicht en herstel van de balans tussen taken en middelen (op inhoudelijke dossiers), zodat gemeenten in staat zijn hun rol en verantwoordelijkheid te kunnen waarmaken. De val van het kabinet zorgt voor meer onzekerheid.

Jeugd en Wmo

Rijk en VNG werken aan nieuwe financiële arrangementen voor Jeugdzorg en Wmo die (beter) aansluiten bij de (financieel) bestuurlijke verhoudingen en meer duidelijkheid en voorspelbaarheid bieden.

Specifieke uitkeringen

Na inventarisatie is gebleken dat slechts een beperkt aantal uitkeringen op korte termijn overgeheveld kan worden naar het gemeentefonds. Aandachtspunt blijft dat de budgetkorting van 10% in de meeste gevallen niet kan worden opgevangen door het wegvallen van administratieve lasten en/of efficiency-winst.

Verdeelmodel

Vanaf 2023 is het nieuwe verdeelmodel ingevoerd, rekening houdend met een ingroeipad. Het verdeelmodel is geen eindstation. Op basis van de resultaten van afgeronde onderzoeken van de Onderzoeksagenda is verdere analyse nodig. Vanaf 2027 wordt een volgende stap in het ingroeipad verwacht. Bijstellingen c.q. wijzigingen in het model leiden tot verschuivingen. Ook de aanpassing (van definities) van maatstaven en/of drempelwaarden zorgt voor mutaties in de verdeling. Voor een aantal maatstaven hebben relatief kleine variaties een grote financiële impact. Aanpassingen in het verdeelmodel kunnen tot aanzienlijke verschuivingen in de verdeling van middelen over gemeenten leiden.

2.2.3 Dividenden

Enexis N.V.

Na de verkoop en splitsing van Essent, de verkoop van Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.B.E. en de verkoop van Attero Holding N.V., het voormalige Essent-Milieu, zijn alleen nog de dividenden van Enexis Holding N.V. van belang.

Conform consistent beleid wordt het dividend van voorgaand boekjaar begroot als dividendbedrag voor komend begrotingsjaar. Hierbij rekening houdende met het aandeelhoudersbesluit dat er maximaal € 100 miljoen wordt uitgekeerd aan dividend i.v.m. de investeringsopgave van Enexis in relatie tot de cruciale financiële rating van Enexis. Voor de meerjarenbegroting 2026 t/m 2029 houden we rekening met € 0,67 per aandeel voor Enexis. Dit betekent aan dividend bij 311.850 aandelen een bedrag van € 208.718.

Bank Nederlandse Gemeente (BNG)

De gemeente Heerlen heeft 424.827 aandelen BNG in haar bezit tegen een boekwaarde van € 1.062.000. De BNG keert jaarlijks structureel dividend uit.

Dit betekent voor de meerjarenbegroting 2026-2029 een uitkering van € 2,51 per aandeel is een totaalbedrag van € 1.066.316 per jaar (conform consistent beleid).

2.2.4 Saldo van de financieringsfunctie

Voor de toelichting op het saldo van de financieringsfunctie verwijzen we naar de paragraaf Financiering.

2.3 Overzicht overhead

Overzicht kosten overhead	Rekening 2024	Bijgest. Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Overhead	55.748	51.278	42.984	42.525	42.517	42.807

Bedragen x € 1.000

2.4 Bedrag heffing vennootschapsbelasting

De vennootschapsbelasting is een winstbelasting. Voor de Wet op de vennootschapsbelasting (Vpb) worden bepaalde activiteiten van een gemeente beschouwd als ondernemersactiviteiten. Over de winsten behaald met deze activiteiten wordt vennootschapsbelasting geheven mits met die activiteit een positief resultaat wordt behaald én er geen vrijstelling van toepassing is. Van onze ondernemersactiviteiten is uitsluitend het cluster reclame winstgevend.

Zoals al aangekondigd in de begroting over het boekjaar 2025, is Parkstad - IT verzelfstandigd in Solido. Hierdoor behoort dit onderdeel niet meer tot de gemeente Heerlen en komt de vennootschapsbelasting vanaf die datum niet meer voor rekening van de gemeente.

Wij zijn van mening dat voor reclameactiviteiten geen vennootschapsbelasting is verschuldigd aangezien deze activiteiten onder de (overheidstaken)vrijstelling vallen of als normaal vermogensbeheer zijn te duiden, waardoor belastingheffing niet aan de orde is.

De Belastingdienst is echter van mening dat de winsten uit reclameopbrengsten belastbaar zijn. Om hierover zekerheid te verkrijgen zijn in Nederland in samenwerking met de Belastingdienst enkele rechtszaken gepland om zekerheid te verkrijgen over de belastbaarheid van de winsten die worden behaald met deze activiteiten. Voor boekjaar 2016 t/m 2021 heeft de Belastingdienst een naheffingsaanslag opgelegd, waarvoor bezwaar is aangetekend wachtend op de rechterlijke uitspraak. De uitkomst van het bezwaar en een eventuele rechtsprocedure is onzeker. Dit kan gevolgen hebben voor boekjaren vanaf 2016 tot en met 2019, waarbij het bedrag van de heffing jaarlijks circa € 20.000 per jaar zal bedragen. Over de aangiftes vanaf het boekjaar 2020 is hiermee al rekening gehouden.

Er is een doorberekening gemaakt met behulp van de QuickScan methode om te bepalen in welk boekjaar er mogelijk sprake is van een geobjectieerd winsttoogmerk bij het grondbedrijf. Deze doorberekening heeft geleerd dat er geen sprake is van enige belastingdruk. We zullen dit blijven monitoren om vast te stellen of en wanneer we in een winstsituatie komen en vennootschapsbelasting is verschuldigd. De verwachting is dat dit zeker de komende jaren nog niet aan de orde zal zijn.

2.5 Onvoorzien

Om de begroting weerbaarder en robuuster te maken is een begrotingspost onvoorzien opgenomen in de begroting. Het budget onvoorzien wordt ingezet voor uitgaven die gedurende het jaar als onuitstelbaar en/of onvermijdbaar worden aangemerkt en waarvoor in de begroting geen raming kon worden opgenomen. Indien de uitgave een structureel karakter heeft, dan worden de meerjarige consequenties als autonome ontwikkeling in de volgende begroting verwerkt. Deze post onvoorzien is verplicht vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) hoewel er geen verplichting is meegegeven hoe groot deze post moet zijn. Heerlen heeft deze post in het verleden altijd standaard op € 0 gezet, vanaf de begroting 2021 hebben wij € 1,5 miljoen structureel opgenomen.

3. Paragrafen

3.1 Lokale heffingen

1. De geraamde inkomsten

In deze paragraaf zijn de lokale heffingen opgenomen waarvan de besteding zowel gebonden als niet gebonden is. Gebonden besteding betekent dat de baten alleen bestemd zijn voor het doel waarvoor zij geheven zijn. Niet gebonden besteding houdt in dat de baten tot de algemene middelen van de gemeente behoren.

In onderstaand overzicht zijn de verwachte inkomsten voor het jaar 2026 opgenomen.

De verwachte inflatiestijging voor 2026 volgens het Centraal Plan Bureau (CPI juni 2025) betreft 2,6%.

Daar waar tarieven met een hoger percentage verhoogd worden streven we naar (meer) kostendekkendheid.

Heffing	Begroting 2026
Niet gebonden heffingen	
A. Onroerende zaakbelasting	30.417.585
B. Hondenbelasting	611.000
C. Toeristenbelasting	392.798
D. Parkeren en fiscalisering parkeerboetes	2.291.344
<i>Subtotaal</i>	33.712.727
Gebonden heffingen	
E. Afvalstoffenheffing	14.706.034
F. Rioolheffing	10.469.786
<i>Subtotaal</i>	25.175.820
Overige heffingen	
G. Algemene dienstverlening burgerzaken	934.183
H. Omgevingsvergunningen	2.311.058
I. Horecavergunningen	39.577
J. Lijkbezorgingsrechten	502.812
K. Marktgelden	154.556
<i>Subtotaal</i>	3.942.186
Totaal	62.830.733

bedragen x €1

2. Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

De basis voor de gemeentelijke regelgeving inzake de heffing en invordering van heffingen wordt gevormd door diverse wetten: de Gemeentewet, de Wet Waardering Onroerende zaken, de Algemene wet inzake rijksbelastingen, de Wet Milieubeheer, de Invorderingswet 1990 en de Algemene wet bestuursrecht. Binnen de kaders van deze wetten heeft de gemeente beleidsvrijheid over de hoogte van de heffingen.

Kostendekking

Het beleid hierbij is dat we streven naar kostendekkende tarieven. Waar van toepassing, sluiten we aan bij landelijk vastgestelde (maximum) tarieven.

Voor tarieven waar we onder de kostendeckingsgraad zitten van 100% is dit een bewuste keuze om niet alle kosten door te berekenen. Een toelichting hierover per product vind u terug bij het onderdeel "overzichten kostendekkendheid" in deze paragraaf.

Overhead

In de kostendekkende tarieven wordt een opslag voor overhead meegenomen. In de Financiële verordening 2023 hebben we de methode voor de berekening van deze overheadopslag opgenomen.

Bij de toerekening van overhead aan de kostprijs van producten wordt uitgegaan van een aandeel in de totale overheadkosten ter grootte van de geraamde directe personele kosten.

De hoogte van de opslag wordt jaarlijks bepaald bij vaststelling van de begroting en bedraagt voor 2026, 63,5%.

Omslagrente

Bij heffingen waar we te maken hebben met investeringen (voornamelijk de rioolheffing) wordt naast de reguliere afschrijving op de investering een omslagrente (interne rekenrente) toegerekend. Met ingang van begrotingsjaar 2018 wordt de berekeningswijze van onze omslagrente voorgeschreven. Voortaan moet de totaal doorberekende interne rente gelijk zijn aan de totale rentelasten, waardoor niet (of nauwelijks) meer sprake is van een renteresultaat. Doel is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeenten de (verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de begroting en jaarstukken, en het eenduidig inzichtelijk maken van hoe de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie). De nieuwe omslagrente voor 2026 wordt 1,5%.

3. Kwijtscheldingsbeleid

Het gemeentelijk beleid ten aanzien van het verlenen van kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is geëffectueerd op kwijtschelding op het gebruikersdeel van de rioolheffing en het vastrecht van de afvalstoffenheffing. Voor het variabele deel van de afvalstoffenheffing (DIFTAR o.b.v. het volume/frequentiesysteem) geldt per jaar een gemaximeerd kwijtscheldingsbedrag. Voor de overige belastingen wordt geen kwijtschelding verleend.

In afwijking met de landelijke leidraad hanteert de gemeente Heerlen een ruimere kwijtscheldingsnorm van 100% (landelijke norm is 90%) van de bijstandsuitkering, waardoor meer inwoners voor kwijtschelding in aanmerking komen. Ook wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid die het Rijk biedt om de vermogensnorm voor de kwijtschelding met maximaal € 2.000 te verhogen. Dit betekent dat het vermogen van inwoners € 2.000 hoger mag zijn om voor kwijtschelding in aanmerking te komen. Daarnaast is het ook als ondernemer (kleine ondernemers/zzp-ers) mogelijk om in Heerlen voor kwijtschelding in aanmerking te komen.

Het totaal bedrag aan kwijtschelding voor de riool- en afvalstoffenheffing in de begroting 2026 bedraagt € 1.660.000.

4. Overzicht van de diverse heffingen

A. Onroerende Zaak Belasting

Ten tijde van het opstellen van de begroting is bij BsGW het herwaarderingsproces van het vastgoed in de stad nog niet volledig afgerond. Voor de berekening van de ozb tarieven gebruiken wij deze herwaarderingsgegevens. Omdat we willen uitgaan van zo actueel mogelijke herwaarderingsgegevens gaan wij de vaststelling van de nieuwe ozb tarieven voorleggen aan de raad in december. Echter ook deze cijfers zullen nog niet definitief zijn (dit proces wordt door de BsGW afgerond begin van het nieuwe jaar), hierdoor blijven verschillen tussen begroting en realisatie mogelijk.

Uitgangspunt voor de OZB tarieven is de opbrengst 2026. Deze opbrengst is berekend door de opbrengst 2025 te verhogen met 5%.

Vanuit de extra opbrengst OZB niet-woningen wordt € 55.000 gereserveerd voor het Ondernemingsfonds. Hiermee komt de totale omvang van het ondernemingsfonds voor 2026 uit op € 1.155.000.

B. Hondenbelasting

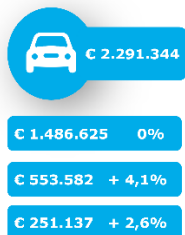
Zowel in 2023 als 2024 hebben we conform coalitieakkoord een begin gemaakt om de hondenbelasting af te schaffen en het tarief voor de 1^e hond verlaagd. In 2025 zijn de tarieven niet gewijzigd, ook voor 2026 kiezen we ervoor om de tarieven voor de hondenbelasting gelijk te houden.

C. Toeristenbelasting

Het tarief voor de toeristenbelasting is eerder vastgesteld voor een periode van 4 jaar t/m 2026. Het tarief van € 2,00 per overnachting blijft ongewijzigd.

D. Parkeergelden en fiscalisering parkeerboetes

- Het uurtarief voor straatparkeren van € 1,50 per uur blijft ongewijzigd. Het dagtarief voor parkeerplaats Nieuw Eyckholt wordt verhoogd van € 1,50 naar € 3,00. De overige tarieven blijven conform 2025.
- De kosten van een naheffingsaanslag is verhoogd naar € 82,00 (vastgesteld maximaal Rijkstarief), een stijging van 4,1% t.o.v. 2025.
- Het tarief voor het vergunning parkeren wordt ingaande 2026 verhoogd met 2,6% en afgerond op 10 cent naar boven. Daarnaast is in de begroting 2025 besloten dat een opslag in het tarief wordt ingevoerd van 12,5% voor iedere tweede vergunning die wordt aangevraagd in 2025 en dat deze opslag per 2026 wordt verhoogd naar 25%.

E. Afvalstoffenheffing

Het totaal tarief voor de afvalstoffen en rioolheffing stijgt met 5%. Het vast tarief voor de afvalstoffenheffing stijgt met 8,4%. De stijging heeft te maken met de kostenstijging bij de uitvoeringsorganisatie RD4, de begroting hiervan is vastgesteld in de raadsvergadering van juni.

De ledigingstarieven voor restafval blijven gelijk. Ook het zogenaamde nultarief voor GFT blijven we handhaven en dit geldt ook voor verpakkingsmaterialen kunststof, drankenkartons en blik en papier. Uitgangspunt is dat huishoudens door goede afvalscheiding zelf een kostenverlaging in de hand hebben voor het variabele deel.

F. Rioolheffing

Het totaal tarief voor de riool en afvalstoffenheffing stijgt met 5%. Het riooltarief stijgt met 1,7%.

We hebben onze investeringsplanning voor de vervanging van riool herbeoordeeld en uitgezet in de tijd op basis van nieuwe inzichten, hierdoor besparen we in de eerste jaren kapitaallasten in de begroting waardoor we het riooltarief op totaal beperkt kunnen laten stijgen.

G. Algemene dienstverlening

Voor 2026 worden de tarieven verhoogd met 2,6% en afgerond op 5 cent naar boven. Bij tarieven die door het Rijk worden vastgesteld volgen we de landelijke maximum tarieven.

H. Omgevingsvergunningen

Voor 2026 worden de tarieven verhoogd met 2,6% en afgerond op 5 cent naar boven.

I. Horeca

Voor 2026 worden de tarieven verhoogd met 2,6% en afgerond op 5 cent naar boven.

J. Lijkbezorgingsrechten

Voor 2026 worden de tarieven verhoogd met 2,6% en afgerond op 10 cent naar boven.

K. Marktgelden

Voor 2026 worden de tarieven verhoogd met 2,6%. De tarieven worden niet afgerond.

Overzichten kostendekkendheid

Afval en riool

Het tarief voor de rioolheffing is kostendekkend.

Het tarief voor de afvalstoffenheffing is niet kostendekkend. Hierbij is in het verleden gekozen om niet alle kosten door te berekenen aan onze inwoners.

Dat de afvalstoffenheffing niet geheel kostendekkend is betekent dat een deel van de gemaakte kosten gefinancierd wordt uit overige middelen in de begroting. Het gaat hier om een bedrag van € 1.211.642.

RIOOLHEFFING	2026
Directe Lasten:	
Taakveld Riolerig	€ 2.650.107
Kapitaallasten	€ 1.978.603
Personeelskosten	€ 877.092
Indirecte Lasten:	
Overhead	€ 556.953
Kwijtschelding	€ 510.000
Toerekening straatreiniging	€ 590.000
Toerekening onkruidbestrijding	€ 375.000
BTW	€ 562.312
Dotatie voorziening	€ 2.901.609
Onttrekking voorziening	-€ 531.890
Totaal lasten	€ 10.469.786
Directe baten:	
Taakveld Riolerig	€ 40.000
Baten uit de heffing:	
Eigenarendeel	€ 4.911.000
Gebruikersdeel	€ 5.518.786
Totaal opbrengsten	€ 10.469.786
Kostendekkingspercentage	100%

AFVALSTOFFENHEFFING	2026
Directe Lasten:	
Taakveld Afval	€ 11.643.759
Kapitaallasten	€ 0
Indirecte Lasten:	
Kwijtschelding	€ 1.150.000
Toerekening straatreiniging	€ 640.000
BTW	€ 2.483.917
Totaal lasten	€ 15.917.676
Directe baten:	
Taakveld Afval	€ 0
Baten uit de heffing:	
Afvalstoffenheffing- vast tarief	€ 11.642.580
Afvalstoffenheffing- variabel tarief	€ 3.063.454
Totaal opbrengsten	€ 14.706.034
kostendekkingspercentage	92%

Markten en lijkbezorgingsrechten

Voor de tarieven van de marktgelden en de lijkbezorgingsrechten is bewust gekozen voor een kosten-dekking kleiner dan 100%. Bij marktgelden heeft dit te maken met de terugloop van het aantal marktkramen de afgelopen jaren. De animo voor de markten is afgenomen en het is niet redelijk en wenselijk om de kosten volledig toe te rekenen aan de nog resterende marktkraamhouders. Voor wat betreft de lijkbezorgingsrechten is het ook niet reëel om alle kosten door te rekenen in de tarieven, aangezien begraven of cremen dan bij veel mensen voor financiële problemen kan zorgen.

MARKTGELDEN	2026
Directe kosten Markten	€ 19.077
Personeelskosten	€ 120.653
Overhead	€ 76.615
Totaal lasten	€ 216.344
Marktgelden	€ 154.556
Totaal opbrengsten	€ 154.556
Kostendekkingspercentage	71%

LIJKBEZORGINGSRECHTEN	2026
Directe kosten Begraafplaatsen	€ 682.064
Kapitaallasten	€ 128.068
Personeelskosten	€ 464.342
Overhead	€ 294.857
Totaal lasten	€ 1.569.332
Lijkbezorgingsrechten	€ 502.812
Totaal opbrengsten	€ 502.812
Kostendekkingspercentage	32%

Leges

De legestarieven zijn voor 99% kostendekkend.

In totaliteit mag de kostendekkendheid van de leges niet meer dan 100% zijn. Wel is het toegestaan om te schuiven (kruissubsidiëring) binnen hoofdstuk 1 en 2 van de legesverordening. Zo kan het dus zijn dat een bepaalde paragraaf in hoofdstuk 1 en/of 2 meer dan 100% kostendekkend is en dit gecompenseerd wordt met een ander paragraaf uit dezelfde hoofdstukken.

Bij de vergunningstelsels genoemd in hoofdstuk 3 van de tarieventabel kan door werking van de Europese dienstenrichtlijn geen kruissubsidiëring plaatsvinden met hoofdstuk 1 en 2. De kostendekkendheid van hoofdstuk 3 dient apart beoordeeld te worden, wel is het toegestaan om paragrafen binnen het hoofdstuk met elkaar te verrekenen.

Onderwerp legesverordening	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Opbrengst	Kostendekkendheid
Hoofdstuk 1 - Algemene dienstverlening					
Paragraaf 1.1 - Burgerlijke stand	2.312	79.116	54.849	106.651	78,26%
Paragraaf 1.2 - Reisdocumenten	644.783	467.513	296.923	1.432.280	101,64%
Paragraaf 1.3 - Rijbewijzen	89.491	122.786	77.974	314.764	108,45%
Paragraaf 1.4 - Verstrekkingen op basis van de Wet basisregistratie personen		53.576	34.043	90.640	103,45%
Paragraaf 1.5 - Bestuursstukken					
Paragraaf 1.6 - Vastgoedinformatie					
Paragraaf 1.7 - Overige publiekszaken	13.540	5.674	3.604	22.465	98,45%
Paragraaf 1.8 - Gemeentearchief					
Paragraaf 1.9 - Bijzondere wetten	43.686	55.499	35.255	70.153	52,18%
Paragraaf 1.10 - Diversen					
Totaal hoofdstuk 1	793.812	784.164	502.648	2.036.952	97,90%
Hoofdstuk 2 - Omgevingswet					
Paragraaf 2.1 - Algemene bepalingen					
Paragraaf 2.2 - Voorfase	224.000	287.360	182.543	115.364	16,63%
Paragraaf 2.3 - Activiteiten met betrekking tot bouwwerken		718.401	456.359	1.880.840	160,10%
Paragraaf 2.4 - Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed		17.636	11.205	23.809	82,56%
Paragraaf 2.5 - Milieubelastende activiteiten	17.520	1.243	792	20.757	106,15%
Paragraaf 2.6 - Lozingsactiviteiten					
Paragraaf 2.7 - Aanlegactiviteiten		20.749	13.181	28.996	85,46%
Paragraaf 2.8 - Overige activiteiten		2.334	1.483	2.909	76,20%
Paragraaf 2.9 - Maatwerkvoorschriften bij bouwactiviteiten	3.900	1.970	1.252	8.949	125,64%
Paragraaf 2.10 - Gelijkwaardigheid		4.150	2.636	13.127	193,44%
Paragraaf 2.11 - Overige tarieven		3.475	2.208	6.046	106,39%
Paragraaf 2.12 - Modaliteiten	26.226	91.059	57.844	121.756	69,52%
Paragraaf 2.13 - Vermindering					
Paragraaf 2.14 - Teruggaaf		9.544	6.063		
Totaal hoofdstuk 2	271.646	1.157.921	735.566	2.222.554	102,65%
Hoofdstuk 3 - Europese dienstenrichtlijn					
Paragraaf 3.1 - Horeca		77.471	49.205	71.320	56,30%
Paragraaf 3.2 - Seksbedrijven		2.280	1.446	3.637	97,62%
Paragraaf 3.3 - Winkeltijdenwet					
Paragraaf 3.4 - Organiseren evenementen of markten					
Paragraaf 3.5 - Standplaatsen					
Paragraaf 3.6 - Huisvestingswet 2014		10.919	6.937	22.632	126,75%
Paragraaf 3.7 - In dit hoofdstuk niet benoemd besluit					
Totaal hoofdstuk 3		90.670	57.588	97.589	65,82%
Totaal	1.065.457	2.032.755	1.295.802	4.357.095	99,16%

Recapitulatie Hoofdstuk 1, 2 en 3	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Opbrengst	Kostendekkendheid
Kostendekking Hoofdstuk 1	793.812	784.164	502.648	2.036.952	97,90%
Kostendekking Hoofdstuk 2	271.646	1.157.921	735.566	2.222.554	102,65%
Kostendekking Hoofdstuk 3		90.670	57.588	97.589	65,82%
Kostendekking totale tarieventabel	1.065.457	2.032.755	1.295.802	4.357.095	99,16%

Naheffingsaanslag parkeren

Het maximumtarief voor een naheffingsaanslag is door het Rijk voor 2026 bepaald op € 82,00. Het daadwerkelijke bedrag wat gemeenten in rekening mogen brengen hangt af van de kosten die gemeenten in dit kader maken, het mag niet meer dan kostendekkend zijn. Op basis van de totaal gemaakte kosten voor de naheffingen wordt in Heerlen het maximaal tarief toegepast.

NAHEFFINGSAANSLAG PARKEREN	2026
Personeelskosten	€ 240.496
Overhead (maximaal 50%)	€ 120.248
Interne verwerkingskosten	€ 55.000
Externe verwerkingskosten	€ 157.050
Totaal lasten	€ 572.794
Begroot aantal naheffingsaanslagen	6.751
Kosten per aanslag	€ 84,85
Opbrengst per aanslag (maximum Rijkstarief)	€ 82,00
Totaal opbrengsten	€ 553.582
Kostendeckingspercentage	97%

5. Een aanduiding voor de lokale lastendruk

Om voor uw persoonlijke situatie de hoogte van de lokale lasten te berekenen kunt u kijken op de Lokale Lastenmeter via de volgende link: <https://heerlen.lokalelastenmeter.nl/>
Voor een indicatie van de gemiddelde woonlasten zie de overzichten hieronder.

Woonlasten 2026 Heerlen

In onderstaand tabel de woonlasten in Heerlen voor het jaar 2026 ten opzichte van 2025.

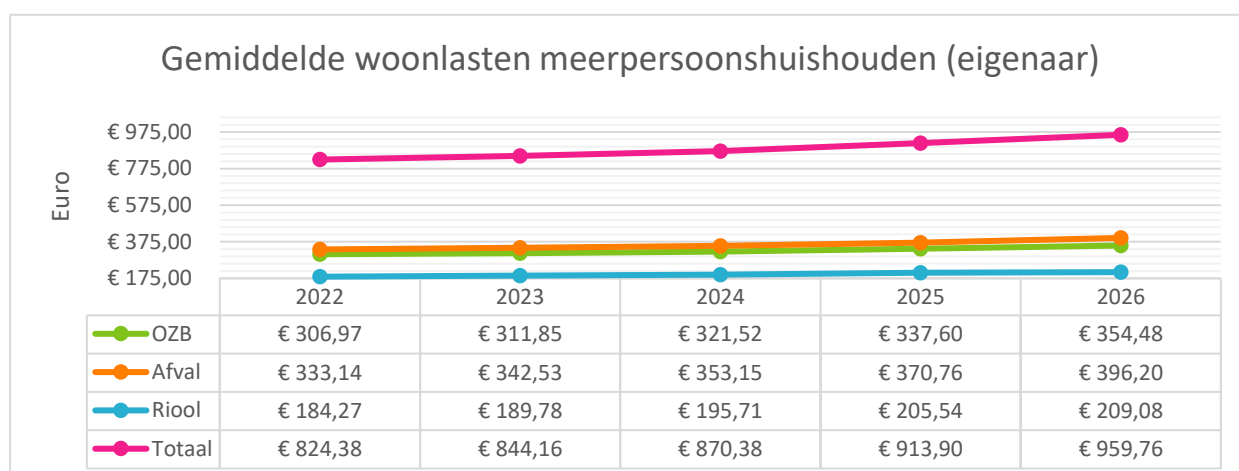
In de grafieken op de volgende bladzijde wordt inzicht gegeven in het meerjarig verloop van de gemiddelde woonlasten en het meerjarige verloop in de woonlasten van eigenaren versus gebruikers.

Woonlasten Heerlen	2025	2026	Vershil 2026 vs 2025
Afval (variabel bedrag o.b.v. gemiddeld aantal ledigingen)			
1-persoons huishouden vast tarief	204,36	221,52	8,4%
1-persoons huishouden variabel tarief	28,40	28,40	0,0%
Totaal afvaltarief 1 persoonshuishouden	232,76	249,92	7,4%
2-persoons huishouden vast tarief	253,92	275,28	8,4%
2-persoons huishouden variabel tarief	42,60	42,60	0,0%
Totaal afvaltarief 2 persoonshuishouden	296,52	317,88	7,2%
Meerpersoons huishouden vast tarief	302,16	327,60	8,4%
Meerpersoons huishouden variabel tarief	68,60	68,60	0,0%
Totaal afvaltarief meerpersoonshuishouden	370,76	396,2	6,9%
Riool			
Eigenaar (vast bedrag)	95,28	100,08	5,0%
Gebruikers (afhankelijk van m3 waterverbruik)	110,26	109,00	-1,1%
Totaal riooltarief	205,54	209,08	1,7%
Totaaltarief riool +afval meerpersoonshuishouden	576,30	605,28	5,0%

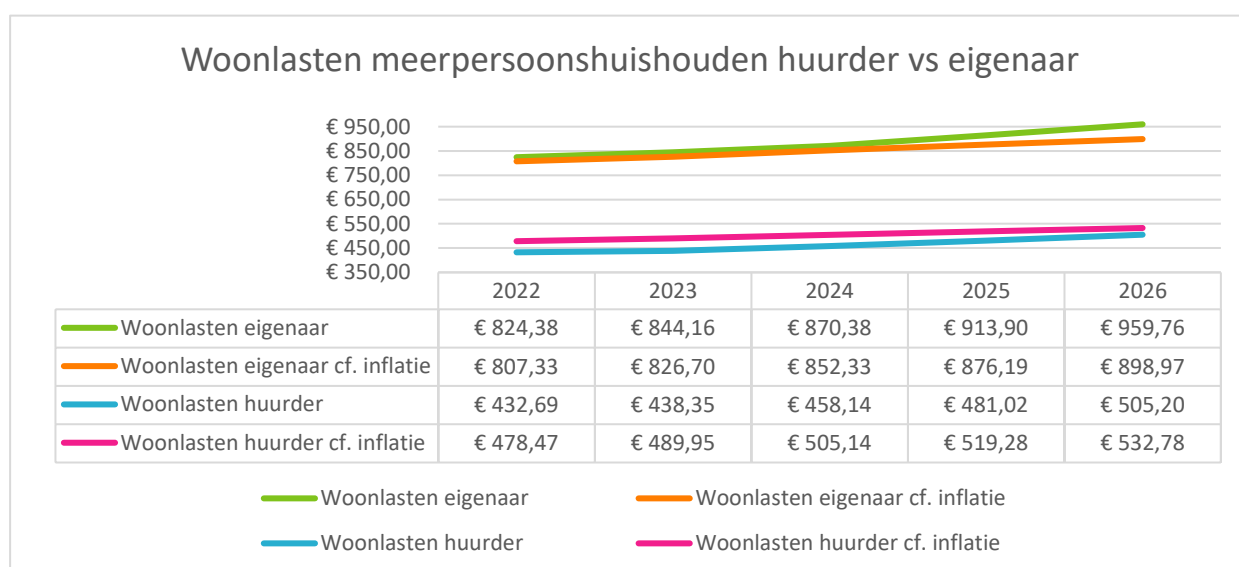
OZB (o.b.v. gemiddelde WOZ waarde)			
Eigenaar	337,60	354,48	5,0%

Woonlasten meerpersoonshuishouden (eigenaar)	913,90	959,76	5,0%
Woonlasten meerpersoonshuishouden (huurder)	481,02	505,20	5,0%

Verloop gemiddelde woonlasten periode 2022-2026

Verloop woonlasten eigenaren vs. huurders 2022-2026

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen

Deze paragraaf geeft de actuele stand van het weerstandsvermogen en de risico's van de gemeente Heerlen weer. Het weerstandsvermogen geeft de mate aan, waarin de gemeente in staat is om de nadelige gevolgen van risico's (financiële tegenvallers) op te vangen zonder dat het beleid moet worden gewijzigd. Het geeft tevens inzicht in de robuustheid van de financiële positie van de gemeente.

Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de benodigde weerstandscapaciteit (de ingeschatte risico's) en de beschikbare weerstandscapaciteit (de middelen die beschikbaar zijn om eventuele tegenvallers op te vangen). Bij de begroting 2026 zijn risico's geactualiseerd, geïnventariseerd en zoveel mogelijk gekwalificeerd. Bij de (grotere) projecten van de gemeente Heerlen die projectmatig uitgevoerd worden, wordt de RISMAN-methode voor risicobeheersing toegepast. Dat wil zeggen dat regelmatig (1 x per kwartaal) op een gestructureerde wijze de mogelijke risico's binnen een project geïnventariseerd worden, de beheersmaatregelen daarvoor geformuleerd worden en er een actor benoemd wordt die met de betreffende beheersmaatregel aan de slag gaat. Dit alles wordt vastgelegd in een risicoregister dat gedeeld wordt met en actueel gehouden wordt door het projectteam. De belangrijkste invalshoeken voor de beheersing van een project zijn tijd, geld en kwaliteit van het project. De onderkende risico's worden zoveel als mogelijk financieel gekwantificeerd. Daarbij wordt de link gelegd met de risicoreserve en de post onvoorzien binnen de opgestelde projectbegroting.

De gekwantificeerde risico's moeten opgevangen kunnen worden binnen deze posten risicoreserve en onvoorzien van het betreffende project.

Onze weerstandcapaciteit is opgebouwd uit de algemene reserve, algemene reserve grondbedrijf en de bestemmingsreserve ter dekking risico's grondexploitatie.

Weerstandsvermogen is opgebouwd uit:

Weerstandcapaciteit:

Algemene reserve (01-01-2026)	€	29,1 miljoen
Post onvoorzien	€	1,5 miljoen
Niet uit balans blijvende verplichtingen	€	- 3,3 miljoen
Totaal:	€	27,3 miljoen

Risico simulatie is opgebouwd uit:

Risico's:

Programma Economie	€	5,9 miljoen
Programma Sociaal Domein	€	7,9 miljoen
Programma VHROSV	€	6,3 miljoen
Programma Verkeer en vervoer	€	0,5 miljoen
Alle programma's	€	8,2 miljoen
Totaal:	€	28,8 miljoen

Het weerstandsvermogen is als volgt berekend:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

(= max. of min. risicobedrag)

Op basis van de beschikbare weerstandscapaciteit (algemene reserve) is de ratio:

Begroting 2026

27,3 mln. (weerstandscapaciteit) / 28,8 mln. (risicosimulatie) = **0,95 = 1**

Beoordeling weerstandsvermogen

Om de ratio voor het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen wordt gebruik gemaakt van onderstaande waarderingstabel die in samenwerking tussen NAR en de Universiteit Twente is opgesteld. Op basis van bovenstaande berekening wordt het weerstandsvermogen van de gemeente Heerlen gewaardeerd op voldoende.

<i>Ratio weerstandsvermogen</i>	Waardering
> 2	Uitstekend
1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
1,0 < x < 1,4	Voldoende
0,8 < x < 1,0	Matig
0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Ratio bandbreedte tussen 0,8 en 1,2

In de begroting 2026 voldoen wij aan het beleid/uitgangspunt: een ratio weerstandsvermogen tussen 0,8 en 1,2. De ratio voor begroting 2026 is 1 en voldoen hiermee aan de norm.

Bij het vaststellen van de begroting 2019 heeft uw raad een motie aangenomen inzake de ontwikkeling van een extra kengetal m.b.t. de financiële weerbaarheid/het weerstandsvermogen. Het nieuwe kengetal is in samenspraak met de werkgroep Financial Audit tot stand gekomen.

De weerstandscapaciteit wordt berekend door de hoogte van de algemene reserve inclusief de begrote post onvoorzien te delen door het begrotingstotaal. Als norm is 2% genomen. In de jaarrekening 2024 (laatste ijkmoment) is het ratio gestegen naar een niveau van 4,1%. Bij de samenstelling van de begroting 2026 stijgt het ratio naar 5,1%. Hiermee voldoen we ruimschoots aan de gestelde norm weerstandscapaciteit van 2%.

De algemene reserve gecorrigeerd voor de niet uit de balans blijkende verplichtingen per 01-01-2026 is € 29,1 miljoen, de post onvoorzien is begroot voor een bedrag van € 1,5 miljoen en wordt gecorrigeerd met de post niet uit de balans blijkende verplichtingen voor € 3,3 miljoen. De totale weerstandscapaciteit is € 27,3 miljoen voor 2026. Het begrotingstotaal voor 2026 is € 532 miljoen.

Dit resulteert in een ratio van het nieuwe kengetal van:

$$\text{kengetal weerstandscapaciteit} = \frac{\text{Totale weerstandscapaciteit 2026}}{\text{Begrotingstotaal 2026}}$$

€ 27,3 miljoen (algemene reserve (inclusief grondbedrijf) - niet uit balans blijkende verplichting + post onvoorzien) / € 532 miljoen (begrotingstotaal) = 5,1%

Risico's

Claims "alle programma's" (Incidenteel (I))

Bij het uitoefenen van haar taken, wordt de gemeente regelmatig geconfronteerd met claims van derden, die leiden tot juridische procedures. Deze claims kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op aanbestedingen, (loonkosten)subsidies, planschades óf op eerder toegekende schadevergoedingen. Het grootste deel van deze claims is niet verzekerd en de uitkomst van juridische procedures is moeilijk in te schatten.

Te nemen maatregel:

Blijven monitoren zodat mogelijke risico's vermeden worden.

Economische activiteit programma "Economie" (Structureel (S))

Nog steeds is er sprake van een positieve ontwikkeling bij het aantrekken en vestigen van nieuwe bedrijven, maar vooral ook bij het uitbreiden van het reeds in Heerlen respectievelijk de regio zittende bedrijfsleven. De economische situatie in zijn algemeenheid, maar ook de actieve inzet vanuit de gemeente en de beschikbaarheid van aantrekkelijke bedrijfslocaties is een van de hoofdredenen hiervoor. Heerlen is steeds meer op de kaart als aantrekkelijk vestigingsgebied. Ook investeerders in onroerend goed vinden Heerlen een interessant gebied. Dit leidt o.a. in herinvesteringen op bedrijventerreinen als de Beitel en de Koumen. Op de locaties Trilandis en Avantis zijn de resultaten goed, niet alleen nieuwe bedrijven maar vooral ook de uitbreidingen van het bestaande bedrijfsleven. Dit betekent dat er een schaarste probleem is ontstaan, met name aan grootschalige locaties.

Voor de meer lokale en kleinschalige bedrijventerreinen Coriopolis, Autoboulevard en Emmaterrein waren de uitgiftes minder goed. Door het gebrek aan uitgeefbare gronden zijn nu ook deze terreinen door de markt herontdekt. Op zowel Autoboulevard als Coriopolis lopen concrete acquisitie trajecten. Tevens zijn meerdere partijen geïnteresseerd in herontwikkeling van het Emma terrein. Deze terreinen zijn op dit moment nog onvoldoende op de markt afgestemd. Voor deze locaties draagt de gemeente als grondeigenaar zelf het volledige risico bij vertraging in de verkoop van gronden.

In zijn algemeenheid bestaan er ook de risico's van schaarste op het stroomnet, schaarste op de arbeidsmarkt, de stijgende energieprijzen en bouwkosten en de problematiek rondom Stikstof. Al met al factoren die van grote invloed zijn.

Te nemen maatregel:

Voor de lokale terreinen dient de profilering (meer marktgericht) en acquisitie/accountmanagement sterker te worden ingezet. Daarnaast worden de ontwikkelisen voor de autoboulevard aangepast om deze beter aan te sluiten op de wensen van het MKB. Deze locaties blijven een risico. Voor Trilandis – waarbij de gemeente enig aandeelhouder is - is geen risico aan de orde. Avantis ontwikkelt zich ook steeds meer positief en het risico voor de gemeente is beperkt en te overzien.

Verbonden Partijen "alle programma's" (S)

Verbonden partijen voeren meestal gemeentelijke taken uit met een groot politiek belang. Ze leveren een forse bijdrage aan de realisatie van maatschappelijke doelen. Participatie in verbonden partijen levert de gemeente niet alleen voordelen op, maar ook financiële en bestuurlijke risico's.

Te nemen maatregel:

Het beleid conform de nota verbonden partijen uitvoeren. Om de voordelen optimaal te benutten en de risico's te beheersen is aandacht voor de sturingsrelatie met en risicobeheersing bij verbonden partijen belangrijk. Voor meer toelichting zie paragraaf 3.6 Verbonden partijen.

Informatiebeveiligingsrisico's programma "bedrijfsvoering" (S):

Voor onze organisatie zijn er een aantal informatiebeveiligingsrisico's te benoemen: phishing-aanvalen, malware-infecties, ongeautoriseerde toegang, datalekken, social engineering en inbreuken op de privacy.

Genomen maatregelen:

Om de risico's op het gebied van informatiebeveiliging te verminderen en de bescherming van gevoelige gegevens te waarborgen zijn de volgende maatregelen genomen: encryptie van gegevens, toegangsbeheer, back-ups maken, netwerksegmentatie, vulnerability scanning, bewustwordingsprogramma op het gebied van privacy en informatiebeveiliging en Security Information and Event Management (SIEM).

Bodemsanering programma "VHROSV" (S)

De gemeente kan op enig moment te maken krijgen met een geval van ernstige en gezondheidsbedreigende bodemvervuiling waar onmiddellijk moet worden gesaneerd. In zo'n situatie worden de saneringskosten ten laste van de algemene reserve gebracht. Dit komt, statistisch gezien, ongeveer één maal in de vijf jaar voor en vergt dan enorm hoge kosten aan sanering. Afhankelijk van de grootte van de verontreiniging is dan al gauw te rekenen met enkele honderdduizenden euro's aan kosten.

Te nemen maatregel:

Door onderzoek proberen we te achterhalen wie de veroorzaker is van de vervuiling. De kosten worden vervolgens verhaald op de vervuiler.

Bestuurskracht programma "Bestuur en Ondersteuning" (S)

Regionale samenwerking kan een risico met zich meebrengen. De mate waarin wij onze ambities tot uitvoering brengen en/of wij onze lobbydoelstellingen bereiken is afhankelijk van het vermogen van de regio om als samenwerkende gemeenten samen op te trekken, middelen te verzamelen en de uitvoering op gang te krijgen.

Reeds genomen maatregel:

Voortgang in de samenwerking in Parkstadverband blijven sturen en monitoren.

Achterstand bij actualisering bestemmingsplannen programma "VHROSV" (S)

Het bestemmingsplan is het instrument bij uitstek om het ruimtelijk beleid te handhaven. Het bestemmingsplan moet om de 10 jaar geactualiseerd worden. Momenteel is er een achterstand ontstaan in het actualiseringsproces. Heerlen kent 25 plangebieden die cyclisch dienen te worden geactualiseerd. Binnen de mogelijkheden van Heerlen is de verwachting dat deze inhaalactie op korte termijn wordt gerealiseerd. Echter door de toename van bouwinitiatieven en de komst van de Omgevingswet wordt op dit moment niet voldoende voortgang geboekt om deze inhaalslag te realiseren.

Het volgende risico doet zich voor:

- Het ontbreken van een adequaat ruimtelijk sturingsinstrument.

Reeds genomen maatregel:

Een inventarisatie is verricht naar de mogelijkheid om bestemmingsplannen te temporiseren met de bijbehorende globale risico's.

Te nemen maatregel:

Op basis van de omgevingswet een strategie bepalen voor een gebiedsdekkende actuele regeling.

Garantstelling cultuur programma "Sport, cultuur en recreatie" (S)

Om een toptentoonstelling bij onze culturele instellingen mogelijk te maken kunnen wij garantstellingen afgeven aan deze instellingen. Mocht een tentoonstelling verliesgevend zijn staat de gemeente, onder voorwaarden en tot een maximumbedrag, garant voor (een deel van) het verlies.

Te nemen maatregel:

Op basis van aanvragen beoordelen en blijven monitoren.

Stikstofaanpak programma "VHROSV" (S)

Door de opgelegde strengere eisen met betrekking tot de uitstoot van stikstof komt de uitvoering van projecten, herontwikkeling en verkoop van grondpercelen in het gedrang. Het huidige kabinet is weliswaar naar nieuwe oplossingen aan het zoeken echter op dit moment blijft de onduidelijkheid bij (toekomstige) aanvragen blijft.

Reeds genomen maatregel:

We hebben onderzocht op hoeveel projecten de veranderde regelgeving ten opzichte van stikstof invloed heeft en hebben deze informatie ook aangeleverd aan provincie, ministerie BZK en VNG. Dit betreft aantallen bouwprojecten en bestemmingsplannen in de verwachting of wetenschap dat er vertraging was of zou kunnen optreden als gevolg van stikstofdepositie. Er is een gemeentelijke werkgroep Stikstofdepositie gevormd om beantwoording van vragen te coördineren, kennis te verzamelen en na te gaan in welke mate we kunnen omgaan met de vergunningverlening van kleine projecten. Dit met het oog op het wegvallen van de drempelwaarde voor melding- of vergunningplicht.

Te nemen maatregel:

Doorlopend wordt per project bekeken of een natuurvergunning aan de orde is. Leidt een project tot stikstofdepositie in een Natura 2000 gebied en zijn er significante effecten, dan kan er niet worden teruggevallen op het Programma Aanpak Stikstof (PAS) en adviseren wij onderzoek te doen naar maatregelen in het project waarmee de stikstofdepositie voorkomen kan worden. Indien nodig overleggen we met het informatieloket van de provincie Limburg.

Regelgeving PFAS (poly- en perfluoralkylstoffen) programma "VHROSV" (S)

Als gevolg van verscherpte regelgeving inzake het afvoeren van verontreinigde grond (PFAS) vallen allerlei projecten/initiatieven in de stad stil.

Genomen c.q. nog te nemen maatregel:

Voor de PFAS-crisis is een handelingsprotocol opgesteld waarin de volgende items zijn opgenomen: aanpassing van de regionale bodemkwaliteitskaart, onderzoek naar de aanwezigheid van PFAS in de bodem van Heerlen, afspraken over toezicht en handhaving met de RUD-ZL, voorkomen van stagnatie door het maken van afspraken over afvoer van grond uit gemeentelijke projecten en communicatie over de mogelijkheid voor burgers om grond af te voeren.

Sociaal Veilig - Programma Veiligheid

De ambitie is om de Aanpak Sociaal Veilig uit te rollen over heel Heerlen. We zijn daarmee begonnen in Heerlen-Noord. In de begroting is de aanpak echter gedekt voor alleen de focuswijken in Heerlen-Noord. Om geheel Heerlen-Noord dekkend te krijgen en te financieren in 2024 en 2025 is gebruik gemaakt van incidentele middelen uit de Regiodeal. Financiering voor Sociaal Veilig vanaf 2026 in geheel Heerlen-Noord is vooralsnog dus afhankelijk van een eventueel toekomstige Regiodeal of andere incidentele / structurele financieringsvormen.

Te nemen maatregelen:

- Blijven zoeken naar (alternatieve) financieringsvormen voor Sociaal Veilig.

Sociaal domein programma "Sociaal Domein" (S)

De transformatie binnen het sociaal domein blijft een intensief proces, gebaseerd op de uitgangspunten 'Sturing en bekostiging sociaal domein' en de stelselherziening van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Zowel de gemeente als zorgaanbieders en ketenpartners staan voor de opgave om deze transformatie toekomstbestendig vorm te geven.

Het aantal kinderen met jeugdhulp in Heerlen ligt boven het landelijk gemiddelde. De kosten zijn de afgelopen jaren toegenomen en de continuïteit van de jeugdzorg staat onder druk door de financiële situatie van aanbieders. De Hervormingsagenda Jeugd beoogt kostenreductie door een afname van het beroep op jeugdhulp en een efficiëntere uitvoering. Onzeker is of de beoogde besparingen daadwerkelijk gerealiseerd (kunnen) worden.

Om de houdbaarheid van de Wmo te verbeteren, wordt landelijk per 1 januari 2027 een inkomensafhankelijke eigen bijdrage ingevoerd voor alle voorzieningen die nu onder het abonnementstarief vallen. Dit heeft mogelijk financiële consequenties voor onze gemeente, waar veel cliënten zijn vrijgesteld van eigen bijdrage. Het gemeentefonds wordt vanaf 2027 met € 1.760.000 gekort. Er bestaat een risico dat deze maatregel voor onze gemeente niet budgettair neutraal uitpakt.

Zoals het er nu naar uit ziet worden vanaf 2027 (met een overgangstermijn van 10 jaar) de rijksmiddelen voor beschermd wonen (BW) herverdeeld tussen de regio's. Onze regio krijgt dan als gevolg van deze landelijke herverdeling minder rijksmiddelen. Daarnaast worden de middelen niet meer toegerekend aan de centrumgemeentes maar aan alle gemeentes. Ook hiervoor geldt een ingroeipad van 10 jaar. Heerlen zal hierdoor minder middelen ontvangen, wat betekent dat het budget dat tot nu toe ten gunste van de eigen begroting kwam de komende jaren zal afnemen. Tegelijkertijd zien we een toename van zorgbehoefte en – kosten Maatschappelijke Opvang (MO) terwijl het rijksbudget niet toeneemt. De totale middelen (BW en MO) voor de regio blijven naar verwachting toereikend. De doelgroep verandert: jongvolwassenen vormen inmiddels circa 50% van de populatie. Aanpassing van het aanbod is noodzakelijk.

Het is nog onduidelijk welke plannen het nieuwe kabinet gaat hebben met betrekking tot het asielstelsel. Ook is nog niet duidelijk of de Eerste Kamer akkoord gaat met de 'asielwetten van Faber'. De lokale gevolgen van landelijke ontwikkelingen zijn daarom onzeker.

Inburgering

- Meerkosten bij modules opvangen door scherpere inkoop elders.
- Stimuleren van snelle zelfredzaamheid van inburgeringsplichtigen.
- Inzetten op een snellere integratie in de buurt.

Te nemen maatregelen

Wmo Maatschappelijke Ondersteuning

- Resultaatgerichte afspraken met zorgaanbieders continueren.
- Informele zorg en preventie intensiveren via contractpartijen.
- Periodieke regiegesprekken met zorgaanbieders voortzetten.

Jeugd

- Versterken van de sociale basis en preventie.
- Samenwerking tussen (voorliggende) voorzieningen en ketenpartners stimuleren zodat preventief en vroegtijdig ondersteuning en jeugdhulp wordt ingezet, zoveel mogelijk dicht bij huis.
- Jeugdhulp en lokaal preventieve activiteiten verder transformeren, onder andere via normaliseren en demedicaliseren.
- Optimaliseren van samenwerking tussen aanbieders, verwijzers en stakeholders.
- Monitoring en sturing op basis van data versterken.
- Beschikbaarheid en continuïteit van jeugdhulp borgen, met inachtneming van adviezen van de Taskforce Robuust Zorglandschap Limburg.

Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

- Efficiënte uitvoering via Beschermd Thuis Parkstad voortzetten.
- Doelgroeponderzoek uitvoeren en maatregelen ontwikkelen.
- Tijdig anticiperen op rijksbesluitvorming en afspraken maken over kostenverdeling tussen Parkstadgemeenten.

Inburgering

- Meerkosten bij modules opvangen door scherpere inkoop elders.
- Stimuleren van snelle zelfredzaamheid van inburgeringsplichtigen.

Open einde regelingen Sociaal Domein (Participatiewet, Jeugd, Wmo, Schuldhulpverlening) programma "Sociaal Domein" (S)

Vanuit onze gemeentelijke zorgplicht zijn wij verplicht deze voorzieningen aan burgers aan te bieden. Naast onzekerheid over de ontwikkeling van het bijstandsvolume, bestaat er een risico vanwege de onvoorspelbaarheid van het macrobudget BUIG en verdeling.

Te nemen maatregelen:

Benodigde zorg en ondersteuning afstemmen op de behoefte(n) van de burgers en bijhouden hoe deze behoefte(n) zich ontwikkelen.

Schuldhulpverlening

Met ingang van 1-1-2024 is de gemeente Heerlen uit de Gemeenschappelijke Regeling Kredietbank Limburg getreden. Per genoemde datum biedt Team Schuldhulpverlening Heerlen van onze gemeente zelfstandig Schuldhulpverlening aan iedere Heerlense inwoner met een financiële hulpvraag. Tot 2027 zullen lopende schuldsaneringstrajecten, budgetbeheertrajecten, maatwerktrajecten en bewindvoeringszaken inzake Heerlense inwoners bij de Kredietbank worden afgerond. Dit betekent dat in 2026 op basis van een dienstverleningsovereenkomst de gemeente Heerlen nog wel diensten afneemt maar dat deze in aantal maandelijks zullen afnemen. Een periodieke afname van dienstverlening betekent dat de hiermee gepaard gaande kosten zullen afnemen en deze per 2027 zullen zijn gereduceerd tot nul. Daar waar de dienstverlening bij Kredietbank afneemt zullen de werkzaamheden binnen Team Schuldhulpverlening in onze gemeente toenemen. Doordat wordt ingezet op efficiëntere maar toch kwalitatieve betere Schuldhulpverlening is het gerechtvaardigd om te veronderstellen dat de totale uitgaven voor schuldhulp zullen afnemen. Omdat gemeentelijke schuldhulp een opneemregeling betreft kan dit slechts worden gerealiseerd bij een vergelijkbare instroom aan hulpvragers. Om het risico van kostenoverschrijding te beperken worden de cijfers maandelijks gemonitord zodat tijdig kan worden bijgestuurd.

Wet toekomst pensioenen - programma "bestuur ondersteuning" (I)

Door de Wet toekomst pensioenen (Wtp) gaan de pensioenen van politieke ambtsdragers per 2028 over naar het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). Vanaf 2028 gaan overheidsorganisaties premies betalen aan het ABP voor de pensioenopbouw van haar politieke ambtsdragers. De reeds opgebouwde pensioenafspraken worden via een waardeoverdracht overgedragen aan het ABP. Naar aanleiding van de implementatie van de Wtp kan er sprake zijn van financiële effecten (risico).

Te nemen maatregelen:

Blijven monitoren.

Gemeentefonds (S)

De uitkering en verdeling van het gemeentefonds is van diverse factoren afhankelijk en wordt gedurende de tijd geactualiseerd c.q. bijgesteld. De uitkering wordt aangepast op basis van ontwikkelingen binnen de rijksbegroting, taakmutaties, actualisatie van (verdeel)maatstaven en/of verdeelmodel. Daarnaast zijn er mutaties door wijzigingen van integratie- en decentralisatie-uitkeringen.

In de Voorjaarsnota heeft het Rijk een eerste tussenstap gezet in de opvolging van het zwaarwegende advies van de deskundigencommissie Van Ark met betrekking tot de kosten die gemeenten maken voor jeugdhulp. Aansluitend zijn afspraken gemaakt over de opvolging van een resterend deel van het advies, waarbij gemeenten met terugwerkende kracht worden gecompenseerd voor 50% van de extra gemaakte kosten voor 2023 en 2024 én een nieuwe deskundigencommissie welke begin 2027 terugkijkt op de jaren 2025 en 2026 en inschatting maakt van de jaren van 2027 en verder. Voor deze vervolgsafspraken zijn in deze begroting stelposten opgenomen, omdat we erop vertrouwen dat het Rijk zich aan de gemaakte afspraken houdt. De financiële problematiek is niet structureel opgelost, er blijft een tekort bestaan tussen taken en middelen. De val van het kabinet zorgt voor meer onzekerheid.

Voor een aantal maatstaven uit het verdeelmodel van het gemeentefonds moeten we naast onze eigen prognoses gebruik maken van gegevens van het Rijk. Dit betekent een onzekerheid, omdat

ontwikkelingen in Heerlen op onderdelen afwijken van landelijke ontwikkelingen. Voor een aantal maatstaven met een aanzienlijke financiële impact zijn de cijfers over voorgaande jaren nog een voorlopig gegeven. Bij de definitieve vaststelling door het Rijk volgt mogelijk nog een financiële verrekening en dit kan ook impact hebben op de prognose voor de komende jaren. Vanaf 2023 is het nieuwe verdeelmodel voor de algemene uitkering ingevoerd, rekeninghoudend met een ingroeipad. Het verdeelmodel is geen eindstation. Vanaf 2027 wordt een volgende stap in het ingroeipad voorzien. Bijstellingen c.q. wijzigingen in het model leiden tot verschuivingen. Ook de aanpassing (van definities) van maatstaven en/of drempelwaarden zorgt voor mutaties in de verdeling. Voor een aantal maatstaven hebben relatief kleine variaties een grote financiële impact. De maatstaf huishoudens met laag inkomen (boven drempel) heeft een groot aandeel in de verdeling van middelen, betreft voor Heerlen in de regel jaarlijks meer dan € 80 miljoen. Aanpassingen in het verdeelmodel kunnen tot aanzienlijke verschuivingen in de verdeling van middelen over gemeenten leiden.

Het voornemen is om specifieke uitkeringen (SPUKs) zoveel mogelijk over te hevelen naar het Gemeentefonds, waarbij rekening is gehouden met een budgetkorting van 10%. Gebleken is dat slechts een beperkt aantal uitkeringen op korte termijn kan worden omgezet. Aandachtspunt is dat de budgetkorting in de meeste gevallen niet kan worden opgevangen door het wegvallen van administratieve lasten en/of efficiencywinst.

Te nemen maatregelen:

Ontwikkelingen volgen en blijven monitoren.

Vanuit diverse gremia wordt ingezet op inzicht en herstel van de balans tussen taken en middelen (op inhoudelijke dossiers) om tot een goede financiële uitgangspositie voor gemeenten te komen, zodat gemeenten in staat zijn hun rol en verantwoordelijkheid te kunnen waarmaken.

Macro economische ontwikkelingen (inflatie, rente en energiekosten)

Impact van de geopolitieke onzekerheid op de wereldwijde economie is nog steeds groot. En vormt bovendien een bedreiging van de veiligheid met grote gevolgen voor iedereen. We vangen ontheemden op en bieden humanitaire hulp. Onduidelijk is hoe lang de oorlogen nog aanhouden, wat de langjarige gevolgen zijn, hoe lang de opvang van ontheemden nodig is. Verder is voor het eerst in lange tijd is de kans reëel dat Nederland via de collectieve verdedigingsclausule in het NAVO-verdrag ("artikel-5") direct betrokken raakt bij een grootschalig gewapend conflict. Een hybride en militair conflictscenario vraagt om een versterking van onze weerbaarheid, in opdracht van de landelijke overheid. Voor de versterking van de weerbaarheid komt op basis van de Voorjaarsnota 2025 vanaf 2027 structureel €70 miljoen beschikbaar op de begroting van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Het is echter nog onduidelijk of deze middelen daadwerkelijk (ook) voor gemeenten beschikbaar komen en hoe de beschikbaarheid (via de veiligheidsregio's) er concreet uit zal zien.

Inflatie en energiekosten zijn weliswaar beteugeld maar de situatie blijft volatiel. De rente is de afgelopen jaren gestegen maar lijkt te stabiliseren. De korte rente heeft zelfs een daling ingezet. Desondanks heeft alles nog een impact op de financiële positie van de gemeente, bijvoorbeeld voor de haalbaar- en financierbaarheid van haar meerjarige investeringen, maar ook op onze burgers en het sociaal domein (uitkeringen, vluchtelingen, jeugdhulp, etc.). Daarnaast is het mogelijk dat instellingen en burgers niet meer aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen waardoor vorderingen (bv. huur, leges) niet verhaalbaar zijn.

Te nemen maatregelen:

Het is een bijna onmogelijke opgave om de gevolgen van deze ontwikkeling een plek te geven in de begroting. Om een balans te vinden tussen de ambities van Heerlen en realistisch financieel beheer is bij de totstandkoming van de begroting de algemene reserve de afgelopen begrotingsjaren, versterkt met diverse stortingen.

Financiële kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een provincie of gemeente. Om dit te bereiken presenteren we deze kengetallen conform BBV in onderstaand overzicht. In paragraaf 4.5, Financiële status en weerbaarheid, laten we in één overzicht de financiële gezondheid van de gemeente zien: 'zo staat de gemeente er financieel voor'. Hier worden onderstaande kengetallen verder toegelicht.

Ratio's	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029
Netto schuldquote	72,2%	85,9%	94,4%	102,4%	105,0%	100,8%
Gecorrigeerde netto schuldquote	72,6%	86,3%	94,8%	102,8%	105,4%	101,2%
Solvabiliteitsratio	10,2%	9,3%	8,3%	8,0%	7,7%	7,5%
Kengetal grondexploitatie	0,5%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,8%
Structurele exploitatieruimte	0,6%	-0,5%	0,1%	0,6%	-0,9%	-0,3%
Belastingcapaciteit	87,6%	86,8%	86,8%	86,8%	86,8%	86,8%

Netto schuldquote	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029
A Vaste schulden	309.958	291.292	313.375	382.650	440.625	458.175
B Netto vlottende schuld	42.168	124.825	156.225	135.133	96.110	67.185
C Overlopende passiva	156.499	156.499	156.499	156.499	156.499	156.499
D Financiële vaste activa	27.890	31.038	31.003	30.968	30.933	30.898
E Uitzettingen < 1 jaar	54.936	73.485	73.485	73.485	73.485	73.485
F Liquide middelen	1.343	1.343	1.343	1.343	1.343	1.343
G Overlopende activa	20.363	20.363	20.363	20.363	20.363	20.363
H Totale baten	559.578	519.921	529.384	535.204	539.878	551.271
I Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H*100%	72,2%	85,9%	94,4%	102,4%	105,0%	100,8%

Bedragen x € 1.000

Gecorrigeerde netto schuldquote	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029
A Vaste schulden	309.958	291.292	313.375	382.650	440.625	458.175
B Netto vlottende schuld	42.168	124.825	156.225	135.133	96.110	67.185
C Overlopende passiva	156.499	156.499	156.499	156.499	156.499	156.499
D Financiële vaste activa (-/- verstrekte leningen)	25.799	28.947	28.912	28.877	28.842	28.808
E Uitzettingen < 1 jaar	54.936	73.485	73.485	73.485	73.485	73.485
F Liquide middelen	1.343	1.343	1.343	1.343	1.343	1.343
G Overlopende activa	20.363	20.363	20.363	20.363	20.363	20.363
H Totale baten	559.578	519.921	529.384	535.204	539.878	551.271
I Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H*100%	72,6%	86,3%	94,8%	102,8%	105,4%	101,2%

Bedragen x € 1.000

Solvabiliteitsratio	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029
A Eigen vermogen	59.764	60.427	58.708	60.269	59.864	57.488
B Balanstotaal	587.958	651.416	703.562	753.675	774.317	763.704
C Solvabiliteitsratio (A/B)*100%	10,2%	9,3%	8,3%	8,0%	7,7%	7,5%

Bedragen x € 1.000

Kengetal grondexploitatie	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029
A Niet in exploitatie genomen bouwgronden						
B Bouwgronden in exploitatie	3.038	10.054	10.054	10.054	10.054	10.054
C Totale baten	559.578	519.921	529.384	535.204	539.878	551.271
D Grondexploitatie (A+B)/C*100%	0,5%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,8%

Bedragen x € 1.000

Structurele exploitatieruimte	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029
A Totale lasten	561.589	516.866	530.779	533.643	545.559	553.647
B w.v. structureel	546.978	480.330	528.794	533.394	545.559	553.647
C Totale baten	559.578	519.921	529.384	535.204	539.878	551.271
D w.v. structureel	551.283	477.013	528.793	535.875	539.878	551.271
E Saldo baten en lasten (=C-A)	-2.012	3.055	-1.395	1.561	-5.681	-2.376
F Mutaties reserves	7.216	-3.055	1.719	-1.561	405	2.376
G w.v. structurele toevoegingen	136	0	0	0	0	0
H w.v. structurele onttrekkingen	-668	726	677	671	665	659
I Resultaat (E+F)	5.205	0	324	0	-5.277	0
J Structurele ruimte ((D-B)+(H-G))/(C)*100%	0,6%	-0,5%	0,1%	0,6%	-0,9%	-0,3%

Bedragen x € 1.000

Belastingcapaciteit *	Jaarrekening 2024	Prognose 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029
A OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	321,52	337,60	354,48	368,65	383,40	394,90
B Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	195,71	205,54	209,08	217,44	226,14	232,93
C Afvalstoffenheffing voor een gezin	353,15	370,76	396,20	412,05	428,53	441,39
D Eventuele heffingskorting						
E Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	870,38	913,90	959,76	998,14	1038,07	1069,22
F Woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin in t-1	994,00	1053,00	1.105,65	1.149,88	1.195,87	1.231,75
G Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar t-1 (E/F) x 100%	87,56%	86,79%	86,81%	86,80%	86,80%	86,80%

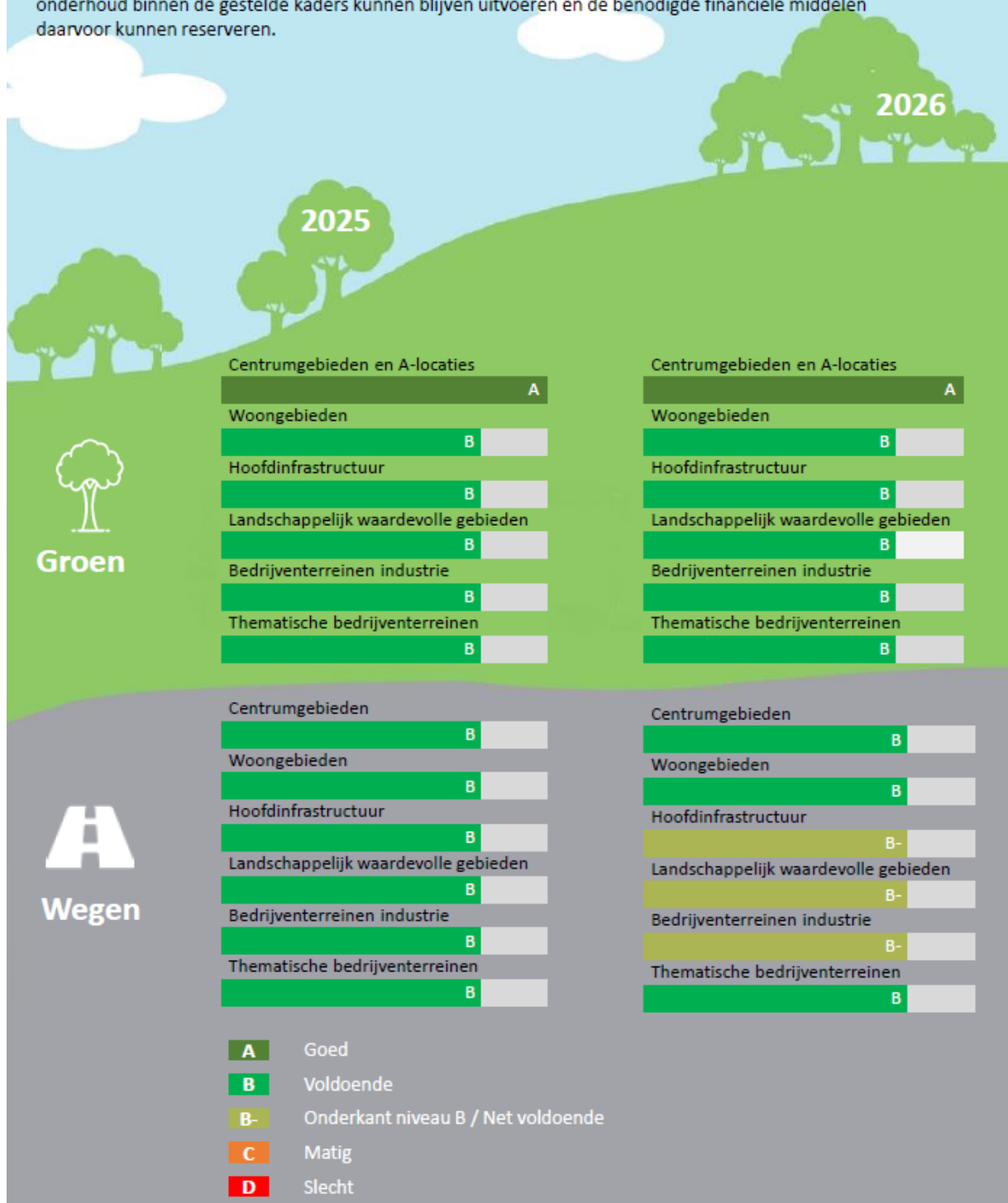
Bedragen x € 1.000

*gebaseerd op een meerpersoonshuishouden

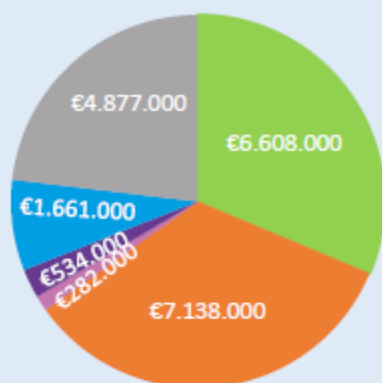

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

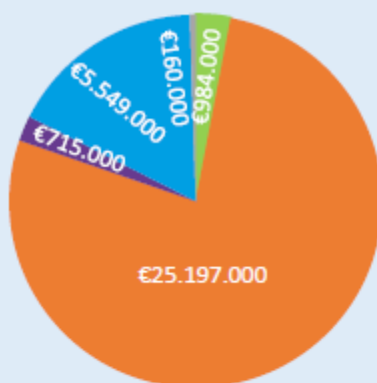
De uitgaven voor onderhoud kapitaalgoederen vinden plaats op basis van vastgestelde onderhoudsplannen en binnen de financiële ruimte die hiervoor is. Binnen de gemeente is op dit moment geen sprake van achterstallig onderhoud. Wij werken aan het actualiseren van beheersplannen zodat we ook op de langere termijn ons onderhoud binnen de gestelde kaders kunnen blijven uitvoeren en de benodigde financiële middelen daarvoor kunnen reserveren.

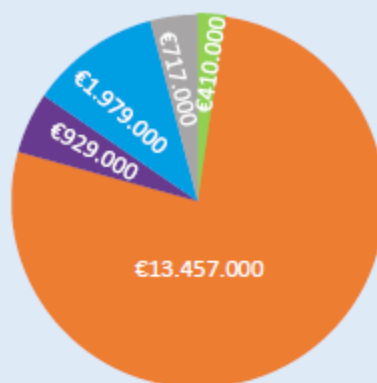
Onderhoudslasten 2026

Vervangingslasten 2026

Kapitaallasten 2026

Groen

- Beleidsvisie IBOR 2016
- Groenbeleidsplan 2013
- Visie beheer en onderhoud leefomgeving 2016
- Visie waardevolle buitenruimte 2023

Sportaccommodaties

- Beleidsnota sportaccommodaties

Vastgoed

- Vastgoedbeleidsplan 2008

Riolering

- Gemeentelijk Watertakenplan 2020-2024 >wordt 2026

Civieltechnische kunstwerken

- Beheer en onderhoudsplan civieltechnische kunstwerken 2017 – 2021 met doorkijk 2022 – 2026

Wegen

- Wegverhardingsnota 2022-2026
- Beleidsplan Openbare Verlichting 2016
- Visie waardevolle buitenruimte 2023

3.4 Financiering

Waarover gaat deze paragraaf?

Naast het aantrekken van geldleningen en het uitzetten van geldmiddelen valt hieronder ook het beheersen van financiële risico's. Het gaat daarbij om risico's die gepaard gaan met de geldstromen, financiële posities en de vermogenswaarden. De financieringsfunctie moet ervoor zorgen dat er altijd voldoende geld beschikbaar is om aan alle verplichtingen te kunnen voldoen. In deze paragraaf wordt beschreven binnen welke kaders de treasury taken van de gemeente worden uitgevoerd aan de hand van de volgende thema's:

- Markontwikkelingen van zowel de geldmarkt (korte rente) als de kapitaalmarkt (lange rente).
- Renterisicobeheer.
- Kredietrisicobeheer incl. overzicht van verstrekte leningen en garanties.

De belangrijkste verwachtingen voor begrotingsjaar 2026

In het begrotingsjaar 2026 prognosticeren we aan nieuwe aan te trekken langlopende leningen een bedrag van € 40 miljoen.

In de begroting 2026 is rekening gehouden met een begroot rentetarief van 3,5% over nieuw aan te trekken lang vreemd vermogen. De kapitaalmarktrente is relatief rustig, maar de trend is vanaf april 2025 licht stijgend, wat wordt bevestigd door de stijgende forwards. Grote renteschokken worden op dit moment niet voorzien.

De kortlopende schuldpositie (kasgeldlimiet) wordt begroot op een bedrag van € 45 miljoen.

Het saldo van onze verstrekte kortlopende leningen zal in 2026 dalen door geprognosticeerde verkopen uit de bedrijventerreinen Avantis en Trilandis.

De positie in gemeentegaranties zal in 2026 alleen wijzigen t.b.v. de woningbouwcorporaties. Hierin nemen wij een tertiaire positie in en lopen we weinig tot geen risico.

Over zowel de aangetrokken kortlopende schulden, aangetrokken langlopende schulden, uit gegeven kortlopende leningen en uitgegeven langlopende leningen wordt in 2026 een rentelast van € 6 miljoen per saldo geraamd.

Het beleid is gebaseerd op zo optimaal mogelijk gebruik te maken van onze kasgeldlimiet. Dit vanwege het feit dat rente op kort vreemd vermogen goedkoper is dan rente op lang vreemd vermogen. We voldoen in 2026 aan het voorgeschreven beleid zowel voor het renterisico op de kortlopende schulden als langlopende schulden.

Markontwikkelingen

De Europese Centrale Bank (ECB) voert het monetaire beleid uit voor het Eurogebied en heeft als belangrijkste taak het in de hand houden van de inflatie. Een belangrijk instrument dat de ECB hiertoe tot zijn beschikking heeft is de herfinancieringsrente (Refirente), waarmee de marktrente beïnvloed wordt. Daarnaast moet we nadrukkelijk rekening houden met geopolitieke spanningen, economische onzekerheid in Europa, en het verwachte rentebeleid van de centrale banken.

De renteontwikkelingen blijven ook in 2026 een belangrijk aandachtspunt binnen het financieel beleid van onze organisatie. Waar de afgelopen jaren werden gekenmerkt door historisch lage rentes en vervolgens een scherpe stijging als gevolg van inflatie bestrijdende maatregelen van de Europese Centrale Bank (ECB), lijkt de rente nu een nieuwe fase te zijn ingegaan: een fase van stabilisatie, met een dalende trend voor de korte rente (vanaf 2024 van 4,5% tot heden naar 2%) en aanhoudende druk op de lange rente. De dalende korte rente biedt voordelen voor de dagelijkse financiën en kasbeheer, terwijl de stijgende lange rente invloed heeft op grotere investeringsprojecten en de kapitaallasten. De gemeente zal haar financiële strategie hierop afstemmen, met als doel een stabiele en toekomstbestendige begroting.

De gesignaleerde renteontwikkeling dwingt ons tot zorgvuldige keuzes bij het aantrekken van financiering en het aanhouden van liquide middelen. De relatief hoge lange rente zorgt ervoor dat investeringen scherper geprioriteerd worden. Rentekosten zijn immers weer een relevante factor in de businesscase van beleidsvoornemens en projecten. Het is essentieel om met zorg en inzicht om te gaan met de renteontwikkelingen.

Renterisicobeheer

Renterisico's hebben betrekking op zowel de kort- als de langlopende schulden.

Kortlopende schulden

Wanneer kortlopende geldleningen (leningen met een looptijd tot 1 jaar) worden aangetrokken, moet rekening worden gehouden met de kasgeldlimiet. Door de kasgeldlimiet mag de kortlopende schuld niet hoger zijn dan 8,5% van het begrotingstotaal. Hierdoor wordt het risico beperkt dat grote fluctuaties in de korte rente het begrotingsevenwicht in gevaar brengen.

In onderstaand schema wordt de gemiddelde kortlopende schuld per kwartaal vergeleken met de kasgeldlimiet. Uit het schema blijkt dat we in 2024/2025 voldeden aan het voorgeschreven beleid.

Totaal kasgeldlimiet overzicht laatste vier kwartalen				
Kasgeldlimiet 2024/2025				
	2024 4e kwart.	2025 1e kwart.	2025 2e kwart.	2025 3e kwart.
Begrotingstotaal	€ 506.010	€ 509.241	€ 509.241	€ 509.241
Ministerieel vastgesteld percentage	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Toegestaan kasgeldlimiet	€ 43.011	€ 43.285	€ 43.285	€ 43.285
<u>Toets kasgeldlimiet</u>				
Toegestaan kasgeldlimiet	€ 43.011	€ 43.285	€ 43.285	€ 43.285
Totaal gemiddelde netto vermogen schuld	€ -22.738	€ 6.381	€ 8.823	€ 4.793
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	€ 65.749	€ 36.904	€ 34.462	€ 38.492

Bedragen x 1000

In 2026 bedraagt de kasgeldlimiet € 45,2 miljoen. De kasgeldlimiet voor de meerjarenbegroting ziet er als volgt uit:

Ontwikkeling van de kasgeldlimiet				
	2026	2027	2028	2029
Begrotingstotaal	€ 532.304	€ 536.572	€ 546.419	€ 554.499
Ministerieel vastgesteld percentage	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Kasgeldlimiet	€ 45.246	€ 45.609	€ 46.446	€ 47.132

Bedragen x 1000

Renterisiconorm

Bij het afsluiten van een nieuwe langlopende lening en bij renteherziening van een lopende lening, loopt de gemeente een renterisico.

Bij het aantrekken van langlopende geldleningen moet rekening worden gehouden met de renterisiconorm van max. 20% van het begrotingstotaal. Het doel van deze norm is het beperken van toekomstig renterisico op lange financiering. Er dient een spreiding te zijn om te voorkomen dat er in enig jaar een te grote concentratie aan aflossingen en renteherzieningen plaatsvindt. De renterisiconorm voor

2026 is € 106,5 miljoen. Het renterisicobedrag op de langlopende schuld in 2026 is begroot op € 17,9 miljoen en blijft hiermee ruim onder de gestelde norm. Ook de komende jaren blijft het bedrag aanzienlijk onder de renterisiconorm. Uit onderstaand schema blijkt dat we voldoen aan het voorgeschreven beleid.

Renterisico vaste schuld in relatie tot renterisiconorm				
	2026 begroting	2027 begroting	2028 begroting	2029 begroting
Begrotingstotaal	€ 532.304	€ 536.572	€ 546.419	€ 554.499
Percentage	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	€ 106.461	€ 107.314	€ 109.284	€ 110.900
Renteherziening	€ -	€ -	€ -	€ -
Aflossingen	€ 17.920	€ 25.725	€ 24.525	€ 27.450
Renterisico (1+2)	€ 17.920	€ 25.725	€ 24.525	€ 27.450
Ruimte onder renterisiconorm	€ 88.541	€ 81.589	€ 84.759	€ 83.450

Bedragen x €1000

Kredietrisicobeheer

Gemeenten mogen alleen ten behoeve van de publieke taak geldleningen aangaan, middelen uitzetten en garanties verlenen. Hiervan is sprake wanneer overheidsingrijpen noodzakelijk is om een maatschappelijk belang te realiseren. De raad bepaalt wat tot de publieke taak behoort. Kredietrisicobeheer gaat over de kredietwaardigheid (het risicoprofiel) van de wederpartij bij financiële transacties. Er kan sprake zijn van kredietrisico's bij uitleningen (verstrekte geldleningen en beleggingen) of bij verleende garanties:

Uitleningen

Per 1 januari 2026 bedragen de uitstaande vaste geldleningen (looptijd langer dan één jaar) en kapitaalverstrekkingen € 34,8 miljoen en stijgen met € 0,3 miljoen naar € 35,1 miljoen per ultimo 2026.

Voor de samenstelling van de lening portefeuille u/g (uitgegeven geldleningen) verwijzen wij naar onderstaande tabel.

Mutaties vertrekte vaste geldleningen en kapitaalverstrekkingen					
Kredietrisicogroep/geldnemers	saldo 1-1-2026	verstrekte leningen	normale aflossing	extra aflossing	saldo 31-12-2026
Kapitaalverstrekking aandelenkapitaal	€ 2.172	€ -	€ -	€ -	€ 2.172
Ontwikkelingsmaatschappij Beitel-Zuid	€ 2.012	€ -	€ -	€ -	€ 2.012
GR Kredietbank Limburg	€ 123	€ -	€ -	€ -	€ 123
Mijnwater	€ 21.289	€ 852	€ -	€ -	€ 22.141
Lening zonnepanelen	€ 4.334	€ -	€ 500	€ -	€ 3.834
Lening Woonwijnzerwinkel	€ 362	€ -	€ 40	€ -	€ 322
Converteerbare hybride aandelenlening Enexis	€ 1.042	€ -	€ -	€ -	€ 1.042
Startersleningen SVN	€ 3.450	€ -	€ -	€ -	€ 3.450
Diversen	€ 56	€ -	€ 8	€ -	€ 48
Totaal vaste geldleningen u/g	€ 34.840	€ 852	€ 548	€ -	€ 35.144

Bedragen x 1000

Lening portefeuille korte termijn

Lening u/g

Onze lening portefeuille u/g korte termijn bestaat uit een 3-tal leningen te weten:

- De gehele financiering Avantis GOB N.V. is in handen van alle 4 de aandeelhouders. Tegenover de verstrekte lening staat een vordering op de NV. Tevens is het 1^e recht van hypotheek gevestigd op de gronden. De afgelopen jaren is er flink afgelost op deze verstrekte lening. De aflossingen in 2025 en 2026 zijn gebaseerd op de verwachte verkopen. Per september 2025 bedraagt de vordering van onze gemeente op Avantis € 1,8 miljoen. Begroot wordt dat er in 2025 en 2026 een bedrag van € 1,5 miljoen wordt afgelost. Dit betekent per ultimo 2026 een uitstaand saldo van € 0,3 miljoen per aandeelhouder.
- Een lening verstrekt aan Ontwikkelingsmaatschappij Beitel Zuid B.V. De bestaande rekening courant overeenkomst tussen de gemeente en de Ontwikkelingsmaatschappij Beitel Zuid B.V. Momenteel is de vordering van onze gemeente op Trilandis nihil. Door de verkopen de afgelopen jaren is de rekening courant volledig afgelost. De overeenkomst van de rekening courant verhouding voor een trekkingsrecht blijft overeind en wordt in 2025 nog verlengd. Ter beperking van de risico's is het recht van eerste hypotheek op alle onroerende zaken bedongen.
- Een lening verstrekt aan Schaesbergerveld B.V. Per ultimo 2026 wordt deze vordering van onze gemeente op deze B.V. begroot op € 1 miljoen.

Lening o/g

Per ultimo 2026 gaan we ervan uit dat een bedrag van € 50 miljoen aan kortlopende kasgeldleningen is aangetrokken (looptijd korter dan één jaar).

Dit leidt ertoe dat over de aan te trekken korte geldleningen een bedrag van € 1.050.000 aan rente in 2026 wordt begroot.

Verleende garanties

Middels directe borgstellingen kan de gemeente borg staan jegens geldgevers voor de betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die door lokale organisaties, instellingen of verenigingen zijn aangetrokken. Deze organisaties verzorgen voornamelijk activiteiten in het verlengde van de gemeentelijke publieke taak.

De gemeente kan ook, al dan niet samen met het Rijk, een rol spelen in de zekerheidsstructuur van een waarborgfonds. Door deze structuur kunnen instellingen die bij een waarborgfonds zijn aangesloten tegen de laagste rente lenen. Mede vanwege de strenge toelatingscriteria en periodieke toetsing door het fonds, loopt de gemeente hierbij een veel lager risico dan bij directe borgstellingen.

Het saldo van de leningen waarvoor gemeentegarantie werd verstrekt en waarvan het fonds de directe risico's van onze gemeente heeft overgenomen (vrijwaringen) wordt begroot op € 2,9 miljoen per ultimo 2026. Onze gemeente neemt daarbij slechts een tertiaire achtervangpositie in.

Het schema geeft inzicht over de in 2026 ontwikkelde schuldrestant van de door de gemeente geborgde leningen, onderverdeeld naar kredietrisicobeheer

Gemeentegaranties per kredietrisicogroep			
		Schuldrestant	
		1-1-2026	31-12-2026
Woningcorporaties	Gewaarborgde geldleningen	€ 3.089	€ 2.846
Gemeentegaranties	Garantiestelling	€ 30	€ 27
Zorgsector	Garantiestelling	€ 37	€ 29
Sociaal culturele sector	Garantiestelling	€ 33	€ 25
Totaal		€ 3.189	€ 2.927

Bedragen x 1000

Gemeentefinanciering

De behoefte aan nieuwe externe financieringsmiddelen is afhankelijk van een aantal zaken: de gemeentelijke vaste activa en voorraden bouwgrond, ontwikkeling van de lange interne financieringsmiddelen, ontwikkeling van de bestaande schuldpositie en de mutaties in het gemeentelijk werkkapitaal. Op basis van de per 1 januari 2026 geraamde investeringen, en de op lange termijn beschikbare financieringsmiddelen, is er een financieringstekort van € 84,7 miljoen. Van dat tekort mag maximaal € 45,2 miljoen kortlopend worden gefinancierd (kasgeldlimiet). Het restant van € 39,5 miljoen (afgerond € 40 miljoen) zal middels langlopende geldleningen moeten worden aangetrokken.

Prognose per 1-1-2026 van de financieringsbehoefte				
Financieringsbehoefte per 1-1	2026	2027	2028	2029
Boekwaarde per 31-12	€ 616.406	€ 669.767	€ 691.152	€ 680.030
Afschrijvingen en aflossingen leningen u/g	€ -17.670	€ -19.091	€ -20.741	€ -22.839
Investeringen	€ 78.011	€ 72.452	€ 42.126	€ 37.848
Te financieren boekwaarde vaste activa per 01-01	€ 556.065	€ 616.406	€ 669.767	€ 691.152
Reserves en voorzieningen	€ 78.800	€ 77.463	€ 79.393	€ 81.083
Vooruitontvangen bedragen EU, Rijk en decentrale overheden	€ 92.500	€ 80.000	€ 77.500	€ 77.500
Bijdrage derden	€ 8.743	€ 3.756	€ 1.250	-
Vaste geldleningen	€ 291.292	€ 313.375	€ 382.650	€ 440.625
Beschikbare vaste financieringsmiddelen	€ 471.335	€ 474.594	€ 540.793	€ 599.208
<u>Financieringstekort</u>				
Benodigde financieringsmiddelen	€ 84.730	€ 141.812	€ 128.974	€ 91.944
Beschikbare kortlopende middelen (max. kasgeldlimiet)	€ 45.246	€ 45.609	€ 46.446	€ 47.132
Op te nemen vaste geldleningen	€ 39.484	€ 96.203	€ 82.528	€ 44.812

Bedragen x 1000

Notitie rente/omslagrente

Met ingang van begrotingsjaar 2018 wordt de berekeningswijze van onze omslagrente (interne rekenrente) voorgeschreven. Voortaan moet de totaal doorberekende interne rente gelijk zijn aan de totale rentelasten, waardoor niet (of nauwelijks) meer sprake is van een renteresultaat.

Doel is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeenten de (verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de begroting en jaarstukken, en het eenduidig inzichtelijk maken van hoe de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie). We voldoen aan de nieuw gewijzigde systematiek van de rente omslagmethode. De nieuwe omslagrente daalt t.o.v. voorafgaand begrotingsjaar met 0,5% naar 1,5% voor 2026.

Berekening omslagrente		2026
Renteschema		
Rentelasten leningen met een looptijd < 1 jaar		1.050
Rentelasten leningen met een looptijd > 1 jaar		5.043
Overige aan treasury verbonden beheerskosten		13
Rentebaten verstrekte geldleningen		73
Saldo rentelasten en rentebaten		6.033
Rente doorberekend aan de grondexploitaties		163
Rente vergoeding EV		1.082
Rente vergoeding over voorzieningen (CW)		329
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		7.281
Aan taakvelden toegerekende rente(omslag)		8.193
Renteresultaat taakveld treasury		913
Activa integraal gefinancierd		546.170
Berekende renteomslag o.b.v. aan taakvelden toe te rekenen externe rente		1,33%
Omslagpercentage moet minimaal zijn		1,00%
Omslagpercentage mag maximaal zijn		1,50%
Afwijking gehanteerd omslag-% t.o.v. uitkomst -%		-0,17%
Omslagrentepercentage voor 2026		1,50%

3.5 Bedrijfsvoering

Inleiding

De komende jaren werken we aan een bedrijfsvoering die toekomstbestendig en van waarde is voor de gemeente en haar inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen. In een tijd van financiële druk, maatschappelijke veranderingen en technologische versnelling kiezen wij bewust voor een strategische koers waarin samenhang, doelmatigheid en innovatie bijdragen aan een sterke en leefbare samenleving. Een betrouwbare en wendbare bedrijfsvoering maakt het mogelijk om inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen beter en sneller van dienst te zijn, partners in de regio effectief te ondersteunen en publieke middelen verantwoord in te zetten. Met digitalisering en slimme inzet van data vergroten we de toegankelijkheid en transparantie van onze dienstverlening. Met oog voor de menselijke maat benutten we nieuwe technologieën zoals artificiële intelligentie (AI) en robotisering om processen te vereenvoudigen. Door te investeren in samenwerking, informatievoorziening en organisatieontwikkeling bouwen we aan een gemeente die meebeweegt met de samenleving. Zo maakt onze bedrijfsvoering het verschil, niet alleen binnen de organisatie, maar juist in de kwaliteit van de gemeente en het dagelijks leven van haar inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen.

Aanpak

Om deze ambitie te realiseren, is een gerichte en samenhangende aanpak noodzakelijk. De beschikbare middelen worden slim en innovatief ingezet, waarbij de focus ligt op structurele verbeteringen en een bijdrage aan de opgave van een structureel sluitende begroting. De negen strategische aandachtspunten uit voorgaande jaren blijven van kracht, maar worden aangescherpt en uitgebreid waar nodig. De rode draad voor 2026 is dat wij binnen onze bedrijfsvoering expliciet bijdragen aan de bezuinigingsopgave en nieuwe thema's verkennen en implementeren. Wij zijn op de goede weg met de taakstelling personeel die voortkomt uit de afspraken bij begroting 2025.

Bewaken op samenhang en menselijke maat

De samenhang tussen de strategische thema's is cruciaal. We werken vanuit het principe dat de organisatie zowel een economisch als een sociaal systeem is, waarin de ontwikkeling en tevredenheid van mensen centraal staan. Ook in tijden van bezuinigingen zoeken we naar oplossingen die recht doen aan de menselijke maat en stimuleren we een cultuur van samenwerking en eigenaarschap.

Strategische aandachtspunten voor 2026

1. Efficiënter werken

We zetten door op procesoptimalisatie met een scherpe focus op het schrappen van overbodige taken en het vergroten van eigenaarschap en autonomie. Lean-methodieken worden breed toegepast, met expliciete koppeling aan de opgave om bezuinigingsdoelen te realiseren.

2. AI en ChatGPT

De afgelopen periode hebben we flinke stappen gezet met robotisering om onze werkprocessen te versnellen en te vereenvoudigen. Door het automatiseren van routinematige taken, zoals het boeken van facturen en het verwerken van binnenkomende mails, hebben we al ruim 280 uur aan handmatig werk bespaard. Met de lopende en geplande robots kan dit oplopen tot meer dan 3.500 uur per jaar. Dit levert niet alleen tijdswinst op, maar vermindert ook de kans op fouten en geeft onze medewerkers meer ruimte om zich te richten op taken met meer maatschappelijke waarde.

In 2026 intensiveren we onze pilots met AI-toepassingen, gericht op slimmere verslaglegging, data-ondersteund werken en interactie met inwoners. Dit doen we stapsgewijs en zorgvuldig, met aandacht voor ethiek, privacy en transparantie. We stemmen onze aanpak af op relevante wet- en regelgeving, zoals de Europese AI-Verordening en de AVG. Voorbeelden van toepassingen zijn onder andere automatische transcriptie van gesprekken in het sociaal domein, een digitale assistent voor inwoners op de gemeentelijke website en een AI-assistent voor interne medewerkers. Deze toepassingen ontwikkelen we in 2026 verder door. Verantwoord gebruik van AI staat daarbij centraal: door ervaring op te doen en te leren, kunnen we AI-toepassingen steeds zorgvuldiger en doelgerichter inzetten. Zo benutten we het potentieel van AI om onze dienstverlening te verbeteren en de interne processen efficiënter te maken, ten gunste van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.

3. Regionaliseren & samenwerken
Door krapte op de arbeidsmarkt en hoog verloop intensiveren we de samenwerking met regionale partners. In 2026 werken we aan gezamenlijke flexpools, gezamenlijke innovatieprojecten en gedeelde ondersteunende functies. Ook onderzoeken we nieuwe vormen van kostenverhaal en kennisdeling in de regio.
4. Informatievoorziening en digitalisering
We zetten in op verdere dataficering en een modernisering van ons informatie- en applicatieland-schap. Onder de vlag van onze informatievisie "Informatie werkt!" zijn we actief om de digitale informatietransitie vorm te geven en borgen we dat de juiste informatie op het juiste moment beschikbaar is. Daarnaast blijven we slimme volger bij ontwikkelingen rondom de Nederlandse Digitaliseringsstrategie, de collectiviseringsaanpak van de VNG en de bewegingen omtrent digi-tale soevereiniteit.
5. Verzuim
Samen met de Raad hebben we afgesproken om het verzuimpercentage voor de jaren 2023-2026 te verlagen naar maximaal 5%. In 2025 hebben wij een actieplan opgezet met als doel het ver-zuim verder te verlagen. Daarnaast hebben wij ingezet op het bevorderen van de duurzame inzetbaarheid en vitaliteit binnen de organisatie.
Het verzuimpercentage toont een daling. Van 7,97% in 2022 naar 6,63% in 2024. Deze daling zet zich ook 2025 voort.¹
Het verzuimactieplan wordt in 2026 voortgezet en uitgebreid met nieuwe interventies rond vita-liteit en duurzame inzetbaarheid. Ook koppelen we resultaten terug via medewerkersonderzoek en benutten we data om gericht te sturen op gezondheid en welzijn.
Met de uitkomsten van de actuele RI&E (Risico-Inventarisatie en -Evaluatie), en samenwerking met externe partners zoals de Arbodienst, streven we ernaar een organisatie te zijn waarin me-dewerkers optimaal kunnen functioneren en zich gesteund voelen. We blijven ons inzetten om de verzuimcijfers te verbeteren en de effectiviteit van onze maatregelen te evalueren en aan te passen waar nodig.
6. Minder eigen beleid
In 2026 zetten we verdere stappen in het beperken van lokaal beleid waar dat niet nodig is. We sluiten maximaal aan bij landelijk beleid om kwaliteit te borgen en administratieve lasten te ver-minderen.
7. Robotisering
De eerste robots hebben hun waarde bewezen. In 2026 breiden we robotisering uit naar nieuwe processen, waaronder vergunningverlening en administratieve taken, om werkdruk te verlagen en capaciteit vrij te maken voor taken met hogere maatschappelijke waarde.
8. Deregulering
We werken actief aan het schrappen van overbodige regels en het verlagen van administratieve lasten. Onder het principe 'High Trust, High Penalty' stimuleren we innovatie en verlagen we kosten, terwijl we stevig optreden bij misbruik.
9. Centrumgemeenterol
We versterken onze rol als centrumgemeente door specialistische kennis breder in te zetten en extra inkomsten te genereren via regionale dienstverlening. Dit draagt bij aan zowel regionale samenwerking als onze financiële duurzaamheid.
10. Taakstelling personeel
De structurele taakstelling personeel die voortkomt uit de afspraken bij de begroting 2025 is verwerkt in de begroting 2026.

Overige acties voor 2026

Naast bovenstaande thema's zetten we voor 2026 in op:

- Inkoop & Aanbesteden: Onze inkoop wordt stap voor stap geprofessionaliseerd volgens het door ons vastgestelde plan van aanpak daarvoor, mede naar aanleiding van rekenkameronderzoek. Na de actualisatie van het inkoopbeleid met meer aandacht voor Maatschappelijk Verantwoord Op-drachtgeven en Inkopen (MVOI) voeren we in 2026 verdere verbeteringen door in onze inkooppro-cessen en richten we contractbeheer en contractmanagement meer gestructureerd in.

¹ Op basis van de cijfers tot en met juni 2025

- Wet open overheid: De Wet open overheid (Woo) stelt duidelijke eisen aan de transparantie en toegankelijkheid van overheidsinformatie.
In het verlengde van de implementatie van software voor het efficiënt anonimiseren van documenten, richten we ons in 2026 op de introductie van een publicatieplatform. Dit platform maakt het mogelijk om informatie die op grond van de Woo verplicht openbaar moet worden gemaakt — maar nog niet via landelijke voorzieningen beschikbaar is — actief te publiceren.
Daarnaast volgen we in 2026 de verdere uitwerking van Koninklijke Besluiten (KB's) met betrekking tot de informatiecategorieën die actief openbaar moeten worden gemaakt. Deze besluiten hebben gevolgen voor onze informatiesystemen, organisatiecapaciteit en werkwijzen. Omdat de exacte volgorde en ingangsdata van de KB's op dit moment nog niet zijn vastgesteld door het Rijk, is een flexibele en adaptieve aanpak noodzakelijk.
We zien dat de omvang en complexiteit van Woo-verzoeken toeneemt — een landelijke trend. Dit heeft ertoe geleid dat wij in 2025 voor het eerst externe ondersteuning hebben moeten inschakelen voor de afhandeling van een aantal verzoeken. Door verder te investeren in procesoptimalisatie, het gebruik van slimme technieken, overleg met indieners over het specificeren of inperken van verzoeken, en door alternatieve, minder arbeidsintensieve werkwijzen toe te passen, proberen we de externe kosten zoveel mogelijk te beperken.
- Organisatieontwikkeling: In 2026 gaan we verder met Strategische Personeelsplanning (SPP). Ons doel is om 'teams die impact maken' te creëren en de 'juiste persoon op de juiste plek' te plaatsen. Ook vindt een nieuw medewerkersonderzoek plaats. Zo kunnen we zien of de acties die we eerder hebben ondernomen, verbeteringen hebben opgeleverd en ontdekken wat we nog meer kunnen doen om onze medewerkers te helpen de beste versie van zichzelf te zijn.
- Inhuur: Voor de inhuur blijft de norm van 10% gelden. In 2024 was het inhuurpercentage gedaald naar een percentage van 8,1 procent. In 2025 wordt intensief gestuurd op dit percentage, zodat het percentage binnen de norm blijft². Dit zullen wij in 2026 ook doen.
- Opleidingen: In 2026 bouwen wij verder aan de Heerlen Academy, waar we interne collega's uitnodigen om hun kennis te delen. Dit gaat zowel om vakinhoudelijke kennis als om algemene vaardigheden zoals timemanagement en gesprekstechnieken. Daarnaast zoeken wij de samenwerking op, kijken we naar buiten en sluiten we aan bij actuele thema's zoals kunstmatige intelligentie (AI). Ook in 2026 blijven wij ons verder ontwikkelen met onze e-learning omgeving GoodHabit. Samen met een externe partij en onze eigen leidinggevendenden bouwen we verder aan de leergang voor het management.
- Trainees en talenten: Ook in 2026 zullen wij deelnemen aan het traineeprogramma Richting Zuid. Ons doel is om jong talent naar onze organisatie te halen. Daaraan gekoppeld is ook het boeien en binden van medewerkers, zodat wij als organisatie fit blijven voor onze job.
- Arbobeleid: We gaan aan de slag met de resultaten van de Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E). De resultaten en het plan van aanpak vormen de basis voor een nieuw arbobeleidsplan.
- Fiscale beheersing: In 2026 zal het Tax Control Framework (TCF) verder worden geïmplementeerd. De specifieke focus zal met name liggen op het debiteurenproces, fiscale labeling en screenen van: projecten, grondexploitaties en vastgoed.
- Subsidies: Als gemeente staan we voor een sterke, veilige en inclusieve samenleving, waarin het welzijn van onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen centraal staat. We willen dingen mogelijk maken ten behoeve van onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen en dat willen we blijven doen. We doen dit niet alleen, een groot deel van onze samenwerkingsverbanden doen we op basis van subsidies. We gaan in 2026 onze Algemene Subsidieverordening en het subsidieproces actualiseren. Daarbij wordt ook gekeken naar mogelijkheden voor kwaliteitsverbetering voor het doelmatig en doeltreffend inzetten van subsidies gericht op het blijven mogelijk maken van initiatieven die onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen ten goede komen.
- Versterking bedrijfsvoering: In 2026 zetten we stevig in op het versterken van onze bedrijfsvoering. We bouwen voort op het traject "De basis op orde", dat gericht is op verdere professionalisering, effectieve concernsturing en het versterken van de planning- en controlcyclus. De prioriteiten vanuit dit traject worden verankerd in de kaderbrief van de directie en dienen als leidraad voor de opstelling van de jaarplannen door de teams. Daarmee leggen we de basis voor een meer samenhangende en toekomstgerichte bedrijfsvoering.

² Op basis van de informatie tot en met juni 2025 blijven wij binnen de norm van 10%

Onderdeel van deze ontwikkeling is de verdere uitvoering van het programma Heerlen van Morgen, waarmee we koers zetten naar een wendbare, slagvaardige en toekomstbestendige organisatie.

Om inzicht te krijgen in de effectiviteit en doelmatigheid van onze organisatiecapaciteit, is in 2025 een onafhankelijk onderzoek gestart door "Berenschot". Dit zogenaamde capaciteitenonderzoek vergelijkt onze organisatie met relevante benchmarks en biedt waardevolle input om onze inrichting, processen en inzet van mensen verder te optimaliseren.

Daarnaast voeren we in 2026 een analyse van de 'span of attention' uit. Hiermee brengen we in beeld hoe de aandacht en tijd van teams – en specifiek van teammanagers – verdeeld is over diverse taken en verantwoordelijkheden. Doel is het signaleren van knelpunten en het formuleren van verbetermaatregelen. Dit draagt bij aan een vitale en duurzame organisatie, zowel voor medewerkers als voor het management.

Een ander belangrijk speerpunt in 2026 is de doorontwikkeling van projectmatig werken. In 2025 is hiervoor een gemeentebreed handboek opgeleverd, dat richting geeft aan uniforme werkwijzen en kwaliteitsborging binnen projecten. In 2026 implementeren we dit handboek verder in de organisatie en ondersteunen we teams in het toepassen van de werkwijze. Hiermee professionaliseren we de aanpak van projecten en versterken we de voorspelbaarheid en beheersbaarheid van onze resultaten.

3.6 Verbonden partijen

In de paragraaf Verbonden partijen wordt zowel bij de begroting als bij de jaarrekening, een beeld geschetst van derde rechtspersonen, waarmee de gemeente een bestuurlijke en/of een financiële relatie heeft.

Het financieel belang bestaat uit middelen die aan de verbonden partij beschikbaar zijn gesteld en niet verhaalbaar zijn bij een faillissement van deze verbonden partij. De financiële relatie komt voort uit het verstrekken van kapitaal in de vorm van risicodragend kapitaal (aandelen), een lening of een borgstelling, een subsidie, structurele opdrachten inclusief een bijdrage, of een combinatie van deze mogelijkheden. Het bestuurlijk belang verwijst naar, hetzij de zeggenschap uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht.

Een verbonden partij kan een deelneming in een vennootschap zijn, een gemeenschappelijke regeling, of een stichting of vereniging, indien de gemeente een zetel in het bestuur heeft én een financieel risico (met juridische afdwingbaarheid) loopt.

Voor de gemeente is het belangrijk om inzicht te hebben en te houden in:

- de realisatie van doelstellingen;
- activiteiten;
- financiën;
- bestuursverantwoordelijkheden;
- bevoegdheden van de verbonden partijen.

De gemeente heeft een financiële en/of bestuurlijke relatie met de volgende organisaties, die verderop afzonderlijk uitgebreid worden toegelicht:

Naamloze Vennootschappen

Bank Nederlandse Gemeenten
Enexis Holding
Grensoverschrijdend Bedrijventerrein (Avantis)
Parkstad Limburg Theaters
Reinigingsdiensten Rd4
Waterleidingmaatschappij Limburg

Programma

Bestuur en Ondersteuning
Bestuur en Ondersteuning
Economie
Sport, Cultuur en Recreatie
Volksgezondheid en Milieu
Volksgezondheid en Milieu

Besloten Vennootschappen

Internationale Bau Ausstellung (IBA)
Avantis services
Beitel-Zuid (Bedrijventerrein Trilandis)
Schaesbergerveld
Nazorg Limburg
Woonwijzerwinkel

Programma

Bestuur en Ondersteuning
Economie
Economie
VHROSV
Volksgezondheid en Milieu
Duurzaamheid

Certificaten van aandelen

Holding Stadion Kerkrade BV

Programma

Economie

Gemeenschappelijke regelingen

Regio Parkstad Limburg
Veiligheidsregio Zuid-Limburg
Reinigingsdiensten Rd4
Omgevingsdienst Zuid-Limburg
Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid-Limburg
Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid-Limburg
Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen
Gegevenshuis
Omnibuzz
Werkgeversservicepunt Parkstad

Programma

Veiligheid
Veiligheid
Volksgezondheid en Milieu
Bestuur en Ondersteuning
Volksgezondheid en Milieu
Sociaal Domein
Bestuur en Ondersteuning
Bestuur en Ondersteuning
Sociaal Domein
Sociaal Domein

Regionaal Historisch Centrum Limburg
Zorg en Veiligheidshuis Parkstad
Solido

Bestuur en Ondersteuning
Sociaal Domein
Bestuur en Ondersteuning

Stichtingen

Stichting World Trade Center (WTC)
Stichting WerkvoorHeerlen
Stichting Economische Samenwerking ZL

Programma

Economie
Sociaal Domein
Economie

Visie op verbonden partijen

Het uitgangspunt bij het gebruikmaken van een verbonden partij moet zijn, dat deze verbonden partij aansluit bij het realiseren van de beoogde doelstelling. Er wordt altijd een afweging gemaakt of de voordelen (kostenbesparing, kwaliteit, vermindering kwetsbaarheid) voldoende opwegen tegen de nadelen (afname van invloed, risico's) van deelname aan een verbonden partij en of de activiteiten van de verbonden partij het publiek belang dienen.

Beleidsvoornemens en –realisatie omtrent de verbonden partijen

In eerste instantie wordt, wanneer voor het realiseren van doelstellingen wordt gekozen voor een verbonden partij, gekozen voor een publiekrechtelijke rechtsvorm. In sommige gevallen kunnen er echter redenen zijn te om kiezen voor de privaatrechtelijke vorm.

Om te komen tot een beslissing om wel of géén gebruik te maken van een bepaalde verbonden partij, wordt een business case opgezet om zakelijke afwegingen te maken. Hierin worden onder andere de vorm, de doelstellingen, de activiteiten, reden tot verbintenis, het belang, de (juridische/financiële) risico's en beheersmaatregelen van de verbonden partij afgewogen.

Een besluit tot deelname aan of oprichting van een verbonden partij hangt daarnaast af van volledige duidelijkheid omtrent:

- juridische bevoegdheden en aansprakelijkheid;
- vertegenwoordiging;
- bijdrage aan het realiseren van doelstellingen;
- besluitvormingsaspecten;
- financiële aspecten;
- informatievoorziening;
- de mogelijkheden tot uittreden.

De antwoorden op bovengenoemde zaken worden ter oordeelsvorming in een zienswijzeprocedure altijd aan de gemeenteraad voorgelegd.

In de Planning & Control cyclus (P&C cyclus) is ingebed dat de bestaande verbonden partijen allemaal uitgebreid aan bod komen in de begroting en de jaarrekening. Door deze inbedding wordt de uitvoeringswijze per verbonden partij regelmatig herbevestigd door de gemeenteraad.

Voor verdere beleidsuitgangspunten omtrent verbonden partijen verwijzen we ook naar de nota Verbonden partijen 2017, in de gemeenteraad vastgesteld op 25 oktober 2017.

Verbonden partij: Bank Nederlandse Gemeenten NV (BNG Bank)	
Vestigingsplaats:	Den Haag
Soort verbonden partij:	Naamloze Vennootschap
Programma:	0. Bestuur en Ondersteuning
Doel en openbaar belang verbonden partij	
De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen met maatschappelijk belang. Het doel is een goede toegankelijkheid tot de geld- en kapitaalmarkt.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
Het beleid van de gemeente Heerlen is erop gericht zo goedkoop mogelijk onze financiering aan te trekken. De BNG helpt daarbij.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
De gemeente Heerlen heeft 424.827 aandelen BNG in haar bezit tegen een boekwaarde van € 1.062.000. De BNG keert jaarlijks structureel dividend uit.	
Dit betekent voor de meerjarenbegroting 2026-2029 een uitkering van € 2,51 per aandeel is groot voor een totaalbedrag van € 1.066.316 per jaar (conform consistent beleid).	
BNG heeft in de eerste helft van 2025 een nettowinst van EUR 142 miljoen gerealiseerd. Dit onderstreept de effectiviteit in het inspelen op de grote publieke financieringsbehoefte en investeringsopgave en de veerkracht in een periode van geopolitieke spanningen, economische onzekerheid en sterke schommelingen op de financiële markten. De kapitaal- en liquiditeitspositie bleef onverminderd sterk.	
In 2025 is de BNG gestart met een organisatie brede transformatie om wendbaarder en toekomstbestendiger te worden. Men investeert in technologie, keten gestuurd werken en versterking van de digitale weerbaarheid. Men kiest daarin bewust voor een rol die verder gaat dan financiering: die van vormgever van oplossingen voor de grote maatschappelijke uitdagingen, kennispartner en verbinder tussen partijen. Door vroegtijdig samen te werken met publieke partners en gezamenlijk de investeringsagenda te structureren, komt de BNG tot betere oplossingen voor en financierbaarheid van maatschappelijke uitdagingen.'	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	
Lagere winst bij BNG leidt tot minder dividendinkomsten bij gemeenten.	
Afbreukrisico bij géén deelname	
Niet van toepassing.	
Alternatieven voor géén deelname	
Niet van toepassing.	
Bestuurlijke betrokkenheid	
Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente Heerlen is aandeelhouder van de BNG, net als vele andere gemeenten.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	
Wethouder economie, arbeidsmarkt, participatie, sport, financiën, duurzaamheid via de algemene vergadering van aandeelhouders.	
Financiële resultaat 2025	
Voor boekjaar 2025 gemeente Heerlen:	
Aan de aandeelhouders is tijdens de Algemene Vergadering in 2025 over boekjaar 2024 een dividend van EUR 140 miljoen voorgesteld. Dividend per aandeel is € 2,51. Het te ontvangen bedrag aan dividend BNG in 2025 (over boekjaar) voor de gemeente Heerlen is € 1.066.316.	

Het begroot bedrag aan dividend BNG voor 2025 is € 917.000. Dit resulteert in een te voordeel dividend BNG van EUR 149.316 t.o.v. de begroting 2025 en wordt verwerkt in de voorjaarsnota 2025.

Financieel belang

01-01-2024: 424.827 aandelen met een boekwaarde van € 1.062.000

31-12-2024: 424.827 aandelen met een boekwaarde van € 1.062.000

Vermogenspositie (eigen vermogen)

01-01-2024: € 4.721 miljoen

31-12-2024: € 4.777 miljoen

Schuldenpositie (vreemd vermogen)

01-01-2024: € 110.819 miljoen; Achtergestelde schulden: € 18 miljoen

31-12-2024: € 123.614 miljoen; Achtergestelde schulden: € 19 miljoen

Verbonden partij: Enexis Holding

Vestigingsplaats: 's Hertogenbosch

Soort verbonden partij: Naamloze Vennootschap

Programma: 0. Bestuur en Ondersteuning

Doel en openbaar belang verbonden partij

Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en € 2,9 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.

Het strategisch plan is aangepast in verband met de nieuwe wet collectieve warmtevoorziening. Enexis treft op basis daarvan voorbereidingen voor een actieve rol bij de ontwikkeling van initiatieven in haar verzorgingsgebied.

In het strategisch plan is verder gekozen voor focus op kerntaken met drie hoofddoelen:

- Wij sturen op maatschappelijk optimale energiekeuzes

Mede richting geven aan maatschappelijk optimale keuzes voor een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem van de toekomst en een haalbare weg daarnaartoe.

- Wij bieden iedereen altijd toegang tot energie

Voor iedereen een toegankelijke, veilige energie-infrastructuur met behoud van een hoge leveringszekerheid en tegen de laagst mogelijk kosten.

- Klanten weten wat ze aan ons hebben

Transparante, betrouwbare en efficiënte dienstverlening aan klanten en marktpartijen.

Deze missie komt voort uit maatschappelijke ontwikkelingen die een materiële impact op Enexis hebben: klimaatverandering & energietransitie; participatie en vertrouwen in instituties (burgers willen meer invloed op hun directe leefomgeving); digitale transformaties.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij

De gemeente tracht met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.

Ontwikkelingen bij verbonden partij

Verkenningen van Netbeheer NL en de individuele netbeheerders geven aan dat de energietransitie een enorme investeringsopgave en daaruit voortvloeiende kapitaalbehoefte tot gevolg heeft. Uitgangspunt is dat Enexis financieel solide blijft, geen financiële risico's neemt en tenminste een A-credit-rating behoudt. De missie en opgave hebben grote gevolgen voor de financiële positie van Enexis.

De AVA heeft in het voorjaar van 2025 besloten om jaarlijks maximaal 50% van de nettowinst uit gewone bedrijfsvoering als dividend uit te keren aan de aandeelhouders; het uit te keren dividend wordt gemaximeerd op € 100 mln.; behaalde winsten boven dit plafond blijven in de onderneming; het dividendplafond wordt jaarlijks geïndexeerd en dit alles onder de voorwaarde dat de dividenduitkering er niet toe leidt dat Enexis binnen vijf jaar haar A-rating profiel kan verliezen.

In de meerjarenbegroting van gemeente Heerlen is vanaf begrotingsjaar 2026 een Enexis-dividenduitkering opgenomen van afgerond € 209.000.

Momenteel heeft Enexis nog een sterk credit-ratingprofiel. De lange termijn credit rating van Standard & Poor's werd in 2024 gewijzigd van A+ met een positieve outlook naar AA- met stabiele outlook. De credit rating van Moody's is met Aa3 met stabiele outlook ongewijzigd gebleven.

Enexis heeft in de eerste helft van 2025 een netto winst gerealiseerd van € 192 miljoen; een stijging van € 70 miljoen ten opzichte van het eerste halfjaar van 2024. De netto winst is toegenomen, omdat de omzet in 2025 sterker is gestegen dan de kosten. Dit wordt verklaard doordat de tarieven in 2025 een nagekomen vergoeding bevatten voor de jaren 2022, 2023 en 2024.

Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente

Op basis van de huidige inzichten is de prognose dat Enexis voor de middellange termijn (huidige reguleringsperiode / tot 2027) aan de vastgestelde ratio's blijft voldoen.

Afbreukrisico bij géén deelname

Niet van toepassing.

Alternatieven voor géén deelname

Niet van toepassing.

Bestuurlijke betrokkenheid

Bestuurlijke betrokkenheid wethouder wonen, omgevingswet, milieu, afval en circulariteit, biodiversiteit en dierenwelzijn, dienstverlening, vastgoed, coördinatie Heerlen-Noord via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente Heerlen is aandeelhouder van Enexis, net als vele provincies en gemeenten binnen het verzorgingsgebied (Noordwest Nederland, Brabant & Limburg) van Enexis. De krachten van alle Limburgse aandeelhouders zijn gebundeld in VEGAL.

Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)

Wethouder via de algemene vergadering van aandeelhouders.

Financiële resultaat 2024

De nettowinst over boekjaar 2024 is € 254 miljoen. Dit betekent een dividenduitkering in 2025 een bedrag van € 265.0074. Het begroot dividend over 2025 is € 75.000. Dit betekent een voordeel dividend Enexis van € 190.074 t.o.v. de begroting 2025.

Voor de begroting 2026 is rekening gehouden met een dividend van € 209.000.

Financieel belang

31-12-2023: 311.850 aandelen (0,20834%) met een boekwaarde van € 302.554

31-12-2024: 311.850 aandelen (0,20834%) met een boekwaarde van € 302.554

Verstrekte lening

31-12-2023: € 1.041.707

31-12-2024: € 1.041.707

Vermogenspositie (eigen vermogen)

31-12-2023: € 5.320.000.000

31-12-2024: € 5.538.000.000

Schuldenpositie (vreemd vermogen)

31-12-2023: € 5.140.000.000

31-12-2024: € 5.949.000.000

Verbonden partij: Grensoverschrijdend Bedrijventerrein (Avantis)	
Vestigingsplaats:	Heerlen
Soort verbonden partij:	Naamloze Vennootschap
Programma:	3. Economie
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Het aantrekken van bedrijven om te zorgen voor economische activiteit en werkgelegenheid in de regio.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
De gemeente neemt deel aan Avantis in verband met het belang voor de economie en de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de regio. Het beleid van de gemeente Heerlen is erop gericht een aantrekkelijk werkklimaat te bevorderen.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
Avantis laat een positieve doorkijk zien voor de jaren 2026 t/m 2029. Hieruit valt te concluderen dat het komende begrotingsjaar 2026 er rooskleurig uitziet. Voor 2026 is een omzet geprognosticeerd van € 7,9 miljoen en een winst van € 2,8 miljoen. De begrotingsjaren 2027 t/m 2029 is er respectievelijk een omzet begroot van € 0,6 miljoen per begrotingsjaar. Daarbij wel rekening houden met de risico's rondom schaarste op het stroomnet/stroomaansluitingen en stikstofproblematiek. Op Avantis zijn er geen grote (> 30.000m²) percelen meer aanwezig. Door de aanwezigheid van PEM Motion is er veel vraag van gelieerde bedrijven om zich op Avantis te vestigen. Het bedrijf Arion is gestart met de uitbreiding van haar onderneming op Avantis. Voor de resterende Duits als Nederlands percelen lopen er meerdere acquisitie trajecten. Het totale bedrijventerrein heeft een grote impuls voor de economische ontwikkeling van de Euregio. Momenteel is er zelfs een luxe positie en is niet alleen de m² prijs van belang maar zeer zeker ook of het nieuwe bedrijf een toegevoegde waarde heeft voor het bedrijventerrein in combinatie met extra arbeidsplaatsen. Daarnaast willen reeds gesettlede bedrijven verder uitbreiden waardoor de werkgelegenheid sterk zal toenemen. Momenteel groeit Avantis verder uit als een hightech bedrijven terrein zoals we dit in eerste instantie voor ogen hadden. Ondanks problematiek rondom netwerkcongestie lopen er meerdere concrete acquisitietrajecten. In 2025 zijn er 3 opties verstrekt (71.861 m²), die in 2026 zo goed als zeker worden omgezet naar definitieve koop. In 2025 is 1 perceel aan Nederlandse zijde verkocht. Momenteel zijn we met internationale (Duitse) energieleveranciers aan het onderzoeken naar de mogelijkheid om een stroomvoorziening over de landgrenzen te realiseren. De gesprekken lopen voortvarend en zijn hoopvol om dit tot een goed einde te brengen. De eerste partij zal dit jaar het proces gaan opstarten. Hierdoor mitigeren wij het risico van het netwerkcongestie.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	
In de komende jaren kunnen zich de volgende risico's voordoen: <i>Schaarste op het stroomnet.</i> Tennet en Enexis maakten in juni 2023 bekend dat het stroomnet in Limburg en Noord-Brabant vol is en dat er geen nieuwe zakelijke aansluitingen of uitbreidingen worden geaccepteerd. Tevens is zakelijk terug leveren van stroom niet meer toegestaan. De gevonden ruimte zoals in een eerder stadium gecommuniceerd door Enexis en Tenne is gebruikt. De eerste bedrijven in zowel Heerlen als regio hebben te horen gekregen dat zij naar verwachting de eerste 5-10 jaar en sommigen zelfs 10-15 jaar geen aansluiting krijgen. Dit geldt voor zowel het leveren als terug leveren van stroom. Dit is merkbaar in de markt. Partijen zijn voorzichtiger bij gesprekken aangaande koop en ontwikkelingen van bedrijfsgronden.	

Schaarste op arbeidsmarkt.

Het vinden van personeel wordt steeds lastiger voor bedrijven. Hierdoor staan zij vaak voor de keuze of bedrijfsuitbreiding door nieuwbouw wel haalbaar is. Dit kan van invloed zijn op aankoop gronden.

Netwerk congestie.

Het niet verkrijgen van een stroom aansluiting van meer dan 3 x 80A is voor bedrijven een risico om te ontwikkelen. Bedrijven zijn voorzichtig om te investeren als het niet duidelijk is of zij genoeg stroom kunnen krijgen om de dagelijkse bedrijfsvoering uit te kunnen voeren. Dit risico blijft tot naar verwachting 2035 bestaan.

Aanhoudende onduidelijkheid stikstofproblematiek

Landelijk probleem. Hierdoor blijft het voor bedrijven en ontwikkelaars onduidelijk welke maatregelen zij moeten nemen bij de bouw en gebruik van een locatie. De eisen hiervoor zijn regelmatig aangepast waardoor ontwikkelingen duurder en onzekerder worden. Of en wanneer hiervoor een oplossing komt is onduidelijk. Langzaam maar zeker wordt het merkbaar dat bedrijven en investeerders huiverig worden om ontwikkelingen aan te gaan.

Toegenomen regelgeving in Nederland

Veel, met name producerende bedrijven, ervaren een toenemende administratieve regeldruk vanuit de Nederlandse overheid die zij in de omringende buurlanden niet hebben. Investeren in uitbreiding in Heerlen/Nederland is daarom niet meer vanzelfsprekend.

Afbreukrisico bij géén deelname

Het verliezen van zeggenschap / aantrekkingskracht als gemeente op het gebied van het binnenhalen van werkgelegenheid.

Alternatieven voor géén deelname

Niet van toepassing.

Bestuurlijke betrokkenheid

Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente Heerlen is aandeelhouder voor 25%. Medeaandeelhouders zijn ieder voor 25% Stadt Aachen, Ministerium für Wirtschaft, Mittelstand und Energy van NRW en LIOF.

Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)

Wethouder Welzijn, Volksgezondheid, WMO/zorg, jeugd en armoedebestrijding via vertegenwoordiging in de AvA. Lid van de raad van bestuur is de Burgemeester. Wethouder economie, arbeidsmarkt, participatie, sport, financiën, duurzaamheid is lid van de RvC.

Financiële resultaat 2026

Prognose is € 2,6 miljoen. (begroting 2026)

Financieel belang

01-01-2026: - 25% aandelenkapitaal met een boekwaarde van € 1.127.895

31-12-2026: - 25% aandelenkapitaal met een boekwaarde van € 1.127.895

Verwachting is dat er ultimo 2026 nog maar een nominaal bedrag resteert van € 135K. Al met al goede vooruitzichten voor 2026 om zowel onze verstrekte lening als de rente over de leningen aan het eind van de rit terug te krijgen. Eind 2029 is de verwachting dat de restschuld nihil is en alles van de nominale schuld is terugbetaald. Er resteert dan nog een waarde aan te verkopen m2 (pachterceel) van € 5,1 miljoen. Hiermee kunnen de rentekosten gemakkelijk worden afgelost.

Vermogenspositie (eigen vermogen)

31-12-2024: -/- € 1.250.627

31-12-2025: -/- € 1.318.161 (prognose)

Schuldenpositie (vreemd vermogen)

31-12-2024: € 10.641.678

31-12-2025: € 10.716.109 (prognose)

Verbonden partij: Parkstad Limburg Theaters (PLT)	
Vestigingsplaats:	Heerlen
Soort verbonden partij:	Naamloze Vennootschap
Programma:	5. Sport, Cultuur en Recreatie
Doel en openbaar belang verbonden partij	
PLT vormt het kloppend hart van de podiumkunsten in Limburg en bestaat uit drie theaters: Theater Heerlen, Theater Kerkrade & Toon Hermans Theater Sittard-Geleen. PLT biedt een dynamische programmering die een spiegel is van de huidige cultuur, reflectie biedt op de werkelijkheid en inspireert tot creativiteit en vernieuwing.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
Het uitvoeren en verzorgen van een goed cultuurbeleid en podiumkunsten in Parkstad. Het realiseren van de programmeerdoelstellingen.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
- Het bestaande structurele samenwerkingsverband van Theater Heerlen met Theater Kerkrade, is vanaf theaterseizoen 2023/2024 uitgebreid met een derde partner, het Toon Hermans Theater in Sittard-Geleen. - Met 322.000 bezoekers in de drie theaters is 2024 een bijzonder goed jaar geweest voor PLT. Dit resultaat laat zien dat het publiek opnieuw massaal PLT weet te vinden en dat de inspanningen om een breed en gevarieerd programma te bieden hun vruchten afwerpen. - PLT zet de ingezette koers uit het beleidsplan 2022-2026 door en blijft groeiambitie tonen. PLT streeft niet zozeer naar meer bezoek, maar vooral naar meer 'betekenisvolle ontmoetingen' en een grotere participatiegraad van inwoners van onze stad. Een huis niet alleen voor de elite, maar voor alle inwoners, met een pluriform aanbod en aandacht voor educatie en talentontwikkeling.	
Risico's bij verbonden partij met eventuele invloed op de financiële positie van de gemeente	
Gemeente Heerlen indexeert de budgetsubsidie vooralsnog niet. Dit heeft een impact op de jaarlijkse begroting van PLT, aangezien de kosten wél blijven stijgen.	
Afbreukrisico bij géén deelname	
- Minder interessant cultureel aanbod en creatieve kruisbestuiving in de gemeente Heerlen. - Minder economische aantrekkingskracht voor de regio.	
Alternatieven voor géén deelname	
Aansluiten bij een andere aanbieder van culturele voorstellingen en presentaties.	
Bestuurlijke betrokkenheid	
Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	
Wethouder wonen, milieu en circulariteit, dienstverlening en vastgoed en de wethouder onderwijs, cultuur, erfgoed en centrumontwikkeling nemen deel aan de algemene vergadering van aandeelhouders.	
Financiële resultaat 2024	
Totaal positief resultaat 2024 = € 163.000	
Financieel belang	
01-01-2024: 1.050 aandelen (77%) met een boekwaarde van € 476.469	
31-12-2024: 1.050 aandelen (77%) met een boekwaarde van € 476.469	
Vermogenspositie (eigen vermogen)	
01-01-2024: € 6.118.000	
31-12-2024: € 6.243.000	
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	
01-01-2024: Geen langlopende schulden	
31-12-2024: Geen langlopende schulden	
Subsidie 2025	
Voor 2025 is er een budgetsubsidie verleend van € 3.555.436	

Verbonden partij: Reinigingsdiensten Rd4	
Vestigingsplaats:	Heerlen
Soort verbonden partij:	Naamloze Vennootschap
Programma:	7. Volksgezondheid en Milieu
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Het tot stand brengen van een doelmatige, milieu-hygiënisch verantwoorde en marktconforme inzameling en verwerking van afvalstoffen, grondstoffen én het adviseren op het gebied van ontwikkeling en implementatie van circulariteit.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
Zorgen voor een effectieve, efficiënte en duurzame manier van inzameling en verwerking van afval en grondstoffen voor de inwoners van de gemeente Heerlen.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
Rd4 heeft 7 strategische thema's opgenomen in het Strategisch Meerjarenplan 2022-2026. Er wordt zoveel mogelijk ingezet op hergebruik (CE) van grondstoffen en de daar voor benodigde organisatie. Ook wordt ingezet op kansen voor eigen medewerkers én medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt (duurzaamheid en arbeidsparticipatie). Door het takenpakket verder te ontwikkelen, ontstaan nieuwe werkplekken en daarmee nieuwe mogelijkheden. Nóg meer dan voorheen ziet Rd4 regionale werkgelegenheid en arbeidsparticipatie als haar maatschappelijke taak. Tenslotte zorgt Rd4 ervoor dat de organisatie toekomstbestendig is en blijft. De komende jaren zet Rd4 doelgericht in op uitbreiding van het takenpakket. In het verlengde hiervan zoekt Rd4 naar samenwerking met derden en een verschuiving naar circulaire dienstverlening en inzameling van grondstoffen	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	
Niet van toepassing.	
Afbreukrisico bij géén deelname	
Het verliezen van zeggenschap als gemeente op het gebied van afvalinzameling en -verwerking.	
Alternatieven voor géén deelname	
Niet van toepassing.	
Bestuurlijke betrokkenheid	
Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders, waarin de gemeente Heerlen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Witter, Kerkrade, Landgraaf, Voerendaal, Simpelveld, Vaals en Beekdaalen deelnemen.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	
Wethouder Wonen, Milieu en Circulariteit, Dienstverlening en Vastgoed via de algemene vergadering van aandeelhouders.	
Financiële resultaat 2024	
€ 516.073	
Financieel belang	
01-01-2024: 8.696 aandelen (31%) met een boekwaarde van € 39.498	
31-12-2024: 8.696 aandelen (31%) met een boekwaarde van € 39.498	
Vermogenspositie (eigen vermogen)	
01-01-2024: € 1.306.872	
31-12-2024: € 1.389.567	
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	
01-01-2024: € 1.517.276	
31-12-2024: € 965.885	

Verbonden partij: Waterleiding Maatschappij Limburg (WML)	
Vestigingsplaats:	Maastricht

Soort verbonden partij:	Naamloze Vennootschap
Programma:	7. Volksgezondheid en Milieu
Doel en openbaar belang verbonden partij	
WML voorziet in de behoefte aan water in de provincie Limburg en aangrenzende gebieden. WML bereikt dit door het winnen, zuiveren, opslaan, inkopen, transporteren, distribueren en het leveren van water.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
De gemeente Heerlen wil voorzien in een prettig woonklimaat. Schoon, permanent beschikbaar drinkwater maakt hier deel van uit.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
Dat er altijd water uit de kraan komt lijkt vanzelfsprekend, maar dat dreigt steeds minder het geval te zijn. De beschikbaarheid, benutbaarheid en kwaliteit van drinkwaterbronnen, grond- en oppervlaktewater, staan steeds meer onder druk. WML en de overige Nederlandse drinkwaterbedrijven staan voor (macro economische) ontwikkelingen en uitdagingen die invloed hebben op WML en haar strategische doelen. 1. Klimaatverandering, waterschaarste en een stijgende watervraag Door klimaatverandering komen langdurige perioden van extreme hitte en droogte voor, net als hevige regenbuien. Dit heeft impact op de kwaliteit en kwantiteit van het (drink)water. Door toename van de bevolking, nieuwe woningen en economische groei stijgt de vraag naar drinkwater. 2. Verslechtering van de kwaliteit van de drinkwaterbronnen en oppervlaktewater De beschikbaarheid en benutbaarheid van drinkwaterbronnen worden beperkt door de toenemende druk op de kwaliteit van de bronnen. Vervuiling van oppervlakte- en grondwater en op enkele plekken verzilting van grondwater leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van de drinkwaterbronnen. Met name de vervuiling van het oppervlaktewater leidt onder andere tot een toename van de innamestops uit oppervlaktewater en tot druk op de bronnen voor drinkwaterproductie. 3. Verandering in het politieke en maatschappelijke speelveld veranderd Wijzigende wet- en regelgeving op onder andere bodem en natuur (o.a. stikstof) zijn van invloed op de vergunningen, er is een sterke publieke opinie over (de toepassingen van) drinkwater, de complexiteit van de (inter)nationale opgaven neemt toe en vraagt om regie door de politiek en bevoegde gezagen. De wet- en regelgeving heeft een impact op WML. Zo blijft de financieringsruimte die drinkwaterbedrijven mogen gebruiken in haar tariefstelling (WACC) een aandachtspunt voor de financiering van de noodzakelijke investeringen. Een nieuwe ontwikkeling is de aankondiging door de minister van IenW inzake een nationaal plan van aanpak drinkwaterbesparing waarin een streven is opgenomen om het drinkwatergebruik te verlagen van 125 naar 100 liter per persoon per dag in 2035. Ook grootverbruikers moeten hun drinkwatergebruik met 20% reduceren. 4. Impact van de stijgende energieprijzen op de waterafzet Als gevolg van de maatregelen die mensen nemen door de gestegen energieprijzen, zoals korter douchen, is de realisatie van de waterafzet lager. Deze lagere afzet heeft een groot effect op de realisatie van het financieel beleid van WML. De opgave voor WML in het realiseren van het financieel beleid is het brengen van een reëel evenwicht tussen een grillig klimaat, de dynamische macro-economische ontwikkelingen en financiële stabiliteit. Om dit evenwicht te bereiken is de structurele lagere waterafzet als gevolg van de hogere energieprijzen, in lijn met de overige drinkwaterbedrijven, verwerkt in de prognose van de waterafzet voor de planperiode. 5. Markontwikkelingen Tijdens het begrotingsproces is bij het opstellen van de kosten voor de planperiode gebleken dat de stijging van enkele kostensoorten hoger is dan inflatie als gevolg van een na-ijleffect van de inflatie. <i>Financieel beleid</i> Het hoofddoel van het financieel beleid van WML is een financieel gezond WML te behouden dat in staat is te allen tijde financierbaar te zijn, bij zowel de huidige als de toekomstige investeringen. Het financieel beleid is door de AvA van WML vastgesteld en bestaat uit de volgende drie doelstellingen:	

1. Het veiligstellen van de financierbaarheid van WML;
2. Het reduceren van de schuldpositie van WML;
3. Het creëren van financiële ruimte voor nieuwe investeringen

Het veiligstellen van de financierbaarheid van WML wordt bereikt door een verlaging van de leverage ratio* (verhouding rentedragende schulden t.o.v. de EBITDA). In het financieel beleid is als doel de verlaging van de leverage ratio* naar 7,0 in 2025 gedefinieerd. 7 is de norm en hiermee voldoet WML net aan de eisen van meerdere vreemd vermogenverschaffers.

Het investeringsvolume voor de planperiode 2024 t/m 2028 is geraamd op afgerond € 250 miljoen. Dit betekent een gemiddelde van circa € 50 miljoen per jaar in de planperiode. WML heeft in de planperiode binnen de wettelijke WACC* limiet zoveel mogelijk ruimte gecreëerd voor de financiering van de investeringen met eigen vermogen. De WACC limiet geeft echter onvoldoende ruimte om de investeringen door middel van het resultaatniveau geheel met eigen vermogen te financieren. Op basis hiervan voorziet WML de investeringen voor een groot gedeelte met eigen vermogen te kunnen financieren en een beperkt gedeelte met vreemd vermogen te moeten financieren. Indien de realisatie van de investeringen in de planperiode lager ligt dan gepland, zal de beschikbare kasstroom alsnog, ingezet worden ter aflossing van de rentedragende schulden.

** De leverage ratio is een kengetal dat de termijn aangeeft waarop een organisatie haar schuld kan aflossen. Hoe hoger de leverage ratio, hoe meer gebruikt wordt gemaakt van vreemd vermogen om activiteiten te financieren, hoe langer het duurt om de schuld af te lossen en hoe risicovoller de organisatie is voor kredietverstrekkers.*

*** De WACC is een kengetal dat uitdrukking geeft aan de kosten die een bedrijf maakt voor het vermogen waarmee het bedrijf wordt gefinancierd.*

Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente

Strategische risico's:

Beschikbaarheid kwalitatief goed personeel
Beschikbaarheid kwalitatieve drinkwaterbronnen

Operationele risico's:

Leidingnetsanering
Procesautomatisering

Financiële risico's:

Debiteurenbeheer
Wet- en regelgeving

Afbreukrisico bij géén deelname

Geen schoon drinkwater.

Alternatieven voor géén deelname

Niet van toepassing.

Bestuurlijke betrokkenheid

Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)

Wethouder wonen, milieu, afval en circulariteit, biodiversiteit en dierenwelzijn, dienstverlening en vastgoed en coördinatie Heerlen-Noord.

Financiële resultaat 2024

Een positief resultaat van € 11,5 miljoen in 2024.

Financieel belang

01-01-2024: 30 aandelen met een boekwaarde van € 158.823

31-12-2024: 30 aandelen met een boekwaarde van € 158.823

Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2024: € 206.106.000
31-12-2024: € 217.814.000
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2024: € 304.551.000
31-12-2024: € 318.753.000

Verbonden partij: Internationale Bau Ausstellung (IBA)
Vestigingsplaats:
Soort verbonden partij: Besloten Vennootschap
Programma: 0. Bestuur en Ondersteuning
Doel en openbaar belang verbonden partij
IBA staat voor Internationale Bau Ausstellung. Het is een meerjarig durende manifestatie over een locatie, stad of streek. Het bestaat onder andere uit vernieuwende bouwprojecten, bijzondere tentoonstellingen, symposia en innovatieve plannen. Tot 2020 functioneert IBA Parkstad als laboratorium en als motor voor vernieuwende en toonaangevende projecten. Kenmerkend voor IBA Parkstad is de open innovatie-gedachte in combinatie met burgerparticipatie. Burgers, ondernemers, overheden, architecten, stedenbouwers, stichtingen, maatschappelijke instellingen, wijkverenigingen, privépersonen, scholen en scholieren, universiteiten en studenten, bedrijven, organisaties, samenwerkingsverbanden, stakeholders, netwerken enz. worden -zonder uitzondering- uitgenodigd om kleine of grote IBA-projecten aan te reiken, of om aan projecten mee te werken die de verandering van Parkstad slimmer, sneller en zichtbaarder maken.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
De IBA is een kwaliteitsmachine die voor het allerbeste staat en daar naar handelt. IBA Parkstad staat voor de transformatie en transitie van Parkstad en moet de aanzet geven voor een structureel beter woon-, werk- en leefklimaat. Belangrijk is dat Parkstad een nog attractievere regio wordt, dynamisch en met veel veerkracht.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
Op 28 oktober 2013 heeft de gemeenteraad ingestemd met de samenwerkingsovereenkomst IBA Parkstad en de oprichting van de besloten vennootschap IBA Parkstad BV. Op 20 mei 2014 heeft de Provincie goedkeuring verleend aan de gemeenten voor de oprichting van de IBA Parkstad BV. In juni 2014 is de IBA Parkstad BV officieel gestart met een openingsmanifestatie en een open oproep, waarbij iedereen zijn ideeën voor IBA-projecten kon indienen. In totaal zijn er 292 projecten ingediend, daarvan liggen 94 binnen de gemeentegrenzen van Heerlen en 118 projecten die Parkstad breed zijn en dus ook in Heerlen kunnen landen. Er is hard gewerkt aan het versterken, combineren en selecteren van projecten die allemaal samen de transitie van de regio een grote boost geven. Samen met burgers en andere partijen uit de regio en waar nodig met expertise van buitenaf. In 2017 heeft de evaluatie van de IBA plaatsgevonden en zijn verbeterpunten benoemd en omgezet in prioriteiten. Het tentoonstellingsjaar met alle 50 sleutelprojecten is in augustus 2022 afgerond. IBA Parkstad bevindt zich na afronding van het Expojaar in een afwikkende fase. In deze fase, welke naar verwachting tot en met 2026 zal duren, dienen onder betrokken- en gezamenlijkheid van de aandeelhouders van IBA Parkstad BV nog verschillende werkzaamheden uitgevoerd te worden. Deze werkzaamheden betreffen de afwikkeling van de vaststellingen en het borgen van het IBA-archief. Om dit mogelijk te maken is de samenwerkingsovereenkomst met IBA Parkstad BV verlengd tot het moment waarop de laatste subsidie vaststelling onherroepelijk is geworden en de BV opgeheven kan worden. In deze fase wordt gewerkt met een zogenaamd "evolutieplan" waarin de afrondende werkzaamheden zijn omschreven en op basis van de opgedane ervaringen impulsen voor de toekomst worden aangereikt. Zie verder over de projecten en meer: www.iba-parkstad.nl .
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
Niet van toepassing.

Afbreukrisico bij géén deelname
Dat zeggenschap over bepaalde projecten in de regio parkstad verloren gaat.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing.
Bestuurlijke betrokkenheid
De deelnemende partijen zijn Parkstad gemeenten en de provincie.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder Beheer en Onderhoud, Mobiliteit, Ruimtelijke Ordening en Ouderenbeleid via de algemene vergadering van aandeelhouders. De burgemeester van Heerlen vervult de voorzittersrol. De samenwerkingsovereenkomst en de juridische uitwerking bieden de mogelijkheid voor de toetreding van publieke dan wel private partijen.
Financiële resultaat 2024
Niet van toepassing
Financieel belang
01-01-2021: Niet van toepassing
31-12-2021: Niet van toepassing
De bijdrage van de gemeente Heerlen bedraagt € 9.176.000 verspreid over 9 jaar. De totale IBA begroting wordt € 45.000.000.
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2023: Niet van toepassing
31-12-2023: Niet van toepassing
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2023: Niet van toepassing
31-12-2023: Niet van toepassing

Verbonden partij: Avantis services
Vestigingsplaats: Heerlen
Soort verbonden partij: Besloten Vennootschap
Programma: 3. Economie
Doel en openbaar belang verbonden partij
Partner in GOB NV en daarmee ook partner in de Beheers BV (beheer van de locatie en te verlenen diensten).
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
De gemeente neemt deel aan Avantis in verband met het belang voor de economie en de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de regio. Het beleid van de gemeente Heerlen is erop gericht een aantrekkelijk werkklimaat te bevorderen.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
Continue vinden de gebruikelijke beheers- en onderhoudswerkzaamheden plaats en worden de kosten hiervan gedekt uit de jaarlijkse gemeentelijke bijdragen van Heerlen en Aken en de bijdragen van de gevestigde bedrijven. In dat opzicht worden met de individuele bedrijven bij vestiging op basis van maatwerk aparte afspraken gemaakt over de dienstverlening. Voor de algemeen ten dienste staande beheers- en onderhoudswerkzaamheden wordt per m ² gebouw een vast bedrag gerekend. De overige vergoedingen worden aan de door elk individueel bedrijf gevraagde services gerelateerd. Op basis daarvan worden de kosten in rekening gebracht. Door de vestiging van nieuwe bedrijven en de uitbreidingen van de zittende bedrijven worden de door deze bedrijven te betalen vergoedingen steeds hoger.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
Niet van toepassing.
Afbreukrisico bij géén deelname
Het verliezen van zeggenschap/ aantrekkingskracht als gemeente op het gebied van het binnenhalen van werkgelegenheid.

Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing.
Bestuurlijke betrokkenheid
Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente Heerlen is aandeelhouder voor 1/3. Medeaandeelhouders zijn Stadt Aachen en Avantis GOB NV.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder Welzijn, Volksgezondheid, WMO/zorg, jeugd en armoedebestrijding via vertegenwoordiging in de AvA. Lid van de raad van bestuur is de Burgemeester. Wethouder economie, arbeidsmarkt, participatie, sport, financiën, duurzaamheid is lid van de RvC.
Financiële resultaat 2026
Prognose € 231.000 (prognose 2026)
Financieel belang
01-01-2026: € 100.000 aandelenkapitaal (33%)
31-12-2026: € 100.000 aandelenkapitaal (33%)
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2024: € 1.212.562
31-12-2024: € 1.347.089
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2023: € 0
31-12-2023: € 0

Verbonden partij: Beitel-Zuid (Bedrijventerrein Trilandis)
Vestigingsplaats: Heerlen
Soort verbonden partij: Besloten Vennootschap
Programma: 3. Economie
Doel en openbaar belang verbonden partij
Volledige invloed en zeggenschap op de ontwikkeling van het bedrijventerrein en de vestiging van bedrijven met nieuwe werkgelegenheid met name in de medtech logistieke sector. Bijkomend doel is grondverkoop met financiële opbrengsten.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
Bevordering van de werkgelegenheid in de regio.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
Er zijn positieve gesprekken voor verkoop om de uitbreiding van een bestaande partij. De verwachting is in 2025 tot afronding te komen. Daarnaast zijn concrete acquisitietrajecten waarvan de verwachting is dat deze in 2026 tot resultaten leiden. Geopolitieke onzekerheid vertraagd proces. Mochten deze concrete verkopen plaatsvinden, dan zijn de grote kavels op Trilandis verkocht.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
In 2026 en eventueel de volgende jaren kunnen zich de volgende risico's voordoen: - Schaarste op het stroomnet. Tennet en Enexis maakte in juni 2023 bekend dat het stroomnet in Limburg en Noord-Brabant vol is en dat er geen nieuwe zakelijke aansluitingen of uitbreidingen worden geaccepteerd. Tevens is zakelijk terug leveren van stroom niet meer toegestaan. De gevonden ruimte zoals in een eerder stadium gecommuniceerd door Enexis en Tenne is gebruikt. De eerste bedrijven in zowel Heerlen als regio hebben te horen gekregen dat zij naar verwachting de eerste 5-10 jaar en sommigen zelfs 10-15 jaar geen aansluiting krijgen. Dit geldt voor zowel het leveren als terug leveren van stroom. Dit is merkbaar in de markt. Partijen zijn voorzichtiger bij gesprekken aangaande koop en ontwikkelingen van bedrijfsgronden. - Schaarste op arbeidsmarkt.

Het vinden van personeel wordt steeds lastiger voor bedrijven. Hierdoor staan zij vaak voor de keuze of bedrijfsuitbreiding door nieuwbouw wel haalbaar is. Dit kan van invloed zijn op aankoop gronden. - Netwerk congestie Het niet verkrijgen van een stroom aansluiting van meer dan 3 x 80A is voor bedrijven een risico om te ontwikkelen. Bedrijven zijn voorzichtig om te investeren als het niet duidelijk is of zij genoeg stroom kunnen krijgen om de dagelijkse bedrijfsvoering uit te kunnen voeren. Dit risico blijft tot naar verwachting 2035 bestaan. - <i>Aanhoudende onduidelijkheid stikstofproblematiek</i> Landelijk probleem. Hierdoor blijft het voor bedrijven en ontwikkelaars onduidelijk welke maatregelen zij moeten nemen bij de bouw en gebruik van een locatie. De eisen hiervoor zijn regelmatig aangepast waardoor ontwikkelingen duurder en onzekerder worden. Of en wanneer hiervoor een oplossing komt is onduidelijk. Langzaam maar zeker wordt het merkbaar dat bedrijven en investeerders huiverig worden om ontwikkelingen aan te gaan. <i>Toegenomen regelgeving in Nederland</i> Veel, met name producerende bedrijven, ervaren een toenemende administratieve regeldruk vanuit de Nederlandse overheid die zij in de omringende buurlanden niet hebben. Investeren in uitbreiding in Heerlen/Nederland is daarom niet meer vanzelfsprekend.
Afbreukrisico bij géén deelname
Het verliezen van zeggenschap / aantrekkingskracht als gemeente op het gebied van het binnenhalen van werkgelegenheid.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing.
Bestuurlijke betrokkenheid
Gemeente Heerlen is enig aandeelhouder.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder Welzijn, Volksgezondheid, WMO/zorg, jeugd en armoedebestrijding via vertegenwoordiging in de AvA. Wethouder economie, arbeidsmarkt, participatie, sport, financiën, duurzaamheid is lid van de raad van bestuur.
Financiële resultaat 2024
Een verlies van € 144K.
Financieel belang
Als publiek orgaan heeft de gemeente een rekening courant overeenkomst gesloten met OBZ B.V. Voor de financiering ontvangt de gemeente een rentevergoeding die hoger is dan de rente die zij zelf betaald. Deze marge is de vergoeding voor de kosten en het - zeer beperkte - risico. Als zekerheid rust er ook nog een 1^e hypotheekrecht als onderpand op de nog te verkopen gronden met een omvang van 6,7 ha. Op basis van de grondexploitatie (GREX) en verkoopgegevens is het hypotheekrecht van hogere waarde dan het (saldo) van het rekening courant krediet, dat een maximum heeft van € 7,5 miljoen (was voorheen € 10 miljoen). Hiermee is in feite het financieel risico afgedekt. Op het krediet wordt per m² grondverkoop een bedrag van € 50 afgelost en het hypotheekrecht doorgehaald. De kredietlijn is in zijn geheel afgelost maar blijft gehandhaafd. Trilandis zal bij volledige uitgifte een goed positief resultaat laten zien. In dat opzicht is deze gemeentelijke BV geen financieel risico. De GREX van Trilandis laat een positieve doorkijk zien naar de toekomst toe. Het bedrijventerrein is rendabel mits de grondverkoop, conform exploitatieopzet, ook worden gerealiseerd. Momenteel is er nog een uitgifte van ca. 6,7ha aan grond (rekening houdende met infrastructuur). Bij een totale uitgifte van de gronden (dus volledige ontwikkeling) kunnen wij een bedrag van ongeveer € 5 miljoen als positief exploitatieresultaat (voor belasting) verwachten.
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2024: € 4.458.538

31-12-2024: € 4.314.250
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2024: € 2.625.463 Achtergestelde leningen
31-12-2024: € 2.625.463 Achtergestelde leningen

Verbonden partij: Schaesbergerveld
Vestigingsplaats: Heerlen
Soort verbonden partij: Besloten Vennootschap
Programma: 8. VHROSV
Doel en openbaar belang verbonden partij
Het ontwikkelen (bouw-/woonrijp maken), saneren, slopen van opstallen, exploiteren, kopen en verkopen van gronden, alles ter voorbereiding van en gericht op het mogelijk maken van de bouw van voor bewoning bestemde gebouwen op gronden en wel in het gebied Schaesbergerveld (omgeven door de Heuvelweg en Schandelerboord) te Heerlen. Deze BV is tevens opgericht om voor de ontwikkeling van het gebied Schaesbergerveld als gemeentelijke BV deel te nemen in de V.O.F. Ontwikkelingsmaatschappij Schaesbergerveld (v.o.f. OMS). Dit ter beperking van de financiële aansprakelijkheid bij deconfiture (faillissement).
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
Ontwikkeling van hoogwaardige woningen in het middensegment in een herstructureringswijk die zich kenmerkt door een woningvoorraad die met name bestaat uit sociale huurwoningen.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
Fase 1, 2 en 3 zijn gereed. Voor fase 4 (A en B) is een alternatief plan ontwikkeld op witte vlekken in het bestemmingsplan binnen het plangebied. Het alternatief plan bestaat uit 3 appartementencomplexen/terraswoningen, 13 en 11 woningen in fase 4A en 13 terraswoningen in fase 4B. Fase 4A is in 2020 gereedgekomen. Fase 4B is in 2022 afgerond. In de directievergadering van 11 juli 2022 is opdracht gegeven voor een haalbaarheidsonderzoek om ca. 40 appartementen extra toe te voegen aan fase 4B, passend binnen de beleidsregel 'Ruim baan voor goede woningbouwplannen'. Hiervoor is een plan aan de gemeente voorgelegd in 2023. Dit plan is echter afgewezen omdat het strijdig is met de huidige bestemming en extra woningbouw in het "Beekdal" beleidsmatig niet wenselijk wordt geacht. Als mogelijk alternatief voor de bebouwing op 4B is aanvankelijk over een concrete alternatieve locatie gesproken buiten de contractcontouren waarbij sprake is van gemeentelijke grondbreng en -uitgifte om alsnog het tekort aan grondopbrengst te dekken. Deze beoogde vastgoedtransactie bleek niet inpasbaar binnen de in acht te nemen objectieve mededingingskaders ("Didam"). Op dit moment is afronding van de samenwerking onderwerp van gesprek met ontwikkelaar.
Risico's bij verbonden partij met eventuele invloed op de financiële positie van de gemeente
Niet van toepassing.
Afbreukrisico bij géén deelname
Niet van toepassing.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing.
Bestuurlijke betrokkenheid
De gemeente Heerlen is enig aandeelhouder.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
De wethouder wonen, milieu en circulariteit, dienstverlening en vastgoed is bestuurlijk vertegenwoordiger.
Financiële resultaat 2024
-/- € 213
Financieel belang

01-01-2024: € 45.381, daarnaast is er een RC-verhouding van € 1.001.274 zonder rentevergoeding.
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2024: -/- € 1.597.798
31-12-2024: -/- € 1.598.010
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2024: € 2.083.745
31-12-2024: € 2.083.745

Verbonden partij: Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg)	
Vestigingsplaats:	Maastricht Airport
Soort verbonden partij:	Besloten Vennootschap
Programma:	7. Volksgezondheid en Milieu
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Het aanbrengen en in stand houden van een voldoende voorzieningenniveau op stortplaatsen voor afval na beëindiging van de exploitatie alsmede het verwerven, vervreemden, huren, beheren en exploiteren van onroerende zaken die verband houden met en/of betrekking hebben op deze stortplaatsen.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
Dat we als gemeente Heerlen op een verantwoorde en duurzame manier te werk gaan als het gaat om bovengenoemd doel.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
Bodemzorg Limburg zoekt actief naar mogelijkheden om gesloten stortplaatsen een maatschappelijk verantwoorde functie te geven. Daarbij dient als uitgangspunt dat de nieuwe activiteiten het beleid van de overheid ondersteunen.	
Door opbouw van de voorziening wordt ervoor gezorgd dat de stortplaatsen na beëindiging beheerd en onderhouden kunnen worden. De financiële kaders worden door de aandeelhouders bepaald. De risico's worden afgedekt doordat een voorziening wordt gecreëerd om de nazorgverplichtingen in de toekomst te kunnen voldoen.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	
Niet van toepassing.	
Afbreukrisico bij géén deelname	
Dat stortplaatsen er na verloop van tijd verloederd bij liggen en niet verder onderhouden worden. Dit leidt tot ongewenste situaties.	
Alternatieven voor géén deelname	
Niet van toepassing.	
Bestuurlijke betrokkenheid	
Limburgse gemeenten (100%). Deelname in Algemene Vergadering van Aandeelhouders door wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	
Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via de algemene vergadering van aandeelhouders.	
Financiële resultaat 2024	
2.079.300	
Financieel belang	
Aandeelhouder	
Vermogenspositie (eigen vermogen)	
31-12-2023: € 8.958.921	
31-12-2024: € 11.038.221	

Schuldenpositie (vreemd vermogen)
31-12-2023: € 3.745.044
31-12-2024: € 3.452.969

Verbonden partij: Woonwijzerwinkel
Vestigingsplaats: Kerkrade
Soort verbonden partij: Besloten Vennootschap
Programma: Duurzaamheid
Doel en openbaar belang verbonden partij
De WoonWijzerWinkel is een initiatief van de Parkstad gemeenten. Het zorgt als onderdeel van PALET voor een versnelling in de strijd tegen energiearmoede en van de verduurzaming van het vastgoed in Parkstad. De basis is een grote winkel gebaseerd op experience. Hier krijgt de klant alle informatie en service die nodig is voor het verduurzamen van de woning. De service gaat van zelf-service tot turnkey-service. De WoonWijzerWinkel werkt hierbij als een leadgenerator en maakt hiervoor gebruik van een groot netwerk van installateurs en bijbehorende disciplines. Hiermee krijgt de lokale MKB een stevige impuls die moet leiden tot een omzetvermeerdering van € 100 miljoen over een periode van 10 jaar. Daarnaast biedt het kansen voor de arbeidsmarkt en zal het een vraag genereren van 800 FTE over een periode van 10 jaar. De WoonWijzerWinkel is een afgeleide van de WoonWijzerWinkel Rotterdam en werkt hier nauw mee samen. Het verzorgingsgebied is tot en met Roermond. De WoonWijzerWinkel biedt daarnaast ook energieloket- en projectdiensten bij gemeenten aan die nog geen partner zijn, in Noord- en Midden-Limburg.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
De WoonWijzerWinkel is een beproefd concept dat haar meerwaarde in Rotterdam heeft bewezen en dat ook in Parkstad gaat zorgen voor de hoognodige versnelling. De WoonWijzerWinkel zorgt dat duurzaamheid een begrijpelijk begrip wordt voor burgers en bedrijven die hiermee hun economisch voordeel kunnen doen. Dat betekent uiteindelijk een grotere economische waarde van het vastgoed in Parkstad en meer sturing over de energievoorziening en haar baten die op die manier in de regio blijven. Meer economische waarde van het vastgoed betekent een beter vestigingsklimaat en dus meer leefbaarheid, veiligheid en sociale cohesie voor Parkstad.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
De projectleiders en marketingspecialisten front- en backoffice (12 FTE's) ten aanzien van de 'Uitvoeringscapaciteit PALET' (CDOKE-middelen) zijn volledig ingewerkt. Er zijn uitvoeringsprogramma's ontwikkeld voor diverse thema's, zoals Energiearmoede/Lokale Aanpak Isolatie (LAI), VvE's, MKB, gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed. De groep energiebespaarcoaches is uitgebreid en deels intern opgeleid om isolatieadvies te kunnen geven. De opgeleide medewerkers worden nu in samenwerking met energiecoöperaties ingezet voor energiearmoedeprojecten in Zuid-Limburgse gemeentes, waaronder hoofdzakelijk in Parkstad. Van de circa 82 energiecoaches van WWWL is meer dan een derde ook installatie/fix-coach. WWWL heeft een flexibel financieel ontzorgteam van ca. 20 personen met financiële- én subsidieadviseurs opgericht, onder leiding van een interne projectleider Ontzorgloket Financiering & Subsidies. Parkstadverduurzaamt.nl en Limburgverduurzaamt.nl worden als officiële merknamen gevoerd en op 3 september 2024 is het communicatieplatform www.parkstadverduurzaamt.nl gelanceerd waarmee beoogd wordt om minimaal 35% van onze energietransitie-doelgroepen (burgers en ondernemers) te bereiken. Op 29 november 2024 is er een nieuw verduurzamingscongres georganiseerd. Op drukke dagen behandelen de WWWL ca. 30 telefoontjes, ontvangen ze 25 gezinnen (zonder afspraak) en krijgen ze 20 e-mailvragen binnen, waarvan 91% afkomstig is uit Parkstad. Verder is meer belangstelling voor energieadviesgesprekken en is er een toenemende vraag vanuit ca. 35 VvE's, waarvan 86% in Parkstad, die worden geadviseerd inzake verduurzaming van hun complexen. De (betaalde) vraag naar gebruik van ons auditorium in ons adviescentrum door grote groepen neemt toe. Onlangs heeft ook de gemeente Maastricht zich aangesloten bij ons VvE-loket.

Operationele cijfers (1-1-2024 tot 31-12-2024)

Aantal fabrikanten en verwerkers WWWL	96
Aantal extra deelnemende partner gemeentes energieloket	8
Aantal fysieke bezoekers WWWL tot nu toe (schatting o.b.v. meting)	8.730
Social Media bereik per maand WWWL (excl. Gemeentes individueel)	832.421
Aantal volgers social media	2.914
Aantal kleine verkopen in de winkel tot nu toe (zoals ledlampen)	858
Aantal advies- en coachgesprekken tot nu toe	2.230
Aantal aangevraagde offertes tot nu toe	1.529
Conversiefactor naar gerealiseerde maatregelen	9,2 - 18,5%
Klanttevredenheid o.b.v. 5-puntsschaal	4,8

In 2024 heeft WWWL 3 aanbestedingen buiten Parkstad om gewonnen. Is de alliantie Limburgverduurzaamd een feit door het ondertekenen van een samenwerkingsovereenkomst tussen REScoop Limburg en Stichting Groene Economie Limburg. En zijn er extra projecten gestart op gebied van energiearmoede en LAI in Peel en Maas, Mook & Middelaar, Gulpen-Wittern, Stein, Beek, Eijsden-Margraten, Meerssen en Valkenburg a/d Geul.

Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente

Niet van toepassing

Afbreukrisico bij géén deelname

Dat er geen uitvoeringscapaciteit aanwezig is en derhalve verduurzaming van de woningvoorraad en bedrijfsleven niet of veel te langzaam verloopt.

Alternatieven voor géén deelname

Niet van toepassing

Bestuurlijke betrokkenheid

De deelnemende partijen zijn de zeven Parkstad gemeenten.

Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)

Wethouder economie via de algemene vergadering van aandeelhouders. De samenwerkingsovereenkomst en de juridische uitwerking bieden de mogelijkheid voor de toetreding van publieke dan wel private partijen.

Financiële resultaat 2024

-/- € 41.589,50

Financieel belang

01-01-2024: Aandeelhouder voor 31,7% van de aandelen.

31-12-2024: Aandeelhouder voor 31,7% van de aandelen.

Vermogenspositie (eigen vermogen)

01-01-2024: -/- € 255.939

31-12-2024: -/- € 297.529

Schuldenpositie (vreemd vermogen)

01-01-2024: € 1.590.171

31-12-2024: € 1.644.578

Verbonden partij: Holding Stadion Kerkrade BV

Vestigingsplaats: Kerkrade

Soort verbonden partij: Certificaten van aandelen

Programma: 3. Economie

Doel en openbaar belang verbonden partij

Het altijddurende recht dat het stadion van voetbalclub Roda JC de naam 'Parkstad Limburg Stadion' draagt.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
Dat sport op een goede manier vertegenwoordigd is binnen de Parkstad regio.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
Niet van toepassing.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
Niet van toepassing.
Afbreukrisico bij géén deelname
Geen.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing.
Bestuurlijke betrokkenheid
De gemeente Heerlen heeft een belang van 4,27%.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder economie, arbeidsmarkt, participatie, sport, financiën, duurzaamheid.
Financiële resultaat 2024
Geen financiële partij
Financieel belang
De gemeente participeert voor 4,27% in stichting Administratie Kantoor, voorheen Holding Roda Kerkrade NV. Deze certificaten hebben geen marktwaaarde.
Vermogenspositie (eigen vermogen)
Niet van toepassing.
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
Niet van toepassing.

Verbonden partij: Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	
Vestigingsplaats:	Roermond
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling
Programma:	0. Bestuur en Ondersteuning
Doel en openbaar belang verbonden partij	
De BsGW geeft uitvoering aan de taken op het gebied van het heffen en innen van de lokale belastingen en de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ). Eén van de doelen van de GR BsGW is het minimaliseren van kosten door middel van schaalvergroting en het ontdebellen van de gemeentelijke en waterschapprocessen.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
Het effectief en efficiënt uitvoeren van de belastingheffing en -inning in opdracht van de gemeente Heerlen.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
Ontwikkeling proceskostenvergoeding	
Met ingang van 1 januari 2024 is de Wet herwaardering proceskostenvergoedingen WOZ en bpm in werking getreden. Aanleiding voor deze wet was de toenemende druk van NCNP bureaus op de uitvoering van de Wet WOZ. Met deze wet is onder meer de proceskostenvergoeding op basis van het Besluit proceskosten bestuursrecht (Bpb) voor WOZ-bezwaarzaken verlaagd tot 25%, in de wet uitgedrukt als factor van 0,25.	
Hoge Raad 12 juli 2024	
De Hoge Raad heeft op 12 juli 2024 een arrest gewezen als gevolg waarvan het lage tarief voor de proceskostenvergoeding in belasting- en premiezaken in bezwaar buiten toepassing moet blijven. Dat betekent dat de factor van 0,25 moet worden toegepast op het tarief voor overige zaken. Dat	

tarief is dubbel zo hoog. Daardoor wordt de hiervoor genoemde verlaging van proceskostenvergoeding in WOZ-bezwaarzaken zo goed als volledig ongedaan gemaakt.

Voorstel voor reparatie

In de aanbiedingsbrief waarmee de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst het pakket Belastingplan 2025 bij de Tweede Kamer heeft ingediend wordt aangekondigd dat naar aanleiding van het arrest van de Hoge Raad het lage tarief voor de proceskostenvergoeding in belasting- en premiezaken in bezwaar uit het Bpb wordt gehaald. Daardoor blijft alleen nog het hoge tarief voor overige zaken over. Om te voorkomen dat de proceskostenvergoeding voor WOZ-bezwaarzaken daardoor wordt verdubbeld, wil het kabinet de factor van 0,25 verlagen naar 0,125. Dit alles zal gebeuren door middel van een nota van wijziging op het pakket Belastingplan 2025.

Wat betekent het voor de uitvoering van de Wet WOZ

De in de aangekondigde nota van wijziging opgenomen verlaging van de factor moet ervoor zorgen dat de proceskostenvergoeding die in de bezwaarfase in WOZ-zaken kan worden toegekend in lijn blijft met hetgeen de wetgever bij de invoering van de Wet herwaardering proceskostenvergoedingen WOZ en bpm voor ogen stond.

Verder proces en inwerkingtreding

De nota van wijziging wordt in de loop van september 2024 beoordeeld door de Raad van State. In oktober/november 2024 wordt de aanpassing van de WOZ-factor daarna als onderdeel van het Belastingplan behandeld in de Tweede Kamer. In december 2024 gaat het voorstel naar de Eerste Kamer. Bij akkoord treedt de wijziging in werking per 1 januari 2025.

Onderzoek tweejaarlijkse WOZ-bepaling

Tijdens de recente Algemene Ledenvergadering van de VNG is de motie om een onderzoek te doen naar de consequenties van een tweejaarlijkse herwaardering van de WOZ-waarde (nu nog jaarlijks) met zo'n 90% aangenomen. De VNG heeft de uitwerking van deze motie ter hand genomen. Het idee is om eerst een onderzoek te laten uitvoeren naar de mogelijkheden en knelpunten van een tweejaarlijkse herwaardering en om het bredere gebruik van de WOZ-waarde goed in kaart te brengen. De VNG is voornemens om een stuurgroep in te stellen, waarin de Landelijke Vereniging Lokale Belastingen vertegenwoordigd is.

De druk op de uitvoering van de WOZ is, mede door het aantal bezwaren, enorm toegenomen. Om deze druk te verlagen en de kwaliteit een impuls te geven lijkt een tweejaarlijkse herwaardering ruimte te geven die kwaliteit te verbeteren. Er zijn echter mogelijke complicaties in de uitvoering en bovendien wordt de WOZ-waarde niet alleen door gemeenten voor verschillende belastingen gebruikt, maar ook door diverse andere gebruikers zoals de Belastingdienst en de Waterschappen voor Rijks- en Waterschap belastingen en andere instanties die de WOZ-waarde (en andere WOZ-gegevens) gebruiken voor diverse doeleinden (onder andere de notaris bij vastgoedfraude, de huurcommissie voor vaststelling van de huur). De stuurgroep gaat in dit kader onderzoeken of een tweejaarlijkse waardering uitvoerbaar is.

Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente

De hierboven toegelichte proceskostenvergoeding.

Afbreukrisico bij géén deelname

Dat de kwaliteit, effectiviteit en efficiëntie van de belastinginning en -heffing erop achteruitgaat.

Alternatieven voor géén deelname

Het in eigen beheer organiseren van belastingaangelegenheden.

Bestuurlijke betrokkenheid

Bestuurlijke betrokkenheid via het algemeen bestuur van de gr, waarin de overige 28 deelnemende gemeenten én het waterschap ook zitting hebben.

Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)

Wethouder economie en arbeidsmarkt, financiën en sport, duurzaamheid, Heerlen-Noord. Via het algemeen bestuur van de GR.
Financiële resultaat 2024
€ 3.723.000 positief
Financieel belang
Bijdrage 2026 € 2.190.345
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2024: € 2.835.000/-
31-12-2024: € 5.224.000
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2024: € 8.224.000
31-12-2024: € 8.355.000

Verbonden partij: Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD)	
Vestigingsplaats:	Heerlen
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke Regeling
Programma:	7. Volksgezondheid en Milieu
Doel en openbaar belang verbonden partij	
De GGD geeft uitvoering aan de Wet publieke gezondheid namens de 16 Zuid-Limburgse gemeenten.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
In het regionaal gezondheidsbeleid is vastgelegd dat het onze ambitie is om de gezondheidsachterstanden ten opzichte van de rest van het land binnen tien jaar met 25 procent in te lopen en zo daadwerkelijk een Trendbreuk te realiseren. Om de trend daadwerkelijk te kunnen breken, is een aantal fundamentele keuzes gemaakt die tot een nieuwe aanpak moeten leiden, zoals: commitment om meerjarig werk te maken van de Trendbreuk, het smeden van allianties op zowel provinciaal- als rijksoverheidsniveau en focus en massa maken. De focus wordt gelegd op de periode vanaf de kindervens en zwangerschap tot en met de periode waarin mensen jongvolwassen zijn (van kindervens tot kindervens). De Trendbreuk is breder dan de focus op deze cyclus, want op andere beleidsterreinen liggen eveneens kansen om de gezondheidsachterstand in te lopen. De GGD is een belangrijke partner in de realisatie van het gezondheidsbeleid.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
• Meerjarenbeleidsplan 2024-2027 GGD Zuid-Limburg heeft het meerjarenbeleidsplan 2024-2027 vastgesteld. Hierin wordt toegelicht welke incidentele en structurele middelen noodzakelijk zijn om in de komende beleidsperiode aan de slag te gaan met de kernthema's van GGD GHOR, koepelorganisatie van de GGD'en. • GALA en IZA Onderdeel van het meerjarenbeleidsplan is dat de GGD de rol van procesregie op zich neemt in het kader van het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorg Akkoord (IZA). • Preventie Belangrijk doel blijft een eenduidige aanpak in Zuid-Limburg van preventie. Binnen GALA en IZA moet de verbinding gezocht worden met tal van andere beleidsterreinen zoals: armoede, ruimtelijke ordening, sport, jeugd, onderwijs, arbeidsmarkt, economie en welzijn. Het smeden van sterke verbindingen tussen deze domeinen is de opgave waar de GGD-ZL voor staat. • Trendbreuk Een verbinding komt onder andere tot uiting in het programma Trendbreuk dat als doel heeft het reduceren van de gezondheidsachterstanden in Zuid-Limburg ten opzichte van het landelijke beeld. Om deze <i>Trendbreuk</i> ambities te behalen wordt intensief samengewerkt door gemeenten, provincie, de GGD Zuid-Limburg en maatschappelijke organisaties. • Bezuinigingsopgave	

Evenals de andere gemeenschappelijke regelingen, heeft de GGD in 2024 de opdracht gekregen om uitgaven dusdanig bij te stellen dat dit resulteert in een verlaging van 5% van de gemeentelijke bijdrage vanaf 2026. De forse Rijks- en projectbezuinigingen van 16% en 4% op het totale GGDZL budget slaan echter een groot gat in de begroting, uitvoering en continuïteit van de dienstverlening. Dit heeft ertoe geleid dat het inhoudelijk niet verantwoord is om de voorgestelde verlaging van 5% van de gemeentelijke bijdrage op de GGD-taken, Veilig Thuis en Jeugdgezondheidszorg door te voeren.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
• Door de deelnemende gemeenten is gekozen om geen weerstandsvermogen op te bouwen bij de GGD. Mogelijke verliesbijdragen worden naar rato inwoneraantal door de gemeenten gedragen. • Datalekken blijft een risico mede omdat de GGD hierbij afhankelijk is van de andere ketenpartners. • Het risico van cyberdreigingen zoals een hack, is voor de GGD een reële bedreiging. Mede door de taken en verantwoordelijkheden van de GGD, met daarbij steeds meer data in ons beheer. • Naast artsen kunnen ook andere beroepsbeoefenaren en daarvan afgeleid de gezondheidszorg-organisaties tuchtrechtelijk worden vervolgd c.q. aansprakelijk worden gesteld. Dit in combinatie met de steeds mondigere patiënt en het toenemende claimedrag, kan dit voor de GGD onvoorziene financiële consequenties hebben. • De landelijke tijdelijke financiering van majeure activiteiten zoals Covid19, VIPP (Versterking infectiepreventie en pandemische paraatheid), GALA en IZA kent geen structurele borging. Dit kan ertoe leiden dat een aantal activiteiten weer afgestoten moeten worden. • Schaarste arbeidsmarkt op diverse functies leidt tot het risico van het niet kunnen voldoen aan de gevraagde productie. Hetgeen kan leiden tot omzetsderving c.q. dure tijdelijke inhuur. • Ondanks overgaan van de RAV naar de Ambulancezorg Limburg bestaat nog steeds het risico dat claims kunnen volgen uit de periode dat de RAV bij de GGD Zuid-Limburg hoorde. Conform de gemaakte afspraken met Ambulancezorg Limburg zullen deze binnen de GGD Zuid-Limburg worden opgepakt en afgehandeld. Gemeente Heerlen heeft, gezien de principiële bezwaren tegen de privatisering, aangegeven niet mee te werken aan de garantstelling. • In de jaarverantwoording zijn de bijdragen voor met name forensische geneeskunde en sociaal medische advisering gebaseerd op jaarlijkse bijdragen. Deze posten kennen een semi-structureel karakter.
Afbreukrisico bij géén deelname
Het synergievoordeel dat de GR te bieden heeft verliezen.
Alternatieven voor géén deelname
Als zelfstandige gemeente verder gaan met dien verstande dat de gemeente minder effectief en efficiënt kan handelen.
Bestuurlijke betrokkenheid
Het Algemeen Bestuur van de GGD Zuid-Limburg bestaat uit één bestuurslid per deelnemende gemeente en één plaatsvervangend lid. Als lid van het Algemeen bestuur kunnen slechts leden van het college van de gemeenten worden aangewezen. Besluitvorming vindt plaats via gewogen stemmen, gerelateerd aan het inwoneraantal.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder Jeugd en Armoedebestrijding, Welzijn en Zorg via het Algemeen Bestuur van de GR.
Financiële resultaat 2024
Resultaat voor bestemming van € 1.479.127
Financieel belang
Bijdrage 2025 € 6.854.532
Bijdrage 2026 € 6.433.476
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2024: € 1.107.330
31-12-2024: € 2.586.457
Schuldenpositie (vreemd vermogen)

01-01-2024: € 35.552.504
31-12-2024: € 27.269.495

Verbonden partij: Het Gegevenshuis
Vestigingsplaats: Landgraaf
Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling
Programma: 0. Bestuur en Ondersteuning
Doel en openbaar belang verbonden partij
Het Gegevenshuis is een gebiedsonafhankelijke GR die zich sinds 1 juli 2015 richt op het inwinnen en beheren van informatie uit (basis)registraties met een geografische component. Naast het inwinnen en beheren van informatie koppelt Het Gegevenshuis op aanvraag van opdrachtgevers gegevens uit deze registraties en herleidt dit naar informatie op digitale of analoge kaart of in gewenste overzichten. De te behalen resultaten door Het Gegevenshuis zijn vastgelegd in een DVO en bijbehorende productbladen.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
Het Gegevenshuis biedt uitvoering aan de basisregistraties BAG en BGT. Hierop wordt de gemeente volledig ontzorgd. Daarnaast wordt in brede zin ondersteuning geboden op het gebied van geoinformatie.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
Het Gegevenshuis is gebaseerd op 2 pijlers: groei en innovatie. Door groei en het ontwikkelen van innovatieve oplossingen werkt Het Gegevenshuis aan betere en bredere dienstverlening en kostenreductie voor alle deelnemers. Naar verwachting sluit gemeente Beek per 1-1-2026 ook aan bij Het Gegevenshuis. In 2025 heeft Het Gegevenshuis haar tweede lustrum gevierd met een doorkijk naar de toekomst. Hierbij is de doorontwikkeling naar Het Gegevenshuis 2.0 een positieve stap voor alle deelnemers. De vorming van klantteams zorgt voor een nog betere afstemming op de behoeften van en ontwikkelingen bij onze gemeente. Ook krijgt innovatie een duidelijkere positie naast de beheertaak van Het Gegevenshuis. Ondersteuning op het gebied van GIS, 3D en digitale tweelingen moet gaan zorgen voor een intensievere samenwerking. In 2025 start Het Gegevenshuis met een nieuw toekomstgericht ICT Provider contract bij Solido.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
Zijn in beperkte mate aanwezig. Tegenover alle te leveren producten en diensten staan baten van bijdragen van deelnemers.
Afbreukrisico bij géén deelname
Dat zelf uitvoering moet worden gegeven aan de (verplichte) basisregistraties en een intern georganisatieonderdeel ingericht dient te worden.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing.
Bestuurlijke betrokkenheid
Bestuurlijke betrokkenheid via het algemeen bestuur van de GR, waarin momenteel 11 Zuid-Limburgse gemeenten en Waterschap Limburg zijn gezeteld.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder wonen, milieu en circulariteit, dienstverlening en vastgoed. Deze wethouder zit in het algemeen bestuur.
Financiële resultaat 2024
€ 127.811
Financieel belang
Bijdrage 2025 € 1.499.000
Bijdrage 2026 € 1.574.000
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2024: € 376.281

31-12-2024: € 296.812
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2024: € 403.217
31-12-2024: € 1.682.532

Verbonden partij: Omnibuzz
Vestigingsplaats: Sittard
Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling
Programma: 6. Sociaal Domein
Doel en openbaar belang verbonden partij
Het toekomstbestendig organiseren van doelgroepenvervoer aan gemeenten. Omnibuzz zorgt voor een goede uitvoering van het WMO-vervoer.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
Ervoor zorgen dat onze wettelijke taken vanuit de WMO worden uitgevoerd op een juiste manier.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
Om een kwalitatief hoogwaardige vervoersvoorziening te kunnen blijven bieden en flexibel in te spelen op maatschappelijke en beleidsmatige ontwikkelingen, werken 30 Limburgse gemeenten samen via de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Omnibuzz. Deze regeling heeft als opdracht om de ambities en doelstellingen van de deelnemende gemeenten tot uitvoering te brengen. Het bieden van passend en tijdig vervoer staat daarbij centraal. Daarnaast blijft Omnibuzz inzetten op het efficiënt omgaan met middelen en het continu vernieuwen van de dienstverlening.
De ambities van Omnibuzz zijn gebaseerd op drie pijlers die de lange termijnvisie borgen:
1) Het kantelen van vervoer en het stimuleren van het openbaar vervoergebruik;
2) Het efficiënter organiseren van doelgroepenvervoer;
3) Het ontwikkelen van Omnibuzz als een slimme, lerende organisatie.
In de periode januari tot en met mei 2025 is het gemiddeld aantal gereden declarabele kilometers met 4,2% gestegen ten opzichte van dezelfde periode in 2024. De klanttevredenheid over de dienstverlening bleef stabiel op een 8,3, ondanks de aanhoudende krapte op de chauffeursmarkt.
Sinds 2023 wordt bij de begroting uitgegaan van het uitgangspunt: het hanteren van daadwerkelijk verreden ritten en kilometers per gemeente over de periode van twee jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar (T-2), met een opslag van 2,5% om verwachte groei op te vangen. De afrekensystematiek voor gemeenten is eerder aangepast van zones naar kilometers. Omnibuzz werkt momenteel aan een vergelijkbare systematiek voor klanten, die naar verwachting per 1 januari 2028 wordt ingevoerd, gelijktijdig met de nieuwe vervoerscontracten.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
De belangrijkste risico's zijn als volgt: economische kwetsbaarheid van taxibedrijven, kennis en inzetbaarheid van intern personeel en de continuïteit van het serverbeheer (ICT).
Afbreukrisico bij géén deelname
Dat het collectief vraagafhankelijk vervoer en het openbaar vervoer individueel moet worden aanbesteed in plaats van met 30 partijen gezamenlijk. Individueel aanbesteden zal leiden tot hogere kosten.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing.
Bestuurlijke betrokkenheid
Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur van de GR, samen met de overige aangesloten Limburgse gemeenten.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder Jeugd en Armoedebestrijding, Welzijn en Zorg via het algemeen bestuur van de GR. Daarnaast zit deze wethouder ook in het Dagelijks Bestuur met als plaatsvervanger de wethouder onderwijs, cultuur & erfgoed, evenementen en centrumontwikkeling.
Financiële resultaat 2024

Voordeel van EUR 631.104 (waarvan EUR -/- 64.771 voor gemeente Heerlen)
Financieel belang
Bijdrage 2023 EUR 2.777.935
Bijdrage 2024 EUR 2.739.706
Vermogenspositie (eigen vermogen)
31-12-2023: EUR 3.005.009
31-12-2024: EUR 1.422.744
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
31-12-2023: EUR 4.490.067
31-12-2024: EUR 7.608.110

Verbonden partij: Historisch Centrum Limburg
Vestigingsplaats: Maastricht
Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling
Programma: 0. Bestuur en Ondersteuning
Doel en openbaar belang verbonden partij
Het Historisch Centrum Limburg (HCL) vormt met zijn archieven en collecties het geheugen van Limburg. Het HCL beheert archieven in de archiefbewaarplaatsen in Maastricht en Heerlen. Dit bevat archieven van overheden, kerkgenootschappen, verenigingen, stichtingen, bedrijven, kastelen, families en personen. Naast deze archieven heeft het HCL omvangrijke collecties handschriften, almanakken, foto's, (land)kaarten, tekeningen, affiches, bidprentjes en briefhoofden. Voor de aangesloten verantwoordelijke overheidsorganisaties bouwt het HCL verder aan het e-depot en bijbehorende dienstverlening. Naast eigen onderzoek maakt het HCL ook onderzoek voor historisch geïnteresseerden, onderzoekers en de recht- en bewijszoekende burger mogelijk. De unieke, van grote cultuurhistorische waarde zijnde collectie wordt door digitalisering verder toegankelijk gemaakt.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
Uitvoering wettelijke taken en relatiebeheer aangesloten overheidsorganisaties.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
Op dit moment wordt de GR HCL gevormd door het Rijk, gemeente Maastricht en gemeente Heerlen. De GR HCL wordt op korte termijn gewijzigd in verband met drie ontwikkelingen. De eerste ontwikkeling betreft de nieuwe Archiefwet die waarschijnlijk medio 2026 in werking treedt. De tweede ontwikkeling ziet op de uittreding van het Rijk. Vermoedelijk treedt het Rijk op 1 januari 2027 uit de GR HCL. De derde ontwikkeling betreft het toetreden van verschillende Zuid-Limburgse gemeenten en het Waterschap Limburg tot de GR HCL per 1 januari 2026. In 2025 is een zienswijze- en toestemmingsprocedure bij de raad doorlopen om de GR te kunnen wijzigen. Bij het HCL ligt verder extra focus op het doorontwikkelen van deskundig beheer en opslag van digitale archiefbescheiden in het e-depot en het optimaliseren van digitale dienstverlening naar publiek en overheid. Het HCL beheert twee archiefbewaarplaatsen: - locatie Maastricht, gelegen aan de Sint Pieterstraat 7. - locatie Heerlen, gelegen aan de Navolaan 83.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
In het kader van de voorgenomen toetreding van nieuwe deelnemers (2026) en uittreding van het Rijk (2027) wordt door de GR in de begroting 2026 inzicht gegeven in eventuele ontwikkelingen voor de financiële positie van de deelnemers.
Afbreukrisico bij géén deelname
Niet van toepassing.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing.

Bestuurlijke betrokkenheid
Bestuurlijke betrokkenheid via het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur van de GR, waarin de gemeente Maastricht, gemeente Heerlen en het Rijk op dit moment deelnemen.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
De wethouder onderwijs, cultuur, erfgoed en centrumontwikkeling zit in het algemeen bestuur. De wethouder wonen, milieu en circulariteit, dienstverlening, vastgoed en Heerlen-Noord zit in het algemeen en dagelijks bestuur.
Financiële resultaat 2024
€ 1.604.709
Financieel belang
Reguliere bijdrage 2024 van € 967.000 (primitief), na 1 ^e begrotingswijziging € 272.832
Reguliere bijdrage 2025 van € 886.000
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2024: € 1.656.478
31-12-2024: € 2.995.892
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2024: € 6.622.019
31-12-2024: € 6.703.076

Verbonden partij: Omgevingsdienst Zuid-Limburg
Vestigingsplaats: Maastricht
Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling
Programma: 0. Bestuur en Ondersteuning
Doel en openbaar belang verbonden partij
De Omgevingsdienst Zuid-Limburg (ODZL) voert voor de gemeenten de basistaken uit zoals die vastgelegd zijn in het Besluit Omgevingsrecht. Het betreft vergunningverlening, toezicht en de voorbereidende fase van handhaving voor delen van de beleidsthema's bouw, ruimtelijke ordening, milieu en bodem.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
Te zorgen voor naleving van wetgeving op het gebied van milieu, vergunningverlening en handhaving voor een beter woon- en leefklimaat.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
De ODZL moet op 1 april 2026 voldoen aan robuustheidscriteria. Doel hiervan is om de goede uitvoering van de VTH-taken zowel in kwalitatieve als kwantitatieve zin te borgen. Om te kunnen voldoen aan de criteria heeft de ODZL een plan van aanpak opgesteld. Dit ziet met name toe op de formatieve en financiële robuustheid.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
De gemeente Heerlen neemt enkel de basistaken af bij de ODZL. De laatste jaren zien we een stijging in de kosten van de deelname aan de ODZL. Er vindt geen goede inhoudelijke en financiële verantwoording plaats over programmering vs. uitvoering. Dit leidt tot een financieel risico voor de gemeente Heerlen. Er bestaat tussen de gemeente Heerlen en de ODZL een verschil van inzicht over de afrekening/bijdrage over 2024, 2025 en 2026. Hierover is een geschil gestart met de ODZL. In het kader van de geschilbeslechting hebben meerdere gesprekken op ambtelijk niveau plaatsgevonden. De verwachting is dat in het DB van september de vervolgstappen richting afronding van het geschil besproken kunnen worden.
Afbreukrisico bij géén deelname
Deelname aan de ODZL is wettelijk verplicht voor zover het de basistaken betreft. De overige taken worden door de gemeente Heerlen zelf uitgevoerd of in opdracht gegeven bij externe partijen.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing.
Bestuurlijke betrokkenheid

De portefeuillehouder ODZL heeft zitting in het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur van de ODZL.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder beheer en onderhoud, mobiliteit, duurzaamheid & milieu via het algemeen bestuur van de GR.
Financiële resultaat 2024
€ 1.307.384 positief
Financieel belang
Bijdrage 2024 € 743.761
Bijdrage 2025 € 638.379*
*bijdrage conform zienswijze Gemeente Heerlen
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2024: € 1.820.204
31-12-2024: € 3.079.647
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2024: € 4.013.453
31-12-2024: € 3.070.752

Verbonden partij: Reinigingsdienst Rd4
Vestigingsplaats: Heerlen
Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling
Programma: 7. Volksgezondheid en Milieu
Doel en openbaar belang verbonden partij
Het tot stand brengen van doelmatige, milieu-hygiënische verantwoorde en marktconforme inzameling en verwerking van afvalstoffen/grondstoffen én het adviseren op het gebied van ontwikkeling en implementatie van circulariteit.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
Zorgen voor een effectieve, efficiënte en duurzame manier van inzameling en verwerking van afval/grondstoffen voor de inwoners van de deelnemende gemeenten.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
Rd4 heeft haar 7 strategische thema's opgenomen in het Strategisch Meerjarenplan 2022-2026. Er wordt zoveel mogelijk ingezet op hergebruik (CE) van grondstoffen en de daar voor benodigde organisatie. Ook wordt ingezet op kansen voor eigen medewerkers én medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt (duurzaamheid en arbeidsparticipatie). Door het takenpakket verder te ontwikkelen, ontstaan nieuwe werkplekken en daarmee nieuwe mogelijkheden. Nóg meer dan voorheen ziet Rd4 regionale werkgelegenheid en arbeidsparticipatie als haar maatschappelijke taak. Tenslotte zorgt Rd4 ervoor dat de organisatie toekomstbestendig is en blijft. De komende jaren zet Rd4 doelgericht in op uitbreiding van het takenpakket naar CE. In het verlengde hiervan zoekt Rd4 naar samenwerking met derden
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
Middelgroot: het basispakket wordt jaarlijks geïndexeerd; de gemeente heeft weinig invloed op doorrekening van kosten. Pluspakket wordt afgerekend op basis van werkelijke afname.
Afbreukrisico bij géén deelname
Geen afvalinzameling en -verwerking.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing.
Bestuurlijke betrokkenheid
Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur van de GR samen met andere deelnemende gemeenten.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Onze portefeuillehouder Wonen, Milieu en Circulariteit, Dienstverlening en Vastgoed neemt zitting in het algemeen bestuur.

Financiële resultaat 2024
€ -853.211
Financieel belang
Bijdrage 2024 € 9.938.073 (Basispakket)
Bijdrage 2024 € 2.539.300 (Pluspakket)
Bijdrage 2025 € 10.542.023 (Basispakket)
Bijdrage 2025 € 2.657.350 (Pluspakket)
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2024: € 3.319.748
31-12-2024: € 4.375.284
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2024: € 37.749.488
31-12-2024: € 44.113.531

Verbonden partij: Regio Parkstad Limburg
Vestigingsplaats: Heerlen
Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling
Programma: 1. Bestuur en Ondersteuning
Doel en openbaar belang verbonden partij
Parkstad loopt op diverse kernindicatoren achter op landelijke gemiddelden, zoals gemiddeld inkomen, economische participatiegraad, opleidingsniveau en de gemiddelde prijs van een woning. Dit gecombineerd met de demografie van het gebied biedt kansen, maar dwingt ook tot een gestructureerde, centraal geregisseerde aanpak van de economische ontwikkeling van de regio Parkstad Limburg. Na een periode waarin wij als WGR+ regio zeer belangrijke beleidsfundamenten via de Parkstadraad hebben vastgesteld op het gebied van wonen, economie, ruimte en bereikbaarheid, is in 2013 besloten dat het tijd was voor uitvoering en dus een GR van Colleges. Een GR die er wel voor zorgt dat de gemeenteraden in positie blijven en via regiodagen hun gezamenlijkheid kunnen borgen. Met die nieuwe GR zijn wij in 2014 aan de slag gegaan en zijn de bestuurscommissies vanuit de diverse colleges bemand. Het doel is onveranderd gebleven, de scope (tot nu toe ruimtelijk-economisch) wordt echter steeds breder, denk aan de ontwikkelingen in het sociale domein. Niet dat de regio daarover gaat, maar de regio wordt nu wel de plek waar de samenwerkende gemeenten hierover afspraken kunnen maken. We mogen vaststellen dat we de afgelopen jaren flinke successen hebben bereikt met onze lobby en onze Haagse lobby in het bijzonder, denk hierbij o.a. aan de Regiodeals die we hebben kunnen binnenslepen.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
Verbetering van de economische structuur.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
Voor de begroting 2026 en de daaropvolgende jaren worden in lijn daarmee de volgende algemene beleidsmatige kaders gehanteerd: 1. Activiteiten van Parkstad gericht op de realisering van de speerpunten die zijn ontleend aan de Strategische agenda. 2. Voor het Regiobureau is het een topprioriteit om – naast het beleidsinhoudelijk uitvoering geven aan de kernthema's - de Bestuurscommissies te ondersteunen en de samenwerking binnen en buiten Parkstad te faciliteren. 3. Het Regiobureau wordt in toenemende mate gevraagd de uitvoering van Parkstadbeleid voor te bereiden en te faciliteren. Denk daarbij aan de rol van Parkstad bij de uitvoering van de Regiodeals. Dit past in de visie van Parkstad om van beleid een succes te maken. Bij de uitvoering van beleid wordt nadrukkelijk gezocht naar mogelijkheden van cofinanciering. 4. Veranderingen van buitenaf die relevant zijn voor de kerntaken van Parkstad worden door het Regiobureau met de beschikbare capaciteit opgepakt en doorvertaald in de ondersteuning aan de

Bestuurscommissies, het Dagelijks Bestuur en aan de gemeenten. Deze ontwikkelingen volgen elkaar steeds sneller op en hebben veel impact
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
Niet van toepassing
Afbreukrisico bij géén deelname
Geen zeggenschap in de bestuurscommissies en verlies van invloed op ontwikkelingen in de regio Parkstad.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid
De regionale samenwerking Stadsregio Parkstad Limburg krijgt vorm via een gemeenschappelijke regeling van de 7 colleges. Deze bestaat uit het Dagelijks Bestuur (zijnde de 7 burgemeesters), het Algemeen Bestuur (zijnde het DB + 7 wethouders) en de thematische Bestuurscommissies (bestaande uit de betreffende portefeuillehouders). Deze constructie is een antwoord op het vraagstuk van de democratische legitimatie van het regiobestuur, aangezien de reguliere verantwoordingslijnen gehandhaafd blijven. De vertegenwoordigers in de bestuurlijke gremia leggen immers o.a. verantwoording af aan het eigen college en de eigen raad. Het Dagelijks Bestuur heeft algemene taken op het terrein van regionale samenwerking. Het is verantwoordelijk voor het Parkstad Bureau (P&O, financiën en organisatie), organisatie van de bestuurlijke samenwerking (Governance), grensoverschrijdende samenwerking en verdeling van middelen. Daarnaast heeft het Dagelijks Bestuur de verantwoordelijkheid voor het leggen van dwarsverbanden en het initiëren/uitvoeren van overkoepelende activiteiten (bestuurscommissies overstijgende onderwerpen). In de regionale samenwerking is er een cruciale rol weggelegd voor de bestuurscommissies (BC's), samengesteld uit de portefeuillehouders van de deelnemende gemeenten. De bestuurscommissies zijn gegroepeerd rondom de vijf kernthema's: • Wonen en Herstructurering • Ruimte en Mobiliteit • Duurzaamheid • Economie en Toerisme. • Sociaal Economische Structuurversterking
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder Beheer en Onderhoud, Mobiliteit, Ruimtelijke Ordening en Ouderenbeleid via het Algemeen Bestuur. De burgemeester van Heerlen is voorzitter van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur.
Financiële resultaat 2024
€ 409.000
Financieel belang
Bijdrage 2025 € 2.082.000 Bijdrage voor regionale activiteiten in 2025 € 409.350
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2024: € 7.971.000
31-12-2024: € 11.359.000
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2024: € 75.662.000
31-12-2024: € 87.381.000

Verbonden partij: Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL)	
Vestigingsplaats:	Maastricht
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling
Programma:	1. Veiligheid
Doel en openbaar belang verbonden partij	

De Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) is een gemeenschappelijke regeling van de 16 gemeenten in Zuid-Limburg en één van de 25 veiligheidsregio's in Nederland. De VRZL is een hands-on hulpverleningsorganisatie en een netwerkorganisatie in één. Het doel van de VRZL als regionale crisisorganisatie is het realiseren van een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige uitvoering van brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, gemeentelijke bevolkingszorg, crisisbeheersing en rampenbestrijding. De VRZL is erop gericht om snel hulp te bieden om zo inwoners te beschermen tegen (gezondheid)risico's, rampen en crises en hiertoe noodzakelijke voorbereidingen te treffen.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij

Met de VRZL:

- dragen we (pro)actief bij aan de openbare veiligheid, brengen we risico's in beeld en treffen we voorbereidingen voor daadwerkelijke crises;
- hebben we de expertise om, waar mogelijk, onveiligheid te voorkomen en te beperken;
- bestrijden we branden, incidenten en crises als ze zich toch voordoen en treden we effectief op tijdens een ramp om schade te beperken;
- zetten we ons in om menselijk leed en materiële schade zo veel mogelijk te beperken en verstoringen van het openbare leven zo snel mogelijk te herstellen.

Deze taak realiseren we doordat we met de VRZL midden tussen burgers, bedrijven, instellingen en partners staan en primair uitgaan van eenieders eigen kracht en expertise. Door een goede informatiepositie en gedreven en vakbekwame medewerkers is de VRZL een natuurlijke, betrouwbare partner voor duurzame veiligheid in de regio.

Ontwikkelingen bij verbonden partij

Algemeen

Ook in het derde jaar van het vastgestelde Meerjarenbeleidsplan 'Samen Veilig' 2024 t/m 2027 zullen stappen gezet worden om de doelstellingen te realiseren. Een flexibele, breed inzetbare crisisorganisatie is gerealiseerd, ook voor langdurige crises. De netwerkkrol met partners wordt binnen de VRZL nog verder verstevigd. Ook wordt voortdurend geïnvesteerd in de doorontwikkeling van de informatiearchitectuur. En vanzelfsprekend worden incidenten bestreden, geadviseerd over toezicht & vergunningen, worden risico's in kaart gebracht en is de meldkamer operationeel.

Daarnaast worden een aantal projecten op- en doorgezet, waarbij het huisvestingsdossier een belangrijk ankerpunt is. Maar ook nadenken over en verdere invulling geven aan scenario's die voortkomen uit de geografische ontwikkelingen (militaire dreiging, grootschalige uitval nutsvoorzieningen) maken dat we regionaal de voorbereiding op toekomstige ontwikkelingen handen en voeten kunnen geven.

Versterking fundament veiligheidsregio

De afgelopen jaren is de rol van veiligheidsregio's uitgebreid en hebben veiligheidsregio's een regisserende en coördinerende rol gekregen in langdurige crises. Sprekende voorbeelden hiervan zijn de coronacrisis en de vluchtelingencrisis. De voorbereiding op toekomstige – en veelal ook langdurige crises – vraagt om een versterking van het fundament van de veiligheidsregio. Dit zowel op het gebied van crisisbeheersing als op het gebied van de informatiepositie. In 2024 zijn landelijk bestuurlijke afspraken gemaakt om het fundament van de veiligheidsregio's te versterken. Ten behoeve van de versterking van onze regionale crisisbeheersing hebben we binnen de VRZL nadere plannen opgesteld. In lijn met de landelijke ambities van het Rijk en het Veiligheidsberaad – en met het oog voor geconstateerde regionale behoeften – ligt het accent op onderstaande zaken:

1. Versterken van crisisbeheersing als vak (leren, ontwikkelen, kennisborging en kwaliteitszorg/'zicht op prestaties');
2. Versterken van de regiefunctie in het netwerk van crisispartners (gezamenlijke aanpak van risico's en crises);

3. Door de bovenstaande verstevigingen realiseert VRZL ook een robuustere crisisorganisatie, die zowel in staat is om acute incidenten te bestrijden ('GRIP-opstapelingen') als om langdurige crises te bestrijden door de inzet van crisisregisseurs en informatiemanagers.

Professionele, vitale en wendbare medewerkers

In 2025 is VRZL gestart met een programma Mentale Veerkracht. We zien dat in langdurige crises de mentale veerkracht van onze collega's van belang is om langdurig inzetbaar te blijven. In de verwachting dat er de komende jaren nog meer langdurige crises zullen voorkomen willen we medewerkers daarop voorbereiden en handvatten geven om daar adequaat mee om te kunnen gaan. Alle leidinggevenden van directie tot en met het niveau van ploegchef hebben in 2025 deelgenomen aan dit programma. Dit is met alle teams en medewerkers opgepakt en daar waar nodig wordt maatwerk geleverd aan collega's die daar behoefte aan hebben, om zo te komen tot duurzame inzetbaarheid. Dat wordt in 2026 zo gecontinueerd.

Dynamisch risicoprofiel

De wereld om ons heen verandert continue en in een steeds sneller tempo. Hierdoor veranderen ook onze risico's sneller. De Wet veiligheidsregio's schrijft veiligheidsregio's voor om een maal per 4 jaren een risicoprofiel op te stellen, waarin de risico's waar een veiligheidsregio mee te maken kan krijgen, zijn beschreven en afgewogen. De huidige wereld vraagt echter een snellere systematiek om deze risico's af te wegen en ons hier ook op voor te bereiden. Daarom hebben wij ons risicoprofiel door ontwikkeld naar een dynamisch risicoprofiel met een actueel risicobeeld. In 2026 gaan we dat verder uitbouwen en de eerste resultaten op Limburgse schaal ervaren.

Financieel

Binnen de VRZL zijn geen majeure beleidswijzigingen van toepassing. In 2026 zullen ontwikkelingen in het teken staan van de verdere implementatie van het vastgestelde beleid "een solide basis voor de toekomst". Voor wat betreft de gemeentelijke bijdragen heeft VRZL van het Algemeen Bestuur de opdracht gekregen om te kijken wat de bijdrage aan de gemeentelijke financiële uitdagingen (bezuinigingen) zou kunnen zijn. Daarbij is afgesproken dat er geen takendiscussie gevoerd zal worden maar op basis van efficiëntere bedrijfsvoering bezuinigingen gerealiseerd worden. Voorstellen daartoe zijn bij de begroting van de VRZL aangereikt. Het Algemeen Bestuur heeft inmiddels definitief met de voorstellen ingestemd. Ook inzake het dossier Huisvesting zijn positieve besluiten genomen die zo eveneens verwerkt zijn in de (gewijzigde) begroting waarmee vanaf 1 januari 2026 gewerkt zal worden. Zowel over de begroting, de bezuinigingsuitwerking als het huisvestingsdossier hebben alle gemeenteraden in Zuid-Limburg ook hun, voornamelijk instemmende, zienswijzen gegeven.

Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente

Primair doet de VRZL er alles aan om de financiële impact op te vangen binnen de bestaande kaders en risico's te mitigeren. Waar dit niet lukt, volgt bestuurlijke bespreking. Vanuit de risicoanalyse t.b.v. de jaarrekening 2024 komen onderstaande autonome ontwikkelingen naar voren die financiële impact hebben op VRZL:

1. Cao-ontwikkelingen 2025:

De huidige Cao loopt tot 1 augustus 2025. Er dient nu nog een nieuwe Cao afgesloten te worden waarbij op dit moment onzeker is welke loonstijging hiermee gepaard gaat. Het risico bestaat dat deze loonstijging niet volledig gedekt kan worden door de indexeringssystematiek die we binnen de VRZL hebben. Deze ontwikkelingen hebben blijvend aandacht en zodra de impact bekend wordt, kan verder worden bekeken wat dit voor financieel effect heeft op de begroting VRZL.

2. Technologische ontwikkelingen

De snelheid van technologische ontwikkelingen hebben steeds invloed op VRZL. Indien deze

technologische ontwikkelingen elkaar snel opvolgen en daarmee leiden tot een implementatierisico kan dat een operationeel risico met zich meebrengen. Denk hierbij aan artificial intelligence en ontwikkelingen bij brandbestrijdingen zoals digitale verkenning en drones. Ten aanzien van 2024 is de kans dat dit zich voordoet in 2025 gelijk gebleven, aangezien de VRZL wel enige mate van invloed heeft in de zin met welke snelheid we deze technologische ontwikkelingen (willen) volgen.

3. Wet digitale toegankelijkheid 2024

Digitale toegankelijkheid is wettelijk verplicht voor Nederlandse overheden (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen) en instellingen uit de (semi-)publieke sector. Het is verplicht om te voldoen aan de eisen van WCAG 2.1, niveau A en AA. Overheidsinstanties horen toegankelijk te zijn. Indien wordt voldaan aan alle 50 eisen op niveau A en AA van de norm WCAG 2.1 wordt de status A verkregen. Dit vergt voor VRZL een behoorlijke investering en is een autonome ontwikkeling waarvoor binnen de VRZL vooralsnog geen middelen zijn.

4. Posttraumatische stressstoornis (PTSS)

Brandweermensen- beroepskrachten en vrijwilligers – zetten zich vierentwintig uur per dag, zeven dagen in de week met hart en ziel in voor de samenleving. Bij deze hulpverlening krijgen zij, net als crisisfunctionarissen en/of ondersteunend personeel, te maken met ingrijpende gebeurtenissen en dat maakt het werk belastend. Het gaat de veiligheidsregio aan het hart dat sommige van onze medewerkers vanwege de werkzaamheden mentale klachten ontwikkelen en dat vraagt om extra alertheid. In de uitvoering van het werk bij de veiligheidsregio's kunnen zich heftige confrontaties voordoen, die kunnen leiden tot PTSS en onder bepaalde voorwaarden kunnen worden gekwalificeerd als een beroepsziekte. De financiële gevolgen van een landelijke modelregeling kunnen fors zijn en daarom is dit als risico benoemd.

5. PFAS

PFAS is een verzamelnaam voor een groep chemische stoffen die van nature niet voorkomt in het milieu. PFAS kunnen een negatief effect hebben op milieu en gezondheid. In de buurt van plekken waar met blusschuim is geoefend kunnen PFAS (Peren polyfluoralkylstoffen) tot boven de Indicatieve Niveaus voor Ernstige Verontreiniging PFAS (INEV's) in grond en grondwater worden aangetroffen. Uit een risicobeoordeling moet dan blijken of er onaanvaardbare risico's zijn. Meestal leiden dit soort lokale verontreinigingen met PFAS niet tot gezondheidsrisico's. Op een oefenplaats van de brandweer worden namelijk geen gewassen verbouwd. Als er op zo'n plek huizen worden gebouwd, kan het wel nodig zijn eerst de bodem te saneren. Op de lange termijn kan het zijn dat verontreinigingen met PFAS leiden tot aantasting van het drinkwater. In de risicobeoordeling moet daarom ook worden bekeken waar de verontreiniging zich naartoe zal verplaatsen en of zich kwetsbare objecten zoals drinkwaterwinningen in de omgeving bevinden. De provincies hebben opdracht om te onderzoeken op welke locaties een eventuele PFAS-verontreiniging aan de orde kan zijn. Dit kan dan een risico vormen voor VRZL.

6. Aanwijzing VRZL als onderdeel van vitale infrastructuur (Q2 2025)

Er wordt al langere tijd over gesproken dat het ministerie van Justitie en Veiligheid de veiligheidsregio's in Nederland aan gaat merken als onderdeel van de vitale infrastructuur. Op dit moment is de verwachting dat dit op korte termijn mogelijk geëffectueerd wordt. Wat dat voor VRZL gaat betekenen is vooralsnog onduidelijk, waarbij het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft aangegeven dit na een eventuele aanwijzing verder te gaan onderzoeken. Welke aanvullende taken dit met zich mee gaat brengen voor VRZL en hoe mogelijke financiering van die aanvullende taken plaats zal vinden maakt dat we dit risico nu niet financieel kunnen maken en maar wel kan worden aangemerkt. Zodra hier meer duidelijkheid over ontstaat, volgt bestuurlijke bespreking.

7. Huisvesting VRZL

Ten slotte wordt rondom het huisvestingsbeleid van de VRZL intensief gesproken, op basis van de bestuurlijke dialoog verantwoorde brandweezorg 2024-2030. Ten aanzien van de ambities en het

huisvestingsbeleid is een financiële impact te verwachten die in de begroting van de VRZL (nog) niet is meegenomen. In de resterende maanden van 2025 volgt verdere uitwerking. Financiële effecten zijn afhankelijk van de haalbaarheid van lopende verkenning en onderzoeken, regionale planvorming en ten slotte verdere bestuurlijke besluitvorming. Ook voor de brandweerkazerne in Heerlen wordt het toekomstperspectief onderzocht. Renovatie van de huidige brandweerkazerne is namelijk noodzakelijk voor toekomstbestendige brandweerzorg in onze regio.

8. BDuR korting 10% (2026)

Op grond van het Hoofdlijnenakkoord en de uitwerking in het regeerprogramma wordt de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (de Rijksbijdrage aan de veiligheidsregio's) vanaf 2026 met 10% (= € 27,7 miljoen) gekort en overgeheveld naar het Gemeentefonds. Inmiddels heeft het kabinet besloten dat de BDuR blijft bestaan als specifieke uitkering en daarmee niet wordt overgeheveld naar het gemeentefonds. Wat betreft de korting is er in de voorjaarsnota van het kabinet nog geen duidelijkheid gegeven over hoe dit zal gaan uitwerken³. Voor nu staat de korting dus verwerkt vanaf 2026 in de JenV-begroting. Welke gevolgen dit gaat hebben voor VRZL in 2026 is op dit moment niet duidelijk. Wordt de taakstelling van 10% toch gehandhaafd, zal dit risico financieel gemaakt worden in de bijgestelde risicoanalyse behorende bij de jaarrekening 2025.

Afbreukrisico bij géén deelname

Niet van toepassing.

Alternatieven voor géén deelname

Niet van toepassing.

Bestuurlijke betrokkenheid

In het algemeen bestuur (AB) van de VRZL hebben de burgemeesters van de 16 gemeenten zitting. Besluitvorming vindt plaats via gewogen stemmen, gebaseerd op het inwoneraantal.

Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)

De burgemeester van Heerlen is in beginsel lid van het AB (zie boven) en ook lid van het dagelijks bestuur (DB). Daarnaast is burgemeester Wever voorzitter van de BAC Financiën & Personeel VRZL en is in samenwerking met de burgemeester van Kerkrade bestuurlijk trekker van het huisvestingsdossier binnen de VRZL.

Financiële resultaat 2024

Positief resultaat € 632.225 (inclusief GHOR)

Financieel belang

Bijdrage 2024: € 8.217.085

Bijdrage 2025: € 8.453.872

Vermogenspositie (eigen vermogen)

01-01-2024: € 7.754.136

31-12-2024: € 10.640.045

Schuldenpositie (vreemd vermogen)

01-01-2024: € 58.895.116

31-12-2024: € 66.318.793

Verbonden partij: Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL)

Vestigingsplaats: Heerlen

Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling

Programma: 6. Sociaal Domein

Doel en openbaar belang verbonden partij

Het voorzien in en het bieden van passende werkgelegenheid en arbeidsrevalidatie voor ingezetenen, die blijken een door het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) afgegeven indicatiebeschikking of herindicatiebeschikking uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot

³ <https://open.overheid.nl/documenten/7095c516-49fe-4567-b900-440e43c99950/file>

regelmatige arbeid in staat zijn. Daarnaast uitvoering geven aan de door de deelnemende gemeenten opgedragen werkzaamheden in het kader van de Participatiewet.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
Ervoor zorgen dat zoveel mogelijk mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt toch 'aan het werk' komen en blijven (in een beschutte werkomgeving). De GR WOZL concentreert zich op beschut werk.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
De verdere afbouw van de GR WOZL, door de uitstroom van de SW-medewerkers, is verder geconcretiseerd. In de GR WSP Parkstad zijn diverse onderdelen van de GR WOZL geïntegreerd. Dit leidt tot een eenduidige en effectieve marktwerking.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
GR WOZL kent op dit moment de volgende risico's: de terugstroom van detachering naar beschut 2.0, loonprijsontwikkelingen, de subsidiekorting per AJ, de toegevoegde waarde van interne werkzaamheden en de afbouw van de SW.
Afbreukrisico bij géén deelname
Uitvoering van de Wsw en de werkgeversbandering zijn wettelijke taken die zijn opgedragen aan de gemeenten. Niet uitvoeren is geen optie. Indien de gemeenten in deze niet zouden samenwerken met WSP en WOZL moeten er andere partners gezocht worden, dan wel moet de uitvoering zelf ter hand genomen worden. Doordat er dan extra betaald zou moeten worden voor (her)inrichting van processen, is dit financieel nadelig.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing.
Bestuurlijke betrokkenheid
Bestuurlijke betrokkenheid via het algemeen bestuur van de GR, samen met de andere deelnemende gemeenten. De Parkstadgemeenten, aangevuld met gemeenten Valkenburg, Vaals en Gulpen-Wittem.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
De wethouders sociale zaken en/of arbeidsbemiddeling hebben zitting in het ab, waar hoofdelijke stemming + 1 stem per 15.000 inwoners telt. Heerlen wordt vertegenwoordigd door de wethouder economie en arbeidsmarkt, financiën en sport, duurzaamheid, Heerlen-Noord.
Financiële resultaat 2024
Het resultaat over 2024 is € 2.776.000 positief
Financieel belang
Bijdrage van € 25.580.8002 in 2025
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2024: € 942.000
31-12-2024: € 2.797.000
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2024: € 7.732.000
31-12-2024: € 8.202.000

Verbonden partij: Werkgeversservicepunt (WSP) Parkstad	
Vestigingsplaats:	Heerlen
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling
Programma:	6. Sociaal Domein
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Het WSP voorziet in passende werkgelegenheid (werkplekken bij derden of werkopdrachten ten behoeve van regionale werkbedrijven inclusief de voormalige Wsw) en in arbeidsrevalidatie van personen die door de GR Werkvoorzieningsschap Zuid-Limburg (WOZL) dan wel individuele deelnemende gemeenten of sociale diensten aan haar worden toevertrouwd en eventueel tijdelijk worden gedetacheerd.	
Het WSP:	
1. geeft op grond van de in de Participatiewet toegekende wettelijke opdracht, invulling aan de ondersteuning van gemeenten bij arbeidsinschakeling, via het ontwikkelen van een uniform en flexibel arbeidsmarktbeleid;	

2. realiseert voor de regio een optimaal functionerende arbeidsmarkt (hoge participatie, lage werkloosheid);
3. is aanspreekpunt voor werkgevers inzake arbeidsbemiddeling;
4. geeft uitvoering aan de voormalige Wet sociale werkvoorziening, exclusief het formele werkgeverschap.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
De gemeente ondersteunt WSP Parkstad om zo bepaalde inwoners op een goede manier deel te laten nemen aan de maatschappij en werk. Het WSP opereert in overeenstemming met de belangen en beleidsuitgangspunten van de gemeente Heerlen.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
De GR WOZL concentreert zich op beschut werk. In de in 2018 opgerichte GR WSP Parkstad zijn diverse onderdelen van de GR WOZL geïntegreerd. Overall lopen bijdragen van gemeenten in 2024 terug. Dit komt o.a. door subsidiestijgingen. In 2024 continueerde WSP Parkstad samen met Werk voor Heerlen de aanpak om direct 'aan de poort' met mensen in gesprek te gaan. Beide partijen zijn zo beter in positie om mensen zelfstandig naar werk en ontwikkeling te leiden. WSP Parkstad heeft daarmee een prominente plek in de Bo- vengrondse Vakschool. In 2024 neemt WSP Parkstad ook deel aan de ontwikkelingen van de Regionale Werkhubs in Parkstad.
Risico's bij verbonden partij met eventuele invloed op de financiële positie van de gemeente
Tussen de uitgaven Wsw (kosten per Wsw'er) en de inkomsten Wsw (rijkssubsidie Wsw) zit een subsidiegat. Voor een deel van de doelgroep zijn de kosten van begeleiding en werkplekaanpassing groter dan het opbrengend vermogen. Dit subsidiegat kan oplopen tot zo'n € 7.000 per (beschut) medewerker. De gemeente vangt deze tekorten op door inzet van een deel van het Participatiebudget.
Afbreukrisico bij géén deelname
Uitvoering van de Wsw en de werkgeversbandering zijn wettelijke taken die zijn opgelegd aan de gemeenten. Niet uitvoeren is geen optie. Indien de gemeenten in deze niet zouden samenwerken met WSP en WOZL, moeten er andere partners gezocht worden, dan wel moet de uitvoering zelf ter hand genomen worden. Doordat er dan extra betaald moet worden voor (her)inrichting van processen is dit financieel nadelig.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing.
Bestuurlijke betrokkenheid
De Parkstadgemeenten (Brunssum, Beekdaalen, Heerlen, Landgraaf, Kerkrade, Simpelveld en Voerendaal).
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
De wethouders sociale zaken en/of arbeidsbemiddeling hebben zitting in het ab, waar hoofdelijke stemming +1 stem per 15.000 inwoners telt. De gemeente wordt vertegenwoordigd door de wethouder economie en arbeidsmarkt, financiën en sport, duurzaamheid, Heerlen-Noord.
Financiële resultaat 2024
Het resultaat over 2024 is € 894.000
Financieel belang
Bijdrage van € 2.619.887 in 2025
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2024: € 973.000
31-12-2024: € 894.000
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2024: € 4.245.000
31-12-2024: € 5.163.000

Verbonden partij: Het zorg en veiligheidshuis Parkstad	
Vestigingsplaats:	Heerlen
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling

Programma:	Veiligheid
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Het Zorg- en veiligheidshuis Parkstad is een GR die zich richt op de uitvoering van specifieke ondersteunende, uitvoerende en beleidsprocessen en -taken op het gebied van zorg en veiligheid voor de Parkstad gemeenten.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
Het Zorg en Veiligheidshuis Parkstad biedt uitvoering aan: 1. Bevorderen van de samenwerking tussen de gemeenten en partners in het justitiële, bestuurlijke en zorgdomein om te komen tot een integrale aanpak van (potentieel) criminele of ernstige overlast veroorzakende personen of systemen, mits daarbij sprake is van complexe casuïstiek. De aanpak staat in functie van het streven de sociale veiligheid te vergroten en daarmee de leefbaarheid binnen de samenleving te verbeteren. 2. Bijdragen aan de veiligheid(-sbeleving) als onderdeel van het integrale veiligheidsbeleid. Hierbij gaat het om het voorkomen en verminderen van recidive, (ernstige) overlast, criminaliteit en maatschappelijke uitval bij complexe problemen, door een combinatie van repressie, bestuurlijke interventie en zorg. 3. Het vervullen namens de deelnemers gezamenlijk of als afzonderlijke deelnemer van (specialistische) uitvoerings- en ondersteuningstaken. 4. Het inbrengen en delen van de kennis en expertise bij de beleidsvoorbereiding en uitvoering.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
Regionaal en landelijk Met ingang van 1 oktober 2021 maakte het Zorg- en Veiligheidshuis onderdeel uit van de Samenwerkende Zuid-Limburgse Zorg- en Veiligheidshuizen (ZLZVH). Door het oprichten van de gemeenschappelijke regeling is het hiervoor genoemde samenwerkingsverband meer operationeel. De drie Zuid-Limburgse Zorg- en Veiligheidshuizen Parkstad, Maastricht-Heuvelland en Westelijke Mijnstreek werken nog steeds intensief samen waar dat kan. Er wordt kennis gedeeld, van elkaar geleerd en de werkprocessen worden voortdurend op elkaar af gestemd. Ook de jaarplannen van de drie afzonderlijke Zorg- en Veiligheidshuizen worden op onderdelen met elkaar afgestemd. Hiermee wordt blij gegeven aan de samenwerking, zonder de couleur lokale uit het oog te verliezen. De leidraad voor het jaarplan is het Landelijk Kader voor de Nederlandse Zorg- en Veiligheidshuizen. Ontwikkeling Parkstad niveau Lokale opdrachten dienen in lijn te liggen met het Landelijk Kader Zorg- en Veiligheidshuizen. Zo sluit de lokale opdracht "Integrale Jeugd aanpak Parkstad" uit preventie met gezag aan bij het thema "regionale jeugd netwerken" en de opdracht "Heerlen sociaal Veilig" aan bij het thema "verbinding met lokale sociale wijkteams".	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	
Huisvesting Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad Het Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad gaat intrek nemen in het centrum Veiligheid, Leefbaarheid Zorg & Recht. De aankoop en verbouwing van het centrum Veiligheid, Leefbaarheid Zorg & Recht heeft vertraging opgelopen. Het Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad is nu gevestigd op de CBS weg. Deze locatie was bedoeld als een korte tijdelijke overbrugging. De locatie is niet optimaal voor een deel van de werkzaamheden van het Zorg- en Veiligheid Parkstad. Met name het voeren van gesprekken met bepaalde doelgroepen en het hebben van voldoende beschikbare ruimtes voor overleggen waarin privacygevoelige informatie wordt gedeeld is een probleem. Nu er meer huurders zijn van ruimtes in het pand aan de CBS weg wordt het probleem groter. Het Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad onderzoekt welke mogelijke oplossingen er zijn. Financieel is afgesproken dat de verhuizing naar het centrum Veiligheid, Leefbaarheid Zorg & Recht, bij een gelijke omvang, niet leidt tot meer huisvestingskosten voor het Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad. Er is enkel een oplopend effect door de indexering. Andere tijdelijke huisvesting brengt mogelijk extra kosten met zich mee.	
Afbreukrisico bij géén deelname	

Dat zelf uitvoering moet worden gegeven aan de ondersteunende, uitvoerende en beleidsprocessen en -taken op het gebied van zorg en veiligheid.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing.
Bestuurlijke betrokkenheid
Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door de burgemeesters en één wethouder per deelnemende gemeente. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Algemeen bestuur de burgemeester (R. Wever) en wethouder met zorg in portefeuille (A. Vrusch). Dagelijks bestuur de burgemeester (R. Wever).
Financiële resultaat 2024
Winst van € 336.408
Financieel belang
Bijdrage 2024 € 491.461
Bijdrage 2025 € 562.066

Verbonden partij: SOLIDO
Vestigingsplaats: Heerlen
Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling
Programma: 0. Bestuur en Ondersteuning
Doel en openbaar belang verbonden partij
De gemeenschappelijke regeling Solido ontzorgt (lokale) overheden in Zuid-Limburg op het gebied van IT, biedt hiertoe een totaalpakket om als IT-bondgenoot van haar deelnemers op te treden.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
Samenwerking op het gebied van specifieke ondersteunende, uitvoerende en beleidsprocessen ten aanzien van IT binnen de gemeenschappelijke regeling waarborgt de continuïteit, bedrijfszekerheid en innovatiekracht van de IT-dienstverlening.
De digitale dreiging voor Nederland is onverminderd groot en verandert voortdurend. Door verwevenheid van processen in het digitale ecosysteem kan iedereen de gevolgen ervaren van een cyberincident, zelfs als deze in eerste instantie ver weg lijken. Het ieder voor zich op orde houden van de kennis en kunde is eigenlijk ondoenlijk. Ook hier staan we samen sterker. Maar ook samen blijft dit een risico.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
Per 1 januari 2025 is Solido overgegaan van een centrumregeling naar een openbaar lichaam.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
De deelnemende gemeenten zijn samen financieel aansprakelijk voor mogelijke toekomstige schulden en de tekorten van de gemeenschappelijke regelingen. Om financieel de vinger aan de pols te houden zal nadrukkelijk ingezet moeten worden op gezond financieel beheer. Via algemeen bestuur en de ambtelijke overlegstructuren zullen wij nadrukkelijk sturen op een robuuste bedrijfsvoering.
Afbreukrisico bij géén deelname
-
Alternatieven voor géén deelname
-
Bestuurlijke betrokkenheid
Het bestuur van Solido bestaat uit het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter. Het algemeen bestuur wordt gevormd door één bestuurslid per deelnemer.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
De burgemeester van Heerlen is voorzitter van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur.
Financiële resultaat 2024

Niet van toepassing.
Financieel belang
Bijdrage 2025: € 4.951.550

Verbonden partij: Stichting World Trade Center (WTC)
Vestigingsplaats: Heerlen
Soort verbonden partij: Stichting
Programma: 3. Economie
Doel en openbaar belang verbonden partij
De exploitatie van een World Trade Center-concept met een optimale dienstverlening aan het bedrijfsleven alsmede het bieden van hoogwaardige bedrijfsruimte aan het internationale bedrijfsleven in de kantorensfeer.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
De gemeente faciliteert het WTC om tegemoet te komen aan economische activiteiten in de regio.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
De gemeente heeft zeker gesteld, dat het realiseren van het WTC-concept in Heerlen door het bezit van een WTC licentie tot de mogelijkheden blijft behoren. Deze licentie kan middels deze BV daar worden ingezet waar een WTC als gebouw en als concept voor de langere termijn haalbaar is.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
Niet van toepassing.
Afbreukrisico bij géén deelname
De gemeente neemt niet zozeer deel aan de stichting, maar ondersteunt de stichting. Bij het uit handen geven van de WTC-licentie, kan het WTC-concept niet verder uitgedragen worden.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing.
Bestuurlijke betrokkenheid
De gemeente Heerlen heeft 100% zeggenschap.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
De directie wordt gevoerd door de wethouder economie, werkgelegenheid, sport en dienstverlening. De aandeelhouder in persoon is de burgemeester.
Financiële resultaat 2024
Nog geen jaarrekening van 2024 voorhanden
Financieel belang
01-01-2023: € 300.000 als waarde van de WTC-licentie ingebracht.
31-12-2023: € 300.000 als waarde van de WTC-licentie ingebracht.
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2023: -/- € 19.334
31-12-2023: -/- € 19.334
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2023: € 22.500
31-12-2023: € 22.500

Verbonden partij: Stichting WerkvoorHeerlen (WvH)
Vestigingsplaats: Heerlen
Soort verbonden partij: Stichting
Programma: 6. Sociaal Domein
Doel en openbaar belang verbonden partij
De stichting heeft als doel het exploiteren van een werk- en leerbedrijf dat passend (gemeentelijk) werk beschikbaar stelt voor mensen zoals bedoeld in de Participatiewet, om hen de kans te bieden

zich zo goed mogelijk te ontwikkelen en zo mogelijk te laten uitstromen richting de arbeidsmarkt. De stichting dient het algemeen belang en heeft geen winstoogmerk.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
De gemeente ondersteunt de stichting WvH om zo bepaalde inwoners toch op een goede manier deel te laten nemen aan de maatschappij en aan werk. Het leerwerkbedrijf opereert in overeenstemming met de belangen en beleidsuitgangspunten van de gemeente.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
WvH biedt mensen een ontwikkeltraject en/of een arbeidscontract en begeleidt ze verder naar een reguliere werkgever i.s.m. WSP Parkstad. In 2024 continueerde Werk voor Heerlen, onder regie van WSP Parkstad, de uitvoering van de duale poort. Dit zorgt ervoor dat WSP en WvH in een betere positie zijn om zoveel mogelijk mensen naar duurzaam werk te leiden. Werk voor Heerlen voerde in 2024 tevens het programma Bovengrondse Vakschool uit. Ontwikkeling van (gecertificeerde) trajecten, samenwerking met werkgevers en bereiken van mensen waren centrale onderwerpen. Het gebouw van de Bovengrondse Vakschool kreeg verdere invulling en vorm onder regie van Werk voor Heerlen. In 2024 neemt WerkvoorHeerlen ook deel aan ontwikkelingen van de Regionale Werkhubs in Parkstad.
Risico's bij verbonden partij met eventuele invloed op de financiële positie van de gemeente
WvH heeft geen winstoogmerk en beschikt niet over eigen weerstandsvermogen. Op het moment dat WvH verlies maakt, zal de gemeente Heerlen het verlies moeten aanvullen. Winst die WvH maakt, vloeit terug naar de gemeente Heerlen.
Afbreukrisico bij géén deelname
Dat personen die niet makkelijk zelf werk vinden terug in de Participatiewet vallen en géén inkomen meer hebben. Instroom bij WvH leidt tot een besparing op de uitkeringskosten.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing.
Bestuurlijke betrokkenheid
Minimaal 90% van de werkzaamheden van WvH gebeurt voor de gemeente Heerlen als opdrachtgever, om buiten aanbestedingsverplichtingen te blijven. Het betreft dan quasi-inbesteding. Via mandaat is er 'toezicht op de eigen dienst'.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
De wethouder economie en arbeidsmarkt, financiën en sport, duurzaamheid, Heerlen-Noord is gemandateerd als toezichthouder.
Financiële resultaat 2023
Resultaat van de jaarrekening 2023 is € 13.981 positief
Financieel belang
Opdrachten gemeente Heerlen in 2025 € 5.450.248
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2023: € 13.814
31-12-2023: € 13.981
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2023: € 1.817.841
31-12-2023: € 2.494.535

Verbonden partij: Stichting Economische samenwerking Zuid-Limburg (ESZL)	
Vestigingsplaats:	Sittard-Geleen
Soort verbonden partij:	Stichting
Programma:	3 Economie
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Regionale samenwerking op economisch vlak van de gemeenten in Zuid-Limburg, de regionale kennis- en onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven. De stichting faciliteert een Economic Board. Dit is een strategische adviesraad voor de regio Zuid-Limburg, waarin vertegenwoordigers zijn opgenomen uit bedrijfsleven en kennis- en onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties. Verder vervult de stichting een aanjaagrol bij het tot stand brengen van samenwerkingsverbanden op project- en programmaniveau gericht op economische structuurversterking van de regio Zuid-	

Limburg. De verbinding met de gemeenten is georganiseerd via het portefeuillehouders overleg economie Zuid-Limburg.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
De Agenda Zuid-Limburg is vastgesteld door alle colleges in Zuid-Limburg en het college van GS. Een van de lijnen in deze agenda raakt aan de economische samenwerking in Zuid-Limburg. De Stichting ESZL kan een verbindende en ondersteunende rol vervullen bij de uitvoering van de economische insteek in de Agenda Zuid-Limburg.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
Er zijn geen bijzondere ontwikkelingen bij de Stichting ESZL.
Risico's bij verbonden partij met eventuele invloed op de financiële positie van de gemeente
Geen relevante risico's.
Afbreukrisico bij géén deelname
De positie van de gemeente Heerlen in de bestuurlijke samenwerking in Zuid-Limburg komt dan ernstig onder druk te staan.
Alternatieven voor géén deelname
Er is geen alternatief.
Bestuurlijke betrokkenheid
De gemeente Heerlen heeft zitting in het bestuur van de Stichting ESZL.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder Economie en Arbeidsmarkt, Financiën en Sport, Duurzaamheid, Heerlen-Noord, neemt deel aan de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financiële resultaat 2024
Totaal positief resultaat 2024 = € 22.619
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2024: € 268.364
31-12-2024: € 290.983
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2024: € 1.163.544
31-12-2024: € 1.543.764

3.7 Grondbeleid

Inleiding:

Het gemeentelijk grondbeleid heeft tot doel het realiseren van de ruimtelijke en economische doelstellingen die volgen uit de MBP-programma's. Het grondbeleid ondersteunt de uitvoering van deze programma's.

Beleidskaders

Structuurvisie Heerlen, Structuurvisie Parkstad Limburg, de diverse gebiedsvisies (waaronder het bidboek Centrum) en de diverse masterplannen.

Hoe zetten we ons grondbeleid in

De gemeente Heerlen staat de komende jaren voor grote ruimtelijke en maatschappelijke uitdagingen. Denk aan het realiseren van voldoende en betaalbare woningen, het versterken van leefbaarheid in wijken, het verduurzamen van de gebouwde omgeving en het faciliteren van maatschappelijke voorzieningen zoals onderwijs, zorg en ontmoeting. Om deze doelen mogelijk te maken is letterlijk ruimte nodig. Grondbeleid is het instrument waarmee de gemeente die ruimte organiseert en inzet voor het algemeen belang.

Van faciliteren naar regisseren

In het verleden lag de nadruk in Heerlen vooral op een faciliterende rol: de markt ontwikkelde, de gemeente stelde kaders. Maar de huidige maatschappelijke opgaven zijn complexer, urgenter en vragen meer sturing. In het in 2025 vastgestelde Grond- en Vastgoedbeleid kiest Heerlen daarom voor een aanpak waarin de gemeente meer regie voert. Dat betekent: vroegtijdig invloed uitoefenen op ontwikkelingen, strategische keuzes maken over de inzet van gemeentelijke middelen en nadrukkelijker bepalen waar, wanneer en hoe ruimtelijke initiatieven bijdragen aan gemeentelijke doelen.

Situationeel grondbeleid: flexibel sturen op maat

De gemeente hanteert een situationeel grondbeleid, waarbij per ontwikkeling wordt bepaald welke rol de gemeente het beste kan innemen. Die rol is niet standaard, maar afhankelijk van de aard van het project, de urgentie, de ontwikkelingsmogelijkheden en de partijen die betrokken zijn. We onderscheiden vier hoofdrollen:

1. **Initiërend ontwikkelaar:** De gemeente treedt actief op, bijvoorbeeld door grond aan te kopen of zelf te ontwikkelen. Dit gebeurt vooral wanneer publieke belangen anders niet geborgd worden of de markt niet in beweging komt.
2. **Verleidend facilitator:** De gemeente ondersteunt marktpartijen bij goede initiatieven, bijvoorbeeld met planvorming, gronduitgifte of het versnellen van procedures.
3. **Afwachtend ontwikkelaar:** De gemeente is eigenaar van grond, maar wacht op een geschikt moment om in te stappen of samen te werken.
4. **Passief/toetsend:** In sommige gevallen beperkt de gemeente haar rol tot het toetsen van plannen aan geldende beleidskaders en regelgeving.

Met dit flexibele instrumentarium kan de gemeente gericht sturen, zonder zichzelf te beperken tot één aanpak. Deze rolkeuze wordt per project onderbouwd aan de hand van een afwegingskader, waarbij maatschappelijke impact, financiële haalbaarheid, risico's en prioriteit samen worden beoordeeld.

Integraal afwegen: maatschappelijke waarde en financiële realiteit

Het grondbeleid is gekoppeld aan maatschappelijke thema's, zoals wonen, gezondheid, groen, klimaatadaptatie en kansengelijkheid. Per ontwikkeling wordt via een integrale beoordeling gekeken hoe deze thema's geraakt worden, en of de maatschappelijke meerwaarde opweegt tegen de financiële inspanning.

Deze afweging gebeurt op basis van concrete beleidsdoelen uit onder meer de Omgevingsvisie, het Nationaal Programma Heerlen-Noord en lokale uitvoeringsagenda's. Tegelijkertijd wordt goed gekeken naar de financiële kant, zoals verwervingskosten, opbrengsten, risico's en het effect op de gemeentelijke begroting. Waar nodig wordt gebruikgemaakt van een brede financiële businesscase.

Samenwerken aan ruimte

De gemeente realiseert ontwikkelingen zelden alleen. Samenwerking met woningcorporaties, markt-partijen, maatschappelijke organisaties en andere overheden is uitermate belangrijk. Het grondbeleid geeft richting aan samenwerking met die partijen, met het publieke belang voorop. Transparantie, gelijke kansen en zorgvuldig gebruik van publieke middelen staan centraal, conform de uitgangspunten van het Didam-arrest.

Bouwgrond in Exploitatie (BIE)

Dit zijn gronden waarbij de raad een grondexploitatie heeft vastgesteld. De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling binnen de BIE bepalen in belangrijke mate de ontwikkeling van de boekwaarde, het geprognosticeerd eindresultaat en de ontwikkeling van de reserves en daarmee ook de beheersing van risico's. Voor grondslagen verwijzen we naar de nota Sturend grondbeleid.

Uitgangspunten:

- Looptijd van grondexploitaties bedraagt maximaal 10 jaar.
- Grondexploitaties worden jaarlijks herzien (programma, planning, parameters, prijzen, plankosten) met verwerking in de jaarrekening;
- Rentetoerekening op basis van daadwerkelijke rente over vreemd vermogen (in 2025 2%, voor 2026 en verder 1,5%);
- Jaarlijks worden de rente en prijsindexering opnieuw vastgesteld;
- Voor tussentijdse winstneming met betrekking tot winstprognoses geldt volgens de BBV de percentage of completion (POC) methode: voor zover investeringen hebben plaatsgevonden en opbrengsten zijn gerealiseerd, moet tussentijds naar rato van de voortgang van de BIE winst worden genomen. Deze winst wordt gedoteerd aan de bestemmingsreserve-risico's. Verwachte verliezen en eigen bijdragen storten we in de verliesvoorziening.
- Stelselwijziging voor de boekhoudkundige verwerking van investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut bij grondexploitaties. Het betreft investeringen in de openbare ruimte waarvan het algemene nut groter is dan het specifieke nut voor de grondexploitatie. Dit wordt, indien dit van toepassing is, geactiveerd op de gemeentelijke balans onder de materiele vaste activa.

Project	Projectnaam	Verwacht eindresultaat begroting 2025	Bijstellingen jaarrekening 2024	Verwacht eindresultaat begroting 2026	Verliesvoorziening	Genomen tussentijds resultaat obv poc methode	Eindjaar
19	Crama/Husken/de Vrank	2.786	-143	2.643	0	2.061	2027
23	Industrieterrein Emma	-3.861	-54	-3.915	3.915	0	2027
48	Geleendal / Nieuw Eyckholt	621	-151	470	0	422	2027
Subtotaal A	Kantoor, industrie en bedrijventerrein	-454	-349	-803	3.915	2.484	
64	Parc Hoogveld	1.349	-1.215	134	0	72	2028
1820	Aldenhofpark	1.026	-215	811	0	592	2027
1679	Schinkelkwadrant Zuid	-1.900	0	-1.900	1.900	0	2029
2182	Giesen Bautsch	-1.200	0	-1.200	1.200	0	2027
2098	In 't Wieër	0	0	572	0	0	2027
Subtotaal B	Woningbouw	-725	-1.430	-1.583	3.100	664	
Totaal	Totaal bouwgronden in exploitatie	-1.179	-1.779	-2.386	7.015	3.148	

(Bedragen x € 1.000)

-/- = verlies, + = winst

In de tabel wordt een vergelijking gemaakt tussen de verwachte resultaten op eindjaar ten tijde van de begroting 2025 en 2026.

De berekende gerealiseerde winsten op basis van de POC-methode zijn, behoudens Aldenhofpark, voorzichtigheidshalve gedoteerd aan de bestemmingsreserve risico's grondexploitaties. De POC-methode geeft slechts een administratieve benadering op basis van gerealiseerde kosten en opbrengsten, en dus geen daadwerkelijk resultaat van de verkopen. De tussentijdse winstneming voor grondexploitaties bedraagt € 2,4 miljoen. Dit is gebaseerd op tussentijdse genomen winsten conform de POC-methode bij de jaarrekening 2024.

A: Kantoor, Industrie en Bedrijventerreinen

In Heerlen (en de regio Parkstad) is veel vraag naar (grote) bedrijfskavels. Grote bedrijfskavels zijn nauwelijks meer beschikbaar. Ontwikkelaars wijken uit naar het kopen van (verouderde) bedrijfspanden en bedrijfslocaties. Deze worden herontwikkeld door sloop en vervolgens nieuwbouw. Dit draagt

bij aan de revitalisatie van de bedrijventerreinen. Het past ook binnen de Ladder voor duurzame verstedelijking, waarbij intensivering van ruimtegebruik de voorkeur heeft boven het aanleggen van nieuwe bedrijventerreinen. Dit levert een bijdrage aan het verduurzamen van bedrijventerreinen.

Ondanks de toegenomen interesse in bedrijfskavels zijn er meerdere bedreigingen, deze kunnen zorgen dat de uitgifte van, met name kleinere bedrijfskavels, meer afgeremd wordt.

- **Netwerkgestoe:**
TenneT heeft aangekondigd dat er momenteel geen nieuwe grootverbruik stroomaansluitingen (GVA), dan wel uitbreidingsaanvragen gehonoreerd kunnen worden. Het netwerk is in Limburg en de rest van Nederland vol. Tot aan de uitbreiding van het stroomnetwerk worden geen nieuwe aansluitingen gehonoreerd.
- **Stikstof:**
De hoeveelheid uitstoot van stikstof moet verminderd worden, met name naar de natura 2000 gebieden in onze regio. Dit heeft gevolgen voor de uitgifte van bedrijfskavels. Door het uitblijven van politieke keuzes en oplossingen blijft het stikstofdossier voor veel onduidelijkheid zorgen.
- **Het Didam arrest:**
De voorgenomen verkoop van bedrijfskavels moet van tevoren gepubliceerd worden. Andere potentiële gegadigden worden op deze manier op de hoogte gebracht van de verkoop van bedrijfskavels. Het betreft een nieuwe manier van aanbieden, waarmee nog ervaring moet worden opgedaan.
- **Waterinfiltratie:**
Door de aangepaste en strengere waterinfiltratie regels nemen de additionele kosten voor de ontwikkeling van kavels en bedrijfspanden toe. Onduidelijk is welke gevolgen bij ontwikkelingen dit met zich meebrengt.

B: Woningbouw

Aldenhofpark:

De bouw van Vincio Wonen is opgeleverd en de nieuwe bewoners hebben hun intrek genomen. Het woonprogramma van het plan van Wonen Limburg is gewijzigd. Het beoogde zorgcomplex maakt plaats voor woningbouw. We verwachten de ruimtelijke procedure in 2026 af te ronden en aansluitend ook te gaan bouwen. Afhankelijk van de procedures wordt eind 2026 gestart met het realiseren van 21 appartementen en 37 woningen in het betaalbare segment.

Schinkelkwadrant-Zuid:

De woningen gaan in de verkoop en afhankelijk van het verkooptempo start de bouw van fase 2.

Hoogveld:

De realisatie van Hoogveld wordt voortgezet. We stemmen regelmatig af met de ontwikkelaar om het plan met minimale overlast te realiseren, passend bij de actuele eisen op het gebied van woningaanbod, klimaatadaptatie en overige regelgeving.

Winkelcentrum Giesen Bautsch:

In het voorjaar van 2026 start de gefaseerde sloop van het winkelcentrum, het bouwrijp maken van de locatie en vervolgens de nieuwbouw van het winkelcentrum en appartementen.

In 't Wieër:

Deze locatie is gelegen aan de Professor Eykmanlaan te Hoensbroek en is eigendom van de gemeente. Cicero Zorggroep en de gemeente hebben een verkoopovereenkomst gesloten ten einde een woonzorgcomplex te realiseren. Uitgangspunt is dat hier maximaal 100 zorgwoningen in een groene omgeving worden gebouwd.

Spoorsingel/Willemskwartier:

We bouwen 60 appartementen in het sociale en middenhuur segment; de eerste fase van het Willemskwartier. Ook wordt het ontwerp van de openbare ruimte opgesteld.

Verbonden partijen

Voormalige grondexploitaties (t/m 2015):

- Schaesbergerveld BV
- Avantis
- Trilandis

Zie paragraaf Verbonden partijen.

3.8 Heerlen-Noord

In Heerlen-Noord komen veel opgaven samen die wij als stad hebben. De sociaaleconomische achterstanden en leefbaarheidsproblematiek zijn hier forser dan elders in Heerlen en Nederland. Dat tij willen we keren en voor een periode van 25 jaar (we zijn inmiddels 3 jaar onderweg) werken we aan gelijke kansen voor elke Heerlenaar, zodat deze vergelijkbaar zijn met elders in het land. Hierin staan we niet alleen. In het Nationaal Programma Heerlen-Noord werken we samen met o.a. woningbouwcorporaties, scholen, politie, bewoners, bedrijfsleven, rijksoverheid en een zorgverzekeraar. Het Rijk heeft Heerlen-Noord aangewezen als een van de 20 stedelijk vernieuwingsgebieden in Nederland en maakt middelen vrij om de ambitie voor Heerlen-Noord te ondersteunen.

De raad heeft eind 2021 een routekaart vastgesteld voor een generatielange aanpak voor Heerlen-Noord met daarin de stappen die komende jaren nodig zijn. Deze hebben we met onze partners uitgewerkt in het eerste toekomstplan 2022-2027 'Hier start onze inhaalrace' van het Nationaal Programma Heerlen-Noord, met concrete ambitie, doelen, beoogde resultaten en leidende principes voor de aanpak.

In 2026 starten we met het proces om te komen tot het tweede toekomstplan voor de volgende jaren.

Onze ambitie in het Nationaal Programma Heerlen-Noord is: *De volgende generatie jeugd groeit gezonder op, heeft betere ontwikkelkansen, heeft meer werkperspectief en een fijnere leef- en woonomgeving. We groeien met Heerlen-Noord naar het Nederlands gemiddelde.* We werken hierin vanuit de Alliantie Heerlen-Noord, waarmee we gezamenlijk verder bouwen aan krachtige samenwerkingsverbanden in de wijken, samen met bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Dit doen we vanuit onderstaande vier thema's.

- **Talentontwikkeling:** We bevorderen dat alle kinderen in Heerlen-Noord hun talenten kunnen ontwikkelen en kansrijk van start gaan. Hierbij past een goed taal- en ontwikkelaanbod, verrijkt en passend onderwijs voor scholen in Heerlen-Noord.
- **Werk en bestaanszekerheid:** We willen jongeren en jonge ouders (aan werk) helpen op de arbeidsmarkt om zo bestaanszekerheid te creëren. Wij bevorderen dat bedrijven voldoende vakmensen hebben en mensen begeleiden om aan de slag te gaan. Dit onder andere via de in 2021 opgerichte Bovengrondse Vakschool (BVS).
- **Gezondheid en leefomgeving:** We ondersteunen ouders/verzorgers om veerkrachtig te zijn en in staat hun kinderen mentaal en fysiek gezond te laten opgroeien. We willen zoveel mogelijk bewoners een passende, duurzame en betaalbare woning bieden, op niveau van het landelijk gemiddelde. De fysieke inrichting van Heerlen-Noord draagt bij aan een gezonde leefomgeving. Hierbij hoort een goed onderhouden buitenruimte die uitnodigt om te bewegen en te ontmoeten: schoon, heel en groen.
- **Leefbaarheid en veiligheid:** We werken aan sociaal-veilige buurten, met name in de drie focusbuurten. Onze integrale aanpak Sociaal Veilig, een combinatie van een gebiedsgerichte en persoonsgerichte aanpak is hiervoor de basis. De focus ligt daarbij op het terugdringen en voorkomen van criminaliteit, het verbeteren van de sociale veiligheid en leefbaarheid en weerbaarheid van bewoners.

Voor de mate en het tempo waarin we onze ambities kunnen realiseren zijn wij afhankelijk van rijksbijdragen op de diverse onderdelen en van additionele inzet van onze andere partners in het Nationaal Programma Heerlen-Noord. Binnen onze mogelijkheden geven wij prioriteit aan Heerlen-Noord, als belangrijkste opgave voor de stad.

Vanuit rijksmiddelen zijn diverse meer jaarlijkse extra bijdragen toegekend voor Heerlen-Noord. Vanuit het programma **Preventie met Gezag** geven we hiermee structureel een extra impuls aan de integrale aanpak van ondermijnende (jeugd)criminaliteit: jongeren perspectief bieden en waar nodig duidelijke grenzen stellen. De pijlers van de aanpak zijn: actie en signaleren, voorkomen, aanpakken en daadkrachtig informatie gestuurd samenwerken. De **Specifieke uitkering Kansrijke wijk** wordt voortgezet voor de jaren 2026-2028 voor de thema's 're-integratie en preventie van geldzorgen', 'school en omgeving', 'ontwikkeling van het jonge kind', 'maatschappelijke samenhang', 'financiële educatie' en een 'integraal budget voor samenhangende aanpak'. Hiermee kunnen we onze inzet uit de eerste tranche van deze specifieke uitkering voortzetten en verrijken. Vanuit de eerdere tranches

van het **Volkshuisvestingsfonds** zetten we in 2026 verder in op de verwerving en renovatie van woningen. Vanuit de **Woontopafspraken** zijn er middelen beschikbaar gekomen voor investeringen in de openbare ruimte, maatschappelijke voorzieningen en het versterken van de Gemeentelijke organisatie om aan de nieuwe woonkoers invulling te geven.

Naast de hierboven beschreven inzet die wij voortzetten en intensiveren, gaan we in 2026 onder andere:

- voor het Oranje Nassau Park en de Sibelco Groeve gebiedsvisies aan de raad voorleggen. Op deze locaties wordt toegewerkt naar een invulling die is afgestemd met alle betrokken partijen inclusief de inwoners, om te komen tot een integrale en toekomstbestendige invulling passend binnen de brede ambities van Heerlen-Noord;
- verder uitvoering geven aan de inzet in de focusbuurten Kasteelbuurt-Hoofdstraat-West (Hoensbroek), Vrieheide-De Stack (Heerlerheide) en GMS (Grasbroek-Musschemig-Schandelen-Hoppersgraaf);
- uitvoering geven aan de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek gericht op het aanpakken van de problematiek als gevolg van de woningmarkt als sorteermachine. Dit doen we startend in Heerlen-Noord en als samenwerkingsopgave binnen het Nationaal Programma Heerlen-Noord. Hiermee dragen we ook vanuit deze inzet bij aan het versterken van de leefbaarheid en het bevorderen van economische groei in Heerlen-Noord.
- invulling geven aan de provinciale integrale wijkenaanpak voor Heerlen-Noord met daaraan gekoppeld een lerend netwerk.

Financiële be- groting

4.1 Uitgangspunten financiële meerjarenbegroting 2026-2029

- Conform de kaderbrief presenteren we het eerste jaar (2026) sluitend.
- We blijven voldoen aan het herstelplan (minimaal 0,8 weerstandsratio).
- Weerstandscapaciteit is minimaal 2% van de begrotingsomvang.
- In onze begroting hebben wij de cao-stijging structureel verwerkt. Indien nog geen cao-afspraken zijn vastgelegd hanteren wij de IMOC-percentages (2,1%).
- De materiële budgetten zijn in onze begroting cumulatief geïndexeerd volgens de IMOC-percentages van de meicirculaire (2,1%) voor de lasten en conform de CPI (2,6%) voor de baten (CBS/CEP 2022). Indexering sociaal domein is opgenomen volgens OVA/PPC (raming 2026: 4,03%).
- De meicirculaire 2025 is verwerkt.
- De uitkeringen vanuit het gemeentefonds zijn vrij besteedbare uitkeringen.
- Nieuwe rijksuitkeringen zijn getoetst aan ons integrale beleid en MBP.
- De lokale heffingen en de overige leges zijn gebaseerd op een zo hoog mogelijke kostendekkendheid. Voor (inflatoire) bijstelling is gerekend met 5%. Voor nadere detaillering van tarieven en leges verwijzen wij naar de paragraaf lokale heffingen.
- De door de raad genomen budgettaire besluiten zijn tot en met de raad van juni 2025 verwerkt.
- De meerjarenbegrotingen van de verbonden partijen hebben we verwerkt zoals aangegeven in de zienswijze die door uw raad is vastgesteld; hierbij is niet ingestemd met het meerjarig effect, er is immers een bezuinigingsopgave.
- Vanuit het Rijk ontvangen wij middelen in het kader van de Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG) voor de uitvoering van de Participatiewet. Vanuit deze bijdrage worden o.a. de bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies betaald. Vanaf 2026 is op de budgetten voor de participatiewet een voordeel opgenomen van € 2,7 miljoen.
- In onze begroting is een structurele post onvoorzien verwerkt van € 1,5 miljoen.
- In onze begroting is een incidentele post opgenomen voor de exces in autonome ontwikkelingen van € 1,5 mln.

4.2 Ontwikkelingen

Financiële opbouw begroting 2026

De begroting 2026 is opgebouwd vanuit het financieel kader zoals vastgesteld in de **Kaderbrief 2026**. De in de Kaderbrief opgenomen opgave is het vertrekpunt geweest voor de verdere uitwerking van deze begroting. In onderstaande opsomming geven wij inzicht in de financiële mutaties die vanaf dat vertrekpunt hebben geleid tot het nu voorliggende begrotingssaldo.

De uitwerking is tot stand gekomen op basis van actualisatie van het gemeentefonds, bijstellingen binnen het sociaal domein, ontwikkelingen bij verbonden partijen, technische correcties en een pakket aan ombuigingen en herprioriteringen. De opbouw is hieronder per onderdeel toegelicht.

1. Kaderbrief

De Kaderbrief 2026 vormde het vertrekpunt voor deze begroting. Hierin werd een structureel tekort voor 2026 geschetst van **€ 8,3 miljoen**. Dit tekort werd voornamelijk veroorzaakt door de korting op het gemeentefonds (ravijnjaar), niet gerealiseerde bezuinigingen en autonome kostenstijgingen.

2. Gemeentefonds

De september-, december- en meicirculaires 2024/2025 zijn verwerkt. Dit levert voor 2026 een positief saldo op van **€ 9,9 miljoen**. Deze bijstelling betreft het algemene deel van het gemeentefonds, exclusief het specifieke jeugddeel.

3. Actualisatie begroting

Een aantal financiële bijstellingen is doorgevoerd op basis van actuele inzichten. Dit betreft zowel beleidsmatige als technische correcties.

a. Technische correcties en autonome ontwikkelingen

- **Overheveling jaarschijf:** -€ 1,7 miljoen. Hierin zijn ook de taakstellingen binnen verschillende domeinen geschrapt om met een schone lei de begroting te beginnen.
- **Correctie duurzaamheid (incl. taakstelling):** -€ 0,9 miljoen.
- **Wmo:** -€ 0,2 miljoen.

b. Jeugd

- **Jeugd gemeentefonds:** +€ 7,8 miljoen.
- **Indexeringsruimte hervormingsagenda:** -€ 4,1 miljoen.
- **Stelpost Deskundigencommissie Van Ark:** +€ 4,1 miljoen.
- **Zomernota Jeugd (actualisatie kostenraming):** -€ 3,8 miljoen.
- **Overige jeugdontwikkelingen:** -€ 0,6 miljoen.

In de Voorjaarsnota heeft het Rijk een eerste tussenstap gezet in de opvolging van het zwaarwegende advies van de deskundigencommissie Van Ark met betrekking tot de kosten die gemeenten maken voor jeugdhulp. Aansluitend zijn afspraken gemaakt over de opvolging van een resterend deel van het advies, waarbij gemeenten met terugwerkende kracht worden gecompenseerd voor 50% van de extra gemaakte kosten voor 2023 en 2024 én een nieuwe deskundigencommissie welke begin 2027 terugkijkt op de jaren 2025 en 2026 en inschatting maakt van de jaren van 2027 en verder. Voor deze vervolgafspraken zijn in deze begroting stelposten opgenomen, omdat we erop vertrouwen dat het Rijk zich aan de gemaakte afspraken houdt. In lijn met het begrotingsadvies van de VNG is een stelpost "Deskundigencommissie Van Ark" opgenomen voor de indexatie van de besparingsopgave van de Hervormingsagenda. Het Rijk heeft in september bevestigd dat de afspraak over de compensatie met terugwerkende kracht voor 2023 en 2024 alsnog wordt nagekomen.

c. Overige bijstellingen

- **Zomernota overig:** -€ 0,7 miljoen.
- **Verbonden partijen:** -€ 2,5 miljoen.
- **Indexeringen (materieel, loon):** -€ 1,5 miljoen.
- **Niet gerealiseerde taakstellingen 2025:** -€ 1,8 miljoen.

- **Overige autonome ontwikkelingen:** -€ 1,5 miljoen.
- **Vermindering SPUKS:** -€ 1,0 miljoen.

4. Kapitaallasten

De kapitaallasten zijn geactualiseerd op basis van het aangepaste investeringsprogramma en rentelasten. Dit levert een **voordeel van € 2 miljoen** op.

5. Belastingen, leges en heffingen

De lokale heffingen zijn bijgesteld op basis van de laatste ramingen voor de onderbouwingen zie de paragraaf lokale heffingen. Dit leidt tot een **meevaller van € 1,5 miljoen**.

6. Ombuigingen en herprioriteringen

Ter dekking van het tekort zijn diverse maatregelen getroffen. Deze zijn in lijn met eerder ingezette beleidslijnen en zijn mede ingegeven door de noodzaak tot structureel herstel.

De belangrijkste onderdelen:

- **Inzet woningbouwmiddelen voor publieke functie:** € 0,6 miljoen.
- **Vrijval specifieke reserves:** € 1,5 miljoen.
- **Herinrichting jeugdbeleid (brede inzet):** € 0,6 miljoen.
- **Buurtgericht werken anders organiseren:** € 0,1 miljoen.
- **Verbonden partijen (taakstelling bedrijfsvoering):** € 0,35 miljoen.
- **Taakstelling burgerbetrokkenheid:** € 0,1 miljoen.
- **Grondstoffenreserve:** € 1,0 miljoen.
- **Beschermd Wonen uitstel bezuinigingen Rijk:** € 0,4 miljoen.
- **Voordelen Rotterdamwet:** € 0,25 miljoen.
- **Subsidie-ontdubbeling:** géén effect in 2026 (vanaf 2027 € 0,1 miljoen structureel).

7. Intensiveringen

Enkele eerder voorgenomen bezuinigingen zijn in deze begroting **teruggedraaid**, in lijn met actualiteit en bestuurlijke wenselijkheid. Daarnaast is in deze begroting € 5 miljoen aan investeringskrediet voor Hoensbroek-centrum opgenomen en de verwachte kostenoverschrijdingen van het Romeins museum en Royal.

- **Terugdraaien taakstelling stadskrant:** -€ 0,17 miljoen.
- **Investeringskrediet in Hoensbroek Centrum.**
- **Extra middelen groenonderhoud:** € 0,9 miljoen.
- **Bijstellen krediet Royal & Romeins Museum.**

	2026	2027	2028	2029
1 Kaderbrief	-8.288	-1.527	0	0
2. Gemeentefonds				
September, december en Meicirculaire exclusief Jeugd	9.949	9.472	8.083	8.438
3. Actualiseren begroting				
Overhevelen Jaarschijf	-1.724	-3.977	-4.999	-987
Administratieve correctie Duurzaamheid inclusief bezuiniging	-1.093	-1.093	-1.093	-1.093
WMO	-227	0	0	0
Jeugd				
Jeugd Gemeente fonds	7.832	7.678	4.368	6.861
Jeugd indexeringen hervormingsagenda			-4.067	-4.193
VNG Lijn Hervormingsagenda			4.067	4.193
Zomernota Jeugd	-3.797	-3.922	-4.056	-4.146
Indexering Basishulp Jeugd	-598	-674	-748	-2.026
Zomernota				
Zomernota Overig	-685	-719	-779	-841
Verbonden partijen	-2.530	-2.714	-4.238	-5.659
Indexeringen				
Indexeringen Imoc/materiële budgetten en Loon conform CAO	-910	-896	-1.523	-2.001
Overige	-634	-507	-229	-109
Niet behaalde bezuinigingen 2025 (conform Zomernota)	-1.757	-2.004	-2.122	-2.017
Overige autonome ontwikkelingen	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
Vermindering SPUKS	-1.043			
4.Kapitaallasten en Kasschuif	2.075	-1.346	-515	425
5.Belastingen Leges en Heffingen	1.460	792	632	712
6. Ombuigingen				
Uitruil subsidies met eigen middelen	600	600	600	600
Ontdubbelen subsidies	0	100	100	100
Jeugd, in de brede zin van het thema	590	1.090	1.590	2.090
Buurtgericht werken naar 1 loket functie	100	100	100	100
Reserves laten vervallen	1.456			
Beschermd wonen	422	422	422	422
Grondstoffenreserve	1.000	1.000	1.000	1.000
Taakstelling verbonden partijen (bedrijfsvoering)	350	350	350	350
Voordelen voorkomend uit Rotterdamwet	250	250	250	250
Burgerbetrokkenheid anders organiseren	100	100	100	100
7. intensiveringen				
Hoensbroek centrum (5 mln. investeren)				
Extra middelen groenonderhoud	-900	-900	-900	-900
Romeins Museum - aanvullend investeringsbudget				
Royal - aanvullend investeringsbudget				
Terugdraaien budgetneutraal maken stadskrant	-170	-170	-170	-170
	324	0	-5.277	0

Bedragen x €1000,-

4.3 Overzicht baten en lasten

	Rekening 2024			Bijgest. begroting 2025			Begroting 2026		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning	398.949	-95.843	303.106	390.597	-75.255	315.341	407.000	-75.008	331.993
1. Veiligheid	3.819	-19.145	-15.326	1.323	-15.574	-14.250	180	-17.828	-17.648
2. Verkeer en vervoer	3.578	-16.490	-12.912	1.783	-16.476	-14.692	1.805	-17.445	-15.640
3. Economie	2.609	-8.228	-5.619	1.900	-7.546	-5.646	866	-9.235	-8.369
4. Onderwijs	15.439	-30.446	-15.007	8.991	-25.917	-16.926	6.330	-23.562	-17.232
5. Sport, cultuur en recreatie	9.005	-46.335	-37.330	8.163	-47.064	-38.901	7.763	-46.930	-39.166
6. Sociaal domein	85.434	-295.610	-210.176	77.787	-287.895	-210.108	75.994	-297.374	-221.380
7. Volksgezondheid en milieu	32.295	-31.605	690	26.495	-27.715	-1.220	26.236	-28.507	-2.271
8. VHROSV	8.449	-17.888	-9.439	2.882	-13.425	-10.543	3.209	-14.890	-11.681
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	559.578	-561.589	-2.012	519.921	-516.866	3.055	529.384	-530.779	-1.395
0. Bestuur en ondersteuning	7.663	-4.815	2.848	3.429	-9.823	-6.394	-44	-325	-369
1. Veiligheid	435	0	435	0	0	0	0	0	0
2. Verkeer en vervoer	0	-863	-863	0	0	0	0	0	0
3. Economie	770	-407	364	424	-200	224	200	-200	0
4. Onderwijs	1.142	-2.071	-929	630	-254	377	602	-209	393
5. Sport, cultuur en recreatie	55	-195	-139	45	-64	-19	678	-60	619
6. Sociaal domein	2.802	-10	2.792	35	-15	20	70	-11	59
7. Volksgezondheid en milieu	979	0	979	1.472	0	1.472	967	0	967
8. VHROSV	3.089	-1.359	1.730	2.911	-1.646	1.266	446	-395	51
Bestemming	16.935	-9.719	7.216	8.946	-12.001	-3.055	2.920	-1.201	1.719
0. Bestuur en ondersteuning	406.612	-100.657	305.954	394.026	-85.078	308.948	406.956	-75.333	331.623
1. Veiligheid	4.254	-19.145	-14.891	1.323	-15.574	-14.250	180	-17.828	-17.648
2. Verkeer en vervoer	3.578	-17.353	-13.775	1.783	-16.476	-14.692	1.805	-17.445	-15.640
3. Economie	3.380	-8.635	-5.255	2.324	-7.746	-5.422	1.066	-9.435	-8.369
4. Onderwijs	16.582	-32.517	-15.935	9.621	-26.170	-16.549	6.932	-23.772	-16.839
5. Sport, cultuur en recreatie	9.060	-46.529	-37.469	8.208	-47.127	-38.920	8.442	-46.990	-38.548
6. Sociaal domein	88.235	-295.619	-207.384	77.822	-287.910	-210.088	76.063	-297.385	-221.321
7. Volksgezondheid en milieu	33.274	-31.605	1.669	27.967	-27.715	252	27.203	-28.507	-1.304
8. VHROSV	11.538	-19.247	-7.709	5.793	-15.071	-9.277	3.656	-15.285	-11.630
Geraamde resultaat	576.513	-571.308	5.205	528.867	-528.867	0	532.304	-531.980	324

Bedragen x € 1.000

	MJB 2027			MJB 2028			MJB 2029		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning	414.140	-79.068	335.072	412.297	-84.582	327.715	423.998	-87.179	336.819
1. Veiligheid	179	-18.337	-18.157	179	-18.681	-18.501	179	-19.069	-18.889
2. Verkeer en vervoer	1.804	-17.841	-16.037	1.804	-18.049	-16.245	1.804	-18.215	-16.411
3. Economie	912	-9.127	-8.215	912	-9.143	-8.231	912	-9.300	-8.388
4. Onderwijs	6.310	-22.147	-15.838	6.310	-22.980	-16.671	6.310	-23.759	-17.450
5. Sport, cultuur en recreatie	7.004	-46.381	-39.377	7.011	-46.928	-39.917	6.992	-47.526	-40.534
6. Sociaal domein	75.292	-296.910	-221.618	81.802	-300.235	-218.433	81.514	-302.462	-220.948
7. Volksgezondheid en milieu	26.236	-28.870	-2.634	26.236	-29.075	-2.840	26.236	-29.114	-2.878
8. VHROSV	3.327	-14.962	-11.635	3.327	-15.886	-12.559	3.327	-17.023	-13.697
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	535.204	-533.643	1.561	539.878	-545.559	-5.681	551.271	-553.647	-2.376
0. Bestuur en ondersteuning	-28	-2.061	-2.089	-125	0	-125	1.936	0	1.936
1. Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Verkeer en vervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Economie	200	-200	0	200	-200	0	200	-200	0
4. Onderwijs	598	-204	395	594	-198	396	589	-192	398
5. Sport, cultuur en recreatie	40	-59	-19	40	-59	-19	39	-58	-19
6. Sociaal domein	30	-11	20	30	-10	20	30	-10	20
7. Volksgezondheid en milieu	125	0	125	125	0	125	125	0	125
8. VHROSV	402	-394	8	401	-393	8	309	-392	-83
Bestemming	1.368	-2.929	-1.561	1.265	-860	405	3.229	-852	2.376
0. Bestuur en ondersteuning	414.113	-81.129	332.984	412.172	-84.582	327.590	425.934	-87.179	338.755
1. Veiligheid	179	-18.337	-18.157	179	-18.681	-18.501	179	-19.069	-18.889
2. Verkeer en vervoer	1.804	-17.841	-16.037	1.804	-18.049	-16.245	1.804	-18.215	-16.411
3. Economie	1.112	-9.327	-8.215	1.112	-9.343	-8.231	1.112	-9.500	-8.388
4. Onderwijs	6.908	-22.351	-15.443	6.903	-23.178	-16.275	6.899	-23.951	-17.052
5. Sport, cultuur en recreatie	7.044	-46.440	-39.396	7.051	-46.986	-39.936	7.031	-47.584	-40.553
6. Sociaal domein	75.322	-296.921	-221.598	81.832	-300.246	-218.413	81.544	-302.472	-220.928
7. Volksgezondheid en milieu	26.361	-28.870	-2.510	26.361	-29.075	-2.715	26.361	-29.114	-2.754
8. VHROSV	3.729	-15.356	-11.627	3.728	-16.279	-12.551	3.636	-17.416	-13.780
Geraamde resultaat	536.572	-536.572	0	541.143	-546.419	-5.277	554.499	-554.499	0

Bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten cf BBV

Programma	Rekening 2024			Bijgest. begroting 2025			Begroting 2026		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning	17.771	-21.980	-4.208	24.408	-18.803	5.605	20.017	-26.111	-6.095
1. Veiligheid	3.819	-19.145	-15.326	1.323	-15.574	-14.250	180	-17.828	-17.648
2. Verkeer en vervoer	3.578	-16.490	-12.912	1.783	-16.476	-14.692	1.805	-17.445	-15.640
3. Economie	2.609	-8.228	-5.619	1.900	-7.546	-5.646	866	-9.235	-8.369
4. Onderwijs	15.439	-30.446	-15.007	8.991	-25.917	-16.926	6.330	-23.562	-17.232
5. Sport, cultuur en recreatie	9.005	-46.335	-37.330	8.163	-47.064	-38.901	7.763	-46.930	-39.166
6. Sociaal domein	85.434	-295.610	-210.176	77.787	-287.895	-210.108	75.994	-297.374	-221.380
7. Volksgezondheid en milieu	32.295	-31.605	690	26.495	-27.715	-1.220	26.236	-28.507	-2.271
8. VHR0SV	8.449	-17.888	-9.439	2.882	-13.425	-10.543	3.209	-14.890	-11.681
Subtotaal programma's	178.400	-487.726	-309.326	153.732	-460.414	-306.682	142.400	-481.882	-339.482
Omschrijving algemene dekkingsmiddelen									
Lokale heffingen	28.960	0	28.960	29.580	0	29.580	31.029	0	31.029
Algemene uitkeringen	337.734	0	337.734	337.939	0	337.939	355.412	0	355.412
Dividend	993	0	993	992	0	992	1.275	0	1.275
Saldo financieringsfunctie	-3.992	0	-3.992	-5.997	0	-5.997	-5.145	0	-5.145
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	-629	-629		-1.500	-1.500	0	-1.500	-1.500
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	363.695	-629	363.066	362.514	-1.500	361.014	382.571	-1.500	381.071
Geraamde kosten overhead	17.482	-73.230	-55.748	3.674	-54.952	-51.278	4.413	-47.397	-42.984
Vennootschapsbelasting		-3	-3			0			0
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	559.578	-561.588	-2.011	519.921	-516.866	3.055	529.384	-530.779	-1.395
Toevoeging/onttrekking aan reserves:									
0. Bestuur en ondersteuning	7.663	-4.815	2.848	3.429	-9.823	-6.394	-44	-325	-369
1. Veiligheid	435	0	435	0	0	0	0	0	0
2. Verkeer en vervoer	0	-863	-863	0	0	0	0	0	0
3. Economie	770	-407	364	424	-200	224	200	-200	0
4. Onderwijs	1.142	-2.071	-929	630	-254	377	602	-209	393
5. Sport, cultuur en recreatie	55	-195	-139	45	-64	-19	678	-60	619
6. Sociaal domein	2.802	-10	2.792	35	-15	20	70	-11	59
7. Volksgezondheid en milieu	979	0	979	1.472	0	1.472	967	0	967
8. VHR0SV	3.089	-1.359	1.730	2.911	-1.646	1.266	446	-395	51
Bestemming	16.935	-9.719	7.216	8.946	-12.001	-3.055	2.920	-1.201	1.719
0. Bestuur en ondersteuning	25.434	-26.795	-1.361	27.837	-28.626	-789	19.973	-26.436	-6.464
1. Veiligheid	4.254	-19.145	-14.891	1.323	-15.574	-14.250	180	-17.828	-17.648
2. Verkeer en vervoer	3.578	-17.353	-13.775	1.783	-16.476	-14.692	1.805	-17.445	-15.640
3. Economie	3.380	-8.635	-5.255	2.324	-7.746	-5.422	1.066	-9.435	-8.369
4. Onderwijs	16.582	-32.517	-15.935	9.621	-26.170	-16.549	6.932	-23.772	-16.839
5. Sport, cultuur en recreatie	9.060	-46.529	-37.469	8.208	-47.127	-38.920	8.442	-46.990	-38.548
6. Sociaal domein	88.235	-295.619	-207.384	77.822	-287.910	-210.088	76.063	-297.385	-221.321
7. Volksgezondheid en milieu	33.274	-31.605	1.669	27.967	-27.715	252	27.203	-28.507	-1.304
8. VHR0SV	11.538	-19.247	-7.709	5.793	-15.071	-9.277	3.656	-15.285	-11.630
Algemene dekkingsmiddelen	363.695	-629	363.066	362.514	-1.500	361.014	382.571	-1.500	381.071
Overhead	17.482	-73.230	-55.748	3.674	-54.952	-51.278	4.413	-47.397	-42.984
Vennootschapsbelasting	0	-3	-3	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat	576.513	-571.307	5.205	528.867	-528.867	0	532.304	-531.980	324

Bedragen x € 1.000

Programma	MJB 2027			MJB 2028			MJB 2029		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning	23.715	-30.954	-7.240	27.172	-36.559	-9.387	32.378	-38.832	-6.454
1. Veiligheid	179	-18.337	-18.157	179	-18.681	-18.501	179	-19.069	-18.889
2. Verkeer en vervoer	1.804	-17.841	-16.037	1.804	-18.049	-16.245	1.804	-18.215	-16.411
3. Economie	912	-9.127	-8.215	912	-9.143	-8.231	912	-9.300	-8.388
4. Onderwijs	6.310	-22.147	-15.838	6.310	-22.980	-16.671	6.310	-23.759	-17.450
5. Sport, cultuur en recreatie	7.004	-46.381	-39.377	7.011	-46.928	-39.917	6.992	-47.526	-40.534
6. Sociaal domein	75.292	-296.910	-221.618	81.802	-300.235	-218.433	81.514	-302.462	-220.948
7. Volksgezondheid en milieu	26.236	-28.870	-2.634	26.236	-29.075	-2.840	26.236	-29.114	-2.878
8. VHROSV	3.327	-14.962	-11.635	3.327	-15.886	-12.559	3.327	-17.023	-13.697
Subtotaal programma's	144.778	-485.529	-340.751	154.752	-497.536	-342.784	159.652	-505.301	-345.649
Omschrijving algemene dekkingsmiddelen									
Lokale heffingen	31.029	0	31.029	31.029	0	31.029	31.029	0	31.029
Algemene uitkeringen	361.183	0	361.183	358.668	0	358.668	366.853	0	366.853
Dividend	1.275	0	1.275	1.275	0	1.275	1.275	0	1.275
Saldo financieringsfunctie	-7.150	0	-7.150	-9.853	0	-9.853	-11.577	0	-11.577
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	-1.500	-1.500	0	-1.500	-1.500	0	-1.500	-1.500
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	386.337	-1.500	384.837	381.119	-1.500	379.619	387.580	-1.500	386.080
Geraamde kosten overhead	4.089	-46.614	-42.525	4.006	-46.523	-42.517	4.039	-46.846	-42.807
Vennootschapsbelasting			0			0			0
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	535.204	-533.643	1.561	539.878	-545.559	-5.681	551.271	-553.647	-2.376
Toevoeging/onttrekking aan reserves:									
0. Bestuur en ondersteuning	-28	-2.061	-2.089	-125	0	-125	1.936	0	1.936
1. Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Verkeer en vervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Economie	200	-200	0	200	-200	0	200	-200	0
4. Onderwijs	598	-204	395	594	-198	396	589	-192	398
5. Sport, cultuur en recreatie	40	-59	-19	40	-59	-19	39	-58	-19
6. Sociaal domein	30	-11	20	30	-10	20	30	-10	20
7. Volksgezondheid en milieu	125	0	125	125	0	125	125	0	125
8. VHROSV	402	-394	8	401	-393	8	309	-392	-83
Bestemming	1.368	-2.929	-1.561	1.265	-860	405	3.229	-852	2.376
0. Bestuur en ondersteuning	23.687	-33.015	-9.328	27.047	-36.559	-9.512	34.315	-38.832	-4.518
1. Veiligheid	179	-18.337	-18.157	179	-18.681	-18.501	179	-19.069	-18.889
2. Verkeer en vervoer	1.804	-17.841	-16.037	1.804	-18.049	-16.245	1.804	-18.215	-16.411
3. Economie	1.112	-9.327	-8.215	1.112	-9.343	-8.231	1.112	-9.500	-8.388
4. Onderwijs	6.908	-22.351	-15.443	6.903	-23.178	-16.275	6.899	-23.951	-17.052
5. Sport, cultuur en recreatie	7.044	-46.440	-39.396	7.051	-46.986	-39.936	7.031	-47.584	-40.553
6. Sociaal domein	75.322	-296.921	-221.598	81.832	-300.246	-218.413	81.544	-302.472	-220.928
7. Volksgezondheid en milieu	26.361	-28.870	-2.510	26.361	-29.075	-2.715	26.361	-29.114	-2.754
8. VHROSV	3.729	-15.356	-11.627	3.728	-16.279	-12.551	3.636	-17.416	-13.780
Algemene dekkingsmiddelen	386.337	-1.500	384.837	381.119	-1.500	379.619	387.580	-1.500	386.080
Overhead	4.089	-46.614	-42.525	4.006	-46.523	-42.517	4.039	-46.846	-42.807
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat	536.572	-536.572	0	541.143	-546.419	-5.277	554.499	-554.499	0

Bedragen x € 1.000

Overzicht van incidentele baten en lasten per programma

Recapitulatie begrotingsevenwicht	Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029		
	totaal	waarvan:		totaal	waarvan:		totaal	waarvan:		totaal	waarvan:	
		incidenteel	structureel		incidenteel	structureel		incidenteel	structureel		incidenteel	structureel
Lasten programma												
0. Bestuur en ondersteuning	-26.111	-215	-25.896	-30.954	-218	-30.736	-36.559	-	-36.559	-38.832	-	-38.832
1. Veiligheid	-17.828	-77	-17.751	-18.337	-	-18.337	-18.681	-	-18.681	-19.069	-	-19.069
2. Verkeer en Vervoer	-17.445	-	-17.445	-17.841	-	-17.841	-18.049	-	-18.049	-18.215	-	-18.215
3. Economie	-9.235	-	-9.235	-9.127	-	-9.127	-9.143	-	-9.143	-9.300	-	-9.300
4. Onderwijs	-23.562	-	-23.562	-22.147	-	-22.147	-22.980	-	-22.980	-23.759	-	-23.759
5. Sport, cultuur en recreatie	-46.930	-	-46.930	-46.381	-	-46.381	-46.928	-	-46.928	-47.526	-	-47.526
6. Sociaal Domein	-297.374	-1.302	-296.072	-296.910	-31	-296.879	-300.235	-	-300.235	-302.462	-	-302.462
7. Volksgezondheid en milieu	-28.507	-	-28.507	-28.870	-	-28.870	-29.075	-	-29.075	-29.114	-	-29.114
8. VHRCSV	-14.890	-391	-14.499	-14.962	-	-14.962	-15.886	-	-15.886	-17.023	-	-17.023
Totaal lasten programma's	-481.882	-1.985	-479.897	-485.529	-249	-485.280	-497.536	-	-497.536	-505.301	-	-505.301
Baten programma												
0. Bestuur en ondersteuning	20.017	-	20.017	23.715	-	23.715	27.172	-	27.172	32.378	-	32.378
1. Veiligheid	180	-	180	179	-	179	179	-	179	179	-	179
2. Verkeer en Vervoer	1.805	-	1.805	1.804	-	1.804	1.804	-	1.804	1.804	-	1.804
3. Economie	866	-	866	912	-	912	912	-	912	912	-	912
4. Onderwijs	6.330	-	6.330	6.310	-	6.310	6.310	-	6.310	6.310	-	6.310
5. Sport, cultuur en recreatie	7.763	-	7.763	7.004	-	7.004	7.011	-	7.011	6.992	-	6.992
6. Sociaal Domein	75.994	1.268	74.726	75.292	-	75.292	81.802	-	81.802	81.514	-	81.514
7. Volksgezondheid en milieu	26.236	-	26.236	26.236	-	26.236	26.236	-	26.236	26.236	-	26.236
8. VHRCSV	3.209	-	3.209	3.327	-	3.327	3.327	-	3.327	3.327	-	3.327
Totaal baten programma's	142.400	1.268	141.132	144.778	-	144.778	154.752	-	154.752	159.652	-	159.652
Saldo van baten en lasten programma's	-339.482	-717	-338.765	-340.751	-249	-340.502	-342.784	-	-342.784	-345.649	-	-345.649
Lasten algemeen dekkingsmiddel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasten overhead	-47.397	-	-47.397	-46.614	-	-46.614	-46.523	-	-46.523	-46.846	-	-46.846
Lasten vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasten onvoorzien	-1.500	-	-1.500	-1.500	-	-1.500	-1.500	-	-1.500	-1.500	-	-1.500
Totaal lasten diverse	-48.897	-	-48.897	-48.114	-	-48.114	-48.023	-	-48.023	-48.346	-	-48.346
Baten algemeen dekkingsmiddel	382.571	-	382.571	386.337	-	386.337	381.119	-	381.119	387.580	-	387.580
Baten overhead	4.413	-	4.413	4.089	-	4.089	4.006	-	4.006	4.038	-	4.038
Baten vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Baten onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal baten diverse	386.984	-	386.984	390.426	-	390.426	385.125	-	385.125	391.618	-	391.618
Saldo van diversen	338.087	-	338.087	342.312	-	342.312	337.102	-	337.102	343.272	-	343.272
Totaal saldo van baten en lasten van programma's en diverse	-1.395	-717	-678	1.561	-249	1.810	-5.682	-	-5.682	-2.377	-	-2.377
stortingen in reserves	-1.201	-1.201	-	-2.929	-2.929	-	-860	-860	-	-852	-852	-
onttrekkingen aan reserves	2.920	2.243	677	1.368	697	671	1.265	600	665	3.229	2.570	659
geraamd resultaat	324	325	-1	0	-2.481	2.481	-5.277	-260	-5.017	0	1.718	-1.718
Totaal structurele lasten	-	-	-528.794	-	-	-533.394	-	-	-545.559	-	-	-553.647
Totaal structurele baten	-	-	528.793	-	-	535.875	-	-	540.542	-	-	551.929
Structurele baten - structurele lasten	-	-	-1	-	-	2.481	-	-	-5.017	-	-	-1.718

Bedragen x € 1.000

Uit voorgaande tabel kan worden afgeleid dat het begrotingsjaar 2026 en 2027 een respectievelijk nihil en positief structureel saldo laat zien. Bij de jaren erna, 2028 en 2029, is sprake van een structureel negatief saldo. Het laatste jaar kleurt negatief als gevolg van de vrijval middelen die in 2027 gereserveerd worden om het tekort in 2029 af te vangen. Deze middelen zijn onderdeel van de reserve reeds genomen besluiten. In de volgende tabel is de bepaling van dit saldo (conform de in notitie structurele en incidentele baten en lasten van de commissie BBV opgenomen presentatie) zichtbaar.

Presentatie structureel begrotingssaldo	2026	2027	2028	2029
Saldo baten en lasten	-1.395	1.561	-5.682	-2.376
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.719	-1.561	405	2.376
Begrotingssaldo na bestemming	324	0	-5.277	0
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-325	2.481	260	-1.718
Structureel begrotingssaldo	-1	2.481	-5.017	-1.718

Bedragen x €1000

Toelichting incidentele baten en lasten

Een specificatie per kernthema van incidentele baten en lasten is hierna opgenomen (voor posten groter dan € 100.000). Voor de onttrekkingen en stortingen per reserve wordt verwezen naar de verloopoverzichten van de reserves (en voorzieningen) in hoofdstuk 4.4.

	Kernthema	Omschrijving incidentele baten	2026	2027	2028	2029
1	0. KT Middelen en heffingen	Totaal incidentele onttrekkingen reserves	-2.243	-697	-600	-2.570
2	6. KT Jeugdzorg	Kansrijke start	-300	0	0	0
3	6. KT Jeugdzorg	Specifieke uitkering GALA	-230	0	0	0
4	6. KT Sociale basisvoorzieningen	Specifieke uitkering GALA (mantelzorg)	-113	0	0	0
5	6. KT Integraal ouderenbeleid	Specifieke uitkering GALA (valpreventie)	-342	0	0	0
6	6. KT Volwassenenzorg	Specifieke uitkering GALA (Versterken sociale basis)	-283	0	0	0
Totaal incidentele baten			-3.511	-697	-600	-2.570

Bedragen x €1000

1. Alle stortingen en onttrekkingen van reserve worden als incidenteel aangemerkt, behoudens de reserve mutaties voor art. 19 d van het Besluit begroting en verantwoording van provincies en gemeenten een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Zie hiertoe het verloopoverzicht van de reserves in hoofdstuk 4.4.

2. Betreft een subsidieproject met einddatum, dit specifieke deel betreft: ontwikkelkansen van jonge vaders, moeders en hun kinderen te vergroten.

3,4,5,6. Dit betreft een specifieke uitkering van het Rijk omtrent aanpak van diverse thema's. De GALA middelen (wat staat voor; Gezond en Actief Leven Akkoord) ziet toe op preventie, gezonde leefomgeving, versterken sociale basis en mentale gezondheid.

	Kernthema	Omschrijving incidentele lasten	2026	2027	2028	2029
7	0. KT Middelen en heffingen	Totaal incidentele dotaties reserves	1.201	2.929	860	852
8	0. KT Middelen en heffingen	Archief op orde	215	218	0	0
9	1. KT Veiligheid	Preventie met gezag	77	0	0	0
10	6. KT Jeugdzorg	Kansrijke start	331	31	0	0
11	6. KT Jeugdzorg	Specifieke uitkering GALA	233	0	0	0
12	6. KT Sociale basisvoorzieningen	Specifieke uitkering GALA (mantelzorg)	113	0	0	0
13	6. KT Integraal ouderenbeleid	Specifieke uitkering GALA (valpreventie)	342	0	0	0
14	6. KT Volwassenenzorg	Specifieke uitkering GALA (Versterken sociale basis)	283	0	0	0
15	8. KT Ruimtelijke ordening	Frisse wind	133	0	0	0
16	8. KT Centrum	Uitvoeringsregeling Gevelfonds	258	0	0	0
Totaal incidentele lasten			3.186	3.178	860	852

Bedragen x €1000

7. Alle stortingen en onttrekkingen van reserve worden als incidenteel aangemerkt, behoudens de reserve mutaties voor art. 19 d van het Besluit begroting en verantwoording van provincies en gemeenten een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Zie hiertoe het verloopoverzicht van de reserves in hoofdstuk 4.4.

8. Dit betreft een actie voor het op orde brengen archief richting Historisch Centrum Limburg met eerste einddatum 1 januari 2024. Het traject is echter verlengd tot aan 2027. De actie is gebaseerd op de landelijke wetgeving 2021. Waardoor deze kosten, gelijk aan vorige jaren, voor het op orde maken archief als incidenteel gezien kunnen worden.

9. Voor de uitvoering van het Programma Preventie met Gezag is het noodzakelijk de coördinatie, monitoring en persoonsgerichte aanpak van overlast gevende en criminele jongeren centraal te organiseren voor de 7 gemeenten binnen Parkstad.

10. Betreft een subsidieproject met einddatum, dit specifieke deel betreft: ontwikkelkansen van jonge vaders, moeders en hun kinderen te vergroten.

11,12,13,14. Dit betreft een specifieke uitkering van het Rijk omtrent aanpak van diverse thema's. De GALA middelen (wat staat voor; Gezond en Actief Leven Akkoord) ziet toe op preventie, gezonde leefomgeving, versterken sociale basis en mentale gezondheid.

15. Betreft inzet middelen op project Heerlen-Noord. Betreft een eenmalige bijdrage in de project-subsidie en daarmee niet structureel beleid.

16. Betreft een subsidie voor de renovatie Gevelfonds. De subsidie betreft een eenmalige bijdrage aan het herstel van Gevels.

Overzicht beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Onderstaand, conform artikel 19d van het Besluit begroting en verantwoording van provincies en gemeenten, een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Binnen de begroting wordt een deel van de kapitaallasten van de investeringen afgedekt door middel van een onttrekking uit de bestemmingsreserves ten behoeve van afdekking kapitaallasten.

Structurele toevoegingen zijn niet van toepassing binnen de begroting.

Reserve	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026	Toevoeging 2027	Onttrekking 2027	Toevoeging 2028	Onttrekking 2028	Toevoeging 2029	Onttrekking 2029
Bestemmingsreserves tbv afdekking kapitaallasten								
Sintermeerten college, herwaard		195		193		190		188
BMV Molenberg/Broederschool		168		168		168		168
Fietsenstalling		103		102		101		100
Juliana college, res. herwaard.		62		61		60		59
MBP reserve inz. Nor		41		40		40		39
Nieuwbouw OCC Broekland college		38		37		37		36
Multifunct Accommodatie Bakkerveld gebouwen		31		30		30		30
Fitness Herlecollege		16		16		16		16
Brede school Heerlerheide		16		16		16		16
Uitbreid ZMOKBuitenh 2 extra lokalen		7		7		6		6
Totaal beoogde structurele onttrekkingen aan de reserves.	0	677	0	671	0	665	0	659

bedragen x €1000

4.4 Uiteenzetting van de financiële positie en meerjarenraming

Prognosebalansen per ultimo boekjaar

ACTIVA	2026	2027	2028	2029
Vaste activa				
Immateriële vaste activa	23.189	21.916	20.642	19.369
Bijdragen aan activa in eigendom derden	22.737	21.562	20.386	19.211
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	452	354	256	158
Materiële vaste activa	544.124	595.544	617.495	608.190
MVA in erfpacht	786	786	786	786
MVA economisch nut	377.894	419.409	433.820	420.863
MVA ec. nut, wv ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	63.753	68.164	72.479	76.697
MVA maatschappelijk nut	101.691	107.184	110.410	109.844
Financiële vaste activa	31.003	30.968	30.933	30.898
Kapitaalverstrekingen	2.091	2.091	2.091	2.091
Leningen	28.754	28.719	28.684	28.649
Overige uitzettingen looptijd > 1 jaar	158	158	158	158
Vlottende activa	105.246	105.246	105.246	105.246
Voorraden	10.056	10.056	10.056	10.056
Uitzettingen	73.485	73.485	73.485	73.485
Liquide middelen	1.343	1.343	1.343	1.343
Overlopende activa	20.363	20.363	20.363	20.363
TOTAAL ACTIVA	703.561	753.675	774.317	763.704
PASSIVA	2026	2027	2028	2029
Vaste passiva				
Eigen vermogen	58.708	60.269	59.864	57.488
Algemene reserve	29.052	29.052	29.052	29.052
Bestemmingsreserves	29.656	31.217	30.812	28.436
Voorzieningen	18.755	19.124	21.219	24.358
Vaste schulden	313.375	382.650	440.625	458.175
Vlottende schulden	156.225	135.133	96.110	67.185
Overlopende passiva	156.499	156.499	156.499	156.499
TOTAAL PASSIVA	703.561	753.676	774.318	763.704
BALANSMUTATIE		50.115	20.642	-10.614

Bedragen x €1000,-

EMU-saldo

		2025	2026	2027	2028	2029
Omschrijving		Volgens realisatie tot en met sept. 2025, aangevuld met raming resterende periode	Volgens meerjarenraming in begroting 2026	Volgens meerjarenraming in begroting 2026	Volgens meerjarenraming in begroting 2026	Volgens meerjarenraming in begroting 2026
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	3.055	-1.395	1.561	-5.681	-2.376
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	42.557	60.924	53.903	21.927	-10.579
3	Mutatie voorzieningen	-1.195	382	369	2.095	3.139
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-2.949	-328	-3.076	1.352	-83
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo		-37.748	-61.609	-48.897	-26.866	11.424

(Bedragen x € 1.000)

Investeringsplanning 2026-2029

Activasoort		Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Immateriële vaste activa					
Kosten onderzoek en ontwikkeling	Vorbereidingskrediet Hoensbroek-Centrum	150			
		150	0	0	0
Investerings met economisch nut					
Gebouwen	Vervangende nieuwbouw Windekind	6.322	1.000		
	Romeins Museum	6.300	1.928	5.000	
	Nieuwbouw Filmhuis Royal Fase 2	5.300	4.851	3.600	
	Noodzakelijke renovatie BS de Wegwijzer	3.463	3.538		
	Vervangende unilocatie Helianthus	3.000	4.331		
	Vervangende Nieuwbouw de Vlieger	2.500	2.500	860	
	Uitbreiding Sintermeertencollege	2.000	1.587		
	Rijwielstalling Maankwartier/station	1.850	200		
	Gevel stadhuis	1.800	600		
	Vervangende Nieuwbouw de Regenboog	1.500	1.500	3.954	
	Vorbereidingskrediet Herle College	1.275			
	VervangendeUniLoc Taalschool Werelddelen	1.003	4.799		
	Vervangende Nieuwbouw Mgr Hanssenschool	1.000	8.000	6.198	
	Centrumbad gebouw	1.000	3.500	422	
	Aanpassing OBS de Droomboom	600			
	Aanpassing BS de Ganzerik	600			
	Noodzakelijke uitbreiding El Wahda	500	365		
	Verduurzamen diverse panden	400	225	225	225
	Aanpassing Frans Postmaschool	250			
	Veiligheidscentrum Heerlen-Noord	229			
	Verwerving Promenade I	225	225	225	
	Noodzakelijke uitbreiding Broederschool		100	400	
	Vervangende Nieuwbouw BS de Schakel		3.617	3.617	
	Vervangende Nieuwbouw BS Eikenderveld		2.393	2.393	
	Verduurzaming onderwijsvastgoed				250
		41.117	45.259	26.894	475
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	Buitensportaccommodaties	1.413	1.430	715	715
		1.413	1.430	715	715
GWW iz riool/begravingen	VVI riool	5.549	5.549	5.549	5.549
		5.549	5.549	5.549	5.549
Machines, apparaten + installaties	Romeins Museum (installaties)	2.500	4.725		
	Cinema Royal installaties	2.075	2.525		
	Rijwielstalling Station (installaties)	1.166	400		
	Veiligheidscentrum Heerlen-Nrd install.	335			
	Verkeersregelininstallaties	260	280	220	253
	Autohoogwerker	130			
	Tractor SB	90			
	Centrumbad installaties		500	800	
	Bodycams vvi 2027		50		
		6.556	8.480	1.020	253
Overige materiële vaste activa	Romeins museum (inrichting)	500	1.500		
	Veiligheidscentrum Heerlen-Nrd inr.	225			
	Klimaatbeheersing glaspaleis	50			
		775	1.500	0	0
Subtotaal investeringen met economisch nut		55.410	62.218	34.178	6.992

Bedragen x € 1.000

Activasoort		Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2026	2027	2028	2029
Investeringen met maatschappelijk nut					
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	Hoensbroek centrum intensivering	4.000			
	IBOR	2.592	1.720	1.720	1.720
	Mobiliteitsvisie Heerlen in beweging	2.500	1.500	1.500	1.500
	Slakhorst OR	2.000			
	Actieplan fiets	1.722			
	Civiltechnische kunstwerken	1.717	698	562	562
	Herinrichten RK Fase 2A Raadhuisplein	1.169			
	Buurtvergroeningsplan	1.000			
	Herinrichten RK Fase 3 Museumplein	1.000	739		
	Extra middelen groenonderhoud	900			
	Herinrichten or Landsfort Herle	840	800		
	Vervangingsbudget groen	750	650	350	350
	Voorbereidingskrediet SMWHC	700	800	832	
	Herplanten bomen	479	231	210	210
	Aldenhofpark or Park	246			
	Willemskwartier OR	237			
	Openbare verlichting vvi masten	188	188	188	188
	Openbare speelvoorzieningen	182	116	116	116
	Openbare verlichting vvi armaturen	79	79	79	79
	Herinrichting opslag Imstenrade	50			
	Schinkelkwadrant Zd OR	50	350	740	
	Herinrichten or Promenade II	50	50		
	Giesen Bausch OR		1.650	1.650	
			22.452	9.570	7.948
Overige materiële vaste activa	Centrum openbare ruimte		663		
		0	663	0	0
Subtotaal investeringen met maatschappelijk nut		22.452	10.233	7.948	4.725
Totaal		78.011	72.451	42.126	11.717

Bedragen x € 1.000

Staat van reserves 2026-2029

	Stand 1/1/2026	Rente 2026	Toevoe- ging 2026	Ottrek king 2026	Stand 31/12/2026 1/1/2027	Rente 2027	Toevoe- ging 2027	Ottrek king 2027	Stand 31/12/2027 1/1/2028	Rente 2028	Toevoe- ging 2028	Ottrek king 2028	Stand 31/12/2028 1/1/2029	Rente 2029	Toevoe- ging 2029	Ottrek king 2029	Stand 31/12/2029
Algemene reserve																	
AR. algemene reserve	29.115	0	0	63	29.052	0	0	0	29.052	0	0	0	29.052	0	0	0	29.052
AR. grondbedrijf	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Algemene reserve	29.115	0	0	63	29.052	0	0	0	29.052	0	0	0	29.052	0	0	0	29.052
Bestemmingsres. tbv afdekk. kap.lasten																	
BRKap. Sintermeerten college, herwaard	1.396	21	0	195	1.222	18	0	193	1.047	16	0	190	873	13	0	188	698
BRKap. Juliana college, res. herwaard.	390	6	0	62	334	5	0	61	279	4	0	60	223	3	0	59	167
BRKap. geoom Nieuwb OCC Broekland coll.	542	8	0	38	513	8	0	37	483	7	0	37	454	7	0	36	424
BRKap. geoomerke MBP reserve inz. Nor	656	10	0	41	625	9	0	40	594	9	0	40	563	8	0	39	532
BRKap. geoom res. Fitness Herlecollege	237	4	0	16	224	3	0	16	211	3	0	16	198	3	0	16	185
BRKap. BreedMaatschVrzMolenb/Broedersch	4.248	64	0	168	4.143	62	0	168	4.037	61	0	168	3.930	59	0	168	3.821
BRKap. uitbreid ZMOKBuitenh Zextra lokal	187	3	0	7	183	3	0	7	179	3	0	6	175	3	0	6	171
BRKap. brede school H'hei aanv. krediet	297	4	0	16	285	4	0	16	274	4	0	16	262	4	0	16	250
BRKap. multifunct Accom Bakkerveld geb.	725	11	0	31	705	11	0	30	685	10	0	30	666	10	0	30	646
BRKap. Fietsenstalling	2.356	35	0	103	2.288	34	0	102	2.220	33	0	101	2.153	32	0	100	2.085
Bestemmingsres. tbv afdekk. kap.lasten	11.034	166	0	677	10.523	158	0	671	10.010	150	0	665	9.495	142	0	659	8.979
Bestemmingsreserves																	
BRes. Behoedzaamheidsreserve OHV	1.000	0	100	100	1.000	0	100	100	1.000	0	100	100	1.000	0	100	100	1.000
BRes. Monumentenbeleid	638	0	0	638	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BRes. risico's grondexploitatie	2.448	0	0	0	2.448	0	0	0	2.448	0	0	0	2.448	0	0	0	2.448
BRes. erfpachtscanon recr. gronden	993	0	0	0	993	0	0	0	993	0	0	0	993	0	0	0	993
BRes. Fonds Econom. Structuurversterking	2.012	0	200	200	2.012	0	200	200	2.012	0	200	200	2.012	0	200	200	2.012
BRes. nog uit te voeren werkzaamheden	1.520	0	0	0	1.520	0	0	0	1.520	0	0	0	1.520	0	0	0	1.520
BRes. grondexploitatie	909	0	0	100	809	0	0	300	509	0	0	300	209	0	0	209	0
BRes. reeds genomen besluiten	0	0	0	0	0	0	2.061	0	2.061	0	0	0	2.061	0	0	2.061	0
BRes. Sloopfondsen	1.270	0	0	0	1.270	0	0	0	1.270	0	0	0	1.270	0	0	0	1.270
BRes. ISV-middelen	780	0	0	780	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BRes. Maankwartier	243	0	0	243	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BRes. Corona	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BRes. Werksferen bovengrondse vakschool	679	0	0	0	679	0	0	0	679	0	0	0	679	0	0	0	679
BRes. Meubilair thuiswerkplekken	980	0	0	0	980	0	0	0	980	0	0	0	980	0	0	0	980
BRes. Volkshuisvestingsfondsen	1.440	0	360	0	1.800	0	360	0	2.160	0	360	0	2.520	0	360	0	2.880
BRes. Verharding	2.826	0	0	0	2.826	0	0	0	2.826	0	0	0	2.826	0	0	0	2.826
BRes. ICT diensten	1.679	0	325	81	1.923	0	0	97	1.827	0	0	0	1.827	0	0	0	1.827
BRes. civieltechnische kunstwerken	604	0	0	0	604	0	0	0	604	0	0	0	604	0	0	0	604
BRes. Speeltuinvorzingen	218	0	50	0	268	0	50	0	318	0	50	0	368	0	50	0	418
BRes. Scoutingaccommodaties	39	0	0	39	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserves	20.278	0	1.035	2.180	19.133	0	2.771	697	21.207	0	710	600	21.317	0	710	2.570	19.457
TOTAAL RESERVES	60.427	166	1.035	2.920	58.708	158	2.771	1.368	60.269	150	710	1.265	59.864	142	710	3.229	57.488

Bedragen x € 1.000

Staat van voorzieningen 2026-2029

	Stand 1/1/2026	Toevoeging 2026	Aanwending 2026	Stand 31/12/2026 1/1/2027	Toevoeging 2027	Aanwending 2027	Stand 31/12/2027 1/1/2028	Toevoeging 2028	Aanwending 2028	Stand 31/12/2028 1/1/2029	Toevoeging 2029	Aanwending 2029	Stand 31/12/2029
Voorziening ter egalisering van kosten													
EVrz. cluster sportgebouwen	1.319	388	406	1.301	388	422	1.267	388	91	1.565	428	322	1.671
EVrz. cluster BMV's	825	537	312	1.050	537	264	1.323	537	100	1.760	537	598	1.699
EVrz. cluster parkeergarage Heerlerheide	106	6	0	111	6	1	116	6	4	118	6	8	115
EVrz. cluster overige gebouwen (met MOP)	1.862	666	1.309	1.220	666	780	1.106	666	484	1.288	666	413	1.541
EVrz. Cluster Cultuur	3.247	1.022	538	3.730	1.022	1.579	3.173	1.022	549	3.645	1.022	1.111	3.557
EVrz. Maankwartier onderhoud roltrappen	117	65	58	124	65	8	181	65	164	81	65	44	102
Voorzieningen ter egalisering van kosten	7.475	2.684	2.623	7.536	2.684	3.054	7.166	2.684	1.393	8.457	2.724	2.496	8.685
Voorziening tbv art. 44-1d													
Vrz. tbv art.44 1-d spaarvoorz. riool	90	3.400	2.768	723	3.491	2.859	1.355	3.674	3.042	1.988	3.674	773	4.889
Voorziening tbv art.44-1d	90	3.400	2.768	723	3.491	2.859	1.355	3.674	3.042	1.988	3.674	773	4.889
Voorziening middelen van derden													
VrzMD voortijdig schoolverlaten	514	0	20	494	0	0	494	0	0	494	0	0	494
VrzMD legaat culturele activiteiten	20	0	0	20	0	0	20	0	0	20	0	0	20
VrzMD Promotiefonds markten	24	12	15	20	12	15	17	12	15	13	12	15	10
VrzMD riool	4.203	698	532	4.370	706	532	4.543	726	532	4.737	563	532	4.768
VrzMD afval	960	0	0	960	0	0	960	0	0	960	0	0	960
VrzMD Onderhoud nieuw stadskantoor	2	160	159	3	160	159	4	160	159	5	160	159	6
VrzMD SGIV	125	0	0	125	0	0	125	0	0	125	0	0	125
Voorzieningen middelen van derden	5.849	870	726	5.993	878	706	6.165	897	706	6.356	735	706	6.385
Vrz. verplichtingen, verliezen en risico's													
RVrz. Pensioenen wethouders	2.333	0	0	2.333	0	0	2.333	0	0	2.333	0	0	2.333
RVrz. Schaesbergerveld BV	126	0	0	126	0	0	126	0	0	126	0	0	126
VVrz. Vaststellingsovereenkomsten	807	0	350	457	0	65	392	0	20	372	0	20	352
VVrz. Maankwartier	106	0	106	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VVrz. Verlofsparen	1.587	0	0	1.587	0	0	1.587	0	0	1.587	0	0	1.587
Vrz. verplichtingen, verliezen en risico's	4.959	0	456	4.503	0	65	4.438	0	20	4.418	0	20	4.398
TOTAAL VOORZIENINGEN	18.373	6.955	6.573	18.755	7.053	6.684	19.124	7.256	5.161	21.219	7.134	3.995	24.358

Bedragen x € 1.000

4.5 Financiële status en weerbaarheid

Het is van belang inzicht te hebben in de financiële status (hoe financieel gezond is de gemeente) en de financiële weerbaarheid (welke mogelijkheden zijn er in financieel moeilijke tijden). Deze paragraaf geeft door middel van indicatoren inzicht (een indicatie) in de financiële status en weerbaarheid. Het is een set van indicatoren en normen, die door een landelijke werkgroep van grote gemeenten, onder voorzitterschap van de gemeente Heerlen, zijn samengesteld. Deze stresstest is onder andere gepresenteerd aan de Raad voor de Financiële Verhoudingen (RfV) en wordt landelijk gebruikt.

De financiële status en weerbaarheid laat in één overzicht de financiële gezondheid van de gemeente zien: 'zo staat de gemeente er financieel voor'. Het gaat om de financiële status en weerbaarheid op een bepaald meetmoment. Het is een thermometer' die meerdere keren per jaar wordt gebruikt (begroting, jaarrekening) en hierdoor een trend (een ontwikkeling) aangeeft. Sommige indicatoren zijn alleen begrotingsindicatoren, andere zowel begrotings- als jaarrekeningindicatoren. Het meest actuele cijfer wordt weergegeven. Het is een technische analyse, waarbij verdere uitleg bij de cijfers noodzakelijk kan zijn. De resultaten van de test staan in de vorm van een dashboard in onderstaande tabel.

Indicategroep	Indicator	Voldoende	Attentie/kwetsbaar	Kwetsbaar
1. Schuldpositie (vreemd vermogen)	1.1 Schuldratio			
	1.2 Netto schuld / exploitatie (netto schuldquote)			
	1.3 Netto schuld per inwoner			
	1.4 Schuldevolutie			
	1.5 Netto rentelasten / exploitatie			
	1.6 Omslagrente - werkelijke rente			
2. Reservepositie (eigen vermogen)	2.1 Ratio weerstandsvermogen			
	2.2 Mogelijkheden om beschikbare weerstandscapaciteit te verbeteren			
3. Grondexploitaties	3.1 Afhankelijkheid van grondexploitatie voor sluitende begroting			
	3.2 Winstverwachting grondexploitaties (meerjarig)			
	3.3 Algemene reserve grondbedrijf en risicoreserve grondbedrijf versus risico's			
	3.4 Toekomstig nog te realiseren baten en lasten in relatie tot de BIE (Bouwgrond In Exploitatie)			
4. Leningen, garantstellingen en waarborgen	4.1 Zekerheden leningen, garantstellingen en waarborgen			
5. Meerjarig onderhoud kapitaalgoederen	5.1 Toereikendheid onderhoudsbudgetten, incl. vervangingsinvesteringen			
6. Lokale lasten	6.1 Kostendekkendheid leges			
	6.2 Derving OZB i.v.m. leegstand			
	6.3 Lokale lastendruk			
7. Meerjarig financieel evenwicht	7.1 Ombuigingen, taakstellingen			
	7.2 Verhouding Structurele / Incidentele baten en lasten			
	7.3 Meerjarig sluitende begroting			

1. Schuldpositie, vreemd vermogen

1.1 Schuldratio

De schuldratio geeft aan welk aandeel van de bezittingen belast is met schulden. Deze ratio is de som van de kortlopende en de langlopende schulden (excl. voorzieningen, die tot het eigen vermogen worden gerekend) gedeeld door het balanstotaal. Hoe lager de uitkomst, hoe gunstiger dit is. We financieren dan immers meer met eigen vermogen. Een factor van 80% of hoger wordt door de VNG gezien als een hoge mate van financiering met vreemd vermogen. Heerlen heeft een resultaat van 88,99% en dat betekent: kwetsbaar.

1.2 Netto schuldquote (netto schuld/ exploitatiebaten voor bestemming)

De schuld als aandeel van de baten voor bestemming is een indicator om de hoogte van de schulden van een gemeente te beoordelen. De hoogte van de baten bepaalt namelijk in belangrijke mate hoeveel schuld een gemeente kan dragen. De schuld als aandeel van de exploitatie is de som van de kort- en langlopende schulden en de crediteurenvorderingen (totaal de bruto schulden) minus de debiteurenvorderingen, de liquide middelen en langlopende uitzettingen gedeeld door de totale baten (voor bestemming). De VNG geeft aan dat bij een resultaat van meer dan 90% voorzichtigheid is geboden. Heerlen heeft een verhouding van 94,4% en scoort daarmee: attentie.

1.3 Netto schuld per inwoner

Deze indicator is de hiervoor beschreven netto schuld gedeeld door het aantal inwoners. Het gemiddelde in Nederland is € 1.896 (VNG; 2024). Binnen een afwijking van 20% van dit gemiddelde is de score attentie, daarbuiten voldoende (-20%, < € 1.517) of kwetsbaar (+20%, > € 2.275). Heerlen heeft een schuld per inwoner van € 5.716 (prognose 2026) en scoort daarmee: kwetsbaar.

1.4 Schuldevolutie

Deze indicator geeft de ontwikkeling van de schuld aan. De score geeft aan 19% en is daarmee kwetsbaar.

1.5 Netto rentelasten/ exploitatie

Dit is het aandeel van de externe rentelasten (incl. financial lease) in de exploitatie. De indicator geeft aan welk deel van de exploitatie gebonden is aan het betalen van rente. Deze indicator bedraagt -0,97%. De score is daarmee: voldoende.

1.6 Omslagrente <> Werkelijke rente

De omslagrente wordt bij de begroting berekend door de werkelijk aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond. De totale toe te rekenen rente is lager dan de omgeslagen rente. Daarmee is deze score: voldoende.

2. Reservepositie, eigen vermogen

2.1 Ratio weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de mate aan, waarin de gemeente in staat is om risico's op te vangen zonder dat het beleid moet worden gewijzigd. Het geeft inzicht in de robuustheid van de financiële positie van de gemeente. De score ligt op 0,95 (zie paragraaf risico's en weerstandsvermogen) en dit betekent: attentie (norm volgens nota risico's en weerstandsvermogen).

2.2 Mogelijkheden om beschikbare weerstandscapaciteit te verbeteren

De algemene reserve vormt ons directe weerstandsvermogen, bedoeld om risico's af te dekken. Daarnaast kan sprake zijn van indirect weerstandsvermogen (post onvoorzien, onbenutte belastingcapaciteit en bestemmingsreserves die niet worden gebruikt ter dekking van kapitaallasten van investeringen). Deze posten kunnen worden gebruikt om de weerstandscapaciteit te verbeteren. De gemeente heeft beperkte mogelijkheden. Daarmee zitten we aan het verbeteren van de ratio met 0,76 waardoor de score kwetsbaar is.

3. Grondexploitatie

3.1 Afhankelijkheid grondexploitatie voor sluitende begroting

Zodra in de meerjarenbegroting rekening wordt gehouden met winsten vanuit de grondexploitatie, ontstaat druk op exploitaties om deze winsten daadwerkelijk te realiseren. Geen realisatie betekent immers onmiddellijk een dekkingsprobleem. Lagere grondverkoop hebben dan direct effect op de reguliere exploitatie. In de meerjarenbegroting van onze gemeente zijn dergelijke winsten niet ingeboekt, zodat de score voldoende is.

3.2 Winstverwachting grondexploitaties

Op het moment dat er positieve resultaten uit de grondexploitaties worden gerealiseerd heeft de gemeente middelen die kunnen worden ingezet of gespaard voor moeilijke tijden. De meerjarige winstverwachting van de grondexploitaties is negatief, zodat de gemeente op deze indicator 'kwetsbaar' scoort.

3.3 Algemene reserve grondbedrijf en risicoreserve grondbedrijf versus risico's

De AR van het grondbedrijf en de bestemmingsreserve ter afdekking van algemene risico's binnen de grondexploitatie(s) zijn reserves om risico's binnen het grondbedrijf op te vangen. Deze reserves moeten van zodanige omvang zijn dat alle risico's kunnen worden opgevangen. De reserves zijn groot genoeg om alle risico's op te vangen, waardoor de score 'voldoende' is.

3.4 Toekomstige nog te realiseren baten en lasten in relatie tot de bouwgrond in exploitatie

Deze indicator geeft aan wat nog aan kosten en opbrengsten moet worden gerealiseerd in relatie tot de actuele boekwaarde van de BIE (Bouwgrond In Exploitatie). Als dit te hoog is, dan geeft dit aan dat er nog veel te verrichten inspanningen zijn met mogelijke risico's. De waarde van de post BIE is in Heerlen € 10.053.800 positief is en de nog te realiseren kosten en opbrengsten hoger. De score is: attentie.

4. Uitstaande leningen, garantstellingen en waarborgen

4.1 Zekerheden leningen, garantstellingen en waarborgen

Een gemeente loopt mogelijk risico's bij het uitzetten van leningen, het geven van garanties of waarborgen. Het risico vermindert als zekerheden zijn gesteld, zoals het 1e recht van hypotheek, een bankgarantie of als een lening uitstaat bij partijen met een hoge kredietwaardigheid. Het resultaat is dat voor 99,5% zekerheden zijn gesteld en dat betekent: voldoende.

5. Meerjarig onderhoud kapitaalgoederen

5.1 Toereikendheid onderhoudsbudgetten

Wij zijn verantwoordelijk voor het onderhoud aan de kapitaalgoederen binnen onze gemeente. Veelal betreft dit kapitaalgoederen in de openbare ruimte zoals wegen, groen en civieltechnische kunstwerken. Gekeken is of de budgetten toereikend zijn om het normniveau van een 6 te waarborgen (indien de kwaliteit zakt onder de 6 is sprake van kapitaalvernietiging met op termijn extra kosten). Op dit moment is geen extra budget benodigd om dit normniveau te halen of te behouden. De score is: voldoende.

6. Lokale lasten

6.1 Kostendekkendheid leges

Deze indicator geeft aan in hoeverre bij de leges de lasten worden gedekt door de baten (baten/lasten). Als de kostendekkendheid lager is dan 100% (maximum), is er mogelijk ruimte om meer baten te realiseren. De kostendekkendheid bij de algemene dienstverlening is 98%, bij de omgevingsvergunningen is 103% en bij de Europese Dienstenrichtlijn 66%. Er is slechts beperkt ruimte voor het verhogen van de baten. De score is: attentie.

6.2 Inkomstenderving ozb door leegstand niet-woningen

Leegstand kost de gemeente geld. Er bestaat een directe relatie tussen de opbrengst ozb-gebruikers niet woningen en leegstand. De gemeente Heerlen heeft een inkomstenderving van circa 5,01% van de totale opbrengst ozb niet woningen, waardoor de score is: kwetsbaar.

6.3 Lokale lastendruk

De lokale lastendruk is de druk van de lasten van rioolheffing, afvalstoffenheffing en ozb. Het gemiddelde van Nederland (huishouden met eigen woning) is € 1.053. Binnen een afwijking van 5% van dit gemiddelde is de score attentie, daarbuiten voldoende (-5%) of kwetsbaar (+5%). Heerlen heeft een lokale lastendruk van € 959,76 en dat betekent: voldoende.

7. Financieel evenwicht in de begroting

7.1 Ombuigingen, taakstellingen

Geen openstaande taakstellingen of ombuigingen. Deze score betekent: voldoende.

7.2 Verhouding structurele lasten en structurele baten

Een begroting moet materieel in evenwicht zijn. Dit betekent dat de structurele lasten moeten worden afgedekt door structurele baten (baten/lasten). Meerjarig zijn de structurele lasten voor 100,00% afgedekt door structurele baten. De score voor Heerlen is: voldoende.

7.3 Sluitende begroting

Het gaat hierbij om formeel evenwicht (de lasten en baten zijn in evenwicht). De meerjarige begroting is niet sluitend in 2028. De score geeft aan: attentie.

4.6 Bijlage baten en lasten per taakveld 2026

Programma 0: BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2026		
		Baten	Lasten	Saldo
0.1	Bestuur	0	-5.693	-5.693
0.2	Burgerzaken	2.299	-4.441	-2.142
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	946	-3.364	-2.418
0.4	Overhead	4.413	-47.397	-42.984
0.5	Treasury	10.904	-8.020	2.884
0.61	OZB woningen	16.349	-697	15.652
0.62	OZB niet-woningen	14.069	-490	13.579
0.63	Parkeerbelasting	2.040	-157	1.883
0.64	Belastingen overig	611	97	708
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	355.412	0	355.412
0.8	Overige baten en lasten	-43	-4.845	-4.888
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)			0
0.10	Mutaties reserves	2.920	-1.201	1.719
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten			0
Totaal programma 0: BESTUUR EN ONDERSTEUNING		409.920	-76.208	333.712

Bedragen x € 1.000

Programma 1: VEILIGHEID

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2026		
		Baten	Lasten	Saldo
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	0	-8.640	-8.640
1.2	Openbare orde en Veiligheid	180	-9.188	-9.008
Totaal programma 1: VEILIGHEID		180	-17.828	-17.648

Bedragen x € 1.000

Programma 2: VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2026		
		Baten	Lasten	Saldo
2.1	Verkeer en vervoer	1.504	-16.749	-15.245
2.2	Parkeren	301	-696	-395
Totaal programma 2: VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT		1.805	-17.445	-15.640

Bedragen x € 1.000

Programma 3: ECONOMIE

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2026		
		Baten	Lasten	Saldo
3.1	Economische ontwikkeling	0	-1.677	-1.677
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	-426	-426
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	473	-4.820	-4.346
3.4	Economische promotie	393	-2.312	-1.920
Totaal programma 3: ECONOMIE		866	-9.235	-8.369

Bedragen x € 1.000

Programma 4: ONDERWIJS

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2026		
		Baten	Lasten	Saldo
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	-174	-174
4.2	Onderwijshuisvesting	426	-13.026	-12.600
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	5.904	-10.362	-4.458
Totaal programma 4: ONDERWIJS		6.330	-23.562	-17.232

Bedragen x € 1.000

Programma 5: SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2026		
		Baten	Lasten	Saldo
5.1	Sportbeleid en activering	699	-986	-287
5.2	Sportaccommodaties	4.467	-10.697	-6.230
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	-15.380	-15.380
5.4	Musea	1.006	-2.873	-1.867
5.5	Cultureel erfgoed	1.553	-6.593	-5.040
5.6	Media	0	-682	-682
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	38	-9.719	-9.680
Totaal programma 5: SPORT, CULTUUR EN RECREATIE		7.763	-46.930	-39.166

Bedragen x € 1.000

Programma 6: SOCIAAL DOMEIN

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2026		
		Baten	Lasten	Saldo
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	765	-6.647	-5.882
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	0	-50	-50
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	258	-7.439	-7.181
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	50	-8.202	-8.153
6.3	Inkomensregelingen	70.663	-86.773	-16.111
6.4	WSW en beschut werk	0	-30.445	-30.445
6.5	Arbeidsparticipatie	811	-10.786	-9.976
6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	394	-7.715	-7.321
6.711	Huishoudelijke hulp (Wmo)	537	-17.220	-16.683
6.712	Begeleiding (Wmo)	283	-20.411	-20.128
6.713	Dagbesteding (Wmo)	0	0	0
6.714	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0	-1.113	-1.113
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	0	-34.112	-34.112
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	520	-1.538	-1.017
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	0	0	0
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	0	0
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	-23.987	-23.987
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	-2.516	-2.516
6.791	PGB Wmo	0	-651	-651
6.792	PGB Jeugd	300	-300	0
6.811	Beschermd wonen (Wmo)	331	-18.937	-18.606
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	1.083	-14.218	-13.135
6.821	Jeugdbescherming	0	-3.500	-3.500
6.822	Jeugdreclassering	0	-489	-489
6.91	Coördinatie en beleid Wmo	0	0	0
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	0	-325	-325
Totaal programma 6: SOCIAAL DOMEIN		75.994	-297.374	-221.380

Bedragen x € 1.000

Programma 7: VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2026		
		Baten	Lasten	Saldo
7.1	Volksgezondheid	0	0	0
7.2	Riolering	11.002	-10.043	958
7.3	Afval	14.706	-12.284	2.422
7.4	Milieubeheer	14	-4.901	-4.887
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	514	-1.278	-764
Totaal programma 7: VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU		26.236	-28.507	-2.271

Bedragen x € 1.000

Programma 8: VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2026		
		Baten	Lasten	Saldo
8.1	Ruimtelijke ordening	787	-8.643	-7.856
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	37	-527	-490
8.3	Wonen en bouwen	2.386	-5.720	-3.334
Totaal programma 8: VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING		3.209	-14.890	-11.681

Bedragen x € 1.000

4.7 Bijlage meerjarig overzicht baten en lasten per taakveld

Programma 0: BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2024			Bijgest. begroting 2025			Begroting 2026			Meerjarenraming 2027			Meerjarenraming 2028			Meerjarenraming 2029		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.1	Bestuur	208	-5.875	-5.667	-116	-5.288	-5.404	0	-5.693	-5.693	0	-5.799	-5.799	0	-5.888	-5.888	0	-5.974	-5.974
0.2	Burgerzaken	2.501	-4.364	-1.863	2.274	-4.050	-1.776	2.299	-4.441	-2.142	2.299	-4.554	-2.255	2.299	-4.398	-2.099	2.299	-4.398	-2.099
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.865	-3.329	-1.465	1.418	-3.325	-1.908	946	-3.364	-2.418	945	-3.364	-2.419	945	-3.360	-2.414	945	-3.357	-2.412
0.4	Overhead	17.482	-73.230	-55.748	3.674	-54.952	-51.278	4.413	-47.397	-42.984	4.089	-46.614	-42.525	4.006	-46.523	-42.517	4.039	-46.846	-42.807
0.5	Treasury	8.532	-6.879	1.653	13.742	-9.055	4.687	10.904	-8.020	2.884	11.515	-10.083	1.432	12.230	-12.815	-586	12.956	-14.603	-1.647
0.61	OZB woningen	14.995	-618	14.377	15.570	-704	14.866	16.349	-697	15.652	16.349	-721	15.628	16.349	-752	15.597	16.349	-787	15.562
0.62	OZB niet-woningen	13.369	-435	12.934	13.399	-495	12.903	14.069	-490	13.579	14.069	-507	13.562	14.069	-529	13.540	14.069	-554	13.515
0.63	Parkeerbelasting	1.647	-112	1.535	1.766	-159	1.607	2.040	-157	1.883	2.080	-162	1.918	2.120	-169	1.951	2.200	-177	2.023
0.64	Belastingen overig	596	-243	353	611	-4	607	611	97	708	611	95	706	611	94	705	611	92	703
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	337.734	0	337.734	337.939	0	337.939	355.412	0	355.412	361.183	0	361.183	358.668	0	358.668	366.853	0	366.853
0.8	Overige baten en lasten	20	-753	-733	319	2.778	3.097	-43	-4.845	-4.888	1.000	-7.359	-6.359	1.000	-10.241	-9.241	3.676	-10.574	-6.898
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	-3	-3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	16.935	-9.754	7.182	8.946	-12.001	-3.055	2.920	-1.201	1.719	1.368	-2.929	-1.561	1.265	-860	405	3.229	-852	2.376
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	-5.170	-5.170	-14.225	14.225	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal programma 0: BESTUUR EN ONDERSTEUNING		415.884	-110.766	305.118	385.318	-73.031	312.287	409.920	-76.208	333.712	415.508	-81.997	333.511	413.562	-85.442	328.120	427.226	-88.031	339.195

Bedragen x € 1.000

Programma 1: VEILIGHEID

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2024			Bijgest. begroting 2025			Begroting 2026			Meerjarenraming 2027			Meerjarenraming 2028			Meerjarenraming 2029		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	137	-8.642	-8.505	231	-8.757	-8.525	0	-8.640	-8.640	0	-8.925	-8.925	0	-9.258	-9.258	0	-9.601	-9.601
1.2	Openbare orde en Veiligheid	3.682	-10.503	-6.821	1.092	-6.817	-5.725	180	-9.188	-9.008	179	-9.412	-9.233	179	-9.423	-9.244	179	-9.468	-9.289
Totaal programma 1: VEILIGHEID		3.819	-19.145	-15.326	1.323	-15.574	-14.250	180	-17.828	-17.648	179	-18.337	-18.157	179	-18.681	-18.501	179	-19.069	-18.889

Bedragen x € 1.000

Programma 2: VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2024			Bijgest. begroting 2025			Begroting 2026			Meerjarenraming 2027			Meerjarenraming 2028			Meerjarenraming 2029		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
2.1	Verkeer en vervoer	3.295	-15.769	-12.474	1.489	-15.801	-14.312	1.504	-16.749	-15.245	1.503	-17.148	-15.645	1.503	-17.357	-15.854	1.503	-17.525	-16.022
2.2	Parkeren	283	-721	-438	295	-675	-380	301	-696	-395	301	-693	-392	301	-692	-391	301	-690	-389
Totaal programma 2: VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT		3.578	-16.490	-12.912	1.783	-16.476	-14.692	1.805	-17.445	-15.640	1.804	-17.841	-16.037	1.804	-18.049	-16.245	1.804	-18.215	-16.411

Bedragen x € 1.000

Programma 3: ECONOMIE

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2024			Bijgest. begroting 2025			Begroting 2026			Meerjarenraming 2027			Meerjarenraming 2028			Meerjarenraming 2029		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
3.1	Economische ontwikkeling	1.382	-2.128	-746	958	-1.384	-426	0	-1.677	-1.677	0	-1.657	-1.657	0	-1.654	-1.654	0	-1.654	-1.654
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	-356	-356	0	-356	-356	0	-426	-426	0	-421	-421	0	-420	-420	0	-420	-420
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	811	-4.433	-3.623	549	-4.538	-3.988	473	-4.820	-4.346	519	-4.759	-4.240	519	-4.782	-4.263	519	-4.939	-4.419
3.4	Economische promotie	416	-1.310	-894	393	-1.269	-876	393	-2.312	-1.920	393	-2.290	-1.898	393	-2.287	-1.894	393	-2.287	-1.894
Totaal programma 3: ECONOMIE		2.609	-8.228	-5.619	1.900	-7.546	-5.646	866	-9.235	-8.369	912	-9.127	-8.215	912	-9.143	-8.231	912	-9.300	-8.388

Bedragen x € 1.000

Programma 4: ONDERWIJS

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2024			Bijgest. begroting 2025			Begroting 2026			Meerjarenraming 2027			Meerjarenraming 2028			Meerjarenraming 2029		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	-185	-185	0	-184	-184	0	-174	-174	0	-172	-172	0	-172	-172	0	-172	-172
4.2	Onderwijshuisvesting	561	-11.272	-10.711	417	-13.798	-13.380	426	-13.026	-12.600	426	-11.839	-11.413	426	-12.607	-12.181	426	-13.671	-13.245
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	14.878	-18.989	-4.111	8.573	-11.935	-3.361	5.904	-10.362	-4.458	5.884	-10.136	-4.253	5.884	-10.202	-4.318	5.884	-9.917	-4.033
Totaal programma 4: ONDERWIJS		15.439	-30.446	-15.007	8.991	-25.917	-16.926	6.330	-23.562	-17.232	6.310	-22.147	-15.838	6.310	-22.980	-16.671	6.310	-23.759	-17.450

Bedragen x € 1.000

Programma 5: SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2024			Bijgest. begroting 2025			Begroting 2026			Meerjarenraming 2027			Meerjarenraming 2028			Meerjarenraming 2029		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
5.1	Sportbeleid en activering	953	-1.392	-440	783	-1.251	-468	699	-986	-287	0	-287	-287	0	-287	-287	0	-287	-287
5.2	Sportaccommodaties	4.488	-10.615	-6.127	4.474	-10.585	-6.112	4.467	-10.697	-6.230	4.466	-10.716	-6.250	4.466	-10.847	-6.381	4.477	-11.201	-6.724
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	435	-14.532	-14.097	209	-15.492	-15.283	0	-15.380	-15.380	0	-15.124	-15.124	0	-15.124	-15.124	0	-15.124	-15.124
5.4	Musea	1.204	-3.165	-1.960	718	-3.820	-3.103	1.006	-2.873	-1.867	1.005	-2.878	-1.873	1.005	-2.895	-1.890	1.005	-2.914	-1.908
5.5	Cultureel erfgoed	1.629	-6.712	-5.083	1.942	-6.891	-4.948	1.553	-6.593	-5.040	1.494	-6.619	-5.125	1.501	-6.954	-5.453	1.471	-7.167	-5.696
5.6	Media	0	-221	-221	0	-248	-248	0	-682	-682	0	-678	-678	0	-677	-677	0	-677	-677
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	296	-9.698	-9.403	38	-8.777	-8.739	38	-9.719	-9.680	38	-10.079	-10.041	38	-10.145	-10.106	38	-10.157	-10.119
Totaal programma 5: SPORT, CULTUUR EN RECREATIE		9.005	-46.335	-37.330	8.163	-47.064	-38.901	7.763	-46.930	-39.166	7.004	-46.381	-39.377	7.011	-46.928	-39.917	6.992	-47.526	-40.534

Bedragen x € 1.000

Programma 6: SOCIAAL DOMEIN

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2024			Bijgest. begroting 2025			Begroting 2026			Meerjarenraming 2027			Meerjarenraming 2028			Meerjarenraming 2029		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	6.096	-11.390	-5.293	5.337	-10.986	-5.650	765	-6.647	-5.882	360	-6.223	-5.863	360	-6.293	-5.934	360	-6.293	-5.933
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen tm 2024	407	-8.627	-8.219	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	0	0	0	0	-50	-50	0	-50	-50	0	-50	-50	0	-50	-50	0	-50	-50
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	0	0	312	-977	-665	258	-7.439	-7.181	168	-6.781	-6.614	168	-6.771	-6.603	168	-6.771	-6.603
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	0	0	254	-8.253	-7.998	50	-8.202	-8.153	0	-8.485	-8.485	0	-8.780	-8.780	0	-9.086	-9.086
6.3	Inkomensregelingen	70.577	-84.133	-13.556	66.928	-83.170	-16.242	70.663	-86.773	-16.111	70.663	-86.342	-15.680	70.663	-86.329	-15.667	70.663	-86.329	-15.667
6.4	WSW en beschut werk	0	-28.848	-28.848	0	-30.310	-30.310	0	-30.445	-30.445	0	-28.947	-28.947	0	-27.581	-27.581	0	-26.913	-26.913
6.5	Arbeidsparticipatie	4.260	-21.359	-17.099	1.540	-14.383	-12.843	811	-10.786	-9.976	1	-9.928	-9.927	181	-10.282	-10.101	1	-8.582	-8.582
6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	527	-9.075	-8.548	374	-6.077	-5.703	394	-7.715	-7.321	410	-7.649	-7.239	426	-7.732	-7.306	426	-7.830	-7.404
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+ tm 2024	695	-36.894	-36.199	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.711	Huishoudelijke hulp (Wmo)	0	0	0	485	-16.767	-16.282	537	-17.220	-16.683	1.897	-17.670	-15.773	1.544	-18.570	-17.025	1.227	-19.534	-18.307
6.712	Begeleiding (Wmo)	0	0	0	346	-18.523	-18.178	283	-20.411	-20.128	0	-20.858	-20.858	0	-21.603	-21.603	0	-22.386	-22.386
6.713	Dagbesteding (Wmo)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.714	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0	0	0	0	-425	-425	0	-1.113	-1.113	0	-1.105	-1.105	0	-1.104	-1.104	0	-1.104	-1.104
6.72	Maatwerkdienstverlening 18- tm 2024	930	-56.231	-55.301	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	0	0	0	0	-26.398	-26.398	0	-34.112	-34.112	0	-34.784	-34.784	0	-35.515	-35.515	0	-36.293	-36.293
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	0	0	0	498	-1.058	-560	520	-1.538	-1.017	81	-1.226	-1.145	50	-1.299	-1.249	50	-1.332	-1.282
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	-3	-3	0	-19.082	-19.082	0	-23.987	-23.987	0	-24.854	-24.854	6.697	-25.712	-19.014	6.906	-26.603	-19.696
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	0	0	0	-2.765	-2.765	0	-2.516	-2.516	0	-2.600	-2.600	0	-2.672	-2.672	0	-2.684	-2.684
6.791	PGB Wmo	0	0	0	0	-1.239	-1.239	0	-651	-651	0	-650	-650	0	-650	-650	0	-650	-650
6.792	PGB Jeugd	0	0	0	300	-300	0	300	-300	0	300	-300	0	300	-300	0	300	-300	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+ tm 2024	1.603	-30.402	-28.799	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.811	Beschermd wonen (Wmo)	0	0	0	331	-16.632	-16.301	331	-18.937	-18.606	331	-18.937	-18.606	331	-18.937	-18.606	331	-18.937	-18.606
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	0	0	1.083	-14.669	-13.587	1.083	-14.218	-13.135	1.083	-15.063	-13.980	1.083	-15.450	-14.368	1.083	-16.025	-14.943
6.82	Geëscaleerde zorg 18- tm 2024	339	-8.649	-8.311	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.821	Jeugdbescherming	0	0	0	0	-6.853	-6.853	0	-3.500	-3.500	0	-3.626	-3.626	0	-3.757	-3.757	0	-3.889	-3.889
6.822	Jeugdreclassering	0	0	0	0	-403	-403	0	-489	-489	0	-506	-506	0	-524	-524	0	-545	-545
6.91	Coördinatie en Beleid Wmo	0	0	0	0	-6.834	-6.834	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	0	0	0	0	-1.740	-1.740	0	-325	-325	0	-325	-325	0	-325	-325	0	-325	-325
Totaal programma 6: SOCIAAL DOMEIN		85.434	-295.610	-210.176	77.787	-287.895	-210.108	75.994	-297.374	-221.380	75.292	-296.910	-221.618	81.802	-300.235	-218.433	81.514	-302.462	-220.948

Bedragen x € 1.000

Programma 7: VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2024			Bijgest. begroting 2025			Begroting 2026			Meerjarenraming 2027			Meerjarenraming 2028			Meerjarenraming 2029		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
7.1	Volksgezondheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.2	Riolering	13.989	-12.408	1.581	10.612	-9.345	1.268	11.002	-10.043	958	11.002	-10.146	856	11.002	-10.354	648	11.002	-10.371	630
7.3	Afval	14.111	-11.485	2.626	14.242	-11.705	2.537	14.706	-12.284	2.422	14.706	-12.300	2.406	14.706	-12.320	2.386	14.706	-12.343	2.363
7.4	Milieubeheer	3.746	-6.717	-2.971	1.139	-5.659	-4.520	14	-4.901	-4.887	14	-5.152	-5.138	14	-5.148	-5.134	14	-5.147	-5.134
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	449	-995	-546	501	-1.006	-504	514	-1.278	-764	514	-1.272	-758	514	-1.254	-739	514	-1.253	-738
Totaal programma 7: VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU		32.295	-31.605	690	26.495	-27.715	-1.220	26.236	-28.507	-2.271	26.236	-28.870	-2.634	26.236	-29.075	-2.840	26.236	-29.114	-2.878

Bedragen x € 1.000

Programma 8: VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2024			Bijgest. begroting 2025			Begroting 2026			Meerjarenraming 2027			Meerjarenraming 2028			Meerjarenraming 2029		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
8.1	Ruimtelijke ordening	3.574	-8.698	-5.125	520	-6.946	-6.426	787	-8.643	-7.856	904	-8.701	-7.797	904	-9.556	-8.651	904	-10.569	-9.665
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	2.571	-3.945	-1.374	37	-400	-363	37	-527	-490	37	-522	-485	37	-521	-484	37	-521	-484
8.3	Wonen en bouwen	2.304	-5.244	-2.940	2.325	-6.079	-3.754	2.386	-5.720	-3.334	2.386	-5.739	-3.353	2.386	-5.809	-3.423	2.386	-5.933	-3.547
Totaal programma 8: VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING		8.449	-17.888	-9.439	2.882	-13.425	-10.543	3.209	-14.890	-11.681	3.327	-14.962	-11.635	3.327	-15.886	-12.559	3.327	-17.023	-13.697

Bedragen x € 1.000

4.8 Bijlage begrotingssubsidies

In dit overzicht zijn de begrotingssubsidies van de gemeente Heerlen opgenomen.
De bedragen opgenomen in de begroting zijn de maximaal beschikbare bedragen per instelling.

Subsidiebudget per programma

(bedragen x € 1.000)

-Sport, cultuur en recreatie	€ 13.262
-Sociaal domein	€ 148

Subsidie per instelling

(bedragen x € 1.000)

-Parkstad Limburg Theaters	€ 3.549
-Nieuwe Nor	€ 807
-Cultuurhuis	€ 266
-SCHUNCK	€ 8.788

